ကန်ကြီးရှေ့ကျေးရွာ

ကန်ကြီးကျေးရွာအုပ်စု

တံတားဦးမြို့နယ်

ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံချက် (၂၀၁၈ - ၂၀၂၂)

ပြုစုရေးဆွဲသူ

ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီ

ကန်ကြီးကျေးရွာ၊ တံတားဦးမြို့နယ်

(စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့်ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန၊
ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဦးစီးဌာနက ကူညီရေးဆွဲသည်)

၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ မေလ

မာတိကာ

မာတိကာ

အတိုကောက်စကားလုံးများ

စကားချီး

ကန်ကြီး(ရှေ့)ကျေးရွာအရင်းအမြစ်ပြမြေပုံ၊ တံတားဦးမြို့နယ်

အပိုင်း(က) ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးဗျူဟာ နှင့် အစီအစဉ်

(၁)နိဒါန်း- ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးရည်ရွယ်ချက်နှင့် လွှမ်းခြုံသက်ရောက်မှု

(က) ရည်ရွယ်ချက်နှင့်ကျိုးကြောင်းဖော်ပြချက်

(ခ) စီမံကိန်း၏ လွှမ်းခြုံသက်ရောက်မှု

(၂) ကျေးရွာ၏ ပထဝီဝင် အနေအထားနှင့် သဘာဝအရင်းအမြစ်များ

(က) တည်နေရာ၊ ရာသီဥတုနှင့် မြေမျက်နှာသွင်ပြင် အနေအထား

(ခ) သဘာဝအရင်းအမြစ်များ

(၃) ကျေးရွာ၏ လူမှုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး အခြေအနေ

(က) လူဦးရေဆိုင်ရာ အချက်လက်များ

(ခ) စီးပွားရေးအခြေအနေ - ဝင်ငွေ၊ ပိုင်ဆိုင်မှုနှင့် မမျှတမှု

(ဂ) ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုနှင့် ထိခိုက်နစ်နာလွယ်မှု

(ဃ) ကျန်းမာရေး နှင့် အာဟာရ

(င) ပညာရေးနှင့်ကျွမ်းကျင်မှုများ

(စ) ကျားမဆိုင်ရာဆက်နွယ်မှု

(၄) ကဏ္ဍအသီးသီး၏လက်ရှိ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု အခြေအနေ

(က) ဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာ စီမံအုပ်ချုပ်မှုစနစ်

(ခ) သီးနှံ၊ သားငါး ထုတ်လုပ်ရေးကဏ္ဍ

(ဂ) စိုက်ပျိုး မွေးမြူရေးမဟုတ်သော အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများ

(ဃ) ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် သဘာဝအရင်းအမြစ်များဆိုင်ရာစီမံခန့်ခွဲမှု

(င) ဘဏ်နှင့်ငွေကြေးဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှု

(စ) ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ ရေနှင့်ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေး

(ဆ) လူငယ်နှင့် ယဉ်ကျေးမှု

(ဇ) အခြေခံအဆောက်အဦများအားလက်လှမ်းမီမှု - လမ်းတံတား၊ လျှပ်စစ်စွမ်းအား၊ သတင်းနှင့်ဆက်သွယ်ရေး

SAMPLE

(ဈ) တည်ငြိမ်အေးချမ်းမှုနှင့် ပြည်သူ့လုံခြုံရေး

(၅) ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို အထောက်အပံ့ဖြစ်စေသော အခြေအနေကောင်းများ၊ အဟန့်အတားများနှင့် ကျော်လွှားရမည့် စိန်ခေါ်မှုများ

(က) ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို အထောက်အပံ့ဖြစ်စေသော အခြေအနေကောင်းများ

(ခ) အဟန့်အတားများနှင့် ကျော်လွှားရမည့် စိန်ခေါ်မှုများ

(၆) ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး ပန်းတိုင်နှင့် ဗျူဟာ

(၇) ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ကိစ္စရပ်များ နှင့် ဗဟိုအဆင့် မူဝါဒများ အကြား အစီအစဉ် ကျသော ချိတ်ဆက်မှုများ

(၈) ဦးစားပေးစီမံချက်များနှင့်င့် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်မည့် အချိန်ကာလ

(က) နှစ်ပတ်လည် ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး အစီအစဉ်

(ခ) ကဏ္ဍ နှင့် ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုကိုအခြေခံ၍ စီမံချက်အုပ်စုသတ်မှတ်ခြင်း

(ဂ) ဦးစားပေး စီမံချက်များ

(ဃ) အကောင်အထည်ဖော်မည့် အချိန်ကာလ

(၉) ဘတ်ဂျက်နှင့် ငွေကြေးဆိုင်ရာ အစီအစဉ်

(၁၀) ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများ အကောင်အထည်ဖော်မည့် နည်းလမ်းနှင့်အစီအစဉ်များ

(က) ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီ၏ အခန်းကဏ္ဍ

(ခ) ဖွံ့ဖြိုးရေး မိတ်ဖက် အဖွဲ့အစည်းများ

(ဂ) ကန်ထရိုက်နှင့် ဝန်ဆောင်မှုပေးသည့် အဖွဲ့အစည်းများ

(ဃ) ကျေးရွာ၏ ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများလည်ပတ်ရန် နှင့် ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းရန် အတွက် အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ နှင့် ငွေကြေးဆိုင်ရာ အစီအစဉ်များ

(၁၁) စီမံကိန်း ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခြင်းနှင့်အကဲဖြတ်သုံးသပ်ခြင်း

(က) ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခြင်း

(ခ) နှစ်ပတ်လည် ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်း ဆောင်ရွက်ပြီးစီးမှု အကဲဖြတ်ခြင်း

(ဂ) နည်းပညာဆိုင်ရာ အကူအညီ

SAMPLE

နောက်ဆက်တွဲ

နောက်ဆက်တွဲ (၁) စီမံကိန်း ဇယားများ

(၁) လူမှုစီးပွားရေး အခြေအနေ

ဇယား ၁ လူဦးရေ နှင့် လူဦးရေဆိုင်ရာ အချက်အလက်များ
ဇယား ၂ လုပ်သား အင်အား နှင့် ဝင်ငွေရ လုပ်ငန်း အမျိုးအစား
ဇယား ၃ ကျေးရွာ၏စိုက်ပျိုးမြေပိုင်ဆိုင်မှု
ဇယား ၄ ဓာတ်သတ္တုနှင့် အခြားသဘာဝ အရင်းအမြစ်များ
ဇယား ၅ ဥစ္စာဓနအဆင့်အခြေအနေ
ဇယား ၆ ကျေးရွာ၏ ဝမ်းစာဖူလုံမှု အခြေအနေ
ဇယား ၇ ကူညီ စောင့်ရှောက်မှုအထူးလိုအပ်သော အုပ်စုများ၏ထိခိုက်လွယ်မှုအခြေအနေ
ဇယား ၈ ကျေးရွာ၏ထိခိုက်သက်ရောက်လွယ်မှု အခြေအနေ
ဇယား ၉ ထိခိုက်သက်ရောက်မှုခံရနိုင်သည့်အုပ်စု

(၂) ကဏ္ဍအသီးသီး၏လက်ရှိ ဖွံ့ဖြိုးရေး အခြေအနေ

ဇယား ၁၀ ကျေးရွာတွင်းရှိ လူထုအခြေပြု အဖွဲ့အစည်းများ
ဇယား ၁၁ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးဆောင်ရွက်နေသော ပြင်ပအဖွဲ့အစည်းများ
ဇယား ၁၂ ကျေးရွာ၏စိုက်ပျိုးမြေပိုင်ဆိုင်မှု၊မြေယာပိုင်ဆိုင်သည့် အိမ်ထောင်စု
ဇယား ၁၃ ကျေးရွာ၏ ရေအရင်းအမြစ် နှင့် ရေသွင်းဧရိယာ
ဇယား ၁၄ အဓိကသီးနှံများနှင့် အထွက်နှုန်း
ဇယား ၁၅ ကျေးရွာ၏ စိုက်ပျိုးရေးသုံး ကိရိယာများ ပိုင်ဆိုင်မှု
ဇယား ၁၆ သီးနှံထုတ်လုပ်မှု တိုးစေရန်အတွက် အခွင့်အလမ်းများ
ဇယား ၁၇ သီးနှံထုတ်လုပ်မှုအတွက် ပြဿနာနှင့် စိန်ခေါ်မှုများ
ဇယား ၁၈ မွေးမြူရေးနှင့်ငါးလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုအခြေအနေ
ဇယား ၁၉ မွေးမြူရေးကဏ္ဍ ထုတ်လုပ်မှုတိုးတက်စေရန်အတွက် အခွင့်အလမ်းများ
ဇယား ၂၀ မွေးမြူရေး နှင့် သားငါးထုတ်လုပ်မှုအတွက် ပြဿနာနှင့်စိန်ခေါ်မှုများ
ဇယား ၂၁ စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေး မဟုတ်သော အသက်မွေးလုပ်ငန်းများ
ဇယား ၂၂ စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးမဟုတ်သော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ အတွက် အခွင့်အလမ်း၊ ပြဿနာနှင့်အခက်အခဲများ
ဇယား ၂၃ ကုန်စည် နှင့် ဝန်ဆောင်မှု၊ ဈေးကွက်လက်လှမ်းမှီမှု အခြေအနေ
ဇယား ၂၄ ငွေကြေးလက်လှမ်းမှီမှုနှင့် ဘဏ်လုပ်ငန်း

SAMPLE

ဇယား ၂၅ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် နှင့် သဘာဝ အရင်းအမြစ် စီမံခန့်ခွဲမှုအတွက် လက်ရှိ အလေ့အကျင့် နှင့် အခက်အခဲများ

ဇယား ၂၆ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အခက်အခဲများနှင့် သဘာဝဘေးအန္တရာယ် လျှော့ချရေး အစီအမံများ

ဇယား ၂၇ မူလတန်း၊ အလယ်တန်း၊ အထက်တန်း နှင့် တက္ကသိုလ်ပညာ ပြီးစီးမှုနှုန်း

ဇယား ၂၈ ကျောင်းအပ်နှုန်း

ဇယား ၂၉ စာသင်ကျောင်းဆောင် အခြေအနေ

ဇယား ၃၀ ပညာရေး အခက်အခဲ နှင့် ပြဿနာများ

ဇယား ၃၁ အဖြစ်များသော ရောဂါများ

ဇယား ၃၂ ကျန်းမာရေး အထောက်အပံ့ နှင့် ဝန်ဆောင်မှုများ

ဇယား ၃၃ သောက်သုံးရေရရှိမှု

ဇယား ၃၄ သန့်ရှင်းရေးအခြေအနေ

ဇယား ၃၅ ကျေးရွာ၏ လမ်း၊ တံတားတည်ရှိမှုအခြေအနေ

ဇယား ၃၆ ရေကြောင်း သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး

ဇယား ၃၇ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးယာဉ်များ

ဇယား ၃၈ လျှပ်စစ်မီးရရှိမှု အခြေအနေ

ဇယား ၃၉ ဆက်သွယ်ရေး နှင့် သတင်းအချက်အလက်နည်းပညာ အခြေအနေ

ဇယား ၄၀ ယဉ်ကျေးမှုနှင့်လူငယ်ဖွံ့ဖြိုးရေးအခြေအနေ

ဇယား ၄၁ ဘေးကင်းလုံခြုံရေး၊ ဝန်ဆောင်မှု အထောက်အကူများအား လက်လှမ်းမီမှု

ဇယား ၄၂ မှုခင်းဖြစ်ပွားမှု အခြေအနေ

နောက်ဆက်တွဲ (၂) ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကို အထောက်အပံ့ဖြစ်စေမည့် အခြေအနေကောင်း များ၊ အဟန့်အတားနှင့်ရင်ဆိုင်ကျော်လွှားရမည့် စိန်ခေါ်မှုများ

ဇယား ၄၃ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကို အထောက်အပံ့ဖြစ်စေသော အခြေအနေကောင်းများ

ဇယား ၄၄ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် အဟန့်အတားနှင့် ရင်ဆိုင်ကျော်လွှားရမည့် စိန်ခေါ်မှုများ

နောက်ဆက်တွဲ (၃)ကျေးရွာ ဖွံ့ဖြိုးရေးကွင်းဆက် (ပြဿနာ ဆန်းစစ်ခြင်းမှ ဖြေရှင်းနည်း အထိ)

ဇယား ၄၅

ကိုးကားစာရင်း

အပိုင်း (ခ) စီမံချက်ဆိုင်ရာ အချက်အလက်

စီမံချက်ဆိုင်ရာ အချက်အလက် ပုံစံ

SAMPLE

အတိုကောက်စကားလုံးများ

AIDS	ခုခံအားကျဆင်းမှုရောဂါ
DRD	ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဦးစီးဌာန
HIV	ခုခံအားကျဆင်းမှုရောဂါဖြစ်စေသောပိုင်းရပ်စ်
MADB	မြန်မာ့လယ်ယာဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်
MEB	မြန်မာ့စီးပွားရေးဘဏ်
MMK	မြန်မာကျပ်
MOAlI	လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးနှင့်ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန
MoLFRD	မွေးမြူရေး၊ရေလုပ်ငန်းနှင့်ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးဝန်ကြီးဌာန
NGO	အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်း
PRA	ကျေးရွာအခြေအနေကိုရွာသူရွာသားများကိုယ်တိုင်ဆန်းစစ်အကဲဖြတ်ခြင်း
SLRD	ကြေးတိုင်နှင့် မြေစာရင်းဦးစီးဌာန
STD	လိင်မှတဆင့်ကူးစက်တတ်သောရောဂါများ
PTA	မိဘဆရာအသင်း
TB	တီဘီရောဂါ
VDC	ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီ
VTDSC	ကျေးရွာအုပ်စုဖွံ့ဖြိုးရေးအထောက်အကူပြုကော်မတီ

SAMPLE

စကားချီး

ဤကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံချက်သည် ၂၀၁၈/၁၉ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်မှ ၂၀၂၁/၂၂ ခုနှစ် အထိ (၅)နှစ်ကြာ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မည့် ကျွန်ုပ်တို့ ကျေးရွာ၏ ပထမဦးဆုံးသော လူအများပါဝင် ရေးဆွဲထားသည့် ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံချက်ဖြစ်ပါသည်။ကနဦးအနေဖြင့် စီမံချက်ဖြစ်မြောက်ရေး အတွက် လိုအပ်သော နည်းပညာ များပံ့ပိုးပေးသောမွေးမြူရေး၊ရေလုပ်ငန်းနှင့် ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုး ရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဦးစီးဌာနအား အထူးပင်ကျေးဇူးတင်ရှိပါ သည်။အရေးကြီးသောအချက်အလက်များနှင့်အကြံဉာဏ်များကို တက်တက်ကြွကြွ ပံ့ပိုးပေးသော ကျေးရွာအုပ်စုအုပ်ချုပ်ရေးမှူးနှင့် သက်ဆိုင်ရာဝန်ထမ်း များကိုလည်း ကျေးဇူးတင် ရှိပါသည်။

ကျွန်ုပ်တို့ကျေးရွာတွင် ကျွန်ုပ်တို့ကိုယ်တိုင်ရပ်ရွာလုပ်ငန်းများကိုစီစဉ်ချမှတ်ဆောင်ရွက်ခဲ့က သော်လည်း လူထုအများစနစ်တကျပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်သည့်နည်းလမ်းများနှင့် လုပ်ထုံး လုပ်နည်း များကို မသိခဲ့ကြပါ။ လူထုကိုယ်တိုင်စနစ်တကျပူးပေါင်းဆောင်ရွက်နည်းကို အသုံးပြု၍ ကျွန်ုပ်တို့ အချင်းချင်း တိုင်ပင် ဆွေးနွေးညှိနှိုင်း အဖြေရှာကြရာတွင်ကူညီပံ့ပိုးပေးသည့်အစီအစဉ်ရေးဆွဲရေး ကျွမ်းကျင်သူအဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ကိုမြို့နယ်ကျေးလက်ဒေသ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဦးစီးဌာနမှစီစဉ်ဆောင်ရွက် ပေးပါသည်။ ဤလုပ်ငန်းစဉ်ကြောင့်ကျွန်ုပ်တို့သည်ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး အစီအစဉ်ရေးဆွဲရာတွင် ကိန်းဂဏန်းနှင့်သတင်းအချက်အလက်တို့၏ အရေးပါမှုကို သိရှိရုံသာမက ကျေးရွာ အုပ်စုအုပ်ချုပ်ရေးမှူး ရုံးကဲ့သို့သောကိန်းဂဏန်းအချက်အလက်ရရှိနိုင်သောနေရာများမှလည်းကောက်ယူရရှိခဲ့ပါသည်။ ထို့ပြင်ထပ်မံလိုအပ်သော ကိန်းဂဏန်း ၊ အချက် အလက်များနှင့် နည်းပညာ ပံ့ပိုးမှုတို့ကို မြို့နယ်အဆင့် ဌာနဆိုင်ရာများမှ ရယူရန်လိုအပ်ကြောင်းကိုလည်း ကောင်းစွာသိရှိခဲ့ပါ သည်။

ယခုရေးဆွဲထားသောအစီအစဉ်ကို ထပ်မံရရှိသည့်ကိန်းဂဏန်းအချက်အလက်များ ထပ်ဖြည့် ပေးခြင်း ဖြင့် ပိုမိုကောင်းလာမည်မှာသေချာပါသည်။ ဤလုပ်ငန်းသည် ဆက်လက်လုပ်ဆောင်ရမည့် လုပ်ငန်းဖြစ်ပြီး လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်နေမှုတစ်ဝက်ခန့်အရောက်တွင် လုပ်ငန်းတိုးတက်မှု၊ ပေါ်ပေါက် လာသည့် အခက်အခဲများနှင့် ဦးစားပေး ရွေးချယ်မှုများနှင့် လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များကို မူဘောင်အတွင်း ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ ဆက်လက်လုပ် ဆောင်သွားရပါမည်။

ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်တွင် ဖော်ပြပါရှိသော ဦးစားပေးလုပ်ငန်းများ စုစည်းဆောင် ရွက် နိုင်ရန် အတွက် ကျေးရွာအုပ်စုအုပ်ချုပ်ရေးမှူး၊ ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဦးစီးဌာနတို့၏ ဆက်လက်ပံ့ပိုး မှုများရရှိနိုင် မည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ မျှော်လင့်ပါသည်။ ဆက်လက်၍ နောင်တွင်လည်း

SAMPLE

ကျွန်ုပ်တို့၏ဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာ အားထုတ်မှု အခြေအနေများကို ဆန်းစစ်သုံးသပ်ရန်နှင့်အကဲဖြတ်ရန် အတွက် ပံ့ပိုးကူညီမှုများရရှိနိုင်မည် ဖြစ်ပါ ကြောင်း ယုံကြည်ပါသည်။

ဤအစီအစဉ်တွင်အပိုင်း(၂)ပိုင်းပါရှိပါသည်။ အပိုင်း(က)တွင် ဖွံ့ဖြိုးရေးဗျူဟာနှင့် လုပ်ငန်း အစီအစဉ် တို့ပါဝင်ပါသည်။ အကောင်အထည်ဖော်မည့်ဗျူဟာ၊ ဦးစားပေးလုပ်ငန်းအစီအစဉ်များ၊ ဘတ်ဂျက်နှင့် ငွေကြေး ဆိုင်ရာရရှိနိုင်မည့် လမ်းကြောင်းနှင့်လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု အဆင့်ဆင့်တို့ကို အဓိ ဖော်ပြထားပါသည်။ အပိုင်း(ခ) သည် စီမံကိန်းဆိုင်ရာ အချက်အလက်၊ အကြောင်းအရာများဖြစ်ပြီး အဆိုပြုစီမံကိန်းလုပ်ငန်းများ၏ အသေးစိတ် အချက်အလက်များ ပါဝင်ပါသည်။

မေလ၊ ၂၀၁၈

ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီ
ကန်ကြီး(ရှေ့)ကျေးရွာ
တံတားဦးမြို့နယ်

SAMPLE

ကန်ကြီး(ရှေ့)ကျေးရွာ အရင်းအမြစ်ပြမြေပုံ၊ တံတားဦးမြို့နယ်

ကန်ကြီး(ရှေ့)ကျေးရွာ ရာသီခွင်ပြ ပြက္ခဒိန်

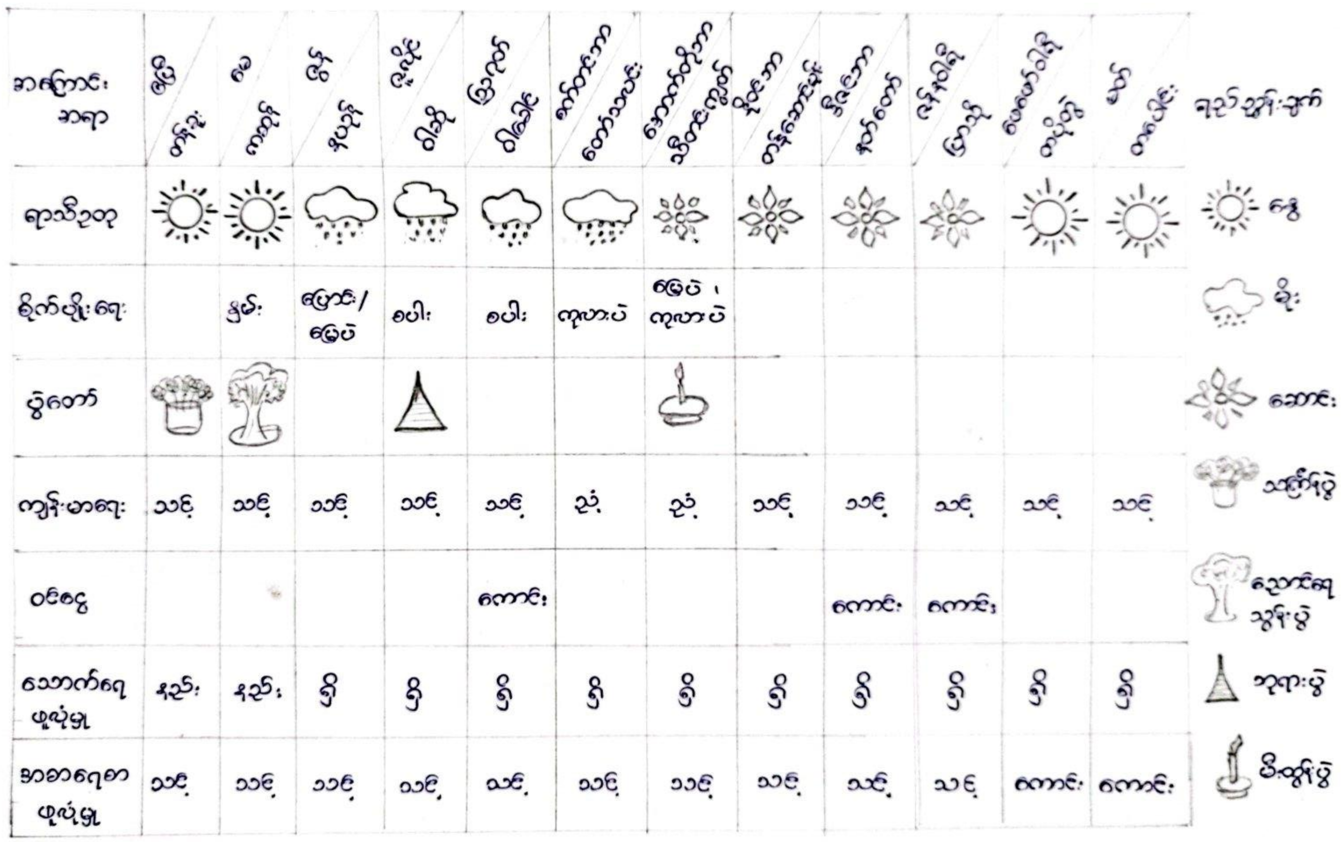

အကြောင်းအရာ	ဧပြီ / တန်ခူး	မေ / ကဆုန်	ဇွန် / နယုန်	ဇူလိုင် / ဝါဆို	ဩဂုတ် / ဝါခေါင်	စက်တင်ဘာ / တော်သလင်း	အောက်တိုဘာ / သီတင်းကျွတ်	နိုဝင်ဘာ / တန်ဆောင်မုန်း	ဒီဇင်ဘာ / နတ်တော်	ဇန်နဝါရီ / ပြာသို	ဖေဖော်ဝါရီ / တပို့တွဲ	မတ် / တပေါင်း
ရာသီဥတု												
စိုက်ပျိုးရေး		နှမ်း	ပြောင်း/မြေပဲ	စပါး	စပါး	ကုလားပဲ	မြေပဲ ၊ ကုလားပဲ					
ပွဲတော်												
ကျန်းမာရေး	သင့်	သင့်	သင့်	သင့်	သင့်	ညံ့	ညံ့	သင့်	သင့်	သင့်	သင့်	သင့်
ဝင်ငွေ					ကောင်း				ကောင်း	ကောင်း		
သောက်ရေ ဖူလုံမှု	နည်း	နည်း	ရှိ	ရှိ	ရှိ	ရှိ	ရှိ	ရှိ	ရှိ	ရှိ	ရှိ	ရှိ
အစားအစာ ဖူလုံမှု	သင့်	သင့်	သင့်	သင့်	သင့်	သင့်	သင့်	သင့်	သင့်	သင့်	ကောင်း	ကောင်း

အပိုင်း(က) ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး ဗျူဟာ နှင့် လုပ်ငန်းအစီအစဉ်

၁ နိဒါန်း

၁.၁ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းဆိုသည်မှာ-

ကျေးရွာဆိုသည်မှာ ယဉ်ကျေးမှု၊ ဓလေ့ထုံးစံတူသူများ/နီးစပ်သူများ၊ ဆွေမျိုးမကင်းသူများ၊ အသက် မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းဆင်တူသူများ၊/နီးစပ်မှုရှိသူများ စုပေါင်းနေထိုင်ရာ နေရာကို ခေါ်သည်။ ကျေးရွာနှင့် မြို့၏ ကွားခြားမှုမှာ အချို့ကျေးရွာများမှာ တိုးတက်မှုရှိသော်လည်း၊ ကျေးရွာ အရွယ်အစားကြီးသော်လည်း အစိုးရရုံးများမရှိ။ အစိုးရဘဏ်များမရှိသောကြောင့် ကျေးရွာဟုသာ သတ်မှတ် ကြသည်။ တံတားဦးမြို့နယ်တွင် အစိုးရအမည်ပေါက် ကျေးရွာပေါင်း (၁၆၄) ရှိပြီး တစ်နိုင်ငံလုံးတွင် ကျေးလက်မြို့နယ်ပေါင်း ၃၀၅ မြို့နယ် အတွင်း အစိုးရအသိအမှတ်ပြု ကျေးရွာပေါင်း ၆၄၈၉၉ ရှိသည်။

ဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုသည်မှာ လက်ရှိအခြေအနေမှ ပိုမိုကောင်းမွန်သောအခြေအနေသို့ အစီအစဉ်တကျ ပြောင်းလဲ သွားခြင်းကို ဆိုလိုသည်။ ဖွံ့ဖြိုးရေးတွင်လည်း ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ဖွံ့ဖြိုးရေး ဟူ၍ နှစ်ပိုင်းရှိသည်။ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုသည်မှာ အဆောက်အဦးများ တိုးတက် ကောင်းမွန်လာခြင်း၊ လမ်းပန်း ဆက်သွယ်ရေးအနေဖြင့် လမ်း၊ တံတားများ ပိုမိုတိုးတက်ကောင်းမွန် လာခြင်း၊ လျှပ်စစ်မီးရရှိလာခြင်း၊ ယာဉ်/ ကား၊စက်ကရိယာစသည်တို့ ပိုမိုခေတ်မီကောင်းမွန်လာခြင်း၊ တယ်လီဖုန်းနှင့်ဆက်သွယ်ရေးများပိုမို ကောင်းမွန် လာခြင်း၊ စာသင်ကျောင်း၊ ဆေးခန်းများ ပိုမိုကောင်းမွန်လာခြင်း၊ ခေတ်မီလာခြင်း စသည်တို့ကို ဆိုလိုသည်။ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုသည်မှာ အသိပညာ၊အတတ်ပညာ၊ နည်းပညာများတိုးတက်လာခြင်းကို ဆိုလို သည်။ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာဖွံ့ဖြိုးမှုနှင့်စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာဖွံ့ဖြိုးမှုတွင် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာဖွံ့ဖြိုးရေးသည် ပိုအရေး ကြီးသည်။

ရေရှည်ဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုသည်မှာ နောင်မျိုးဆက်တွေကို မထိခိုက်ဘဲ ဖွံ့ဖြိုးခြင်းနှင့် သဘာဝအရင်း အမြစ်များ ကို အလွန်အကျွံ ထုတ်ယူအသုံးမပြုဘဲ ဖွံ့ဖြိုးမှုသာ ရေရှည်ဖွံ့ဖြိုးရေးဖြစ်သည်။

တည်ငြိမ်သောဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုသည်မှာ မမျှော်လင့်သော ဘေးအန္တရာယ် (SCHOCK) များကို ကြန့်ကြန့်ခံနိုင် ရည်ရှိပြီး ပြန်လည်ရုန်းထနိုင်သော အရည်အချင်း (စီးပွါးရေးဆိုင်ရာအရင်းအနှီး၊ နည်းပညာ ဗဟုသုတ၊ လူမှုရေးအရင်းအနှီး၊ အဆောက်အဦးနှင့် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာအရင်းအနှီး၊ လူ့စွမ်းအားအရင်း အမြစ်၊ သဘာဝအရင်း အမြစ်) ရှိနေခြင်းကို ဆိုလိုသည်။

ယခင်ကလည်း ကျေးရွာသူ/သားများအနေဖြင့် မိမိတို့ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးကို ကောင်းနိုးရာရာ လုပ်ခဲ့ကြဖူး ပါသည်။ ထိုအချိန်ကကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများကို ရွေးချယ်လုပ်ကိုင်ခဲ့ကြသောအခါ ရပ်မိ/ရပ်ဖ၊ အုပ်ချုပ်ရေးမှူး တာဝန်ရှိသူ၊ တခါတရံ ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်များစသည် လူနည်းစုတို့၏ ဆုံးဖြတ်ချက်နှင့် ဦးဆောင်မှုအရ ၄င်းတို့လုပ်ကိုင်လိုသော လုပ်ငန်းကိုသာ ရွေးချယ်ခဲ့ကြသည်။ ရပ်ရွာမှ ပါဝင်ရမည့်/ ထည့်ဝင်ကြ ရမည့် ငွေ (သို့မဟုတ်) ပစ္စည်း၊ လူအားစသည်တို့ကိုလည်း ၄င်းတို့ကသာ ဦးဆောင် ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြသည်။ တစ်ရွာလုံး ပါဝင်ဆွေးနွေးခွင့်၊ ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့် မရခဲ့ကြပါ။ လုပ်ငန်းတခု

SAMPLE

ဆောင်ရွက် ပြီးစီးပါကလည်း ရပ်တန့်နေတတ်ပြီး ဆက်တိုက်လုပ်ဆောင်နိုင်ခြင်းမရှိကြပါ။ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်မည့် အစီအစဉ်လည်း မရှိတတ်ကြပါ။ ၂-၃ နှစ်ကြာမှ (သို့မဟုတ်) စိတ်ကူးပေါ် မှသာ နောက်လုပ်ငန်းတခုကို ပြန်လည်လုပ် ဖြစ်တတ် ကြသည်။ ထိုသို့အကောင်အထည်ဖော်လုပ်ခဲ့ကြသည့် လုပ်ငန်းများသည် **ကျေးရွာလုပ်ငန်းစီမံကိန်း (Village Project Plan)** ဖြစ်သည်။

ယခု ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းရေးဆွဲရာတွင် ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီဖွဲ့စည်းရာတွင်လည်း ရပ်မိ/ဖ၊ အုပ်ချုပ်ရေး၊ တောင်သူ၊ စိုက်/မွေးမဟုတ်သော ဝင်ငွေတိုးလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်သူများ၊ အမျိုးသမီးများ၊ လူငယ်များ စသဖြင့် လူတန်းစားပေါင်းစုံ၊ အသက်အရွယ်မျိုးစုံ၊ ကျားမ အချိုးညီ ဖွဲ့စည်းသွားမည် ဖြစ်သည်။ ၄င်းအဖွဲ့တို့၏ အကြံဉာဏ်နှင့် ဆွေးနွေးမှုမှ ထွက်ပေါ်လာသော ဆုံးဖြတ်ချက်များကို မူတည်၍ လုပ်ငန်းများကို ဦးစားပေး ရွေးချယ် သွားမည်။ လုပ်ငန်းများကိုလည်း အနည်းဆုံး ၅ နှစ် ဆက်တိုက်လုပ်ဆောင်မည့် လုပ်ငန်းများကိုလည်း စဉ်ဆက်မပြတ်လုပ်ဆောင်ရန် ရေးဆွဲမှတ်တမ်းတင်ထားရှိသည်။ဆင်းရဲသားနှင့် အဆင်းရဲဆုံးတို့၏ ထိခိုက် လွယ်မှုများ၊ အမျိုးသမီးများနှင့် လူငယ်များ၏ အခွင့်အရေးနှင့် စွမ်းဆောင်နိုင်မှု၊ ကျေးရွာ၏ အခွင့်အလမ်း ကောင်းများ၊ အလားအလာကောင်းများ၊ အဟန့်အတားနှင့် စိန်ခေါ်မှုများ၊ သဘာဝအရင်းအမြစ်များ၊ လက်ရှိ အခြေအနေများ၊ လက်ရှိလူ့စွမ်းအားအရင်းအမြစ်များနှင့် လူသားစွမ်းရည်များတည်ဆောက်ခြင်း စသည်တို့ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားထားပြီး တစ်ရွာလုံးသဘောတူ ရေးဆွဲထားသော စီမံကိန်းသည်**ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်း (Village Development Plan)**ဖြစ်သည်။

၁.၂ ရည်ရွယ်ချက်

ဤကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်သည် အစိုးရဌာနများ၊ ပြည်တွင်း/ ပြည်ပအဖွဲ့အစည်းများ၏ နိုင်ငံအတွင်း ဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီးသော ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်း အတွေ့အကြုံများကို လေ့လာသုံးသပ်ပြီး တစ်နိုင်ငံလုံး ကျေးရွာ ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းများ ရေးဆွဲအကောင်ထည်ဖော်မည့် အစီအစဉ်သစ် ဖြစ်ကြောင်း သိရှိရပါသည်။

ကျွန်ုပ်တို့၏ ပထမဦးဆုံးသောကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်ကိုနိုင်ငံတော်၏ အကူအညီဖြင့် ရေးဆွဲရာတွင် ကျေးရွာလူထုကိုယ်တိုင်တက်ကြွစွာပါဝင်၍ရေးဆွဲခဲ့ပါသည်။ ယခင်ကဖွံ့ဖြိုးရေး အစီအစဉ် ရေးဆွဲရေး အတွေ့ အကြုံမရှိခဲ့ပါ။ဤအစီအစဉ် ရေးဆွဲပြီးနောက် ကျေးရွာ၏ဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာ ကိန်းဂဏန်း၊ သတင်းအချက် အလက်များပြုစုရန် အရေးကြီးပုံကိုအလေးထားမိလာကြပါသည်။ ထို့အပြင် ကျေးရွာအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေးမှူးရုံး၊ ဌာနဆိုင်ရာများစသည်တို့ထံမှ လိုအပ်သောကိန်းဂဏန်း၊ သတင်းအချက်အလက်များရယူရန်နှင့် ကျွန်ုပ်တို့၏ ကျေးရွာစီမံကိန်းအကောင်ထည်ဖော်ရန် လိုအပ်သောနည်းပညာများရရှိရန် အရေးကြီးကြောင်းကိုပါ သတိပြု မိပါသည်။

ဤအစီအစဉ်တွင်ကျေးရွာ၏ လက်ရှိလူမှုစီးပွားရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးအခြေအနေများ၊ ကြုံတွေ့နေရသော ပြဿနာများ၊ ထိုပြဿနာများဖြစ်ရသည့်အရင်းခံအချက်များ၊ ဖွံ့ဖြိုးရေးကိုအပ့ံအပိုး ဖြစ်စေသော

SAMPLE

အချက်များ နှင့်အဟန့်အတားဖြစ်စေသောအချက်များ၊ (၅)နှစ်တာကာလ အပြီးတွင် ရရှိအောင် ဆောင်ရွက်လိုသည့် ရည်မှန်း ချက်များ၊ ထိုရည်မှန်းချက်များရရှိရန် ကျွန်ုပ်တို့ကျေးရွာအနေနှင့် ဆောင်ရွက်မည့် နည်းဗျူဟာများ၊ စီမံချက် များကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်းဖော်ပြထားပါသည်။ ထို့ပြင် ဦးစားပေးလုပ်ငန်းများ လုပ်ဆောင်ရန် လိုအပ်သော အရာများနှင့် ငွေကြေးရရှိနိုင်မည့် လမ်းကြောင်း များကိုလည်းဖော်ပြထားပါသည်။

ကျွန်ုပ်တို့၏ဖွံ့ဖြိုးရေးမိတ်ဖက်များဖြစ်သောအစိုးရဌာနများ၊ အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်းများ၊ အရပ်ဖက် လူမှုရေး အဖွဲ့အစည်းများ၊ ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍ၊ ဘဏ်များ၊ စာပေပညာရှင်များ၊ သတင်းနှင့်ပြည်သူ့ဆက်သွယ်ရေး
အဖွဲ့အစည်းများ၏အာရုံစိုက်မှုကိုရစေပြီးကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့်ပတ်သက်သူမှန်သမျှတို့သည်ဤအစီအစဉ်မှတ်တမ်း၏အသုံးဝင်မှုများကိုသိရှိစေရန်မျှော်လင့်ပါသည်။

ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းရေးဆွဲရခြင်း၏ **ရည်ရွယ်ချက်မှာ-**

(၁) ကျေးရွာသူရွာသားများကိုယ်တိုင် မိမိတို့ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းကို မိမိတို့ကိုယ်တိုင် ရေးဆွဲနိုင်စေရန်နှင့် ၎င်းတစ်ရွာလုံးသဘောတူ ပါဝင်ရေးဆွဲထားသော ကျေးရွာစီမံကိန်းကို စာအုပ်ဖြင့် စနစ်တကျ မှတ်တမ်းတင် ထားရှိရန်။

(၂) ကျေးရွာလူထုအတွက် ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများအား စနစ်တကျ စဉ်ဆက်မပြတ် ဆောက်ရွက်နိုင်ရန် စီမံကိန်းမှတ်တမ်းက လမ်းညွှန်လက်စွဲအဖြစ် အသုံးပြုရန်။

(၃) ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းမှတ်တမ်းအား အခြေခံပြီး မြို့နယ်အဆင့် အစိုးရဌာနဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများက ၎င်းတို့၏ နှစ်စဉ်ဘတ်ဂျက်နှင့်စီမံကိန်းရေးဆွဲရာတွင် ကျေးရွာ၏ လိုအပ်ချက်များအတိုင်း ထင်ဟပ်စေမည့် ဦးစားပေး အစီအစဉ်များကို ထည့်သွင်းရေးဆွဲရန်။

၁.၃ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်း၏ အသုံးဝင်မှု

ကျေးရွာအတွက်အသုံးဝင်မှု

ကျေးရွာသူ၊ ကျေးရွာသားများကိုယ်တိုင်ရေးဆွဲထားသော စီမံကိန်းများကို စနစ်တကျ မှတ်တမ်းတင် ထားခြင်းဖြင့် အစိုးရဌာနဆိုင်ရာများ၊ အလှူရှင်များ၊ အစိုးရမဟုတ်သော ဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့များ၊ ပုဂ္ဂလိက ရင်းနှီး မြှုပ်နှံသူများ၊ ဘဏ်များ၊ ကုမ္ပဏီများနှင့် အလွယ်တကူ ချိတ်ဆက်နိုင်မည်။

အစိုးရဌာနများအတွက် အသုံးဝင်မှု

SAMPLE

အစိုးရဌာနများအနေဖြင့် ၎င်းတို့၏ ဌာနအသီးသီးအနေဖြင့် နှစ်စဉ် စီမံကိန်းနှင့်ဘတ်ဂျက် ရေးဆွဲရာတွင် ကျေးရွာ၏လိုအပ်ချက်များကို ထင်ဟပ်စေမည့် လုပ်ငန်းများကို အခြေခံ၍ ဦးစားပေးစီမံကိန်းများ ရေးဆွဲ နိုင်မည်။

နိုင်ငံတော်အစိုးရအဖွဲ့များအတွက် အသုံးဝင်မှု

ကျွန်ုပ်တို့၏ ကျေးရွာအဆင့်အားထုတ်မှုများအတွက် မူဝါဒနှင့်ဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာ အကူအညီများကိုစုစည်းဆောင်ရွက်ပေးနိုင်ရန် ဤဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံချက်ကိုမြို့နယ်အဆင့်၊ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းအဆင့်၊ ပြည်ထောင်စုအဆင့် အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများအားတင်ပြမည်ဖြစ်ပါသည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရအနေဖြင့် မူဝါဒများ၊ စီမံကိန်းအသစ်များ ရေးဆွဲချမှတ်ရာတွင် မိမိတို့နိုင်ငံအတွင်းရှိ ကျေးရွာများ၏ လိုအပ်ချက် နှင့် အခြေအနေမှန်များကိုထင်ဟပ် စေမည့် မူဝါဒများကို ချမှတ်ရေးဆွဲရာတွင် များစွာ အထောက်အကူဖြစ်စေမည်။

ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍ ရင်းနှီးမြှပ်နှံသူများနှင့် ကုမ္ပဏီများအတွက် အသုံးဝင်မှုများအနေဖြင့် ကျေးရွာလူထု၏ လိုလားချက်နှင့် ၎င်းတို့၏စီးပွားရေး ဆိုင်ရာဝန်ဆောင်မှုများ ချိတ်ဆက်မှုဖွံ့ဖြိုး လာစေရန် ဗျူဟာမြောက် ဆောင်ရွက်လာနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်းများ (NGOs) ၊ အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ (CSOs) နှင့် အလှူရှင်အဖွဲ့အစည်းများသည်ကျေးရွာလူထု၏အမှန်တကယ် လိုအပ်ချက်များနှင့် ဦးစားပေးဆောင်ရွက်ရမည့် လုပ်ငန်း များအားပိုမိုသိရှိလာနိုင်မည် ဖြစ်သည်။ စိတ်ဝင်စားသောလုပ်ငန်းများအတွက် လိုအပ် သောမှန်ကန်သည့် ကိန်း၊ ဂဏန်းအချက်အလက်များကို အဆင်သင့်ရရှိနိုင်ပြီး အချိန်တိုအတွင်း ထိရောက်စွာ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်နိုင်မည်။

ဘဏ်လုပ်ငန်းရှင်များနှင့် အသေးစားချေးငွေလုပ်ငန်းရှင်များအနေဖြင့် ကျေးလက်ဒေသရှိ ငွေကြေးဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်များအတွက် သတင်းအချက်အလက်များပိုမိုသိရှိလာနိုင်မည် ဖြစ်သည်။

နည်းပညာအထောက်အပံ့ပေးမည့် အဖွဲ့အစည်းများနှင့် တက္ကသိုလ်များအနေဖြင့် ကျွန်တော်တို့ ကျေးရွာနှင့် ကျေးလက်လူထု၏ တိကျသောလိုအပ်ချက်များအားသိရှိလာခြင်းကြောင့် ကျွန်တော်တို့ ကျေးရွာနှင့် ဆိုင်သော ၎င်းတို့၏သုတေသနလုပ်ငန်းများကိုစီစဉ်ဆောင်ရွက် လာနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

မီဒီယာများ၊ ပြန်ကြားဆက်သွယ်ရေးနှင့်ပြည်သူ့အရေးရပ်တည်မှုပေးသည့် အဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့်ယုံကြည်ရလောက်သည့် သတင်းအချက်အလက် များကိုရရှိနိုင်မည်။

နိုင်ငံတကာဖွံ့ဖြိုးရေးမိတ်ဖက်များဖြစ်သည့် ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့အစည်းများ၊ နိုင်ငံတကာ ငွေကြေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများ (ကမ္ဘာ့ဘဏ်၊ အာရှဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်)၊ နိုင်ငံတကာ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အလှူရှင်အဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် ၎င်းတို့အချင်းချင်းပေါင်းစည်းဆောင်ရွက်မှု

ပိုမိုကောင်းမွန်စေပြီး ကျေးရွာ ဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်များကို မြို့နယ်အဆင့်တွင် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်း စီစဉ်မှုများပြုလာနိုင်ပါမည်။

၁.၄ စီမံကိန်း၏လွှမ်းခြုံသက်ရောက်မှု

ကျေးရွာသူ၊ ကျေးရွာသားများကိုယ်တိုင် မိမိတို့ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်း ရေးဆွဲခြင်းကို ၂၀၁၅ ခုနှစ် တွင် စတင်ခဲ့ပါသည်။ ၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် တိုင်းနှင့်ပြည်နယ် **၁၇** ခုသတ်မှတ်ခဲ့ပြီး တိုင်းနှင့်ပြည်နယ် တစ်ခုစီတွင် မြို့နယ် ၂ ခုစီ အတွင်းရှိ ကျေးရွာ ၅ ရွာစီ၊ စုစုပေါင်း ကျေးရွာပေါင်း **၁၇၀** တွင် စမ်းသပ်ရေးဆွဲခဲ့ကြပါသည်။ ယခု ၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင် မြို့နယ်ပေါင်း **၂၉**မြို့နယ်ကို မြို့နယ်လုံးကျွတ်၊ ကျေးရွာပေါင်း **၅၈၀၀**ကျော်တွင် ကျေးရွာ ဖွံ့ဖြိုးရေး စီမံကိန်းများကို ရေးဆွဲလျက်ရှိပါသည်။ ၂၀၁၈ ခုနှစ် ဒီဇဘာလကုန်တွင် မြန်မာတစ်နိုင်ငံလုံးရှိ ကျေးလက်မြို့နယ်ပေါင်း ၃၀၅ မြို့နယ်ရှိ၊ နိုင်ငံတော် ပြည်ထဲရေးစာရင်းဝင် ကျေးရွာပေါင်း **၆၄၈၉၉** အား တစ်နိုင်ငံလုံးလွှမ်းခြုံသည့် ကျေးရွာစီမံကိန်းများ ရေးဆွဲပြီးစီးရန် လျာထားဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။

ထို့ကြောင့် တံတားဦးမြို့နယ်အနေဖြင့်လည်း ၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် ကျေးရွာပေါင်း **၅** ရွာကို ကျေးရွာ ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းများ ရေးဆွဲခဲ့ကြပြီး ကျန် ၁၅၉ ရွာအား ယခု ၂၀၁၇ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလတွင် အပြီးရေးဆွဲ လျက်ရှိပါသည်။

ယခင်ကဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်ရေးဆွဲရာတွင် အချိန်ကာလတစ်ခုအတွင်း ကျွနိုပ်တို့ ကိုယ်တိုင် တတ်နိုင် သော ငွေကြေး၊ အစိုးရနှင့် အခြားအဖွဲ့အစည်းများထံမှ ရနိုင်မည့်အကူအညီများကို အခြေခံကာ ဦးစားပေး စီမံကိန်းများချမှတ်ခဲ့ပါသည်။ ယခုအခါ ယင်းသို့မဟုတ်ဘဲကျယ်ပြန့်သည့် ဖွံ့ဖြိုးရေးအမြင်ဖြင့် ရေးဆွဲထားပါ သည်။

လူထုဦးဆောင်ပါဝင်သည့် လုပ်ကိုင်နည်းဖြစ်သောကြောင့် လူတိုင်းပါဝင်ခွင့် ရရှိပြီး အမြင်ရှင်းလင်းမှု ရစေကာ ဖွံ့ဖြိုးမှုဖြစ်စဉ်တွင် လူထုကိုအဓိကနေရာတွင် ထားရှိခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဤသို့ဖြင့် လုပ်ငန်းများကို လူထုပါဝင်၍ စုစည်းခြင်း၊ ဦးစားပေးရွေးချယ် ဆောင်ရွက်ခြင်းအားဖြင့် ကျေးရွာလူထု၏ ဖွံ့ဖြိုးမှုကိုတိတိကျကျ ပံ့ပိုးပေးရာရောက်ပါသည်။

ကျွန်ုပ်တို့၏ ဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်ကိုအကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် ပစ္စည်းအခက်အခဲ၊ ငွေကြေး အခက် အခဲ၊ နည်းပညာအခက်အခဲများရှိနေပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ လက်တွေ့ အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် ကျွန်ုပ်တို့ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးလိုအပ်ချက်များအားအများဆုံးနှင့် အထိရောက်ဆုံးဖြည့်ဆည်းနိုင်မည့် စီမံကိန်းများကို ဦးစားပေး ရွေးချယ်ဆောင်ရွက်ပါမည်။ ကျွန်ုပ်တို့၏ စွမ်းရည်နှင့် လိုအပ်သော အရင်းအနှီးများ ပြည့်စုံမှု ပေါ်မူတည်၍ နောင်တွင် တဖြည်းဖြည်း တိုးချဲ့ဆောင်ရွက်သွားမည့် အစီအစဉ် မျိုး ဖြစ်ပါသည်။

SAMPLE

၂။ ပထဝီအနေအထားနှင့် သဘာဝသယံဇာတအရင်းအမြစ်များ

(က) တည်နေရာ၊ရာသီဥတုနှင့်မြေမျက်နှာသွင်ပြင်အနေအထား

ကျွန်တော်တို့ ကန်ကြီး(ရ)ကျေးရွာသည် တံတားဦးမြို့၏ အနောက်ဘက်(၁၀)မိုင်ခန့် အကွာအဝေး၊ ကန်ကြီး(ရှေ့) ကျေးရွာတွင် သဘာဝအရင်းအမြစ်အနေဖြင့် သဲရှိပြီး ရရှိနိုင်မှု များပြီးလက်လှမ်းမှီမှု လွယ်ပါသည်။သဲ ချောင်းသည်ရွာခြေကို တိုက်စားနေသောကြောင့် ကျေးရွာပျက်စီးနိုင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ရေစီးကြောင်းလွှဲရန် လိုအပ်ပါသဖြင့် စနစ်တကျဆောင်ရွက်ပေးရန်လိုပါသည်။ ထင်းနှင့်မီးသွေးလည်း အသင့်အတင့်ထွက်ပါသည်။ သဘာဝတောရိုင်း တိရိစ္ဆာန်များအနေဖြင့်ယုန်၊တောကြောင်နှင့် ကျေးရွာတွင် သဘာဝအရင်းအမြစ်အနေဖြင့် သဲရှိပြီး ရရှိနိုင်မှု များပြီးလက်လှမ်းမှီမှု လွယ်ပါသည်။သဲကိုချောင်းအတွင်းမှ အလုံအလောက်ရရှိပါသည်။ ချောင်းသည်ရွာခြေကို တိုက်စားနေသောကြောင့် ကျေးရွာပျက်စီး နိုင်ပါသည်။ထို့ကြောင့် ရေစီးကြောင်းလွှဲရန် လိုအပ်ပါသဖြင့် စနစ်တကျဆောင်ရွက်ပေးရန်လိုပါ သည်။ ထင်းနှင့်မီးသွေးလည်း အသင့်အတင့်ထွက်ပါသည်။ သဘာဝတောရိုင်း တိရိစ္ဆာန်များအနေဖြင့်ယုန်၊တော ကြောင်နှင့်ငှက်မျိုးစုံတွေ့ရှိနိုင်သော်လည်း လက်လှမ်းမှီမှုနည်းသည်။ သဘာဝဆေးဘက်ဝင်အပင်များအနေဖြင့် ကြိတ်မှန်၊ဆင်တုံးမနွယ် ၊ဂျီးယာပင်၊ကနဖော့၊မုန့်ညင်းဥ၊ရှားစောင်းလက်ပက်တို့တွေ့ ရှိရသော်လည်းငှင်း သဘာဝအရင်းအမြစ်များကို ဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် အသုံးပြုနိုင်ရန် ဗဟုသုတနှင့်နည်းပညာအားနည်းနေကြပါ သည်။ ငှက်မျိုးစုံ တွေ့ရှိနိုင်သော်လည်းလက်လှမ်းမှီမှုနည်းသည်။သဘာဝဆေးဘက်ဝင်အပင်များအနေဖြင့် ကြိတ်မှန်၊ ဆင်တုံးမနွယ်၊ဂျီးယာပင် ၊ကနဖော့၊မုန့်ညင်းဥ၊ရှားစောင်းလက်ပက်တို့တွေ့ ရှိရသော်လည်းငှင်း သဘာဝအရင်းအမြစ်များကို ဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် အသုံးပြုနိုင်ရန် ဗဟုသုတနှင့်နည်းပညာအားနည်းနေကြပါ သည်။ကျေးရွာ၏မြောက်ဘက်(၂)မိုင်ခန့်အကွာတွင်တည်ရှိပါသည်။ကန်ကြီး(ရ)ကျေးရွာတွင်နွေမိုးဆောင်းဟူ၍ရာသီဥတု(၃)မျိုးရှိပါသည်။တစ်နှစ်ပတ်လုံး၃၅ရက်ခန့်မိုးရွာသွန်းလေ့ရှိပြီးမိုးရေချိန်၄၀လက်မအောက်အတွင်းရွာသွန်းလေ့ရှိသည်။မြေမျက်နှာသွင်ပြင်အနေဖြင့်မြေပြန့်နေရာတွင်တည်ရှိပါသည်။မြေအမျိုးအစားမှာလည်းသဲနှင့်မြေ စေးရောနှောလျှက်ရှိပါသည်။

(ခ) သဘာဝအရင်းအမြစ်

ကျေးရွာတွင် သဘာဝအရင်းအမြစ်အနေဖြင့် သဲရှိပြီး ရရှိနိုင်မှု များပြီးလက်လှမ်းမှီမှု လွယ်ပါသည်။သဲကိုချောင်းအတွင်းမှအလုံအလောက်ရရှိပါသည်။ချောင်းသည်ရွာခြေကိုတိုက်စားနေသောကြောင့်ကျေးရွာပျက်စီးနိုင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ရေစီးကြောင်းလွှဲရန် လိုအပ်ပါသဖြင့်စနစ်တကျဆောင်ရွက် ပေးရန်လိုပါ သည်။ထင်းနှင့်မီးသွေးလည်း အသင့်အတင့်ထွက်ပါသည်။သဘာဝတောရိုင်း တိရိစ္ဆာန်များအနေဖြင့်ယုန်၊တော ကြောင်နှင့်ငှက်မျိုးစုံတွေ့ရှိနိုင်သော်လည်း လက်လှမ်းမှီမှုနည်းသည်။ သဘာဝဆေးဘက်ဝင်အပင်များအနေဖြင့် ကြိတ်မှန်၊ဆင်တုံးမနွယ်၊ဂျီးယာပင်၊ကနဖော့၊ မုန့်ညင်းဥ၊

SAMPLE

ရှားစောင်းလက်ပက်တို့တွေ့ရှိရသော်လည်းငင်းသဘာဝအရင်းအမြစ်များကို ဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် အသုံးပြုနို င်ရန် ဗဟုသုတနှင့်နည်းပညာအားနည်းနေကြပါ သည်။

၃။ ကျေးရွာလူမှုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအခြေအနေ

(က) လူဦးရေဆိုင်ရာအချက်အလက်များ

။ကျွန်တော်တို့ ကန်ကြီး(ရှေ့)ကျေးရွာတွင် အိမ်ထောင်စုပေါင်း (၁၄၀) မှ လူဦးရေပေါင်း (၅၉၁) (ကျား ၁၉၁ + မ ၃၀၀) ရှိသည်။ တစ်အိမ်ထောင်လျှင် ပျမ်းမျှလူဦးရေ (၄.၂%) ရှိသဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ စံနှုန်းဖြစ်သော တစ်အိမ်ထောင်ပျမ်းမျှ လူဦးရေတိုးပွားမှု၅ယောက်နှုန်းထက်များသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ကျေးရွာတွင်

အလုပ်လုပ်နိုင်သောအရွယ်လူဦးရေမှာ၂၀၆ဦး(၇၀.၆%)ရှိပြီးမှီခိုသူဦးရေမှာ၁၇၄ဦး(၀.၄၂%)သာရှိသောကြောင့်ကျေးရွာ၏အလုပ်လုပ်နိုင်သောအရွယ်လူဦးရေမှာအသင့်အတင့်ရှိသည်ကိုတွေ့ရပါသည်။၄င်းအလုပ်လုပ်နိုင်သောသူများကို အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း ကျွမ်းကျင်မှုများထောက်ပံ့ပေးခြင်း ၊တစ်ပိုင်တစ်နိုင်လုပ်ငန်းများ

ထူထောင်နိုင်မည်ဆိုပါကကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက်အလားအလာကောင်းများရှိပါသည်။အလုပ်လုပ်နိုင်သောအရွယ်တွင်အမျိုးသားအလုပ်လုပ်နိုင်သော လူဦးရေထက် အမျိုး သမီးဦးရေမှာ (၆) ဦးများသည်ကိုလည်း တွေ့ရပါသည်။တစ်နှစ်အောက်လူဦးရေမှာ ၁၉ဦး(၃.၂%)သာရှိသဖြင့် လူဦးရေမွေးဖွားနှုန်းနည်းသည်ကိုတွေ့ရ သည်။တစ်နှစ်နှင့်၅နှစ်အောက်လူဦးရေ(၄၆)ယောက် (၇.၈%)ရှိသဖြင့်၅နှစ်အောက်ကာကွယ် ဆေးထိုးရမည့်အရေအတွက်ကိုအတိအကျသိရှိနိုင်သည်။ မူလတန်းနှင့်အလယ်တန်းကျောင်းနေအရွယ်လူဦးရေကိုလည်းသိရှိရသော ကြောင့် ကျောင်းနေအရွယ်ကလေးတိုင်း ကျောင်းနေနိုင်ခြင်းရှိမရှိကို အလွယ်တကူ နှိုင်းယှဉ်သိရှိနိုင်မည်ဖြစ်ပါ သည်။၅နှစ်မှ၉နှစ်အထိ(၄၆)ဦး(၇.၈%)၊၉နှစ်အထက်မှ ၁၅နှစ်အထိ(၂၆)ဦး(၄.၃%)၊ ၁၅နှစ်အထက် မှ၆၀နှစ် အထက်(၄၁၇)ဦး (၇၀.၆%)နှင့်၆၀နှစ်နှင့်အထက်သက်ကြီးရွယ်ကြီ (၄၈)ဦး(၈.၂%) ရှိသဖြင့် ကျန်းမာရေး အခြေအနေ အသင့်အတင့် ရှိကြောင်း ခန့်မှန်းသိရှိနိုင်ပါသည်။

(ခ) စီးပွားရေးအခြေအနေ - ဝင်ငွေ၊ ပိုင်ဆိုင်မှုနှင့် မျှတမှု။ ကျေးရွာ၏ အဓိက အသက်မွေးဝမ်းလုပ်ငန်းမှာစိုက်ပျိုးရေးဖြစ်ပြီး ကျေးရွာရှိ အိမ်ခြေစုစုပေါင်း(၁၄၀)အိမ်အနက် စိုက်ပျိုးရေးကိုအဓိကလုပ်ကိုင်သူ (၂၄)အိမ်ထောင်စုရှိသည်။၄င်းလုပ်ငန်း များတွင်လုပ်ကိုင်နေကြသော မိသားစုဝင်လုပ်အားမှာ (၄၈)ဦးရှိသည်ကို လေ့လာတွေ့ရှိရသောကြောင့်တစ်အိမ် ထောင်ပျမ်းမျှမိသားစုဝင်လုပ်အားအနေဖြင့်၂ယောက်နှုန်းအလုပ်လုပ်နေကြရသည်ကိုတွေ့ရသည်။စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းတွင်တွဲဖက်လုပ်ကိုင်သူ()ဦး၊မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းတွင်တွဲဖက်လုပ်ကိုင်သူ(၃၂)ဦး၊လက်သမား၊ပန်းရံလုပ်ငန်းတွင်တွဲဖက်လုပ်ကိုင်သူ(၂)ဦး၊နောက်လိုက်လက်သမားတွဲဖက်လုပ်ကိုင်သူ()ဦး၊စက်ချုပ်တွဲဖက်လုပ်ကိုင်သူ()ဦး၊အရောင်းအဝယ်တွင်ဈေးဆိုင်တွဲဖက်လုပ်ကိုင်သူ(၄၆)ဦး စုစုပေါင်းတွဲဖက်လုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်သူအရေအတွက်

SAMPLE

(၁၃၃)ဦးတွေ့ရပါသည်။ ရွာတွင်အလုပ်လုပ်နိုင်သူဦး ရေ(၄၁)ဦးရှိသော်လည်းတကယ် အလုပ်လုပ်သူ (၁၃၃)ဦး တွေ့ရှိရသောကြောင့်ကျန်(၆၇)ဦးမှာအလုပ်လက်မဲ့ဖြစ်နေသည်ကို တွေ့ရှိရ ပါသည်။

ကျေးရွာတွင် နေ့စားလုပ်ကိုင်ရသောလုပ်ငန်းအမျိုးအစား (၂) မျိုးရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။ လယ်ယာ လုပ်ငန်းတွင် အမျိုးသားများ၏ အများဆုံးလုပ်ခမှာ (၃၅၀၀) ကျပ်နှင့် အနည်းဆုံး လုပ်ခမှာ (၂၅၀၀)ကျပ်ဖြစ်ပြီးအမျိုးသမီးများ၏အများဆုံးလုပ်အားခမှာ (၂၅၀၀)ကျပ်နှင့်အနည်းဆုံးလုပ်ခမှာ (၂၀၀၀) ကျပ်ဖြစ်ပါသည်။ဆောက်လုပ်ရေး၊ လက်သမား၊ ပန်းရံလုပ်ငန်းတွင် အမျိုးသားများ၏ အများဆုံးလုပ် အားခမှာ(၇၀၀၀)ကျပ်နှင့်အနည်းဆုံးလုပ်အားခမှာ (၅၀၀၀)ဖြစ်သည်ကိုတွေ့ရပါသည်။ ကုန်ထုတ်လုပ်ငန်းမှာ အမျိုးသား များ၏အများဆုံးလုပ်ခမှာ(၃၅၀၀) ကျပ်နှင့် အနည်းဆုံး လုပ်ခ (၂၅၀၀) ကျပ် ဖြစ်ပါသည် ။ ဤလုပ်ငန်း အားလုံးတွင် အလုပ်ချိန်နှင့် လုပ်အားစိုက်ထုတ်မှု၊ပင်ပန်းမှုချင်း တူသော်လည်း လုပ် အားခ အနေဖြင့် ကျား/မ ခွဲခြားမှု၊ မမျှတမှုရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။

ကျေးရွာတွင်မြေယာမဲ့(၁၂)အိမ်ထောင်စု (၈.၆%)၊(၂.၅)ကေအောက် (၈၀) အိမ်ထောင်စု (၅၇.၁%) ၊(၂.၅)ကေနှင့် (၅)ကေ အကြားပိုင်ဆိုင်သူ တောင်သူငယ် (၂၈)အိမ်ထောင်စု (၂၀ %) နှင့် (၅)ကေနှင့်(၁၂.၅)ကေအကြားပိုင်ဆိုင်သူအလယ်အလတ်စားတောင်သူ(၂)အိမ်ထောင်စု(၁.၄%)ရှိသည် ကိုတွေ့ရသည်။အလယ်အလတ်စားတောင်သူအရေအတွက်မှာ (၈၀)အိမ်(၅၇.၁%)နှင့် တောင်သူကြီးမှာ (၁၂)ဦး (၈.၆%) သာရှိသော်လည်းစိုက်ပျိုးမြေအများစုကို ၄င်းလူနည်းစုမှပိုင်ဆိုင်နေကြောင်းတွေ့ ရသည်။ ကျန်မြေယာမဲ့၊ ဆင်းရဲ သားတောင်သူနှင့်တောင်သူငယ် မိသားစုများမှ ၄င်းတောင်သူကြီးများ၏ စိုက်ပျိုးမြေများတွင် နေ့စားအငှါး လုပ်ကိုင် ကြရသည်။

ကျေးရွာတွင်ထွန်စက်(၁)စီး၊လက်တွန်းထွန်စက်(၁၀)ခု၊ခြွေလှေ့စက်(၁)စက်နှင့်ရေစုပ်စက်(၂)လုံ းရှိသည်ကိုတွေ့ရပါသည်။ပုဂ္ဂလိကပိုင်များသာဖြစ်သည်။လယ်ယာသုံးစက်ကရိယာများမရှိပါ။ကျေးရွာ အနေဖြင့် စက် ကိရိယာလုံလောက်မှုမရှိပါသောကြောင့် စိုက်ပျိုးချိန်နောက်ကျမှ စိုက်ပျိုးရသဖြင့် စက်ကိရိယာများအရစ်ကျ ရောင်းချပေးလျှင် အဆင်ပြေနိုင်သည်။

(ဂ) ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုနှင့် ထိခိုက်လွယ်မှု ။ကျေးရွာ၏ ဥစ္စာဓနအဆင့်သတ်မှတ်ရာတွင် စိုက်ပျိုး မြေပိုင်ဆိုင်မှု၊ လုပ်ငန်း သုံးကရိယာ ပိုင်ဆိုင်မှု၊ ထုတ်လုပ်မှုနှင့်မဆိုင်သောပစ္စည်းများ ပိုင်ဆိုင်မှုနှင့် အိမ်အခြေအနေသည်အရေးပါသည်ကိုတွေ့ရသည်။ ကျေးရွာ၏ဥစ္စာဓနအဆင့်ကို အဆင့်(၄)ဆင့်သတ် မှတ်ထားသည်။ အဆင်ပြေသောအဆင့်အိမ်ထောင်စု(၂)အိမ် (၁.၄%)၊အလယ်အလတ်အဆင့် အိမ်ထောင်စု (၂၈) အိမ် (၂၀%)၊ ဆင်းရဲသော အိမ်ထောင်စု (၉၂) အိမ် (၆၅.၇%)နှင့် အဆင်းရဲ ဆုံး အိမ်ထောင်စု (၁၈)အိမ် (၁၂.၉%) ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် အဆင်ပြေသောအဆင့် (၂)အိမ်(၁.၄%)နှင့် အလယ်အလတ်အဆင့်၂၈အိမ် (၂၀%)သာ တစ်နှစ်ပါတ် လုံးဝမ်းစာဖူ လုံမှုရှိပြီး ကျန်ဆင်းရဲသား အိမ်ထောင်စု(၉၂)အိမ်(၆၅.၇%)နှင့်အဆင်းရဲဆုံး အိမ်ထောင်စု(၁၈)အိမ် (၁၂.၉%) သည် တစ်နှစ်ပါတ်လုံး ဝမ်းစာဖူလုံမှုမရှိကြောင်းတွေ့ရသည်။ အဆင်ပြေ သော အိမ်ထောင်စုနှင့် အလယ် အလတ်အိမ် ထောင်စု

SAMPLE

များတွင် နေ့စားအငှါးလုပ်ကိုင်ကြ ရသော်လည်းအလုပ်ပုံမှန်မရ ကြဘဲနေ့စားခမှာ လည်းနည်းကြသည်။ပိုင်ဆိုင်ပစ္စည်းအနေဖြင့်လည်းမျှတမှုမရှိကြောင်းတွေ့ရသည်။အဆင်ပြေနှင့်အလယ်အလတ်လူတန်းစားမှာ(၃၃)အိမ်ရှိပြီးအိမ်ထောင်စုအရေအတွက်အားဖြင့် နည်းသော်လည်း ပိုင်ဆိုင်မှုတွင်များစွာပိုင်ဆိုင်သည်ကို တွေ့ရသည်။ကျန်ဆင်းရဲနှင့်အ ဆင်းရဲဆုံး အိမ်ထောင်စုများမှာ အရေအတွက်များသော်လည်း ပိုင်ဆိုင်မှုအလွန်နည်းပြီး မြေယာမဲ့ကျပန်းများ၊ ဆင်းရဲသား တောင်သူများနှင့်တောင်သူငယ်များဖြစ်သည် ကို တွေ့ကြရသည်။

(အဆင့် ၃ မှ ၃၁ အိမ်နှင့် အဆင့် ၄ မှ၃အိမ်၊ စုစုပေါင်း ၄၇အိမ်) ကျေးရွာတွင် အဆင့်၃မိသားစု၏ ၆၅.၇%(၈၂)အိမ်နှင့်အဆင့်၄မိသားစု၏ ၁၂.၉%(၁၈)အိမ်၊စုစုပေါင်း၁၁၀အိမ်ထောင်စုအား စိစစ်ကြည့်ရာတွင်ကျေးရွာတွင်ချေးငှါးခြင်းမရှိဘဲတစ်နေ့လျင်အနည်းဆုံး၂နပ်စားနိုင်သည့် အိမ်ထောင်စုများမှာ၃လအောက်ဝမ်းစာဖူလုံသောအိမ်ထောင်စု၂၈အိမ်(၈၄.၈%)နှင့် ၃လနှင့်၆လအောက် ဝမ်းစာဖူလုံသောအိမ်ထောင်စု ၅အိမ်၃(၁၅.၂%) ရှိပြီး၆လမှ၁၂လ အထိဝမ်းစာဖူလုံသော အိမ်ထောင်စု(၉)အိမ်(၆၄.၃%)ရှိပါသည်။ကျပန်းအလုပ်နှင့်ဆွေမျိုးများထံမှ ချေးယူခြင်းဖြင့် ဖြေရှင်းကြသည်။ ၄င်း မိသားစုများမှာငွေနှင့် ရိက္ခာတို့ကို အတိုးနှုန်းကြီးစွာဖြင့် ချေးယူကြရပြီး လုပ်အားဖြင့်ပြန်လည် ပေးဆပ်ကြရပါသည်။

ကျေးရွာ၏ထိခိုက်သက်ရောက်လွယ်မှုအခြေအနေတွင် စားနပ်ရိက္ခာမဖူလုံမှုတွင် မိသားစုအတွင်းအလုပ်လုပ်ကိုင်သူဦးရေ အသင့်အတင့်ရှိသောကြောင့် ထိခိုက်လွယ်မှုလတ်သည်။ သဘာဝ အရင်းအမြစ်ရှားပါးမှုတို့တွင် စိုက်ပျိုးရေရရှိပြီးစိုက်ပျိုးမြေမှာလည်း အသင့်အတင့်ဖြစ်သောကြောင့် ထိခိုက်လွယ်မှုလတ်သည်။မိုးခေါင်ခြင်း၊မုန်တိုင်းနှင့်လျှင်တို့မှာလည်း တစ်ခါတစ်ရံဖြစ်တတ်သောကြောင့် ထိခိုက်လွယ် မှုလတ်ပါသည်။မီးဘေးမှာလည်း အချိန်မရွေးကျရောက်နိုင်သောကြောင့် ထိခိုက်လွယ်မှုလတ်ဖြစ်သည်။သစ်တောပြုန်းတီးမှုတွင်ထင်းခုတ်ယူခြင်းနှင့်မီးသွေးဖုတ်ခြင်းများရှိခြင်းကြောင့်ထိခိုက်လွယ်မှုလတ်ပါသည်။တီဘီရောဂါသည်လည်းအသက်ရှုလမ်းကြောင်းနှင့် လူ့အသုံးအဆောင်များကိုအတူတကွ ကိုင်တွယ်သုံးစွဲခြင်းမှတဆင့် ကူးစက် တတ်ခြင်းတို့ကြောင့် ထိခိုက်လွယ်မှုမြင့်သည်။တိရိစ္ဆာန်ကူးစက်ရောဂါကျရောက်မှုတွင်ရာသီအလိုက်ဆိုးရွားစွာကျရောက်သောကြောင့်ထိခိုက်လွယ်မှုမြင့်သည်။ဝေးလံခေါင်သီ၊လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး အခက်အခဲရှိသည့်ဒေသများသို့သွား ရောက်ရွှေ့ပြောင်းလုပ်ကိုင်ကြသည့်ဆင်းရဲသားများအနေဖြင့်လည်း အစား၊အနေအထိုင်အခက်အခဲရှိ ခြင်း၊အနိုင်ကျင့်ခံရ ခြင်း ၊ငှက်ဖျားနှင့်အခြားကူးစက်ရောဂါများကူးစက်နိုင်ခြေများခြင်း၊ လူကုန်ကူးခံ ရနိုင်ခြင်း၊ မတော်တဆထိခိုက် နိုင်ခြေများခြင်း၊ ရေကြီးခြင်း၊ အအေးလွန်ကဲခြင်း၊ မြေပြိုခြင်း၊ မြေဆီလွှာပျက်ယွင်းမှု၊ ဆားငန်ရေဝင်ရောက်မှု၊ပြည်တွင်းပဋိပက္ခ၊ လူကုန် ကူးမှုတိုတွင် ထိခိုက်လွယ်မှု နိမ့်သည်။

ထိခိုက်သက်ရာက်လွယ်မှုခံရနိုင်သောလူအုပ်စုများတွင်လည်းလူငယ်၊အမျိုးသမီးဦးဆောင်သည့်ဆင်းရဲသည့်အိမ်ထောင်စု၊မြေယာမဲ့ဆင်းရဲသားတောင်သူ၊လက်လုပ်လက်စားများ၊ကျပန်း၊ကူးစက်ရောဂါ

ရနိုင်ခြေရှိ သောသူများ၊လှည့်လည်သွားလာ၍ ဈေးရောင်းသူများ၊ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများနှင့် ကားသမားများသည်ထိခိုက်လွယ်မှုမြင့်သည်။လူငယ်များသည် မိသားစုဝင်ငွေအတွက် အဓိကအလုပ်လုပ်ကိုင်ရှာဖွေရ သူများဖြစ်သဖြင့် လုပ် ငန်းခွင်တွင်ထိခိုက်နိုင်ခြင်း၊ မိသားစုနှင့်အဝေးတွင်သွားရောက်အလုပ်လုပ်ကိုင်ကြရသောကြောင့်ကူးစက်ရောဂါ များ ကူးစက်နိုင်ခြေများခြင်း၊ အနိုင်ကျင့်ခံရနိုင်ခြင်း၊ လူကုန်ကူးခံရနိုင်ခြင်း၊ ဆိုင်ကယ်အသုံးပြုများသဖြင့် ယာဉ်တိုက်မှုမတော်တဆဖြစ်နိုင်ခြေများခြင်းတို့ကြောင့်ထိခိုက်လွယ်မှုမြင့်သည်။အမျိုးသမီးဦးဆောင်သောဆင်းရဲသောအိမ်ထောင်စုများနှင့်လက်လုပ်လက်စားကျပန်းအိမ်ထောင်စုများမှာလည်း အမျိုးသမီးများ၏လုပ်အားခ နည်းခြင်း၊အလုပ်အကိုင်နှင့်ဝင်ငွေပုံမှန်မရှိခြင်း၊ မိသားစုများခြင်းတို့ကြောင့်ထိခိုက်လွယ်မှုမြင့်သည်။ လှည့်လည်သွားလာ၍ဈေးရောင်းသူများနှင့် ကားသမားများမှာလည်း ယာဉ်အန္တာယ် အချိန်မရွေး ကျရောက်နိုင်ခြင်း၊ မနိုင်ဝန်များဖြင့် နေ့စဉ်သွားလာနေရခြင်းတို့ကြောင့် ထိခိုက်လွယ်မှု မြင့်သည်။ ကျန်လူအုပ်စု များအနေဖြင့် ထိခိုက်လွယ်မှု မရှိပါ။

(ဃ) ကျန်းမာရေးနှင့် အာဟာရ

။လက်ရှိကျေးရွာရှိ မူလတန်းကျောင်းပင်မအဆောင်မှာအလျား ၈၀ပေ၊ အနံ ၄၀ပေ၊အမြင့်၃၀ပေဖြစ်ဖြစ်ပါသည်။သွပ်မိုး၊အုတ်နံရံ ကာ၊အုတ်ခင်းဖြစ်ပါသည်။ ကျောင်းသုံးပရိဘောဂ၊ ကျောင်း ယင်လုံအိမ်သာ၊ကျောင်းသောက်ရေ၊သင်ထောက်ကူ ပစ္စည်းများ လုံလောက်မှုရှိပါသည်။ ကျောင်းအာဟာ ရတိုက်ကျွေးမှုအနေဖြင့် ထမင်း၊ဆံပြုတ်၊ကြာဇံ၊ရေခဲမုန့်၊ ကိတ်မုန့်၊ခေါက်ဆွဲ၊မုန့်တီ၊မုန့်ဟင်းခါး၊ အာဟာရမုန့်စသည်ဖြင့် တစ်နှစ်လျှင် သုံးကြိမ်တိုက်ကျွေးမှု ရှိပါသည်။ ကျောင်းဆရာအရေအတွက် မှာအစိုးရ ခန့်ကျား၄ဦး၊မ၆ဦးစုစုပေါင်း၁၀ဦးရှိပါသည်။ကျောင်းကျန်းမာရေးပညာပေးအစီအစဉ်များလည်းမရှိကြ ပါ။

ကျေးရွာတွင် ရွာသားအများစုသည် သာမန်အားဖြင့် ကျန်းမာရေးကောင်းမွန်ကြပြီးအာဟာရပြည့်ဝမှု ရှိကြသည်။ ဝမ်းပျက်ဝမ်းလျှောတွင်နိမ့်သည်။ ခြင်ပေါက်ပွားမှုအဆမတန်များပြားခြင်းကြောင့် သွေးလွန်တုပ်ကွေး ဖြစ်ပွာမှုနှုန်းမြင့်ပါသည်။ ငှက်ဖျားဇုန်အတွင်းမရှိသောကြောင့် ငှက်ဖျားတွင်နိမ့်သည်။အသက်ရှုလမ်းကြောင်းကူးစက်ရောဂါ၊AIDS,HIV,vလိင်မှတဆင့်ကူးစက်နိုင်သောရောဂါများနှင့်ကူးစက်နိုင်သောရောဂါတို့တွင်မရှိကြပါ။နေ့စဉ်စားသုံးနေရသောအစားအစာ များသန့်ရှင်းမှုနည်းပါးခြင်း၊စားသုံးဆီများမသန့်ခြင်း၊ ဓါတ်မြေဩဇာနှင့်ပိုးသတ်ဆေးအလွန်အကျွံသုံးစွဲထားသောဟင်းသီးဟင်းရွက်များကို နေ့စဉ်ဝယ်ယူစားသုံးရခြင်း၊ကြာရှည်ခံဆေး များအသုံးပြုထားသောအသားငါး၊အစိုအခြောက်များကိုစားသုံးနေကြရခြင်း၊သဘာဝမဟုတ်သောကြီးထွားမြန်အသားငါးများကိုနေ့စဉ်ဝယ်ယူစားသုံးနေကြရခြင်း၊ဈေးကွက်အတွင်းဓါတ်မြေဩဇာ၊ပိုးသတ်ဆေး၊အသီးမှည့်ဆေး၊ဟော်မုန်းအလွန်အကျွံသုံးစွဲထားသောသစ်သီးဝလံများကိုရောင်းချနေခြင်း၊နေ့စဉ်ဝယ်ယူစားသုံးနေရခြင်း၊၄င်းအစားအစာများကိုလည်းအစိုးရမှစနစ်တကျကြီးကြပ်၊စီစစ်မှုမရှိခြင်း၊ဟင်းချိုမှုံ၊ကြက်သားမှုံ့များကိုအလွန်အကျွံသုံး

SAMPLE

စွဲခြင်း၊ ဆိုးဆေး၊ ချွတ်ဆေး၊ ပွဆေးပါသောမုန့်နှင့်သရည်စာများကိုရောင်းချခြင်း၊ဝယ်ယူစားသုံးနေရခြင်း၊ ဆင်းရဲသားများကျန်းမာရေးဗဟုသုတနည်းခြင်း၊ကျန်းမာရေးလေ့ကျင့်ခန်းလုပ်သည့်အလေ့အထမရှိခြင်း ၊လေ့ကျင့်ခန်းလုပ်ရန်ကျန်းမာရေး ပစ္စည်းကရိယာမရှိခြင်းတို့ကြောင့်ဆီးချို၊သွေးတိုး ၊ရောဂါမှာဖြစ်ပွါးမှု များရှိပါသည်။ သို့သော် နိမ့်သည်။အခြားကူးစက်နိုင်သော ရောဂါများနှင့်အာဟာရချို့တဲ့မှုများမှာမရှိပါ။

(င) ပညာရေးနှင့် ကျွမ်းကျင်မှုများ။ ကျေးရွာ၏ အဓိက အသက်မွေးဝမ်းလုပ်ငန်းမှာစိုက်ပျိုးရေးဖြစ်ပြီး ကျေးရွာရှိ အိမ်ခြေ စုစုပေါင်း (၁၄၀)အိမ်အနက်စိုက်ပျိုးရေးကို အဓိကလုပ်ကိုင်သူ(၂၄)အိမ်ထောင်စု ရှိသည်။၄င်းလုပ်ငန်း များတွင်လုပ်ကိုင် နေကြသော မိသားစုဝင်လုပ်အားမှာ(၄၈)ဦးရှိသည်ကို လေ့လာတွေ့ရှိရသောကြောင့်တစ်အိမ် ထောင်ပျမ်းမျှ မိသားစုဝင်လုပ်အားအနေဖြင့် ၂ယောက်နှုန်း အလုပ်လုပ်နေကြရသည်ကိုတွေ့ရသည်။ စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းတွင် တွဲဖက်လုပ်ကိုင်သူ()ဦး၊မွေးမြူရေး လုပ်ငန်းတွင်တွဲဖက်လုပ်ကိုင်သူ(၃၂)ဦး၊ လက်သမား၊ပန်းရံလုပ်ငန်းတွင်တွဲဖက် လုပ်ကိုင်သူ(၂)ဦး၊ နောက်လိုက်လက်သမားတွဲဖက်လုပ်ကိုင်သူ(၁၂)ဦး၊ စက်ချုပ်တွဲဖက်လုပ်ကိုင်သူ(၃)ဦး၊ အရောင်း အဝယ်တွင် ဈေးဆိုင်တွဲဖက်လုပ်ကိုင်သူ(၄၆)ဦး စုစုပေါင်းတွဲဖက်လုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်သူအရေအတွက် (၁၃၃)ဦး တွေ့ရပါသည်။ ရွာတွင်အလုပ်လုပ်နိုင်သူဦး ရေ(၄၁)ဦးရှိသော်လည်းတာကယ် အလုပ်လုပ်သူ (၁၃၃)ဦး တွေ့ရှိရ သောကြောင့် ကျန်(၆၇)ဦးမှာအလုပ်လက်မဲ့ဖြစ်နေသည်ကို တွေ့ရှိရ ပါသည်။

ကျေးရွာတွင် အိမ်တွင်းမှု ကုန်ထုတ်လုပ်ငန်းနှင့်ပါတ်သက်၍အိမ်တွင်းမှု လုပ်ငန်း မရှိ ပါ။ ဆောက်လုပ်ရေး၊ ပန်းပဲလုပ်ငန်းတွင်(၇)ဦး၊လက်လီလက်ကားရောင်းဝယ်ရေးတွင်(၄)ဦး၊ ဆံပင်၊စက်ချုပ် ၊အလှပြင်လုပ်ငန်း တွင်(၄)ဦးရှိပါသည်။ ၄င်းလုပ်ငန်းများကိုလုပ်ကိုင်ရာတွင်လည်းအလုပ်အကိုင် နှင့်ဝင်ငွေ ပုံမှန် မရရှိခြင်း၊ လုပ်အားခနည်းခြင်း တို့ကြောင့်ဝင် ငွေနည်းပါး သည်။ကျေးရွာတွင် အလုပ်အကိုင် အခွင့်အလမ်းနှင့်အသက်မွေးဝမ်းပညာကျွမ်းကျင်မှုလည်း နည်းပါးသည်။ အရင်းအနှီး လည်း နည်းပါးပြီး ချေးငွေလည်း လက်လှမ်း မမီကြပါ။ အသက်မွေးဝမ်းပညာသင်တန်းများ တက်ရောက် ရန် နှင့် လုပ်ငန်းထူ ထောင် ရန်လည်း ကုန် ကျစရိတ်နှင့် အရင်း အနှီး မတတ်နိုင်ကြပါ။

ကျေးရွာ၏ပညာရေးအဆင့်အတန်းသည် အသင့်အတင့်အနေအထားတွင် ရှိနေ သေးကြောင်း တွေ့ရှိ ရပါသည်။ကျေးရွာတွင် စာမတတ်သူ(၁၄)ဦးသာ ရှိပါသည်။ဘုန်းကြီးကျောင်းသင်ပညာရေး ပြီးဆုံးသူ(၄၆)ဦး၊ မူလတန်း ပညာရေး မပြီးဆုံးသူ(၈၂) ဦး (၁၆.၈%) ၊မူလတန်းပညာရေးပြီးဆုံးသူ (၂၈၄)ဦး(၅၈.၁%)၊ အလယ် တန်းပြီးဆုံးသူဦးရေ(၄၄)ဦး(၉.၀%)၊ အထက်တန်းပညာရေးပြီးဆုံး သူ(၄)ဦး (၀.၈%)နှင့် တက္ကသိုလ် ပညာရေး ပြီးဆုံးသူဦးရေ(၁၅)ဦး(၃.၁%) ရှိနေသည်ကို တွေ့ရသည်။ အတန်းပညာ တတ်မြောက်မှုတွင် ဘုန်းကြီး ကျောင်းသင်ပညာရေး၊မူလတန်းမပြီးဆုံးသူ နှင့်ဘွဲ့ရ အရေအတွက်ကိုလေ့လာရာတွင်အမျိုးသားဦးရေကများပြီး အမျိုးသမီးဦးရေက နည်းသည်ကို တွေ့ရ သည်။သားယောက်ျားလေးများမှာမိသားစုဝင်ငွေအတွက် လုပ်ကိုင် ကြ ရသောကြောင့်ပညာပြီးဆုံး အောင်မသင်ကြား နိုင်ကြပါ။

SAMPLE

ကျေးရွာတွင် မူလတန်းကျောင်းသာရှိပြီး မူလတန်းကျောင်းနေအရွယ်(၅-၉နှစ်) စုစုပေါင်း ၃၃၅ယောက် ရှိသည်။အလယ်တန်းကျောင်းနေအရွယ်(၁၀-၁၄နှစ်)စုစုပေါင်း(၁၅)ယောက်၊ အထက်တန်းကျောင်းနေအရွယ်(၁၅-၁၆နှစ်)စုစုပေါင်း(၇)ယောက်နှင့် တက္ကသိုလ်တက်နေကျောင်းသား/သူ စုစုပေါင်း ဦးရေ (၅)ယောက် ရှိကြောင်းတွေ့ရသည်။

(စ) ကျားမဆိုင်ရာဆက်နွယ်မှု

ကျေးရွာတွင် လက်ရှိယဉ်ကျေးမှုနှင့်ဓလေ့ထုံးစံများအရ ကျားမခွဲခြားဆက်ဆံမှုအနေဖြင့် ကြီးမားသော ပြဿနာနှင့်ကျားနှင့်မအကြားပြင်းထန်သော အိမ်တွင်းအကြမ်းဖက်မှုနှင့်ခွဲခြား ဆက်ဆံခြင်းကိစ္စများ မတွေ့ရပါ။ အမျိုးသား၊ အမျိုးသမီးများသည် သာမန်အားဖြင့်အခွင့်အရေးတူညီစွာ ရရှိ သည်ဟု ယေဘုယျပြောနိုင်ပါသည်။ သို့သော်ကျေးရွာအတွင်းလူမှုအဖွဲ့အစည်းများဖွဲ့စည်း ရာတွင်အမျိုးသမီးများအနည်းအကျဉ်းပါသော်လည်းအား နည်းမှုရှိနေသေးသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ အမျိုးသားနှင့်အမျိုးသမီးများမှာ လုပ်ငန်းအမျိုးအစား၊ အလုပ်လုပ်ချိန်၊ လုပ်အားစိုက်ထုတ်ရမှု တူသော်လည်း လုပ်အားခတွင် တန်းတူမရရှိခြင်း၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ ဓလေ့ထုံးစံများအရ သားယောကျ်ားလေး ကိုသာပညာရေးတွင် ဦးစားပေးခြင်း၊အများစုမှာ အမျိုးသမီးများကိုအလယ်တန်းအဆင့် အထိ၊အခြေခံအရေးအဖတ်အတွက်တတ်မြောက်ရုံသာပညာသင်ကြားပေးလေ့ရှိခြင်းတို့ရှိနေသေးသည်။ သို့သော်အမျိုးသားများမှာ မိသားစုဝင်ငွေအတွက် နေ့စားအလုပ်သမားအဖြစ် လုပ်ကိုင်ကြရသောကြောင့် ပညာပြီးဆုံးအောင် သင်ကြားနိုင်ခြင်းမရှိကြ။

ကျေးရွာတွင် နေ့စားလုပ်ကိုင်ရသောလုပ်ငန်းအမျိုးအစား (၂) မျိုးရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။ လယ်ယာလုပ်ငန်းတွင် အမျိုးသားများ၏ အများဆုံးလုပ်ခမှာ (၃၅၀၀) ကျပ်နှင့် အနည်းဆုံးလုပ်ခမှာ(၂၅၀၀)ကျပ်ဖြစ်ပြီးအမျိုးသမီးများ၏အများဆုံးလုပ်အားခမှာ(၂၅၀၀)ကျပ်နှင့်အနည်းဆုံးလုပ်ခမှာ (၂၀၀၀)ကျပ်ဖြစ်ပါသည်။ဆောက်လုပ်ရေး၊ လက်သမား၊ ပန်းရံလုပ်ငန်းတွင် အမျိုးသားများ၏အများဆုံးလုပ်
အားခမှာ(-)ကျပ်နှင့်အနည်းဆုံးလုပ်အားခမှာ(-)ဖြစ်သည်ကိုတွေ့ရပါသည်။ကုန်ထုတ်လုပ်ငန်းမှာ အမျိုးသား များ၏အများဆုံးလုပ်ခမှာ(၃၅၀၀) ကျပ်နှင့် အနည်းဆုံး လုပ်ခမှာ(၂၅၀၀) ကျပ် ဖြစ်ပါသည် ။ ဤလုပ်ငန်း အားလုံးတွင် အလုပ်ချိန်နှင့် လုပ်အားစိုက်ထုတ်မှု၊ပင်ပန်းမှုချင်းတူသော်လည်း လုပ် အားခအနေဖြင့် ကျား/မ ခွဲခြားမှု၊ မမျှတမှုရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။

ကျေးရွာအတွင်းတွင် လူမှုအခြေပြုအဖွဲ့အစည်း(၂)ဖွဲ့သာ ရှိပါသည်။ ၄င်းအဖွဲ့ မှာဘာသာရေးကိုအခြေခံသော အဖွဲ့(၁)ဖွဲ့ရှိသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ၄င်းအဖွဲ့အစည်းကို ကျေးရွာ၏ လိုအပ်ချက်အရ ကျေးရွာလူထုကိုယ်တိုင် ဖွဲ့စည်းထားသော အဖွဲ့ဖြစ်သည်။၄င်းအဖွဲ့ကိုလေ့လာရာတွင်လည်း ကျေးရွာလူထုမှ ကျေးရွာ၏လိုအပ်ချက်အရကျေးရွာလူထုကိုယ်တိုင်ဖွဲ့ စည်းသောအဖွဲ့များ သာရေးရှုည် /ကြာရှည်ရပ်တည်လေ့ ရှိပြီး အဖွဲ့သားအချင်းချင်းအကြား အပြန်အလှန်ယုံကြည်မှုအပြည့် အဝရှိ ကြသည်။

တာဝန်ယူမှု တာဝန်ခံမှုအပြည့်အဝရှိကြသည်။ ၎င်းအဖွဲ့အစည်းကို လည်းအစဉ်အလာအရ ဖွဲ့စည်းပြီးဆောင်ရွက်နေ ကြသော် လည်း အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာစွမ်းဆောင်ရည် အားနည်းနေသေးသည်ကို တွေ့ကြရ သည်။ဦးဆောင်မှုစွမ်းရည်လည်း အားနည်းသည်ကိုတွေ့ရသည်။ ထို့ကြောင့်အဖွဲ့အစည်း ဆိုင်ရာစီမံခန့်ခွဲမှု၊ မှတ်တမ်းနှင့်စာရင်း ဇယားစနစ် တကျရေးသွင်းမှု၊စနစ်တကျ ထိန်းသိမ်းမှု၊ အဖွဲ့အစည်းအချင်းချင်းချိတ်ဆက်မှုစသည့်စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်ရေးသင်တန်းများရရှိနိုင်ပါကအဖွဲ့အစည်း ဆိုင်ရာစီမံအုပ်ချုပ်မှုများတိုးတက်ကောင်းမွန်လာ မည် ဖြစ်ပါ သည်။

ကျေးရွာ၏ပညာရေးအဆင့်အတန်းသည် အသင့်အတင့်အနေအထားတွင် ရှိနေ သေးကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ကျေးရွာတွင် စာမတတ်သူ(၁၄)ဦးသာ ရှိပါသည်။ဘုန်းကြီးကျောင်းသင်ပညာရေး ပြီးဆုံးသူ(၄၆)ဦး၊ မူလတန်းပညာရေး မပြီးဆုံးသူ(၈၂) ဦး (၁၆.၈%) ၊မူလတန်းပညာရေးပြီးဆုံးသူ (၂၈၄)ဦး (၅၈.၁%)၊ အလယ်တန်းပြီးဆုံးသူဦးရေ(၄၄)ဦး(၉.၀%)၊ အထက်တန်းပညာရေးပြီးဆုံးသူ (၄)ဦး(၀.၈%)နှင့် တက္ကသိုလ်ပညာရေးပြီးဆုံးသူဦးရေ(၁၅)ဦး(၃.၁%) ရှိနေသည်ကို တွေ့ရသည်။အတန်း ပညာတတ်မြောက်မှုတွင် ဘုန်းကြီးကျောင်းသင်ပညာရေး၊မူလတန်းမပြီးဆုံးသူ နှင့် ဘွဲ့ရအရေ အတွက်ကို လေ့လာရာတွင်အမျိုးသားဦးရေကများပြီး အမျိုးသမီးဦးရေက နည်းသည်ကို တွေ့ရသည်။ သားယောက်ကျားလေးများမှာမိသားစုဝင်ငွေအတွက် လုပ်ကိုင်ကြရသောကြောင့် ပညာပြီးဆုံးအောင် မသင် ကြား နိုင်ကြပါ။

ကျေးရွာတွင် မူလတန်းကျောင်းသာရှိပြီး မူလတန်းကျောင်းနေအရွယ်(၅-၉နှစ်) စုစုပေါင်း ၃၃၅ယောက် ရှိသည်။အလယ်တန်းကျောင်းနေအရွယ်(၁၀-၁၄နှစ်)စုစုပေါင်း(၁၅)ယောက်၊ အထက် တန်းကျောင်း နေ အရွယ်(၁၅-၁၆နှစ်)စုစုပေါင်း(၇)ယောက်နှင့် တက္ကသိုလ်တက်နေကျောင်းသား/သူ စုစုပေါင်း ဦးရေ (၅)ယောက် ရှိကြောင်းတွေ့ရသည်။

၄။ကဏ္ဍအသီးသီး၏လက်ရှိဖွံ့ဖြိုးမှုအခြေအနေများ

(က) ဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာစီမံအုပ်ချုပ်မှု

ကျေးရွာအတွင်းတွင် လူမှုအခြေပြုအဖွဲ့အစည်း(၂)ဖွဲ့သာ ရှိပါသည်။ ၎င်းအဖွဲ့ မှာဘာသာရေးကို အခြေခံသော အဖွဲ့(၁)ဖွဲ့ရှိသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ၎င်းအဖွဲ့အစည်းကို ကျေးရွာ၏ လိုအပ်ချက်အရ ကျေးရွာလူထုကိုယ်တိုင် ဖွဲ့စည်းထားသော အဖွဲ့ဖြစ်သည်။၎င်းအဖွဲ့ကိုလေ့လာရာတွင်လည်း ကျေးရွာလူထုမှ ကျေးရွာ၏လိုအပ်ချက်အရကျေးရွာလူထုကိုယ်တိုင်ဖွဲ့ စည်းသောအဖွဲ့များ သာရေးရှည် /ကြာရှည် ရပ်တည်လေ့ ရှိပြီး အဖွဲ့သားအချင်းချင်းအကြား အပြန်အလှန်ယုံကြည်မှုအပြည့် အဝရှိ ကြသည်။ တာဝန်ယူမှု တာဝန်ခံမှုအပြည့်အဝရှိကြသည်။ ၎င်းအဖွဲ့အစည်းကို လည်းအစဉ်အလာအရ ဖွဲ့စည်းပြီးဆောင်ရွက်နေ ကြသော် လည်း အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာစွမ်းဆောင်ရည် အားနည်းနေသေးသည်ကို တွေ့ကြရ သည်။ဦးဆောင်မှုစွမ်းရည်လည်း အားနည်းသည်ကိုတွေ့ရသည်။ ထို့ကြောင့်အဖွဲ့အစည်း

SAMPLE

ဆိုင်ရာစီမံခန့်ခွဲမှု၊ မှတ်တမ်းနှင့်စာရင်း ဇယားစနစ် တကျရေးသွင်းမှု၊စနစ်တကျထိန်းသိမ်းမှု၊ အဖွဲ့အစည်းအချင်းချင်းချိတ်ဆက်မှုစသည့်စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်ရေးသင်တန်းများရရှိနိုင်ပါကအဖွဲ့အစည်း ဆိုင်ရာစီမံအုပ်ချုပ်မှုများတိုးတက်ကောင်းမွန်လာ မည် ဖြစ်ပါ သည်။

ကျွန်တော်တို့ကျေးရွာတွင် ပြည်တွင်း/ပြင်ပဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့များနှင့် ဆက်စပ်မှု မရှိ၊အားနည်းသည် ကို တွေ့ရသည်။

(ခ) သီးနှံ၊ သားငါး ထုတ်လုပ်ရေးကဏ္ဍ

ကျေးရွာ၏ စိုက်ပျိုးမြေပိုင်ဆိုင်မှုမှာ လယ်မြေ (၁၁၂.၄) ဧက၊ ယာမြေ (၃၅၅) ရှိပါသည်။ မြေဆီလွှာ မြေအရည်အသွေးမှာ အသင့်အတင့်ဖြစ်ပြီး မြေ အားလုံးမှာ မိုးကောင်းရေ သောက်ဖြစ်သော ကြောင့်မိုးရွာမှ သာစပါးများရရှိပါသည်။နှစ်ရှည်သီးနှံမှာကွမ်းသီးပင် ဖြစ်ပြီးတစ်နှစ်ပတ်လုံး ခူးရပါသည် မိုး ရေလှောင်ကန်များ အသစ်တူးဖော်ခြင်း၊ကန်ဟောင်းများပြုပြင်ခြင်းနှင့် မြေအောက်ရေရရှိအောင် ဆောင်ရွက်ပေး ပါက စိုက်ပျိုးရေး အတွက် အလားအလာအထူး ကောင်းမွန် လာမည်။

ကျေးရွာတွင် အဝီစိတွင်း(-)တွင်း၊ လက်ငင်ရေတွင်း(-)တွင်း၊ ချောင်း ရေ(-)သည်။ စိုက်ပျိုးမြေ အားလုံး၏ မြေအရည်အသွေးမှာ အသင့်အတင့်ဖြစ်သည်ကိုတွေ့ရပါသည်။မိုးရေ လှောင်ကန်များ အသစ်တူး ဖော်ခြင်း၊ ကန်ဟောင်းများပြုပြင်ခြင်းနှင့်မြေအောက်ရေရရှိအောင်ဆောင်ရွက်ပေးပါက စိုက်ပျိုးရေးအတွက် အလားအလာအထူးကောင်းမွန်လာမည် ဖြစ်ပါ သည်။

ကျေးရွာ၏အဓိကစိုက်ပျိုးသောသီးနှံများမှာစပါး၊မြေပဲ၊နှမ်းနှင့်ကြက်သွန်တို့ ဖြစ်သည်။ပြောင်း စိုက်ပျိုး မြေဧကစုစုပေါင်းမှာ၂ဝဧကဖြစ်ပြီးသီကဆုန်လတွင် စတင်စိုက်ပျိုးကာဝါဆိုလတွင်ရိတ်သိမ်း ကြသည်။ သီးနှံ ထွက်နှုန်းမှာ အများဆုံး ၁၅တင်းမှ အနည်းဆုံး ၁ဝတင်း၊ တစ်ဧက ပျမ်းမျှထွက်နှုန်းမှာ ၁၅တင်း ဖြစ်သည်။ သွင်းအားစု လိုအပ်ချက်နိမ့်သောကြောင့် အကျိုးအမြတ်ရရှိမှုအခြေအနေမှာ နိမ့်သည်။ မြေပဲစိုက်ပျိုးမြေစုစုပေါင်း ၄ဝဧက ရှိပြီး ဝါဆိုလတွင် စတင်စိုက်ပျိုးပြီး တန်ဆောင်းမုန်းလတွင် ရိတ်သိမ်းသည်။ သီးနှံထွက် နှုန်းမှာတင်း၂ဝထွက်သည်။ပျမ်းမျှတစ်ဧကလျင်တင်း ၂ဝနှုန်းထွက်သည်။ သွင်းအားစုလိုအပ်ချက် နိမ့်သော ကြောင့် အကျိုးအမြတ် နိမ့်သည်။နှမ်းစိုက်ဧက၄ဝဧကရှိပြီး ကဆုန်လ တွင် စတင်စိုက်ပျိုးပြီး ဝါဆိုလ တွင် ရိတ်သိမ်းသည်။သီးနှံအထွက်နှုန်းမှာ အနည်းဆုံး ၄တင်းမှအများဆုံး ၁ဝတင်းနှုန်း၊ပျမ်းမျှ၆တင်းနှုန်းသာ ထွက်သောကြောင့် အထွက်နှုန်းလတ်သည်။ အကျိုးအမြတ်နိမ့်သည်။ ပဲစဥ်းငုံစိုက်ဧကမှာဧက၂ဝဖြစ်ပြီးကဆုန် ကျွတ်လတွင်စတင်စိုက်ပျိုးပြီး ဝါခေါင်လတွင်ရိတ်သိမ်း ပါသည်။ သီးနှံအထွက်နှုန်းမှာတင်း၅ထွက်ပါသည်။ စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာနမှနည်းပညာဝန်ဆောင်မှုများ အားနည်းခြင်း၊စိုက်ပျိုးရေးပစ္စည်းများကုမ္ပဏီမှလည်းချိတ်ဆက်၍ မိမိတို့ရောင်းရရေးသာ အလေးကြ သည်။တောင်သူများစုသည် လယ်ယာလုပ်ငန်းခွင်အတွက်အလုပ်သမား မလုံလောက်မှုပြဿနာကို ရင်ဆိုင်တက်ရပြီး လုပ်အားခပိုမိုပေးမှ အလုပ်သမားများကို ငှားရမ်းရရှိနိုင်ကြ ကာကုန်ကျ စရိတ် မြင့်မားရသည်။တစ်ချို့တောင်သူများမှာ အလုပ်သမားရှားပါးမှုနှင့်ကုန်ကျစရိတ်မြင့်တက်မှု တို့ကိုကျော်

SAMPLE

လွှား နိုင်ရန်စပါးစိုက်ရာတွင်ကြဲပတ်စနစ်ကို အသုံးပြုကြသည်။တောင်သူများသည် တခါတရံတွင်
မိုးရွာသွန်းမှုမညီမျှမှုနှင့်ရင်ဆိုင်တက်သည်။ရာသီဥတုဖောက်ပြန်မှုကြောင့် သီးနှံများတွင် ဖျက်ပိုးများကျ
ရောက်လျှင် နည်းပညာအား နည်းခြင်းကြောင့်သီးနှံများ အထွက်နှုန်းနည်းသည်။သီး နှံများရောင်းချ
လျှင်စျေးကွက်တည်ငြိမ်မှု မရှိခြင်းကြောင့် အမြတ်ရရှိမှုနည်းပါးသည်။ တောင်သူများအနေဖြင့်
ထိရောက်သော စိုက်ပျိုးရေး နည်းပညာ စနစ်ကိုလိုလား နေကြသည်။

ကျေးရွာတွင်ထွန်စက်(၁)စီး၊လက်တွန်းထွန်စက်(၁၀)ခု၊ ခြွေလှေ့စက် (၁)စက် နှင့်ရေစုပ်စက်
(၂)လုံး ရှိသည်ကိုတွေ့ရပါသည်။ ပုဂ္ဂလိကပိုင်များသာဖြစ်သည်။လယ်ယာသုံးစက်ကရိယာများမရှိ ပါ။
ကျေးရွာ အနေဖြင့်စက်ကရိယာလုံလောက်မှုမရှိပါသောကြောင့်စို က်ပျိုးချိန်နောက်ကျမှုစိုက်ပျိုး
ရသဖြင့်စက်ကိရိယာများအရစ်ကျရောင်းချပေးလျှင် အဆင်ပြေနိုင်သည်။

ကျေး ရွာတွင်မွေးမြူရေးလုပ် ကိုင်သူ(၂၄၁) အိမ်ထောင် စုတစ်ပိုင်တစ်နိုင်အနေ ဖြင့်မွေးမြူ
ကြသည်။အချို့အိမ်ထောင်စုများမှာ မွေးမြူရေးကို အမျိုးအစား(၁)မျိုးနှင့် အထက်မွေးမြူသည် ကိုတွေ့ရ
ပါသည်။မွေးမြူထား သောအကောင်ရေမှာ ခိုင်းနွား(၂၃၁)ကောင်၊ နို့စားနွား (၃၃၅)ကောင်၊ဆိတ်(၅၀)
ကောင်၊ သိုး(၄၅)ကောင်၊ဝက်(၁၂)ကောင်ကြက်(၆၆၀) ကောင်နှင့်ဘဲ(၁)ကောင်မွေးမြူကြသည်
။တိရိစ္ဆာန် ရောဂါများအထူးသဖြင့်ခွာနာလျှာနာဖြစ် ပြီးရောဂါကြောင့်သေဆုံးပျက်စီး မှုများရှိတက်သည်။
နည်းပညာဝန်ဆောင် မှုကိုမြို့နယ်တိမွေး/ကုဦးစီးဌာနမှရရှိ နိုင်သော်လည်း ဝန်ထမ်းမလုံလောက်မှု
ကြောင့်လွှမ်းခြုံ ဆောင်ရွက် ပေးနိုင်မှုအားနည်းသည်။မွေးမြူရေး၏ အဓိက အခက်အခဲမှာနည်းပညာဝန်
ဆောင်မှုအခက်အခဲ၊ချေးငွေမရရှိမှု၊နည်းပညာဝန်ဆောင်မှုအခက်အခဲ၊ချေးငွေမရ ရှိမှု၊ မျိုးကောင်း မျိုး
သန့်လက်လှမ်းမီမှုမရှိ၊ အမြတ်အစွန်းရရှိမှုအခြေအနေ၊ သားငါးရောင်းချရာ တွင်သား သတ်လိုင်စင်
ရရှိသူ၏ခေါင်းပုံဖြတ်မှုခံရပြီးနှင့်လိုင်စင်ချထားရာတွင်ပွင့်လင်းမြင်သာမှု မရှိခြင်း။ လွတ်လပ် စွာ
ရောင်းချခွင့် မရ ကြပါ။

စားကျက်မြေတိုးချဲ့နိုင်ရန်မရှိပါ။ မွေးမြူရေးအတွက်ရေလုံလောက်မှုရှိသည်။ မျိုးကောင်းမျိုးသန့်
မျိုးတိရိစ္ဆာန်များကိုဒေသအတွင်း ဆက်သွယ်ရရှိနိုင်သော်လည်းနည်းပါသည်။ မွေးမြူရေးအတွက်လို
အပ်သော သွင်းအားစုများကိုတံတားဦးတွင် အလုံအလောက်ဝယ်ယူရရှိနိုင်သည်။ တိမွေးကုဦးစီး
ဌာနရှိသည်။စျေးကွက်အလုံအလောက်ရှိသည်။မွေးမြူရန်အိမ်ခြံ ဝန်းအလုံအလောက်ရှိသည်။

မျိုးကောင်းမျိုးသန့်ရရှိရန်အခက်အခဲရှိသည်။ မွေးမြူရေးချေးငွေမရှိ။နှစ်စဉ်ရာသီရောဂါများ
ဆိုးရွား စွာကျရောက်လေ့ရှိပြီးနည်းပညာဝန်ဆောင်မှု အချိန်မီမရ၊ကာကွယ်ဆေးထိုး လေ့မရှိ
သောကြောင့်ဆုံးရှုံးမှုများသည်။ နည်းပညာဝန်ဆောင်မှုလည်း လုံလောက်မှုမရှိ။ စျေးကွက်
အလုံအလောက် ရှိသော်လည်း လိုင်စင်မရှိသဖြင့်လွတ် လပ်စွာရောင်းဝယ် ခွင့်မရှိ၊စျေးကောင်း
မရကြပါ၊သားသတ်လိုင်စင်ရှိသူ၏ခေါင်းပုံဖြတ် ခြင်းကို ခံကြရသည်။

SAMPLE

(ဂ) စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးမဟုတ်သော အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများ

ကျေးရွာတွင် အိမ်တွင်းမှု ကုန်ထုတ်လုပ်ငန်းနှင့်ပါတ်သက်၍အိမ်တွင်းမှု လုပ်ငန်း မရှိပါ။ ဆောက်လုပ်ရေး၊ ပန်းပဲလုပ်ငန်းတွင်(၅၈)ဦး၊ လက်လီလက်ကားရောင်းဝယ်ရေးတွင်(၄)ဦး၊ ဆံပင်၊ စက်ချုပ်၊ အလှပြင်လုပ်ငန်းတွင်(–)ဦးရှိပါသည်။ ၄င်းလုပ်ငန်းများကိုလု ပ်ကိုင်ရာတွင် လည်း အလုပ် အကိုင် နှင့်ဝင်ငွေပုံမှန်မရရှိခြင်း၊ လုပ်အားခနည်းခြင်းတို့ကြောင့် ဝင်ငွေ နည်းပါး သည်။ ကျေးရွာ တွင် အလုပ်အကိုင် အခွင့်အလမ်းနှင့်အသက်မွေးဝမ်းပညာကျွမ်းကျင်မှုလည်း နည်းပါး သည်။ အရင်းအနှီး လည်း နည်းပါးပြီး ချေးငွေလည်း လက်လှမ်းမမီကြပါ။အသက်မွေးဝမ်းပညာသင်တန်းများ တက်ရောက် ရန်နှင့် လုပ်ငန်းထူထောင် ရန်လည်းကုန်ကျစရိတ်နှင့်အရင်းအနှီးမတတ်နိုင်ကြပါ။

ဈေးကွက်လည်းအလုံအလောက်ရှိသည်။ တံတားဦးဈေးနှင့် နီးပြီးဒေသစိုက်ပျိုးမွေးမြူရေး ထွက်ကုန်များအတွက် ဈေးကွက်အလုံအလောက်ရှိသည်။ သဲ၊သဘာဝဆေးဖက်ဝင်အပင်အနည်း ငယ်၊တောရိုင်းတိရိစ္ဆာန်များ၊ ထင်းပင်များထွက်သည်။ နယ်မြေအေးချမ်းပြီးလွတ်လပ်စွာသွားလာရော င်းဝယ်နိုင်သည်။ဈေးကွက်ချိတ်ဆက်မှုရှိသည်။ဘွဲ့ရနှင့်ဘွဲ့မရသေးသော အလုပ်လုပ်နိုင်သောအရွယ် များသည်။လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးအသင့်အတင့် ကောင်းမွန်ပြီးတစ်နှစ်ပါတ်လုံးရာသီမရွေး ၊အချိန် မရွေးသွားလာနိုင်သည်။ဈေးရောင်းအသက်မွေးဝမ်းလုပ်ငန်းအချို့ လုပ်ကိုင်စား သောက် ကြသည် ကိုတွေ့ရှိရသည်။

(ဃ) သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့်သယံဇာတစီမံခန့်ခွဲမှု

ကျေးရွာတွင် မြေဆီသြဇာအခြေအနေမှာ အသင့်အတင့်ကောင်းမွန်ပါသည်။ သို့သော် ဓါတ်မြေသြဇာများ အလွန်အကျွံသုံးစွဲခြင်းနှင့်စိုက်နည်းစနစ်မှားယွင်းမှုကြောင့် လည်းမြေဆီသြဇာ အန္တရာယ်ရှိမှုလတ်ပါသည်။တောင်သူများအနေဖြင့်ဘက်စုံပိုးမွှားနှိမ်နင်းရေးစနစ်အစားဓါတုပိုးသတ်ဆေ းများကိုသာအသုံးပြုမှုများပြားသည်။ စွန့် ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုတွင်လည်းပလပ်စတစ်အိတ်ခွံ ၊ပုလင်းခွံ ၊ဗူးခွံများကိုစနစ်တကျမစွန့်ပစ်ကြသဖြင့် အန္တရာယ်ရှိမှုမြင့်သည်။ သဘာဝပါတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အသိ ပညာ ပေးလုပ်ငန်းများ မြှင့်တင်ဆောင်ရွက်ပေးသင့်သည်။ရေအ ရင်းအမြစ်အနေဖြင့် လည်း ပြုကန်ဆည်ရေနှင့် မိုးရေကိုသာအားထားရသော်လည်းမြေအောက်ရေတူးဖော်ရရှိနိုင်သဖြင့် အန္တရာယ် ရှိမှုလတ်အနေအထားတွင်ရှိသည်။ ကျေးရွာတွင်ချောင်းမရှိသဖြင့်ငါးမျိုးကွဲမရရှိနိုင်ပါ။ အခါအားလျော်စွာ ကျရောက်တက်သောမိုးခေါင်ခြင်းကသဘာဝဘေးအန္တရာယ်တစ်ရပ်အ နေဖြင့် ရှိနေဆဲ ဖြစ်ပါ သည်။

(င) ဘဏ်နှင့်ငွေကြေးဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှု

ကျေးရွာတွင်အစိုးရငွေချေးစနစ်နှင့်ပါတ်သက်၍စိုက်ပျိုးရေးဘဏ်ငွေချေးစနစ်တို့ရှိသည်။စိုက်ဘ ဏ်ချေးငွေသည်ပုံစံ၇ရှိသောလယ်မြေတစ်ဧကလျှင် ၂၀၀၀၀၀ကျပ်နှုန်းဖြင့်တောင်သူတစ်ဦးလျှင် အများ ဆုံး၁၀ဧကအထိသာချေးယူခွင့်ရှိသည်။ ချေးငွေရရှိပြီးချေးငွေကာလမှာ၆လဖြစ်သည်။ အတိုးနှုန်း မှာ(၀.၇၅%)ဖြစ်သည်။ သို့သော် စိုက်ဘဏ်ချေးငွေမှာအချိန်မီထုတ်ချေးပေးခြင်းမရှိ၊ကုန်ကျစရိတ်လုံ

SAMPLE

လောက်မှုမရှိ၊ ကာလတို(၆ လ) ချေးငွေ၊ ပြန်ဆပ်ချိန်ကိုအတိအကျသတ်မှတ်ထားသောကြောင့် သီးနှံအောင်ပါကဈေးကောင်းမစောင့်နိုင်ဘဲရောင်းချပြန် ဆပ်ရခြင်း၊ရာသီဥတုအခြေအနေကြောင့် သီးနှံမအောင်မြင်ပါကလည်း မိမိရှိရာ(ကျွဲ၊နွား၊လယ်၊ယာ၊ရွှေထည်စ သည်)ရောင်း၊ပေါင်ပြီးမဖြစ်မနေ ပေးဆပ်ကြရသည်။

(စ) ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ ရေနှင့်ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေး

လက်ရှိကျေးရွာရှိ မူလတန်းကျောင်းပင်မအဆောင်မှာအလျား ၈၀ပေ၊ အနံ ၄၀ပေ၊ အမြင့်၃၀ပေဖြစ်ဖြစ်ပါသည်။သွပ်မိုး၊အုတ်နံရံ ကာ၊အုတ်ခင်းဖြစ်ပါသည်။ ကျောင်းသုံးပရိဘောဂ၊ ကျောင်းယင် လုံအိမ်သာ၊ကျောင်းသောက်ရေ၊သင်ထောက်ကူ ပစ္စည်းများ လုံလောက်မှုရှိပါသည်။ ကျောင်းအာဟာ ရတိုက် ကျွေးမှုအနေဖြင့် ထမင်း၊ဆံပြုတ်၊ကြာဇံ၊ရေခဲမုန့်၊ ကိတ်မုန့်၊ခေါက်ဆွဲ၊ မုန့်တီ၊မုန့်ဟင်းခါး၊ အာဟာရမုန့် စသည်ဖြင့် တစ်နှစ်လျှင် သုံးကြိမ်တိုက်ကျွေးမှု ရှိပါသည်။ ကျောင်းဆရာ အရေအတွက် မှာအစိုးရ ခန့် ကျား၄ဦး၊မ၆ဦးစုစုပေါင်း၁၀ဦးရှိပါသည်။ကျောင်းကျန်းမာရေးပညာ ပေးအစီအစဉ်များလည်းမရှိကြ ပါ။ တပည့်/ဆရာအချိုးမှာ မူလတန်း တွင် ၇: ၁ အချိုးဖြစ်သောကြောင့် ဆရာ လုံလောက် မှုလည်း ရှိပါသည်။အားကစားပစ္စည်းလုံလောက်မှုမရှိကြပါ။ အားကစားကွင်းလည်း မရှိပါ။ မိဘဆရာအသင်း၏ စိတ်ဝင်စားမှု၊တက်ကြွစွာပါဝင်မှုအားနည်းကြသည်။

ကာကွယ်ဆေး တစ်နှစ် ၃ ကြိမ်ပုံမှန်ထိုးပေးသည်။ အဟာရပညာပေးဝန် ဆောင်မှုရှိပါသည်။

ကျေးရွာတွင် ကျေးလက်ဆေးပေးခန်းမရှိပါ။ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု၊ နည်းပညာဝန် ဆောင်မှုနှင့် ကျန်းမာရေးပညာပေးများလုံလောက်မှုမရှိပါ။သားဖွားဆရာမတစ်ရွာတစ်ဦးခန့်ထား ပေးရန်(သို့မဟုတ်) အရံ သားဖွားသင်တန်းရန်လိုအပ်သည်။ကျေးရွာအတွင်း ဆေးဝါးဆိုင် ရှိပါသည်။ အရေးပေါ် ဖြစ်ပါက(၁၀)မိုင် သာဝေးသောတံတားဦးမြို့နယ် ဆေးရုံသို့သွားရောက်ကုသမှု ခံယူရပါသဖြင့် အရေးပေါ် ကားမရှိပါ သောကြောင့် အခက်အခဲများရှိပါကြောင်းတွေ့ရှိရပါသည်။

ကျေးရွာတွင်ရေတွင်း(၃)တွင်းအဝီစိတွင်း(စက်တပ်)(၂၅)တွင်းအဝီစိတွင်း/ (၁၆)တွင်းရေကန် (–)ကန် နှင့်မိုးရေသိုလှောင်ကန် (–၅၀)ရှိပါသည်။နွေ ရာသီတွင် သောက်ရေ အခက်အခဲ ကြုံတွေ့ရပါသည်။

။ကျေးရွာတွင် အိမ်ထောင်စု၈၀စုရှိသည့်အနက်ယင်လုံအိမ်သာ ၁၀၄ လုံးရှိပြီး အချို့မှာ ပေါင်းသုံး ကြ ပါသည်။ကျန် ၃၆အိမ်မှာ တောထိုင်အသုံးပြုလေ့ရှိကြသည်။

(ဆ)လူငယ်နှင့် ယဉ်ကျေးမှု

လူငယ်များအတွက် အပန်းဖြေအနားယူနိုင်မည့်အနေအထား သီးသန့်မရှိပေ။ သူတို့သည်ကျေးရွာ ရှိ လူမှု ရေးလုပ်ငန်းတွင် ပါဝင်တက်ကြွစွာ ဆောင်ရွက်မှုရှိပြီး ဘာသာရေးလုပ်ငန်းတွင် စိတ်ပါ ဝင်စားမှုတက်ကြွမှုရှိပါ သည်။ပရဟိတသီးသန့်ဖွဲ့စည်းမှုမရှိသေးပါ။လူငယ်များအတွက် အားကစား သီးသန့် မရှိခြင်းကြောင့်အလုပ်လုပ် ပြီးပြန်လာသည့်အခါ အရက်ဆိုင်၊ဘီယာဆိုင်များတွင် အပန်းဖြေ

ခြင်းဖြင့် ပျက်ဆီးနေသည်ကိုတွေ့ရှိရပါသည်။ အားကစားကွင်းများလုပ်ဆောင်ပေးလျှင် အပန်းဖြေ စရာရရှိပြီး လူငယ်များပျက်စီးနေမှုများပျောက်ကွယ်သွားနိုင်ပါသည်။ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများ အတွက်ဆောင်ရွက်သည့်ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်း များ သီးသန့်ဖော်ဆောင်ခြင်း မရှိသေးချေ။ လူငယ်များ ဘောလုံးပွဲ အကြည့်အများဆုံးဖြစ်၍ဘီယာဆိုင်တွင် ဘီယာမ သောက်ချင်လည်းသောက်၊ အချိန်မတော် ကြည့်တာတွေ့ရှိရပါသည်။အိမ်တိုင်းလိုလိုအခမဲ့ရုပ်သံလိုင်းများလွှင့်ပေးလျှင်အဆင်ပြေနိုင် သည်။အားကစားနှင့်အားကစားပစ္စည်းများတွင်လည်းလက်လှမ်းမီမှုအားနည်းပြီးကျေးရွာတွင်အားကစာ းကွင်းမရှိပါ။အားကစားပစ္စည်းပြည့်စုံမှုမရှိကြပါ။နှစ်စဉ်ပြေးခုန်ပစ်ပြိုင်ပွဲများကျင်းပလေ့မရှိကြပါ။ယဉ ်ကျေးမှုထိန်းသိမ်းခြင်းနှင့်ရိုးရာပွဲများထိန်းသိမ်းမှုကောင်းမွန်ပါသည်။ရိုးရာယဉ်ကျေးမှုအနေဖြင့် နှစ်စဉ် သင်္ကြန်အကပွဲကို ကျင်းပပါသည်။ကျေးရွာတွင်စာကြည့်တိုက်မရှိသည့်အတွက် လူငယ်များမှာ စာပေလေ့လာမှုဗဟုသုတနည်းပါး သည်ကိုတွေ့ရှိရပါသည်။ ဖုန်းများကိုလူငယ်တိုင်းလိုလိုကိုင် ဆောင်ပြီး အင်တာနက်အသုံးပြုကြသော်လည်း ဖေ့စ်ဘုတ်၊ဗိုက်ဘာတို့ကိုသာအများဆုံး အသုံးပြုကြပြီး အရေးကြီးသောစီးပွါးရေး၊ပညာရေး၊ နိုင်ငံရေး၊သတင်းတို့တွင် လေ့လာမှု အားနည်းနေသေးသည်။ အင်တာနက်ဝက်ဆိုက်များဝင်ရောက်လေ့လာရန်လည်း ဗဟုသုတနည်း နေသေးသည်။

(ဇ)အခြေခံအဆောက်အဦး-လမ်းတံတား၊လျှပ်စစ်စွမ်းအား၊သတင်းနှင့်ဆက်သွယ်ရေး

စိုက်ပျိုးရေးနှင့်မွေးမြူရေးထုတ်ကုန်များအတွက် ကျေးရွာနှင့်နှင့်(၈)မိုင်ကွာဝေးသော တံတားဦး ဈေးတို့တွင်ဈေးကွက်အလုံအလောက်ရှိသည်။အထည်၊စက်ပစ္စည်း၊ကုန်စိမ်းနှင့်သားငါးကိုတံတားဦးဈေး တွင်အလွယ် တကူဝယ်ယူရရှိနိုင်ပြီးအခြားလူသုံးကုန်ပစ္စည်းများကို မိုင်(၂၀)အကွာမန္တလေးဈေးသို့ ကိုယ်ပိုင်ဆို င်ကယ်၊ ကား၊ ဆိုင်ကယ်တက္ကစီ၊ အခြားရွာမှပြေးဆွဲသော လိုင်းကားစသည်တို့ဖြင့် ရာသီမရွေးသွား ရောက် ဝယ်ယူကြရသည်။ ပုံမှန်ပြေးဆွဲသည့် အများသုံး ယာဉ်မရှိပါ။

ကျေးရွာတွင်းလမ်းမှာ(၁)အဆင့်ဖြစ်ပြီး တည်ဆောက်ခဲ့သောခုနှစ်မှာ ၁၃၅၈ခုနှစ်က ဟုသိရပါသည်။ တစ် နှစ်ပတ်လုံးသွားလာနိုင်သော်လည်း လမ်းမှာသွားလာရန်ခက်ခဲပါသည်။ လမ်း၏အရှည်မှာ၄၈၁၆ပေခန့်ရှိသည်။ ရွာချင်းဆက်လမ်းမှာအဆင့်(၁)ဖြစ်ပြီး ၂၀၁၆ခုနှစ်ကတည် ဆောက် ခဲ့သော လမ်းဖြစ်သည်။ရွာချင်းဆက်လမ်းမှာ ကောင်းမွန်ပြီးတစ်နှစ်ပတ်လုံးသွားလာရန် လွယ်ကူပါသည်။ချဉ်းကပ်လမ်း၏အရှည်မှာ၁မိုင်၄ဖာလုံရှိသည်။မိုးရာသီအချိန်တွင်လမ်းများပျက်စီးခြင်း၊ လမ်းချော်ခြင်းများကြောင့်ကလေးများကျောင်းသွားလျှင်အခက်အခဲများကြုံတွေ့ရပါသည်။လမ်းအခြေ အနေနှင့်မမျှတသောယာဉ်များဝင်ထွက်သွားလာမှုကြောင့် လက်ရှိလမ်းအခြေအနေမှာလည်း ဆိုးရွား နေပါသည်။

ကျေးရွာတွင် သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးအနေဖြင့် စက်ဘီး၃၄စီး၊ဆိုင်ကယ်၈၀စင်း၊သုံးဘီးဆိုင်ကယ်နှင့် ထော်လာဂျီ၃စင်း၊ကား၁စီးနှင့်နွားလှည်း၄၂စီးရှိပြီးအများစုမှာတစ်ပိုင်တစ်နိုင်သွားလာရေးနှင့်သယ်ယူပို့ ဆောင် ရေးအတွက် ဆိုင်ကယ်ကို အများစုအသုံးပြုကြသည်။

ကျေးရွာတွင်အိမ်ခြေ(၉၈)အိမ်ရှိသည့်အနက်မဟာဓာတ်အားလိုင်းမှမီးသုံးစွဲသူ (–)အိမ်၊ ဆိုလာအသုံးပြုသူ(–)အိမ်၊ ဒီဇယ်အင်ဂျင်အသုံးပြုသူ(၁၄၀)အိမ်နှင့် အခြားအသုံးပြုသူ(–)အိမ်ရှိပါ သည်။ ဆိုလာစနစ် မှာညဖက်မီးလင်းရန်အတွက်သာအသုံးဝင်ပြီးရာသီဥတုမကောင်းပါကအားမပြည့်ပါ။။

ကျေးရွာတွင် ဆက်သွယ်ရေးနှင့် သတင်းအချက်အလက် နည်းပညာနှင့်ပါတ်သက်၍ အိမ်တိုင်းနီးပါး တယ်လီဖုန်းအသုံးပြုနိုင်ကြပြီး တယ်လီဖုန်း (၁၀၂) လုံး၊ ရေဒီယို ၃၄ လုံး၊ တီဗွီ ၃၁လုံးနှင့် စလောင်း ၁ ခုရှိပါသည်။ ဖုန်းများအသုံးပြု ခြင်း အတွက်တစ်နေရာနှင့် တစ်နေရာ ဆက်သွယ်မှုရရှိခြင်း၊ မိုးလေ ဝသ အခြေအနေ သတင်းအချက်အလက်များ အလွယ်တကူရရှိကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။ ကျေးရွာတွင်ရာဇဝတ်မှုခင်းဖြစ်ပွါးမှုနည်းပါးပြီးတည်ငြိမ် အေးချမ်းမှုကြောင့်ကုန်စည် ကူးသန်းရောင်း ဝယ်မှုကို ချောမွေ့စေသည်။ထို့အပြင်ရွာသားများသည် မိုဘိုင်းတယ်လီဖုန်းဆက် သွယ်ရေးကိုအသုံးပြုနိုင်ကြပြီးလိုအပ်သော သတင်းအရင်းအမြစ်များအတွက်လိုအပ်သလို ဆက်သွယ် သိရှိနိုင်သည်။ အာမခံစနစ်ကိုချိတ်ဆက်အသုံးပြုနိုင်သော်လည်း ရွာသူ/သားများမှ အာမခံလုပ်ငန်းအပေါ်ယုံကြည်မှုနှင့်စိတ်ဝင်စားမှုနည်းသောကြောင့်ချိတ် ဆက်ဆောင်ရွက်ထားသူမရှိ သလောက်ပင်ဖြစ်သည်။ ကျေးရွာတွင်သဘာဝဘေးအန္တရာယ်လျော့ပါးရေးအစီအစဉ် သီးသန့်ရေးဆွဲထားခြင်းမရှိပါ ။ဗဟုသုတလည်း နည်းပါး ကြသည်။ရွာသားများသည်လိုအပ်ပါက(၆)မိုင်အကွာ တံတားဦးရဲစခန်းသို့အလွယ်တကူ ချိတ်ဆက်နိုင်သောကြောင့်ကျေးရွာတွင်ရာဇဝတ်မှုဖြစ်ပွါးခြင်းလည်းနည်းပါးသည်။

(ဈ)တည်ငြိမ်အေးချမ်းမှုနှင့်ပြည်သူ့လုံခြုံရေး

ကျေးရွာတွင် ရာဇဝတ်မှုခင်းဖြစ်ပွါးမှုနည်းပါးပြီး တည်ငြိမ်အေးချမ်းမှုကြောင့်ကုန်စည်ကူးသန်းရောင်း ဝယ်မှုကို ချောမွေ့စေသည်။လူကုန်ကူးမှုနှင့် ကြီးမားသောခိုးမှုများ မရှိကြပါ။ သာမာန်ကိစ္စများကို ကျေးရွာ ရာအိမ်မှူးနှင့် ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးမှူးတို့မှ ဖြေရှင်းပေးသည်။

၅။ ဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် အထောက်ပံ့ဖြစ်စေမည့် အခြေနေကောင်းများ၊ အဟန့်အတားနှင့် စိန်ခေါ်မှုများ

(က) ဖွံ့ဖြိုးရေး အတွက် အထောက်ပံ့ဖြစ်စေမည့် အခြေနေများ

ကျေးရွာနှင့်အနီးတဝိုက်တွင် ဆေးဖက်ဝင်အပင်များ၊သဲများထွက်ရှိသည်။ကျေးရွာတွင် အလုပ်လုပ်နိုင် သောအရွယ်(၃၁၂)ဦး(၇၁.၁%)ရှိသဖြင့် ၄င်းလူအရွယ်များကိုအသက်မွေးဝမ်းနည်း ပညာများ သင်ကြားပေးခြင်း ဖြင့်လူသားအရင်းအမြစ်ကို တည်ဆောက်ပေးနိုင်ပါက ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး အတွက်များစွာ အလားလာကောင်းပါ သည်။ ကျေးရွာလူထု၏ကျန်းမာရေးအခြေအနေမှာ ယေဘုယျအားဖြင့်ကောင်းမွန်ပြီးကျန်းမာရေးပံ့ပိုးပစ္စည်းများ နှင့် ဝန်ဆောင်မှုများသို့လည်း အလွယ်တကူလက်လှမ်းမှီနိုင်ကြ သည်။

စိုက်ပျိုးရေးနှင့်မွေးမြူရေးအတွက်လည်းသင့်တော်သောရေ၊မြေ၊ရာသီဥတု၊မြေနေရာအကျယ်အဝန်းနှင့်စိုက်ပျိုးမြေများလည်းရှိသည်၊ စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးမှထွက်သော ထုတ်ကုန်များအတွက်လည်း ဈေးကွက်အလုံအ လောက်ရှိသည်။မွေးမြူရေးအတွက်လည်း စားကျက်နယ်မြေသီးသန့်မရှိသော်လည်း

သီးနှံများရိတ်သိမ်းပြီးချိန် တွင်လွတ်ကျောင်းနိုင်သည်။ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးအသင့်အတင့် ကောင်း မွန်ပြီး တစ်နှစ်ပတ်လုံး အချိန်မရွေး ယာဉ်မျိုးစုံသွားလာနိုင်ပါသည်။ တယ်လီဖုန်းအဆက်အသွယ် အနေဖြင့်လည်း MPT၊ Orredoo၊ MECနှင့် Telenorလေးမျိုးစလုံးဆက်သွယ်နိုင်ပြီး ဈေးကွက်နှင့် သတင်းအချက်အလက်များ အချိန်နှင့်တပြေးညီရယူနိုင် သည်။

လုံခြုံရေးအရလည်းနယ်မြေဒေသအေးချမ်းသာယာပြီးလွတ်လပ်စွာ၊လုံခြုံစွာသွားလာနိုင်သည်။ ကျေးရွာတွင်ရာဇဝတ်မှုခင်းဖြစ်ပွားမှုနည်းပါးပြီး တည်ငြိမ်အေးချမ်းမှုကြောင့် ကုန်စည်ကူးသန်း ရောင်းဝယ်မှုကိုလုံခြုံချောမွေ့စေသည်။

(ခ) အဟန့်အတားနှင့် စိန်ခေါ်မှု

ကျေးရွာရှိစိုက်ပျိုးမြေများမှာမြေဆီဩဇာအသင့်အတင့်ကောင်းမွန်ပါသည်။သည်။စိုက်ပျိုးမြေတိုး ချဲ့ရန် နေရာမရှိ။လယ်ယာသုံးစက်ကရိယာ လုံလောက်မှုမရှိ။ စိုက်ပျိုးစရိတ်နှင့် သွင်းအားစု စရိတ်ကုန်ကျမှုမြင့်သည်။ ပုံစံဂုရရန်အခက်အခဲရှိသည်။ စိုက်ပျိုးရေးအတွက်ပြုကန်ဆည်မှစိုက်ပျိုးရေ ရရှိသော်လည်းလုံလောက်မှုမရှိပါ။ မြေအောက်ရေရှိသော်လည်း စက်အဝီစိတွင်းတူးဖော်ရန် အရင်း အနှီးမရှိ။ သွင်းအားစုနှင့်ကုန်ကျစရိတ်မြင့်မားသော ကြောင့်အကျိုးအမြတ်နည်းသည်။ အတိုးနှု သက်သာပြီးနှစ်ရှည် သင့်တော်သောစိုက်ပျိုးရေးချေးငွေမရရှိ။ လက်ရှိစိုက်ဘဏ်ငွေချေးစနစ်မှာ တောင်သူ များ အတွက်ထိရောက်မှုနည်းသည်။စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်ရောင်းချသောသီးနှံ များဈေးနှုန်း တည်ငြိမ်မှု မရှိ၊ကုန်သည်ပွဲစားများ၏ခေါင်းပုံဖြတ်ခံကြရသည်။ ဈေးကွက်သို့သွားရောက်ရောင်း ချရန် ပုံမှန်ပြေးဆွဲသည့်အများပြည်သူသုံး ဘတ်စ်ကားများမရှိ။သီးခြားယဉ်ငှါးရမ်း သယ်ယူပို့ဆောင် ရသောကြောင့် ကုန်ကျမှုစရိတ်များသည်။ ပွဲရုံများသို့သွားရောက်ရောင်းချရာတွင်လည်း အလေးတင်း တောင်းမှန်ကန်မှုမရှိ။ရွေး ချယ်ရန်နည်းလမ်းနှင့်နေရာ မရှိသောကြောင့်မဖြစ်မနေရောင်းချကြရသည်။ အစိုးရအနေဖြင့်လည်းအရေးယူကြီး ကြပ် ဆောင်ရွက် ပေးခြင်းမရှိ။

မွေးမြူရေးတွင် ရာသီအလိုက်ရောဂါများ ဆိုးရွာစွာ ကျရောက်လေ့ရှိသဖြင့် မွေးမြူသူများ နှစ်စဉ် ဆုံးရှုံးမှုများသည်။ ၄င်းအတွက် ထိရောက်သော ကာကွယ်ဆေးထိုးခြင်း၊ နည်းပညာ ဝန်ဆောင် မှုများလည်း မရကြပါ။ ကျေးရွာတွင်လည်း နည်းပညာကျွမ်းကျင်သူမရှိ။ မွေးမြူရေးကုသစရိတ် မြင့်မားသည်။ အရင်းအနှီး များပြီး မွေးမြူရေးချေးငွေလည်း မရကြပါ။ မိမိအိမ်မွေးတိရိစ္ဆာန်များ၏ အသားကိုလည်း လွတ်လပ်စွာ ရောင်းချခွင့်မရှိ။သားသတ်လိုင်စင်ရှိသူကိုသာ ရောင်းချရသောအခါ မတရား ခေါင်းပုံဖြတ်ခံကြရသည်။သားသတ် လိုင်စင်ချထားရာတွင်လည်း ပွင့်လင်းမြင်သာမှုမရှိ။ နီးစပ်ရာ လက်သိပ်ထိုးချထားပေးလေ့ရှိသည်။ အရှင်လိုက် သယ်ယူ ရောင်းချခွင့်ကိုလည်း ကန့်သတ် မှုများ၊ ဖမ်းဆီးမှုများရှိသည်။

ကျေးရွာတွင် အိမ်တွင်းမှုထုတ်ကုန်လုပ်ငန်းလည်းမရှိသဖြင့် အလုပ်အကိုင်နှင့်ဝင်ငွေ ပုံမှန်ရရှိရေး အတွက် အကန့်အသတ်ရှိနေပါသည်။ ထုတ်ကုန်လုပ်ငန်းအတွက်ကုန်ကြမ်း၊ အတက်ပညာ၊အထိအတွေ့

SAMPLE

တို့ အား နည်းသည်။အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းနည်းပါးသည်။ အခြားအသက်မွေးဝမ်းလုပ်ငန်းများတွင်လည်းကျွမ်းကျင်မှု အားနည်းသည်။ အရင်းအနှီးလည်း နည်းသည့်အပြင် ချေးငွေစနစ် လည်းမရှိပါ။

၆။ ပန်းတိုင်နှင့် မဟာဗျူဟာ

(က) ဖွံ့ဖြိုးရေးပန်းတိုင်

ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ဦးစီးဌာနမှအဖွဲ့နှင့် တိုင်ပင်ညှိနှိုင်းပြီးလာမည့် ငါးနှစ်တာကာလ အတွက် ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးပန်းတိုင်များကို အောက်ပါအတိုင်း ချမှတ်ထားပါသည်။ (၁) နောင် ၅ နှစ်ကြာသောအခါ ၂၀၂၁ ခုနှစ်ကုန်တွင် ကျေးရွာရှိ အိမ်ထောင်စုပေါင်း (၁၄၀) သည် ဝမ်းစာ ဖူလုံပြီး မိသားစုဝင်ငွေ ၂၅% တိုးတက်ပြီးဖြစ်ရမည်။(၂) နောင် ၅ နှစ်ကြာသောအခါ ၂၀၂၁ ခုနှစ်ကုန်တွင် ကျေးရွာအတွက် အခြေခံလူမှုအဆောက်အဦးများ ပြည့်စုံပြီး လူနေမှုအဆင့်အတန်း မြင့်မားနေပြီဖြစ်ရမည်။(၃) နောင် ၅ နှစ်ကြာသောအခါ ၂၀၂၁ ခုနှစ်ကုန်တွင် ကျေးရွာကို ကောင်းစွာ ဦးဆောင်နိုင်သော စီမံ အုပ်ချုပ်မှု စွမ်းဆောင်ရည်ကောင်းသော လူမှု အဖွဲ့အစည်း အနည်းဆုံးတစ်ဖွဲ့မှ ဦးဆောင်နေနိုင်သည့်အပြင် ကျွမ်းကျင်သူ အနည်းဆုံး (၅) ဦးလည်း မွေးထုတ်ပြီး ဖြစ်ရမည်။

(ခ) အကောင်အထည်ဖော်နည်းဗျူဟာ

ကျွန်ုပ်တို့သည် အထက်တွင်ဖော်ပြထားသော ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးပန်းတိုင်များကို ရောက်ရှိရန်အောက်ပါ အကောင်အထည်ဖော်မှုများကို ဆောင်ရွက်သွားကြမည်။

(ခ.၁) ကျေးရွာတွင် အရင်းအနှီးငွေ၊ နည်းပညာနှင့် နည်းပညာအသုံးချနိုင်စွမ်း ရရှိရေးတို့ကို ဆောင်ရွက်ပြီး စိုက်ပျိုးရေးနှင့် မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းများကို တိုးချဲ့ဆောင်ရွက်သွားမည်။ အသေးစားငွေကြေးလုပ်ငန်းနှင့် ချေးငွေများအတွက် မြို့နယ်ရှိဘဏ်များ၊ ရင်းနှီးငွေရရှိနိုင်ရာ အခြားနေရာများနှင့် ချိတ်ဆက်ပေးမည်။ အရင်းအနှီးငွေများရရှိပါကာ စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းများအတွက် ခွဲဝေချထားပေးမည်။ အလားတူပင် ကျေးရွာတွင် စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေး နည်းပညာများထွန်းကားလာရေးအတွက် စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေး နည်းပညာသင်တန်းများ တက်ရောက်နိုင်ရေးအတွက် သက်ဆိုင်ရာနည်းပညာဌာနများနှင့် ချိတ်ဆက် ဆောင်ရွက်သွားမည်။ သင်တန်းတက်ထားသူများကတဖန် ကျေးရွာတွင်ရရှိထားသော နည်းပညာများကို မျှဝေ ပေးပြီး မိမိတို့ကိုယ်တိုင်ကလည်း ကိုယ်ပိုင်လုပ်ငန်းများတွင် အသုံးချကာ ထုတ်လုပ်မှု တိုးတက်စေမည်။

(ခ.၂) ကျေးရွာတွင် အခြေခံအဆောက်အဦးဖြစ်သည့် (လမ်း၊မီးလင်းရေး၊ ကျန်းမာရေး ဆေးပေးခန်း၊ စာကြည့်တိုက်)များကို တိုးတက်ကောင်းမွန်ရေးအတွက် ဆောင်ရွက်သွားမည်။ တစ်ချိန်တည်းတွင် ကျေးရွာ အခြေခံ အဆောက်အဦးများကို သက်ဆိုင်ရာဌာနများနှင့် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်သွားမည်။ကျေးရွာတွင် ကျေးရွာလမ်းနှင့် ကျေးရွာဈေးဆောက်လုပ်ကာ ကျေးရွာ၏အခြေခံ အဆောက်အဦများ တိုးတက် ကောင်းမွန် ရေးအတွက် ဆောင်ရွက်သွားမည်။ တချိန်တည်းတွင် ကျေးရွာအဆောက်အအုံများကို အသုံးပြုစီမံခန့်ခွဲ၊ ထိန်းသိမ်းရေးအတွက် စီမံခန့်ခွဲနိုင်စွမ်းကိုလည်း တိုးတက်အောင်

ဆောင်ရွက်သွားကြမည်။ ကျေးရွာလူမှု အဖွဲ့အစည်းများကိုလည်း ကျေးရွာအခြေပြုလုပ်ငန်းများကို အကောင်အထည်ဖော်စီမံခန့်ခွဲနိုင်ရန် ခေါင်းဆောင်မှု စွမ်းရည်များ ပိုမိုရရှိအောင် ဆောင်ရွက်ရန် တိုက်တွန်းအားပေးဆောင်ရွက်မည်။

ခ.၃) ကျွန်ုပ်တို့သည် အပ်ချုပ်၊ ဓာထိုးပန်းထိုး၊ ယိုနှင့် မုန့်လုပ်နည်း၊ ဆံပင်ညှပ်၊ စက်ပြင်၊ မော်တော်ဆိုင်ကယ်ပြင်နှင့် မိုဘိုင်းဖုန်းပြင်စသော သင်တန်းများ တက်ရောက်နိုင်ရန် သင့်တော်သော သင်တန်းသား များကို တက်ရောက်နိုင်ရန် စီစဉ်ပေးမည်။ ထိုသင်တန်းများသည် သင်တန်းသားများ အတွက် ကျွမ်းကျင်မှု များကို တိုးပွါးရရှိစေပြီး ဝင်ငွေရလုပ်ငန်းများ ထူထောင်တိုးချဲ့နိုင်ရန် အရင်းအနှီးလုပ်ငန်း အစီအစဉ်နှင့် ချိတ်ဆက်ပေးမည်။

၇။ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ကိစ္စရပ်များနှင့် ဗဟိုအဆင့်မူဝါဒများ အကြား အစီအစဉ်ကျသော ချိတ်ဆက်မှုများ

အစိုးရ၏မူဝါဒနှင့် လုပ်ငန်းအစီအစဉ်တို့ကို ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်ပြီးသော အစိုးရဌာန ဆိုင်ရာများနှင့် ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်ရေးဦးစီးဌာန၏ နည်းပညာအကြံပေးအဖွဲ့တို့၏ အကြံပြုချက်အရ ပြုစုဖော်ပြ ထားပါသည်။ ဤအဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် နိုင်ငံတော်အဆင့်မှသည် ဒေသဆိုင်ရာအဆင့်၊ ထိုမှတစ်ဆင့် ကျွန်ုပ်တို့ ကျေးရွာအဆင့်ထိပံ့ပိုးမှုပေးနိုင်မည့် အစိုးရဌာနများနှင့်အဖွဲ့အစည်းများကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်ပေးနိုင် ကြပါသည်။

(က) ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးရည်မှန်းချက်ရေးဆွဲခြင်းနှင့် ပုံမှန်စိစစ်ခြင်း

ဤကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး အစီအစဉ်လုပ်ငန်းအား နည်းပညာအထောက်အပံ့များ ပံ့ပိုးပေးမှုသည် အလွန် အရေးပါပါသည်။ အနာဂါတ်တွင်လည်း ရေရှည်တည်တံ့မည့် အထောက်အပံ့များကို နိုင်ငံတော်အစိုးရထံမှ ရရှိမည်ဟု မျှော်လင့်ပါသည်။ ကျွန်တော်တို့ ကျေးရွာသားများကိုယ်တိုင် အားထုတ်လုပ်ကိုင်ရရှိခဲ့မှုများကို ပြန်လည်စိစစ်ခြင်း၊ နောက်ဆုံးအတည်ပြုထားသည့် ဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်များကိုလည်း သတ်မှတ်ကာလအတိုင်း ပုံမှန်စိစစ်သွားနိုင်ပါမည်။ အရေးကြီးသည့်အချက်မှာ ဦးစားပေးစီမံချက်များနှင့် ဘတ်ဂျတ်ပမာဏပါဝင်သည့် နှစ်ပါတ်လည် ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံချက်ပြင်ဆင်ရန်ဖြစ်သည်။

(ခ) စိုက်ပျိုးမြေများ ထိရောက်စွာ အသုံးချနိုင်ရေး၊

ကျေးရွာတွင် စပါး၊ နှမ်း နှင့် ပဲတို့ကို စိုက်ပျိုးကြသည်။ တောင်သူများအတွက် သီးနှံ ဖျက်ပိုး ကျရောက်ခြင်းသည် အဓိကပြဿနာတစ်ရပ်ဖြစ်ပြီး ဖျက်ပိုးကိုထိရောက်စွာ နှိမ်နှင်းရေးအတွက် နည်းစနစ် ရရှိရေးလိုအပ်သည်။ ဖျက်ပိုးနှိမ်နှင်းရေးအတွက် သက်ဆိုင်ရာဦးစီးဌာနမှ ဝန်ဆောင်မှုများကို ရသော်လည်း စိုက်ပျိုးရေးထွက်ကုန်ပစ္စည်းများရောင်းချသည့် ပုဂ္ဂလိကအရောင်းဆိုင်များကို မှီခိုအား ထား မှုပိုများသည်။ သီးနှံဖျက်ပိုးများသည် ပိုးသတ်ဆေးအချို့ကို ခံနိုင်စွမ်းရှိကြကာတောင်သူများ

SAMPLE

အတွက် သီးနှံ ပျက်စီးမှုနှင့် ဝင်ငွေလျော့နည်းမှုဖြစ်စေသည်။ နည်းပညာအသုံးပြုပုံများအပါအဝင် ပိုးမွှားနှိမ်နှင်းရေး နည်းပညာအသစ် ရရှိရေးအတွက် စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာနက ဦးဆောင်ဦးရွက် ပြုသင့်ပါ သည်။

(ဂ) ငွေရေးကြေးရေးနှင့်ဘဏ်လုပ်ငန်းများ

ဘဏ်လုပ်ငန်းများကိုလည်း ဆင်းရဲတောင်သူ၊ အလယ်အလတ်တောင်သူနှင့် တောင်သူကြီးများအတွက် လိုအပ်သောချေးငွေရရှိရန် စနစ်များပြောင်းလဲချမှတ်သင့်သည်။ အထူးသဖြင့် လယ်သမားနှင့် အသေးစား လုပ်ငန်းရှင်များသည် စိုက်ပျိုးရေးနှင့် အသေးစားစီးပွားရေး လုပ်ငန်းများအတွက် အထိုက်အလျောက် များပြားသည့် ချေးငွေလိုအပ်ပါသည်။ အလားတူနှစ်ရှည်ပင်စိုက်ပျိုးရေးအတွက်လည်းစိုက်ပျိုးမည့် အပင်အမျိုး အစားနှင့် အရင်းအနှီးလိုအပ်ချက်အပေါ်မူတည်၍ မြစိမ်းရောင်ချေးငွေနှင့် နှစ်ရှည်ချေးငွေများ လိုအပ်ပါသည်။

(ဃ) ကျေးလက်အသေးစားစက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်းများဆိုင်ရာအထောက်အပံ့

ကျေးရွာတွင်း အသေးစားစက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်းများ ဖွံ့ဖြိုးလာနိုင်မည့် အလားအလာရှိပြီး အလုပ်အကိုင် နှင့် အမြတ်အစွန်းများရရှိရန် အထူးသဖြင့် လူငယ်နှင့် အမျိုးသမီးများအတွက် အခွင့်အလမ်းရှိပါသည်။ သို့သော် ၎င်းတို့တွင် လုပ်ငန်းဆိုင်ရာစီမံအုပ်ချုပ်မှုနည်းပညာ၊ ဈေးကွက်၊ သတင်း အချက်အလက်များ လက်လှမ်းမီမှု တွင် အားနည်းပါသည်။ ကျေးရွာတစ်ခုလုံး၏ အမျိုးမျိုးကွဲပြားနေသော လုပ်ငန်းများ (ကုန်ထုတ်ခြင်း၊ စက်မှု၊ လက်မှုလုပ်ငန်း)အတွက် လုပ်ငန်းစီမံခန့်ခွဲရေး ထောက်ပံ့ခြင်းကို ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်တွင် ထည့်သွင်း ရေးဆွဲရန် ခက်ခဲပါသည်။ ကျွန်တော်တို့ကျေးရွာမှ အသေးစားလုပ်ငန်းများအတွက် အကျိုးဖြစ်ထွန်းစေမည့် လုပ်ငန်းသစ်များ ယခုအခါ အဆင်သင့်မတွေ့ရသေးပါ။ နိုင်ငံတော်အစိုးရ အနေဖြင့်လည်း စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအထောက်အကူပြုအဖွဲ့တစ်ခုထူထောင်ပြီး မြို့နယ်အဆင့် စီမံခန့်ခွဲရေးအောက်တွင်ထားရှိကာ တစ်နှစ်ပတ်လုံးဝန်ဆောင်မှုရရှိအောင် ဆောင်ရွက်ပေးရန်လိုအပ်ပါသည်။ ထိုအဖွဲ့တွင် ကျွမ်းကျင်ပညာရှင် တစ်ချို့နှင့် တိုးချဲ့ပညာပေးရေးဝန်ထမ်းအချို့ ပါဝင်မည်ဖြစ်ပြီး၊ မြို့နယ်ဒေသမှသည် ကျေးရွာအထိလိုအပ်သော စီးပွားရေးလုပ်ငန်း၊ စီမံခန့်ခွဲမှု အထောက်အကူပြုလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ရန်အတွက်လုံလောက်သော ရန်ပုံငွေလည်း ရှိရပါမည်။

(င) ကျေးလက်ဈေးဆောက်လုပ်ရေးနှင့် သားငါးလိုင်စင်များချထားမှု

ရွာသူ/သားများ မိမိတို့ အိမ်မွေးတိရိစ္ဆာန်များ ရောင်းချရာတွင် သားသတ်လိုင်စင်ရှိသူ၏ မတရားဖမ်းဆီးခံ၊ မတရားဈေးနှိမ်ခြင်း၊ ခေါင်းပုံဖြတ်အနိုင် ကျင့်ခြင်းတို့ကို ခံနေကြရသည်။ သားသတ်လိုင်စင်ချထားရာတွင် ပွင့်လင်း မြင်သာမှုမရှိ။ နီးစပ်ရာလက်သိပ်ထိုး ချထားပေးခြင်း။ရွာသူ/သားများမှ မိမိတို့မွေးမြူ ထားသော အိမ်မွေးတိရိစ္ဆာန်များကို အသားရောင်းချရာတွင်ဖမ်းဆီးခံရခြင်း၊ အရှင်သယ်ယူရောင်းချခွင့် ကန့်သတ်ထားခံရခြင်းနှင့် သားသတ်လိုင်စင်သို့ ရောင်းချရာတွင်လည်း ပေါက်ဈေးမပေးဘဲ

SAMPLE

မတရားဈေးနှိမ် ခံရသည်။ လိုင်စင်ရှိသူမှ ဖမ်းဆီးခြင်းနှင့် မတရားခေါင်းပုံဖြတ်ခံနေရသည်။မွေး မြူထုတ်လုပ်မှု အလုံအလောက် ရှိသည်။ ဈေးကွက်နှင့် ဝယ်လိုအားလည်း အလုံအလောက်ရှိသည်။ သို့သော်ဒေသခံ ရွာသူ/သားများ မွေးမြူရေးမှ အကျိုးအမြတ်နည်းသည်။ အကယ်၍လွတ်လပ် စွာအခွန်လွတ် ရောင်းချနိုင်မည်ဆိုပါက မွေးမြူသူ တောင်သူများ အနေဖြင့်လည်း ဝင်ငွေတိုးလာ မည်ဖြစ်ပြီး ဝယ်ယူစားသုံးသူများအနေဖြင့်လည်း သန့်ရှင်းလတ်ဆတ်သော အသားငါးတို့ကို ဈေးနှုန်းသက်သာစွာ ဝယ်ယူစားသုံးနိုင်ခြင်းဖြင့်နှစ်ဦးနှစ်ဖက် အကျိုးရှိလာမည်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ကျေးရွာအတွင်း ကိုယ်တိုင်မွေးမြူထုတ်လုပ်ကြသည့် တောင်သူများအား ကျေးရွာတွင်းအခွန်လွတ် သားငါးဈေးတည်ဆောက်ပေးရန်။ သားသတ်နှင့် မွေးမြူရေး လိုင်စင်ကို တောင်သူများနှင့် သင့်လျော်အောင် ဥပဒေပြင်ဆင်ရေးဆွဲပေးရန်။ ဒေသခံများအကျိုးရှိစေမည့် အစီအစဉ်များဖြင့် စည်သွပ်စက်ရုံ/ သားရေစက်ရုံ တည်ထောင်ပေးရန်။

ကျေးရွာတွင် မိမိတို့ လယ်၊ ယာ၊ သားငါးများကို လွတ်လပ်စွာ ရောင်းချနိုင်သော ဆိုင်ခန်း ၃၀ - ၄၀ ပါရှိသည့် အခွန်လွတ်ဈေးတစ်ခုရှိသင့်ပါသည်။ မြို့နယ်အာဏာပိုင် အဖွဲ့အစည်းများက ရေ၊ သန့်ရှင်း ရေးစနစ်နှင့် လမ်းတို့စနစ်တကျပါဝင်သည့် ဈေးအဆောက်အဦး တစ်ခုတည်ဆောက်ပေးရန် ပါဝင်ဆောင် ရွက်ပေးသင့်ပါသည်။ မိမိတို့ကျေးရွာအပြင် အနီးပတ်ဝန်းကျင်မှ ရွာသူရွာသားအချို့ အတွက်လည်း အကျိုးခံစားမှု ရရှိစေနိုင်ပါမည်။

(စ) စိုက်/မွေးထုတ်ကုန်များ ဈေးကွက်မတည်ငြိမ်ခြင်းနှင့် အလေးတင်းတောင်းမှန်ကန်မှုမရှိခြင်း

စိုက်/မွေးထုတ်ကုန်ကြမ်း အလုံလောက်ထွက်ရှိသော်လည်း ဈေးကွက်မတည်ငြိမ် ခြင်းနှင့်ပွဲရုံ များမှ အလေးတင်းတောင်းမမှန်ခြင်းကြောင့် စိုက်/မွေးထုတ်ကုန်များ ရောင်းချရာတွင် တောင်သူများ အရှုံးပေါ်/ အမြတ်နည်း/ ဝင်ငွေနည်းနေကြသည်။ အရေးယူမှု၊ ကြီးကြပ်မှုအားနည်းသည်။ ဈေးကွက် တည်ငြိမ်ရေးနှင့် အလေးတင်းတောင်းမှန်ကန်ရေး အစိုးရမှကြီးကြပ် ဆောင်ရွက်ပေးရန်/ အရေး ယူဆောင် ရွက်ပေးရန်။

(ဆ) အစိုးရဌာနလစ်လပ်နေရာများတွင် ဒေသခံဘွဲ့ရ ပညာတတ်များအား ဦးစားပေးခန့်ထားပေးရန်

ကျေးရွာစာသင်ကျောင်းတွင်ပညာရေးဝန်ထမ်း ပြည့်စုံလုံလောက်မှုမရှိ။ ပညာရေးဌာနမှ လစ်လပ် နေရာများအချိန်မီ ဖြည့်စွက်ခန့် ထားမှုမရှိ။ ဝန်ထမ်းဖွဲ့စည်းပုံအရ အင်အားရှိသည်။ ကျောင်းသားအရေ အတွက်များသည်။ အချိန်မီခန့်ထားခြင်းမရှိ။ အချို့ဝန်ထမ်းများ မိမိတာဝန်ကျနေရာသို့ သွားရောက်တာဝန် ထမ်းဆောင်လိုခြင်းမရှိ။ ဝန်ထမ်းများကိုဖွဲ့စည်းပုံအင်အားအရ အချိန်မီအမြန်ဆုံး ဖြည့်စွက်ခန့် ထားပေးရာတွင် ဒေသခံ ဘွဲ့ရပညာတတ်များအား ဦးစားပေးခန့်ထားပေးရန်။

(ဇ) ကျား/မ လုပ်အားခတန်းတူ ရရှိရေး၊ အမျိုးသမီးကာကွယ်သည့် ဥ ပဒေ ပြဋ္ဌာန်းပေးရန်နှင့် ပညာပေး ဆောင်ရွက် ပေးရန်။

SAMPLE

အလုပ်အမျိုးအစား၊ အလုပ်လုပ်ချိန်၊ လုပ်အားစိုက်ထုတ်မှုနှင့် ပင်ပန်းမှုတူသော်လည်း ကျား/မနေ့စား လုပ်အားခတန်းတူမရရှိကြပါ။ ကျား/မခွဲခြားမှု အနည်းငယ်ရှိသည်။ ၄င်းအပြင်အမျိုး သမီးများ လုံခြုံမှု နည်းနေသည်။လက်ရှိအမျိုးသမီးကာကွယ်သည့် ဥပဒေသည်ထိရောက်မှု အားနည်း နေ သေးသည်။ အမျိုး သမီးများ အနေဖြင့် အတွေ့အကြုံဗဟုသုတနည်းသည်။ ပညာတတ်နည်း ပါးသည်။ အဖွဲ့အစည်းများ နှင့်လည်း ချိတ်ဆက်မှုမရှိ။ ထို့ကြောင့် ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းမှတဆင့် လွှတ်တော်သို့ တင်ပြ၍ ကျား/မ လုပ်အားခ တန်းတူရရှိရေး၊ အမျိုးသမီးကာကွယ်သည့် ဥပဒေ ပြဋ္ဌါန်းပေးရန်နှင့် ပညာပေးဆောင်ရွက်ပေးရန်။

(ဈ) အများသုံး ဘတ်စ်ကားလိုင်းပြေးဆွဲပေးရန်

ကျွန်တော်တို့ကျေးရွာသည် တံတားဦးနှင့် မိုင်(၂၀)အကွာတွင် တည်ရှိသည်။ ဒေသထွက်ကုန်များ အလုံအလောက်နှင့် ဈေးကွက်အလုံအလောက်ရှိသည်။ သွားလာရန် ကားလမ်းများလည်း ရှိသော်လည်း ပုံမှန်ပြေးဆွဲသည် ယာဉ်လိုင်းများ မရှိသောကြောင့် စင်းလုံးငှါး၊ သို့မဟုတ်ကိုယ်ပိုင်ကား၊ ဆိုင်ကယ်ရှိ သူများသာ အဆင်ပြေသွား လာနိုင်သော်လည်း ဆင်းရဲနှင့် အဆင်းရဲဆုံးများအတွက် ပုံမှန်နှင့် အရေးပေါ် သွားလာရန် အဆင်မပြေကြပါ။ ထို့ကြောင့် ပုံမှန်ပြေးဆွဲသည့် **အများသုံး ဘတ်စ်ကားလိုင်း ပြေးဆွဲပေးရန်။**

၈။ စီမံကိန်း၊ စီမံချက်များနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မှု အချိန်ကာလ

စီမံချက်များသည် အကောင်အထည်ဖော်မည့်ဗျူဟာများကို လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုများအဖြစ် သဘောထား နားလည်နိုင်စေမည့် ဖော်ထုတ်ထားချက်များဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် စီမံချက်များသည် ငါးနှစ်တာ စီမံချက် ကာလ အတွင်း ချမှတ်ထားသောပန်းတိုင်များကိုရောက်ရှိရန်ပါဝင်ပေးမည့် ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်း အကောင်အထည်ဖော်မှု ဆိုင်ရာ အဓိကသော့ချက်များဖြစ်သည်။

(က) နှစ်ပတ်လည်ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်

ကျေးရွာလူထုက ငါးနှစ်တာစီမံချက်ကာလအတွက် ပြင်ဆင်ပြုစုကြသည့်ကာလက ဖော်ထုတ်၊ ဦးစား ပေးတန်းစီခဲ့ကြသည့် စီမံချက်များသည် မည်သို့မျှ ပြည့်စုံမှုမရှိနိုင်ပါ။ ဤသည်မှာ ကျေးရွာလူထုသည် နှစ်နှစ်၊ သုံးနှစ်တာ ကာလစီမံချက်များအတွက် မျှော်မှန်းရေးဆွဲ ထားနိုင်ကြသော်လည်း ငါးနှစ်တာကာလ တစ်လျှောက် လုံးတွင် နောက်ထပ်ဆောင်ရွက်မည့် ဦးစားပေးလုပ်ငန်းများကိုလည်း ဖော်ထုတ်သွား ကြပါမည်။ သို့ပါသောကြောင့် ရေးဆွဲထားသည့် ငါးနှစ်တာစီမံချက်သည် ပြင်းထန်သောသဘာဝဘေး အန္တရာယ်ကဲ့သို့ ထိခိုက်စရာများ မပေါ် ပေါက်ပါက အနည်းနှင့် အများဆိုသလို ပြောင်းလဲမှုမရှိနိုင်ပဲ နောက်ထပ် တိုးလာမည့် လုပ်ငန်းစီမံချက်များသာ ပါဝင်လာနိုင်ပါမည်။ ထို့ကြောင့် ငါးနှစ်တာကာလ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး စီမံချက်၏ဗျူဟာမြောက်မူဘောင်အတွင်း နှစ်ပတ်လည်ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး အစီအစဉ်ကို ဆောင်ရွက် သွားကြပါမည်။

SAMPLE

(ခ) ကဏ္ဍနှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုအမျိုးအစားကို အခြေခံ၍ စီမံချက်ကို အုပ်စုခွဲခြားခြင်း

စီမံကိန်း၊ စီမံချက်များကို စီမံချက်ဆိုင်ရာအချက်အလက်များကို စီစစ်စိတ်ဖြာနိုင်ရန် လုပ်ငန်းရပ်ဆိုင် ရာနှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကို အခြေခံပြီး အုပ်စုခွဲသည်။ လုပ်ငန်းကဏ္ဍကို အခြေခံ၍ စီမံကိန်းအုပ်စုသတ်မှတ်ခြင်း (Functional classification)ဖြင့် ဝန်ကြီးဌာနများ၊ ဦးစီးဌာနများအတွက် သက်ဆိုင်ရာလုပ်ငန်းများအလိုက် ဆောင်ရွက်ဖွယ်ရာများကို သိရှိနားလည်စေနိုင်သည်။ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုအမျိုးအစားကို အခြေခံ၍အုပ်စု သတ်မှတ်ခြင်း (Economic classification)သည် စီမံချက်ကို အကဲဖြတ်ရာတွင် စီးပွါးရေးအကျိုးဖြစ်ထွန်း မှုနှင့် အကျိုးသက်ရောက်မှုဆိုင်ရာ ငွေလုံးငွေရင်းအသုံးစရိတ်၊ စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ရေး၊ လူသားချင်းဆိုင်ရာ ထောက်ပံ့မှုတို့ကို ခွဲခြားသိရှိစေရန် အထောက်အကူပြုသည်။

လုပ်ငန်းကဏ္ဍကိုအခြေခံ၍ စီမံကိန်းအုပ်စုသတ်မှတ်ခြင်း*(Functional classification)* ဝန်ကြီးဌာနများ၊ ဦးစီးဌာနများက ယင်းတို့၏လုပ်ငန်းတာဝန်များအလိုက် ဖော်ထုတ်ထားသော လုပ်ငန်းကဏ္ဍအပိုင်း အခြားများကို သိရှိစေနိုင်သည်။

ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုအမျိုးအစားကိုအခြေခံ၍ စီမံကိန်းအုပ်စုသတ်မှတ်ခြင်း *(Economic classification)* တွင်သာမန်အသုံးစရိတ်၊ ငွေလုံးငွေရင်းအသုံးစရိတ် ၊စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ရေးအသုံးစရိတ်၊ လူသားချင်း စာနာမှုဆိုင်ရာ အထောက်အပံ့တို့ ပါဝင်သည်။

(ဂ) ဦးစားပေးစီမံချက်များ

စီမံချက်များအလိုက် ဦးစားပေးအစီအစဉ်များကို ဇယားဖြင့်ဖော်ပြထားပါသည်။ ကျေးရွာလူထုသည် နှစ်သက်ရာအမှတ်ပေးအဆင့် ခွဲခြင်းစနစ်ဖြင့် ရွာလုံးကျွတ်အစည်းအဝေးတွင် စီမံချက်များ ဦးစားပေး အစီအစဉ်ကို ဖော်ထုတ်ထားပါသည်။ တချို့စီမံချက်များကို ရေးဆွဲရာတွင် မြို့နယ်အဆင့်ဌာနဆိုင်ရာအဖွဲ့များ အစည်းများနှင့် အခြားအေဂျင်စီများထံမှ နည်းပညာ အကူအညီများရရှိရန်လည်းလိုအပ်ပါသည်။ ကျေးရွာ ဖွံ့ဖြိုးရေး အစည်းအဝေးတွင် သဘောတူသတ်မှတ်ထားသော ဦးစားပေးစီမံချက်လုပ်ငန်းများမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဦးစားပေးစီမံချက်များ

ကဏ္ဍ/ ကဏ္ဍခွဲ	**စီမံချက်**	**ရမှတ် ပေါင်း**	**ဦးစား ပေး အဆင့်**	**ဖော်ပြချက်**	**မှတ်ချက်**
<u>စီမံအုပ်ချုပ်မှုစနစ်ကဏ္ဍ</u>					
	<u>၁။ ကျေးရွာအဖွဲ့အစည်းများစွမ်းရည်မြှင့်တင်ရေး</u>	၁၂	၁၆	၁. အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ စီမံခန့်ခွဲမှုသင်တန်း၊ ၂. စာရင်းနှင့် မှတ်တမ်းရေး သွင်းနည်းသင်တန်း။	ကျေးလက် ဦးစီး

SAMPLE

<u>စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍ</u>				
<u>၂။ စိုက်ပျိုးရေ ရရှိရေး</u>	၄၈	၁	၃. စက်အဝီစိတွင်းတူးဖော်ခြင်း၊ ၄. ရေစုပ်စက်ဖြင့် တစ်ပိုင်တစ် နိုင် ရေတင်စိုက်ပျိုးခြင်း/ ရေစုပ်စက်အရစ်ကျရောင်း ချခြင်း။	ဆည် မြောင်း ဦးစီးဌာန။ ကုမ္ပဏီ များ
<u>၃။ သီးနှံအထွက်တိုး</u>	၄၅	၂	၄. မျိုးကောင်းမျိုးသန့်ရရှိရေး၊ ၅.လယ်ယာသုံးစက်ကိရိယာများအ ရစ်ကျ ရောင်းချပေးခြင်း။	စိုက်ပျိုး ရေးဦးစီး ဌာန
<u>၄။ စိုက်ပျိုးရေးနည်းပညာ</u>	၄၁	၄	၆.မြေဆီလွှာပြုပြင်ထိန်းသိမ်းနည်း သင် တန်း၊ ၇.သဘာဝမြေဆွေးပြုလုပ်နည်းသ င်တန်း၊ (တီမြေဆွေး။ အီအမ် ဘိုကာရှီ စသည်) ၈.ကိုင်းကူးကိုင်းဆက်သင်တန်း၊ ၉. ဘက်စုံပိုးမွှားကာကွယ်နည်း သင်တန်း၊ ၁၀. သီးလှည့်စိုက်ပျိုးနည်း သင်တန်း၊ ၁၁.ဟင်းသီးဟင်းရွက်စိုက်ပျိုးနည်း သင် တန်း။	စိုက်ပျိုး ရေးဦးစီး ဌာန
<u>မွေးမြူရေးကဏ္ဍ</u>				
<u>၅။ မွေးမြူရေးတိုးမြှင့်ခြင်း</u>	၄၃	၃	၁၂.တစ်ပိုင်တစ်ပိုင်နိုင်မွေးမြူရေး တိုးချဲ့ ခြင်း။	တိမွေး ကု ဦး စီးဌာန ငါးလုပ် ငန်း ဦး စီးဌာန
<u>၆။ မွေးမြူရေးနည်းပညာ</u>	၂၈	၁၀	၁၃. တိမွေးကုသင်တန်း။	တိမွေး ကု ဦး စီး ဌာန

SAMPLE

စိုက်ပျိုး မွေးမြူရေးမဟုတ် သော ဝင်ငွေရ လုပ်ငန်း များကဏ္ဍ					
	၇။အသက်မွေးဝမ်းလ ုပ်ငန်းများ တိုးမြှင့်ခြင်း	၂၁	၁၃	၁၄.သုံးဘီးတက္ကစီထူထောင်ခြင်း၊ ၁၅.ခေတ်မီလက်သမား၊ပန်းရံပစ္စည်းများထူထောင်ခြင်း၊ ၁၆.ခေတ်မီစက်ချုပ်/အလှပြင်ပစ္စည်းများထူထောင်ခြင်း။	
	၈။ အသက်မွေးဝမ်းနည်းပညာ	၂၄	၁၂	၁၇. စက်ချုပ်နှင့်အိမ်တွင်းမှု အဆင့်မြင့်သင်တန်း ၁၈.အိမ်သုံးလျှပ်စစ်ပြုပြင်နည်းသင်တန်း ၁၉. စက်ပြင်သင်တန်း ၂၀. ဆံပင်ညှပ်၊အလှပြင်သင်တန်း ၂၁. တယ်လီဖုန်းပြုပြင်သင်တန်း ၂၂.လက်သမား၊ပန်းရံအဆင့်မြင့်သင် တန်း။	ကျေးလက်နှင့် အသက်မွေးဦး စီးဌာန
ဘဏ်နှင့် ငွေကြေးဝန်ဆောင်မှုကဏ္ဍ					
	၉။ ဘဏ်နှင့်ငွေကြေးဝန်ဆောင်မှု	၃၇	၆	၂၃. မြစိမ်းရောင်စီမံကိန်း။	ကျေးလက်
ပညာရေးကဏ္ဍ	**၁၀။ပညာရေးမြှင့်တင် ခြင်း**	၃၉	၅	၂၄. ကျောင်းဆောင်သစ်ဆောက်လုပ်ခြင်း/ အဟောင်းပြုပြင်ခြင်း/ တိုးချဲ့ခြင်း။ ၂၅. ကျောင်းယင်လုံအိမ်သာဆောက်လုပ်ခြင်း။ ၂၆. ဝန်ထမ်းအိမ်ရာဆောက်လုပ်ခြင်း	ပညာရေးဦးစီးဌာန

SAMPLE

			၂၇. ကျောင်းပရိဘောဂ ၂၈. ကျောင်းစာကြည့်တိုက်ထူထောင်ခြင်း ၂၉.ကျောင်းသောက်ရေသန့်ရရှိရေး၊ ၃၀.ကျောင်းသင်ထောက်ကူပစ္စည်း၊ ၃၁.ကျောင်းအားကစားပစ္စည်း။	
ကျန်းမာရေးကဏ္ဍ				
၁၁။ ကျန်းမာရေးအဆောက်အဦးများမြှင့်တင်ခြင်း	၁၈	၁၄	၃၂.အခြေခံမရှိမဖြစ်အိမ်သုံးဆေးဆိုင်ထူ ထောင် ခြင်း။	အားကစားနှင့်ကျန်းမာရေး ဦးစီးဌာ န
၁၂။ ကျန်းမာရေးနည်းပညာ	၇	၁၈	၃၃. အရံသားဖွါးသင်တန်း၊ ၃၄. အခြေခံကျန်းမာရေးသင်တန်း၊ ၃၅. တိုင်းရင်းဆေးသင်တန်း၊ ၃၆. ကျန်းမာရေးပညာပေးသင်တန်း။	အားကစားနှင့်ကျန်းမာရေး ဦးစီးဌာ န
ရေနှင့် သန့်ရှင်းရေးကဏ္ဍ				
၁၃။ သောက်ရေသန့်ရှင်းရေး	၃၁	၇	၃၇. ကျေးရွာသောက်ရေသန့်ရရှိရေး၊ ၃၈. ဆင်းရဲသားများယင်လုံအိမ်သာ ဆောက်လုပ်ခြင်း။	
လူငယ်၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် အားကစားကဏ္ဍ				
၁၄။ လူငယ်ဖွံ့ဖြိုးရေး	၁၃	၁၅	**အသက်မွေးဝမ်း ကျောင်းသင်တန်းများ ဖွင့်လှစ်ခြင်း၊** ၃၉. တယ်လီဖုန်းပြင်သင်တန်း ၄၀.အင်္ဂလိပ်စာသင်တန်း ၄၁.ကွန်ပျူတာသင်တန်း	

SAMPLE

			လူငယ်များ လုံခြုံမှု	
			လူငယ်များလေ့လာသင်ယူမှု မြှင့်တင်ရေး	
			ရိုးရာယဉ်ကျေးမှုထိန်းသိမ်းရေးနှင့် မြှင့်တင်ရေး	
			လူငယ်များ ဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့များတွင် မျှတ၊ တက်ကြွစွာပါဝင်လာစေရေး	
			လူငယ်များအားကစားမြှင့်တင်ခြင်း	အားကစားနှင့် ကျန်းမာရေး ဦးစီးဌာန
<u>ကျေးရွာအတွင်းရှိ အခြေခံအဆောက်အဦးများ</u>				
<u>၁၅။ ကျေးရွာလမ်းတံတား</u>	၃၃	၈	၄၂. ရွာတွင်းကျောက်ချောလမ်း ခင်းခြင်း၊ ၄၃. ရွာချင်းဆက်ကျောက်ချော လမ်း ခင်းခြင်း၊ ၄၄.တံတား/ရေပြွန်ဆောက်လုပ်ခြင်း/ရေကျော်ဆောက်လုပ်ခြင်း၊ ၄၅.ကုန်ထုတ်လမ်းပြုပြင်ခြင်း။	ကျေးလက် ဦးစီး
<u>၁၆။ ကျေးရွာမီးလင်းရေး</u>	၃၁	၉	၄၆. ကျေးရွာမီးလင်းရေး	ကျေးလက်
သဘာဝပါတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် ဘေးအန္တရာယ်လျှော့ချခြင်းကဏ္ဍ				
<u>၁၇။ သဘာဝဘေးလျှော့ချရေး</u>	၂၆	၁၁	၄၇. မီးသတ်ရေကန်နှင့် လက်ဆွဲမီးသတ်စက် ထူထောင်ခြင်း ၄၈. အရံမီးသတ်စနစ်တကျဖွဲ့စည်းခြင်း	

SAMPLE

မူဝါဒများ

၁၈။ ဒေသ၏လိုအပ်ချက် မူဝါဒများကို လွှတ်တော်သို့ တင်ပြခြင်း	၁၀	၁၇	၄၉. ပုံစံ ၇ ကို စနစ်တကျ ကွင်းဆင်း ဆောင်ရွက် ပေးရန်၊ ၅၀. လယ်ယာမြေဥပဒေကိုပြင် ဆင် ပေးရန်၊ ၅၁.ကျား/မလုပ်အားတန်းတူရရှိ ရေး၊အမျိုးသမီးကာကွယ်သည့် ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းပေးရန် နှင့်ပညာပေးဆောင်ရွက်ပေးရန်၊ ၅၂. ပုံမှန်ဘတ်စ်ကားလိုင်းပြေးဆွဲ ပေးရန်။	လွှတ် တော် သို့ တင် ပြရန်။

(ဃ) အကောင်အထည်ဖော်မည့် အချိန်ကာလ

အောက်ပါဇယားတွင် လုပ်ငန်းစတင်ရန်၊ ပြီးဆုံးရန် ခန့်မှန်းဖော်ပြထားသည့်ဦးစားပေးစီမံချက်များ၏ အချိန်ဇယားကို ဖော်ပြထားပါသည်။ ဤအစီအစဉ်ကို နှစ်အလိုက် လိုအပ်သလို ဖြည့်စွက်ပြင်ဆင်ပြီး နှစ်ပတ်လည်ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး စီမံချက်ရေးဆွဲရာတွင်လည်း ထည့်သွင်းပေးမည်။

စီမံချက်	အဆင့်	၂၀၁၇	၂၀၁၈	၂၀၁၉	၂၀၂၀	၂၀၂၁
၁။ ကျေးရွာအဖွဲ့အစည်း များ စွမ်းရည်မြှင့်တင်ရေး		Â				
၂။ စိုက်ပျိုးရေ ရရှိရေး		Â	Â	Â		
၃။ သီးနှံအထွက်တိုး		Â				
၄။ စိုက်ပျိုးရေးနည်းပညာ		Â	Â	Â	Â	Â
၅။ မွေးမြူရေးတိုးမြှင့်ခြင်း		Â				
၆။ မွေးမြူရေးနည်းပညာ		Â	Â	Â		
၇။ အသက်မွေးဝမ်းလုပ်ငန်းများတိုးမြှင့်ခြင်း		Â	Â			
၈။ အသက်မွေးဝမ်းနည်း ပညာ		Â	Â	Â	Â	Â
၉။ ဘဏ်နှင့်ငွေကြေးဝန် ဆောင်မှု		Â				
၁၀။ ပညာရေးမြှင့်တင်ခြင်း		Â	Â	Â		
၁၁။ ကျန်းမာရေးအ ဆောက်အဦးများ မြှင့်တင်ခြင်း			Â	Â		
၁၂။ ကျန်းမာရေးနည်းပညာ		Â	Â	Â		

SAMPLE

၁၃။ သောက်ရေသန့်		Â	Â		
၁၄။ လူငယ်ဖွံ့ဖြိုးရေး	Â	Â	Â	Â	Â
၁၅။ ကျေးရွာလမ်းတံတား	Â	Â			
၁၆။ ကျေးရွာမီးလင်းရေး	Â				
၁၇။ သဘာဝဘေးလျှော့ချရေး	Â	Â	Â	Â	Â
၁၈။ ဒေသ၏လိုအပ်ချက် မူဝါဒများကို လွှတ်တော်သို့ တင်ပြခြင်း	Â	Â	Â	Â	Â

၉။ ဘတ်ဂျတ်နှင့်ငွေကြေးဆိုင်ရာအစီအစဉ်

အောက်ပါဇယားတွင် ဖော်ပြထားသောစီမံချက်အလိုက် ဘတ်ဂျက်ပမာဏများသည် ရည်ညွှန်းနမူနာ (indicative)အဖြစ် ကိုးကားရန် ပမာဏသာဖြစ်ပါသည်။ အမှန်တကယ်လိုအပ်သော ဘတ်ဂျက်ပမာဏ တွက်ချက်နိုင်ရန် အသေးစိတ်ဆက်လက်၍ ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး ကော်မတီသည် တချို့စီမံချက်များကို ရေးဆွဲရာတွင် မြို့နယ်အဆင့် ဌာနဆိုင်ရာအဖွဲ့များအစည်းများနှင့် ဝန်ဆောင်မှုပေးသည့် လုပ်ငန်းများထံမှ ဘတ်ဂျတ်အပါအဝင် စီမံချက်ပြုစုရေးဆွဲရေး အကူအညီများ ရရှိရန်လည်း လိုအပ်ပါသည်။ ဖော်ပြထားသော ရည်ညွှန်းဘတ်ဂျက်ပမာဏတွင် ကျေးရွာလူထု၏ ငွေသား မဟုတ်သော ထည့်ဝင်မှုများကို ထည့်သွင်းဖော်ပြထားခြင်းမရှိပါ။ (ငွေသားမဟုတ်သောထည့်ဝင်မှု၊ ဥပမာလုပ်အား၊သဲ၊ကျောက်၊ ပစ္စည်း ကိရိယာ၊ အချိန် စသည်)

စီမံချက်ဘတ်ဂျတ်

စဉ်	**စီမံချက်**	**ရန်ပုံငွေ (သိန်း)**	**ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုအရအုပ်စုသတ်မှတ်ခြင်း(ကျပ်)**			
			သာမန်အသုံးစရိတ်	**ငွေလုံးငွေရင်းအသုံးစရိတ်**		**လူသားချင်းစာနာမှုဆိုင်ရာထောက်ပံ့မှု**
				ငွေလုံးငွေရင်းအသုံးစရိတ်	**စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ရေး**	
၁	ကျေးရွာအဖွဲ့အစည်းများစွမ်းရည်မြှင့်တင်ရေး				√	
၂	စိုက်ပျိုးရေ ရရှိရေး			√		
၃	သီးနှံအထွက်တိုး			√		
၄	စိုက်ပျိုးရေးနည်းပညာ				√	

SAMPLE

၅	မွေးမြူရေးတိုးမြှင့်ခြင်း		√		
၆	မွေးမြူရေးနည်းပညာ			√	
၇	အသက်မွေးဝမ်းလုပ်ငန်းများတိုးမြှင့်ခြင်း		√		
၈	အသက်မွေးဝမ်းနည်း ပညာ			√	
၉	ဘဏ်နှင့်ငွေကြေးဝန် ဆောင်မှု		√		
၁၀	ပညာရေးမြှင့်တင်ခြင်း		√		
၁၁	ကျန်းမာရေးအဆောက်အဦးများမြှင့်တင်ခြင်း		√		
၁၂	ကျန်းမာရေးနည်းပညာ			√	
၁၃	သောက်ရေသန့်		√		
၁၄	လူငယ်ဖွံ့ဖြိုးရေး		√	√	
၁၅	ကျေးရွာလမ်းတံတား		√		
၁၆	ကျေးရွာမီးလင်းရေး		√		
၁၇	သဘာဝဘေးလျှော့ချရေး				√
၁၈	ဒေသ၏လိုအပ်ချက် မူဝါဒများကို လွှတ်တော်သို့ တင်ပြခြင်း	√			

၁၀။ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများအကောင်အထည်ဖော်မည့် နည်းလမ်းနှင့် အစီအစဉ်များ

ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်ကို ကျေးရွာလူထုက ဦးဆောင်အကောင်ထည်ဖော်မည်ဖြစ်သဖြင့် လုပ်ငန်း အောင်မြင်ရေးနှင့် ရည်မှန်းချက်များသို့ ရောက်ရှိရေးမှာကျေးရွာတွင်တာဝန်ရှိပါသည်။

(၁၀-၁) ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီ၏ အခန်းကဏ္ဍ

ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်တွင် ပါဝင်သောစီမံကိန်းလုပ်ငန်းများကိုအထိရောက် ဆုံးအကောင်အထည် ဖော်ရန် တာဝန်မှာ ကျွန်ုပ်တို့ကျေးရွာလူထု၏တာဝန် ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး ကော်မတီ

သည် ပေါင်းစပ် ညှိနှိုင်းရေးနှင့်စီမံခန့်ခွဲရေးတာဝန်ကိုအဓိကယူပါမည်။ အဖွဲ့အစည်းအသီးသီး၊ ကော်မတီအသီးသီးအား တာဝန်များ ခွဲဝေအပ်နှင်း၍ သက်ဆိုင်ရာစီမံကိန်းများဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ဦးဆောင်ပါမည်။ ဥပမာ-မိဘဆရာ အသင်းသည် ကျေးရွာမူလတန်းကျောင်း၏ ပညာရေးအရည်အသွေး ကောင်းမွန်တိုးတက်ရန် တာဝန်ယူ ဆောင်ရွက်စေ၍ လယ်သမားအဖွဲ့က ကျေးရွာလယ်ယာကုန်ထုတ် လမ်းအဆင့်မြှင့်ခြင်းလုပ်ငန်းကို တာဝန်ယူဆောင်ရွက်စေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

(၁၀-၂) ဖွံ့ဖြိုးရေးမိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်း

ကျွန်ုပ်တို့ကျေးရွာကော်မတီအဖွဲ့များကဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းများအကောင်အထည်ဖော်ရာတွင်ဦးဆောင်စီမံခန့်ခွဲမှုတာဝန်ယူဆောင်ရွက်သော်လည်း အခြားသောဖွံ့ဖြိုးရေးမိတ်ဖက်အဖွဲ့များကိုလည်း ရှာဖွေဆက်သွယ်ပူး ပေါင်းရန်လိုပါမည်။ ကျွန်ုပ်တို့ကိုယ်တိုင် မတတ်နိုင်သောအကူအညီများ ရယူဆောင်ရွက်ရန် ဖြစ်ပါသည်။ ဥပမာ-မိဘဆရာအသင်းသည်မူလတန်းပညာရေး သင်ကြားမှုအရည်အသွေးတိုးတက်ရေးဆောင်ရွက်ရန်မြို့နယ်ပညာ ရေးဌာနနှင့်ချိတ်ဆက်ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ရပါမည် ။ လယ်သမားအဖွဲ့အစည်းကလည်း လယ်ယာကုန်ထုတ်လုပ်ငန်းအထောက်အကူပြု လမ်းအဆင့် မြှင့်တင်ရန် မြို့နယ်ဆောက်လုပ်ရေးဌာနနှင့်ဆက်သွယ်၍အင်ဂျင်နီယာဒီဇိုင်းပုံစံ နှင့် တွက်ချက်မှုဆိုင်ရာ အကူအညီများရယူရပါမည်။

(၁၀-၃) ကန်ထရိုက်နှင့် ဝန်ဆောင်မှုပေးသည့် အဖွဲ့အစည်းများ

စီမံကိန်းလုပ်ငန်းများ၏ အသေးစိပ်လုပ်ငန်းအမျိုးအစားဖော်ပြချက်တွင် တင်ဒါခေါ်ယူ ဆောင်ရွက် ရမည့်ကိစ္စများကိုလည်း တွေ့ရပါမည်။ ဤလုပ်ငန်းအမျိုးအစားများအတွက် အောက်ပါအဖွဲ့ အစည်း /ပုဂ္ဂိုလ် များ၏ ပါဝင်မှုမှာအမှန်ပင်လိုအပ်ပါမည်။ ဆောက်လုပ်ရေး၊ကြီးကြပ်ရေးစသည့် လုပ်ငန်းများအတွက် ကန်ထရိုက်များ စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးစသည့် သင်တန်းများအတွက် နည်းပညာဆိုင်ရာနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုပေးသည့်အဖွဲ့များ(နိုင်ငံတကာဖွံ့ဖြိုးမှုအဖွဲ့အစည်းများ၊ ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့အစည်းများ၊ ပုဂ္ဂလိက အဖွဲ့အစည်များ၊ လူထုအဖွဲ့အစည်းများ)

ကန်ထရိုက်နှင့် ဝန်ဆောင်မှုပေးသည့် အဖွဲ့အစည်းများက စီမံကိန်းလုပ်ငန်းတွင် ဖော်ပြထားသောသတ်သတ်မှတ်မှတ်ကိစ္စများကိုသာ ကြီးကြပ်မှုပေးမည်ဖြစ်ပြီးလုပ်ငန်းတစ်ခုလုံးလွှမ်းခြုံကြီးကြပ်ရန်တာဝန်မှာ ကျွန်ုပ်တို့ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီက တာဝန်ပေးထားသောအဖွဲ့၏ တာဝန်သာဖြစ်ပါသည်။ အချို့ ကိစ္စများတွင် ကြီးကြပ်ရေးတာဝန်မှာမြို့နယ်သက်ဆိုင်ရာဦးစီးဌာနက တာဝန်ယူပါမည်။ ဤကိစ္စမျိုးတွင် ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး ကော်မတီသည် တာဝန်ပေးထားသောကော်မတီကိုဦးဆောင်၍ မြို့နယ်ဌာနဆိုင်ရာအဖွဲ့ အစည်းများနှင့်နီးနီး ကပ်ကပ် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ပါမည်။

၁၀.၄ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများလည်ပတ်ရန်နှင့် ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းရန်အတွက် အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ အစီအစဉ်များနှင့် ငွေကြေးဆိုင်ရာအစီအမံများ

ကျွန်ုပ်တို့ကော်မတီအနေဖြင့် လုပ်ငန်းတစ်ခုချင်းစီအတွက် ရေရှည်တည်တံ့ရေးအစီအစဉ်များ ထားရှိ မည်။ ဥပမာအားဖြင့် တံတားဆောက်လုပ်ခြင်းလုပ်ငန်းတွင် အသုံးပြုသူများထံမှ အသုံးပြုခ ကောက်ခံခြင်း၊ စေတနာအလျောက်ထည့်ဝင်လိုသူများထံမှအလှူငွေကောက်ခံခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက် မည်။ ထို့အပြင် တံတားပေါ် ဖြတ်သန်းသွားလာသယ်ယူမည့် ပစ္စည်းများ၏ပမာဏကိုကန့်သတ်ခြင်း ကဲ့သို့သောစည်းကမ်းများသတ်မှတ် မည်။

ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများရေရှည်တည်တံ့ရေးအတွက် လုပ်ငန်းအလိုက် သက်ဆိုင်ရာကော်မတီ၊ အဖွဲ့ အား တာဝန်အပ်နှင်းဆောင်ရွက်မည် ဖြစ်ပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် တံတားပြုပြင် ထိန်းသိမ်းရေးအတွက် လမ်း ကော်မတီ၊ စာသင်ကျောင်းပြုပြင်ထိန်းသိမ်းရေးအတွက် မိဘဆရာအသင်းစသည်ဖြင့် ဆောင်ရွက် ပါမည်။

၁၁။ စီမံကိန်းအားစဉ်ဆက်မပြတ်လေ့လာဆန်းစစ်ခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်သုံးသပ်ခြင်း

ကျွန်ုပ်တို့၏ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ် အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် တိုးတက်မှုအခြေအနေ များအား စနစ်တကျကြီးကြပ်စစ်ဆေးအကဲဖြတ်ကြပါမည်။ အစကနဦး၌ ကြီးကြပ်စစ်ဆေး အကဲဖြတ် ခြင်း လုပ်ငန်းကို ရိုးရှင်းလွယ်ကူသောနည်းလမ်းများဖြင့် ဆောင်ရွက်ပါမည်။ သို့မှသာ ရည်ရွယ်သည့် အတိုင်း ကြီးကြပ်စစ်ဆေး အကဲဖြတ်သည့် လုပ်ငန်းကိုပြီးမြောက်အောင် ဆောင်ရွက်နိုင် ပါလိမ့်မည်။

လူထုဗဟိုပြု၍ အားလုံးပူးပေါင်းပါဝင်သောကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ် အကောင်အထည် ဖော်သော နည်းလမ်းကိုလက်ကိုင်ကျင့်သုံးသည့်အလျောက် ကျွန်ုပ်တို့သည်ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး လုပ်ငန်းများ ကို ကြီးကြပ်စစ်ဆေး သုံးသပ်ရာတွင် ကျေးရွာအတွင်းရှိအဖွဲ့အစည်းများ ၊ အိမ်ထောင်စုများ တက်ကြွစွာ အတူပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်ရန် ဆောင်ရွက်ပါမည်။ ဤသို့ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်သင့်တော်သော အဖွဲ့အစည်း စနစ်၊ လုပ်ထုံးလုပ်ငန်းများတည်ဆောက် ပါမည်။

(၁၁-၁) ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခြင်း(Monitoring)

အထူးသဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့သည် ကျွန်ုပ်တို့ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်၏ လုပ်ငန်းပိုင်; ဆိုင်ရာ တိုးတက်မှု (physical progress) နှင့် ငွေကြေးဆိုင်ရာတိုးတက်မှု(financial progress) တို့ကိုစနစ်တကျ ကြီးကြပ် စစ်ဆေးပါမည်။ ၎င်းစစ်ဆေးခြင်းကို (၃)လပတ် အစီအစဉ်ဖြင့် ဆောင်ရွက်ပါမည်။ ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခြင်း လုပ်ငန်းကိုကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီ၏ စီစဉ်မှုဖြင့်သက်ဆိုင်ရာစီမံကိန်း လုပ်ငန်းအလိုက် တာဝန်ယူဆောင် ရွက်နေသောအဖွဲ့အသီးသီး၊ ကော်မတီအသီးသီးတို့က မိမိတို့တာဝန် ကျရာ ကဏ္ဍအလိုက် စစ်ဆေးသုံးသပ် ပါမည်။

အဖွဲ့အသီးသီး၊ကော်မတီအသီးသီးသည် မိမိတို့၏ စီမံကိန်းဆိုင်ရာ ကနဦးသတင်းအချက် အလက်များ (Baseline) ရရှိအောင် ဆောင်ရွက်ကြပါမည်။ယင်းအခြေခံသတင်းအချက်အလက်များသည်

SAMPLE

စီမံကိန်း၏ တိုးတက်မှုကို တိုင်းတာမည့် အညွှန်းကိန်း (indicator)များဖြစ်ပါမည်။ (၃)လပတ် ကုန်ဆုံးချိန်တိုင်းတွင် ကော်မတီနှင့် အဖွဲ့အသီးသီးသည် ၎င်းတို့၏ ကြီးကြပ်စစ်ဆေးတွေ့ရှိမှု အစီရင်ခံစာ(monitoring report)ကိုရွာလူထု အစည်းအဝေး၌ အစီရင်ခံတင်ပြပါမည်။ ဆက်လက်သို့နိုင်းဆောင်ရွက်ရမည့် ကိစ္စများကိုကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးမှု ကော်မတီမှ ဦးဆောင်ပါမည်။ (၃)လပတ်ကြီးကြပ်စစ်ဆေးမှု အစီရင်ခံစာသည် အောက်ပါအချက်များအပေါ် ဦးတည်ပါမည်။

(က) လုပ်ငန်းပိုင်းဆိုင်ရာတိုးတက်မှု(Physical progress)

စီမံကိန်းလုပ်ငန်းများလုပ်ငန်းပိုင်းတိုးတက်မှုနှင့် ပြီးမြောက်မှုအတိုင်းအတာအကောင် အထည်ဖော်ရာ တွင် ကြုံတွေ့ရသောအခက်အခဲအဟန့်အတားများနှင့် ပြုပြင်သင့်သော အဆိုပြုချက်များ၊ ပြုပြင်ပြောင်းလဲ ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်သောဖွံ့ဖြိုးရေးဗျူဟာနှင့်စီမံကိန်းများ၊

(ခ) ငွေကြေးဆိုင်ရာတိုးတက်မှု(Financial progress)

ငွေသားနှင့်ငွေသားမဟုတ်သောအရင်းအနှီးလိုအပ်ချက်များစုစည်းပြီးစီးမှု (မူလလျာထားချက်နှင့် နှိုင်းယှဉ်၍)၊ (၃)လပတ်ကုန်တွင်ရှိသော ငွေသားနှင့်အခြားပစ္စည်းလက်ကျန်၊ ငွေသားနှင့် ငွေသားမဟုတ်သော အရင်း အမြစ်များ စုဆောင်းရာတွင် ကြုံတွေ့နေရသော အခက်အခဲများ၊ပြဿနာများ၊ ငွေကြေးစုဆောင်း ပြင်ဆင်မှု တိုးတက်ရန် အဆိုပြုနည်းလမ်းများ၊

ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီသည် (၃)လပတ်ကြီးကြပ်စစ်ဆေးမှု အစီရင်ခံစာ အနှစ်ချုပ်ကို ပြုစုပြင်ဆင်ပြီး သက်ဆိုင်ရာကျေးရွာအုပ်စုဥက္ကဋ္ဌနှင့် သက်ဆိုင်ရာမြို့နယ်ဦးစီးဌာနများသို့ အစီရင်ခံပေးပို့ပါမည်။ အစီရင်ခံစာသည် စာမျက်နှာ ၂ မျက်နှာ ၊ ၃မျက်နှာခန့်ပါဝင်၍ အောက်ပါအချက်များကို အဓိက ထားဖော်ပြပါမည်။ ၎င်းအစီရင်ခံစာတွင် အခက်အခဲနှင့် ရင်ဆိုင်ကျော်လွှားမှုများ၊ ကျေးရွာသူ/သားများ ပြုပြင် ပြောင်းလဲဆောင်ရွက်မည့်အစီအစဉ်များ၊ လိုအပ်သောအကူအညီ အထောက်အပံ့များ စသည်တို့ ပါဝင်ပါမည်။

(၁၁-၂) နှစ်ပတ်လည်ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်အကဲဖြတ်ပွဲ

စီမံကိန်းကာလနှစ်တစ်နှစ် ကုန်ဆုံးချိန်တွင် စီမံကိန်း၏ တိုးတက်မှုအခြေအနေကို ဘက်စုံရှုထောင့်မှ ပြန်လည်သုံးသပ်အကဲဖြတ်ကြပါမည်။ ဤနှစ်ပတ်လည်သုံးသပ်တွေ့ဆုံပွဲ၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာကျွန်ုပ်တို့ဆောင်ရွက် သောကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများ၏ တိုးတက်မှုအခြေအနေများကို အောက်ပါအဖွဲ့အစည်း/ ပုဂ္ဂိုလ် များအား ကျွန်ုပ်တို့ကျေးရွာကဖိတ်ကြားအသိပေးတင်ပြနိုင်သော အခွင့်အလမ်းဖန်တီးနိုင်ရန် ဖြစ်ပါသည်။ ဖိတ်ကြားမည့် အဖွဲ့အစည်းများမှာ-ကျေးရွာအုပ်စုအုပ်ချုပ်ရေး အဖွဲ့၊မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးနှင့်အခြားသက်ဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများ (ငွေကြေးထည့်ဝင်သူများ၊ ပုဂ္ဂလိကလုပ်ငန်းရှင်များ)၊ သတင်းမီဒီယာများ၊ဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့အစည်းများစသည်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

နှစ်ပတ်လည်သုံးသပ်ပွဲမှကျွန်ုပ်တို့၏ ဖွံ့ဖြိုးရေးမိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အခြားပါဝင်သက်ဆိုင်သူ များထံမှ အကြံပြုချက်၊ သုံးသပ်ချက်များရယူနိုင်သောအခွင့်အလမ်းကိုလည်း ရရှိပါမည်။

SAMPLE

ဤအကြံပြုချက်များဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့၏ ဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်ကိုပြန်လည်ပြုပြင် ဆောင်ရွက်နိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

နောက်ဆက်တွဲ (၁)

ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး အထောက်အကူပြု ဇယားများ

(၁) ကျေးရွာ လူမှုစီးပွားရေး အခြေအနေ

(၁.၁) လူဦးရေနှင့် လူဦးရေဆိုင်ရာ အချက်အလက်များ

ဇယား (၁) လူဦးရေနှင့် လူဦးရေဆိုင်ရာ အချက်အလက်များ

အသက်အုပ်စု		**ကျား**	**မ**	**စုစုပေါင်း**	**စုစုပေါင်း၏ %**
၁ နှစ်အောက်	နို့စို့အရွယ်	၉	၁၀	၁၉	၃.၂%
၁ နှစ်မှ ၅နှစ်အောက်	၅နှစ်အောက်ကလေးငယ်	၁၉	၁၆	၃၅	၆.၀%
၅ နှစ်မှ ၉နှစ်အထိ	မူလတန်းကျောင်းသားအရွယ်	၂၅	၂၁	၄၆	၇.၈%
၉ နှစ်အထက်မှ ၁၄နှစ် အထိ	အလယ်တန်းကျောင်းသား အရွယ်	၁၃	၁၃	၂၆	၄.၃%
၁၄ နှစ်အထက်မှ ၆၀နှစ် အထိ	အလုပ်လုပ်နိုင်သည့်အရွယ်	၂၀၆	၂၁၁	၄၁၇	၇၀.၆%
၆၀ နှစ်နှင့် အထက်	သက်ကြီးရွယ်ကြီး	၁၉	၂၉	၄၈	၈.၂%
စုစုပေါင်း လူဦးရေ ၄၁၂		**၂၉၁**	**၃၀၀**	**၅၉၁**	**၁၀၀%**
စုစုပေါင်း အိမ်ထောင်စု -၁၄၀		**တစ်အိမ်ထောင်ရှိ ပျမ်းမျှဦးရေ - (၄.၂%)**			

ရင်းမြစ် ... (၁) အိမ်ထောင်စုစာရင်း ကောက်ယူမှု၊ (၂) ကျေးရွာအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေးမှူးရုံး။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ကျွန်တော်တို့ ကန်ကြီး(ရှေ့)ကျေးရွာတွင် အိမ်ထောင်စုပေါင်း (၁၄၀) မှ လူဦးရေပေါင်း (၅၉၁) (ကျား ၁၉၁ + မ ၃၀၀) ရှိသည်။ တစ်အိမ်ထောင်လျှင် ပျမ်းမျှလူဦးရေ (၄.၂%) ရှိသဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ စံနှုန်းဖြစ်သော တစ်အိမ်ထောင်ပျမ်းမျှ လူဦးရေတိုးပွားမှု၅ယောက်နှုန်းထက် များသည်ကို တွေ့ရပါ သည်။ကျေးရွာတွင်အလုပ်လုပ်နိုင်သောအရွယ်လူဦးရေမှာ ၂၀၆ဦး(၇၀.၆%) ရှိပြီး၊မှီခိုသူဦးရေမှာ၁၇၄ဦး(၀.၄၂%)သာရှိသောကြောင့်ကျေးရွာ၏အလုပ်လုပ်နိုင်သောအရွယ်လူဦးရေမှာ အသင့်အတင့်ရှိသည်ကိုတွေ့ရပါသည်။၎င်းအလုပ်လုပ်နိုင်သောသူများကိုအသက်မွေးဝမ်းကြောင်းကျွမ်း

SAMPLE

ကျင့်မှုများထောက်ပံ့ပေးခြင်း၊တစ်ပိုင်တစ်နိုင်လုပ် ငန်းများထူထောင်နိုင်မည်ဆိုပါကကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက်အလားအလာကောင်းများရှိပါသည်။ အလုပ်လုပ်နိုင်သောအရွယ်တွင်အမျိုးသားအလုပ်လုပ်နိုင်သော လူဦးရေထက် အမျိုး သမီးဦးရေမှာ (၆) ဦးများသည်ကိုလည်း တွေ့ရပါသည်။ တစ်နှစ်အောက်လူဦးရေမှာ ၁၉ဦး(၃.၂%)သာရှိသဖြင့် လူဦးရေမွေးဖွားနှုန်း နည်းသည်ကိုတွေ့ရ သည်။ တစ်နှစ်နှင့်၅နှစ်အောက်လူဦးရေ(၄၆)ယောက်(၇.၈%)ရှိသဖြင့် ၅နှစ်အောက်ကာကွယ်ဆေးထိုးရမည့်အရေအတွက်ကိုအတိအကျသိရှိနိုင်သည်။ မူလတန်းနှင့်အလယ်တန်းကျောင်းနေအရွယ် လူဦးရေကိုလည်းသိရှိရသော ကြောင့် ကျောင်းနေအရွယ်ကလေးတိုင်း ကျောင်းနေနိုင်ခြင်းရှိမရှိကို အလွယ်တကူနှိုင်းယှဉ်သိရှိနိုင်မည်ဖြစ်ပါ သည်။၅နှစ်မှ၉နှစ်အထိ(၄၆)ဦး(၇.၈%)၊၉နှစ်အထက်မှ ၁၅နှစ်အထိ(၂၆)ဦး(၄.၃%)၊ ၁၅နှစ်အထက် မှ၆၀နှစ် အထက်(၄၁၇)ဦး (၇၀.၆%)နှင့်၆၀နှစ်နှင့် အထက်သက်ကြီး ရွယ်ကြီး(၄၈)ဦး(၈.၂%) ရှိသဖြင့် ကျန်းမာရေး အခြေအနေ အသင့်အတင့် ရှိကြောင်း ခန့်မှန်းသိရှိနိုင်ပါသည်။

(၁.၂) အလုပ်လုပ်နိုင်သူ အင်အား

(၁.၂.၁) လုပ်သားအင်အားနှင့် ဝင်ငွေရလုပ်ငန်း အမျိုးအစား

ဇယား (၂) လုပ်သားအင်အားနှင့် ဝင်ငွေရလုပ်ငန်း အမျိုးအစား

စဉ်	**လုပ်ငန်းများ**	**အဓိက အလုပ်အကိုင်**			**တွဲဖက် လုပ်ကိုင်သူဦးရေ**	**မှတ်ချက်**
		အိမ်ထောင်စု	**%**	**မိသားစုဝင်လုပ်အား**		
၁	**စိုက်ပျိုးရေး (သီးနှံ ထုတ်လုပ်ရေး)**					
	ကိုယ်ပိုင် လုပ်ငန်း	၂၄	၁၇.၁ %	၄၈		
	အလုပ်သမား၊ ကျပန်း၊ ရာသီအလိုက် အလုပ်သမား	၈	၅.၇ %	၄၈	၃၂	
၂	**တိရစ္ဆာန် မွေးမြူရေး**					
	ကိုယ်ပိုင် လုပ်ငန်း			၅၂	၅၂	
	အလုပ်သမား၊ ကျပန်း၊ ရာသီအလိုက် အလုပ်သမား					
၃	**ငါးဖမ်း လုပ်ငန်း**					
	ကိုယ်ပိုင် လုပ်ငန်း					

SAMPLE

စဉ်	လုပ်ငန်းများ	အဓိက အလုပ်အကိုင်			တွဲဖက် လုပ်ကိုင် သူဦးရေ	မှတ်ချက်
		အိမ်ထောင်စု	%	မိသားစုဝင်လုပ်အား		
	အလုပ်သမား၊ ကျပန်း၊ ရာသီအလိုက် အလုပ်သမား					
၄	**သတ္တုတူးဖော်ရေး၊ ကျောက်ထုတ်လုပ်ရေး နှင့် သဘာဝရင်းမြစ်များ ထုတ်လုပ်ခြင်း**					
	ကိုယ်ပိုင် လုပ်ငန်း					
	အလုပ်သမား၊ ကျပန်း၊ ရာသီအလိုက် အလုပ်သမား					
၅	**ထုတ်ကုန်လုပ်ငန်း**					
	ကိုယ်ပိုင် လုပ်ငန်း	၁၀၀	၇၁.၄%	၂၁၂	၂	ပန်းဘဲ၊အုတ်
	အလုပ်သမား၊ ကျပန်း၊ ရာသီအလိုက် အလုပ်သမား					
၆	**လျှပ်စစ်၊ ဓာတ်ငွေ့ နှင့် ရေပေးဝေရေး**					
	ကိုယ်ပိုင် လုပ်ငန်း					
	အလုပ်သမား၊ ကျပန်း၊ ရာသီအလိုက် အလုပ်သမား					
၇	**ဆောက်လုပ်ရေး၊ လက်သမား၊ ပန်းရံ လုပ်ငန်း**					
	ကိုယ်ပိုင် လုပ်ငန်း					
	အလုပ်သမား၊ ကျပန်း၊ ရာသီအလိုက် အလုပ်သမား					
၈	**ယာဉ်၊ စက်ကိရိယာ၊ အိမ်သုံး ပစ္စည်းများ ပြင်ဆင်ရေး**					
	ကိုယ်ပိုင် လုပ်ငန်း					

SAMPLE

စဉ်	လုပ်ငန်းများ	အဓိက အလုပ်အကိုင်			တွဲဖက် လုပ်ကိုင် သူဦးရေ	မှတ်ချက်
		အိမ်ထောင်စု	%	မိသားစုဝင်လုပ်အား		
	အလုပ်သမား၊ ကျပန်း၊ ရာသီအလိုက် အလုပ်သမား					
၉	**ကျွမ်းကျင်ပညာရှင်များ (ဆံပင်၊ အလှပြင်၊ အပ်ချုပ်၊ အင်ဂျင်နီယာ၊ သင်တန်းပေးသူ စသည်)**					
	ကိုယ်ပိုင် လုပ်ငန်း					
	အလုပ်သမား၊ ကျပန်း၊ ရာသီအလိုက် အလုပ်သမား					
၁၀	**လက်လီ-လက်ကား ရောင်းဝယ်ရေး**					
	ကိုယ်ပိုင် လုပ်ငန်း					
	အလုပ်သမား၊ ကျပန်း၊ ရာသီအလိုက် အလုပ်သမား	၈	၅.၇%	၅၄	၄၆	ဈေးဆိုင်
၁၁	**ဟိုတယ် နှင့် စားသောက်ဆိုင် လုပ်ငန်း**					
	ကိုယ်ပိုင် လုပ်ငန်း					
	အလုပ်သမား၊ ကျပန်း၊ ရာသီအလိုက် အလုပ်သမား					
၁၂	**ပို့ဆောင်ရေး၊ သိုလှောင်ရေး နှင့် ဆက်သွယ်ရေး**					
	ကိုယ်ပိုင် လုပ်ငန်း					
	အလုပ်သမား၊ ကျပန်း၊ ရာသီအလိုက် အလုပ်သမား					
၁၃	**ငွေချေး ဝန်ဆောင်မှု လုပ်ငန်း (ဘဏ် နှင့် ငွေချေးခြင်း အပါအဝင် ငွေကြေးဝန်ဆောင်မှု လုပ်ငန်း)**					

SAMPLE

စဉ်	လုပ်ငန်းများ	အဓိက အလုပ်အကိုင်			တွဲဖက် လုပ်ကိုင် သူဦးရေ	မှတ်ချက်
		အိမ်ထောင်စု	%	မိသားစုဝင်လုပ်အား		
	ကိုယ်ပိုင် လုပ်ငန်း					
	အလုပ်သမား၊ ကျပန်း၊ ရာသီအလိုက် အလုပ်သမား					
၁၄	**အိမ်ခြံမြေ ရောင်းဝယ် ငှားရမ်းခြင်းနှင့် ဆက်စပ်သော လုပ်ငန်းများ**					
	ကိုယ်ပိုင် လုပ်ငန်း					
	အလုပ်သမား၊ ကျပန်း၊ ရာသီအလိုက် အလုပ်သမား					
၁၅	**ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများ (အုပ်ချုပ်ရေး၊ ကာကွယ်ရေးနှင့် ဘေးကင်းလုံခြုံရေး)**					
	ကိုယ်ပိုင် လုပ်ငန်း					
	အလုပ်သမား၊ ကျပန်း၊ ရာသီအလိုက် အလုပ်သမား					
၁၆	**ပညာရေး**					
	ကိုယ်ပိုင် လုပ်ငန်း					
	အလုပ်သမား၊ ကျပန်း၊ ရာသီအလိုက် အလုပ်သမား			၁	၁	ကျောင်းဆရာ
၁၇	**ကျန်းမာရေး**					
	ကိုယ်ပိုင် လုပ်ငန်း					
	အလုပ်သမား၊ ကျပန်း၊ ရာသီအလိုက် အလုပ်သမား					
၁၈	**လူမှုရေး လုပ်ငန်းများ**					

SAMPLE

စဉ်	လုပ်ငန်းများ	အဓိက အလုပ်အကိုင်			တွဲဖက်လုပ်ကိုင်သူဦးရေ	မှတ်ချက်
		အိမ်ထောင်စု	%	မိသားစုဝင်လုပ်အား		
	ကိုယ်ပိုင် လုပ်ငန်း					
	အလုပ်သမား၊ ကျပန်း၊ ရာသီအလိုက် အလုပ်သမား					
၁၉	**အိမ်များတွင် အငှားလိုက်လုပ်သူများနှင့် အမျိုးအမည် မဖော်ပြနိုင်သော လုပ်ငန်းများ**					
	ကိုယ်ပိုင် လုပ်ငန်း					
	အလုပ်သမား၊ ကျပန်း၊ ရာသီအလိုက် အလုပ်သမား					
၂၀	**ပြင်ပအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ကုမ္ပဏီများတွင် လုပ်ကိုင်သူများ (ဥပမာ - UN, INGOs, Companies, etc.,)**					
	ကိုယ်ပိုင် လုပ်ငန်း					
	အလုပ်သမား၊ ကျပန်း၊ ရာသီအလိုက် အလုပ်သမား					
	စုစုပေါင်း	၁၄၀	၁၀၀ %	၄၁၇	၁၃၃	

ရင်းမြစ် … (၁) အိမ်ထောင်စုစာရင်း ကောက်ယူမှု၊ (၂) ကျေးရွာအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေးမှူးရုံး။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ကျေးရွာ၏ အဓိက အသက်မွေးဝမ်းလုပ်ငန်းမှာစိုက်ပျိုးရေးဖြစ်ပြီး ကျေးရွာရှိ အိမ်ခြေစုစုပေါင်း(၁၄၀)အိမ်အနက်စိုက်ပျိုးရေးကိုအဓိကလုပ်ကိုင်သူ(၂၄)အိမ်ထောင်စုရှိသည်။၎င်းလုပ်ငန်း များတွင်လုပ်ကိုင်နေကြသော မိသားစုဝင်လုပ်အားမှာ(၄၈)ဦးရှိသည်ကို လေ့လာတွေ့ရှိရသော ကြောင့်တစ်အိမ် ထောင်ပျမ်းမျှမိသားစုဝင်လုပ်အားအနေဖြင့် ၂ယောက်နှုန်းအလုပ်လုပ်နေကြရသည်ကို တွေ့ရသည်။စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းတွင်တွဲဖက်လုပ်ကိုင်သူ()ဦး၊မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းတွင်တွဲဖက်လုပ်ကိုင်သူ(၃၂)ဦး၊လက်သမား၊ပန်းရံလုပ်ငန်းတွင်တွဲဖက်လုပ်ကိုင်သူ(၂)ဦး၊နောက်လိုက်လက်သမားတွဲဖက်လုပ်ကိုင်သူ()ဦး၊စက်ချုပ်တွဲဖက်လုပ်ကိုင်သူ()ဦး၊အရောင်းအဝယ်တွင်ဈေးဆိုင်တွဲဖက်လုပ်ကိုင်သူ(၄၆)ဦးစုစုပေါင်းတွဲဖက်လုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်သူအရေအတွက်

SAMPLE

(၁၃၃)ဦးတွေ့ရပါသည်။ ရွာတွင်အလုပ်လုပ်နိုင်သူဦး ရေ(၄၁)ဦးရှိသော်လည်းတကယ် အလုပ်လုပ်သူ (၁၃၃)ဦး တွေ့ရှိရသောကြောင့်ကျန်(၆၇)ဦးမှာအလုပ်လက်မဲ့ဖြစ်နေသည်ကို တွေ့ရှိရ ပါသည်။

(၁.၂.၂) လုပ်ငန်းနှင့် ကျား၊ မအလိုက် အနည်းဆုံးနှင့် အများဆုံး လုပ်အားခနှုန်းထား

ဇယား (၃) လုပ်ငန်းနှင့် ကျား၊ မအလိုက် အနည်းဆုံးနှင့် အများဆုံး လုပ်အားခနှုန်းထား

#	အလုပ်အကိုင်	ရေတွက်ပုံ	အများဆုံး (ကျပ်)		အနည်းဆုံး (ကျပ်)		မှတ်ချက်
			ကျား	မ	ကျား	မ	
၁	လယ်ယာလုပ်ငန်း	နေ့စား	၃၀၀၀	၂၅၀၀	၂၅၀၀	၂၀၀၀	
၂	တိရစ္ဆာန်မွေးမြူရေး	နေ့စား					
၃	ငါးလုပ်ငန်း - ရေချို/ရေငန် ငါးဖမ်းခြင်း၊ ငါးပိ၊ ငါးခြောက်လုပ်ငန်း	နေ့စား					
၄	သတ္တုတူးဖော်ရေး၊ ကျောက်ထုတ်လုပ်ရေး နှင့် သဘာဝရင်းမြစ်များ ထုတ်လုပ်ခြင်း						
၅	ထုတ်ကုန်လုပ်ငန်း	နေ့စား	၃၅၀၀		၂၅၀၀		
၆	ဆောက်လုပ်ရေး၊ လက်သ မား၊ ပန်းရံလုပ်ငန်း	နေ့စား					
၇	ယာဉ်၊ စက်ကိရိယာ၊ အိမ်သုံး ပစ္စည်းများ ပြင်ဆင်ရေး	နေ့စား					
၈	လက်လီ-လက်ကား ရောင်းဝယ်ရေး	နေ့စား					

SAMPLE

#	အလုပ်အကိုင်	ရေတွက်ပုံ	အများဆုံး (ကျပ်)		အနည်းဆုံး (ကျပ်)		မှတ်ချက်
			ကျား	မ	ကျား	မ	
၉	ကျွမ်းကျင်ပညာရှင်များ (ဆံပင်၊ အလှပြင်၊ အပ်ချုပ်၊ အင်ဂျင်နီယာ၊ သင်တန်းပေးသူ စသည်)	နေ့စား					
၁၀	ဟိုတယ်နှင့် စားသောက် ဆိုင်လုပ်ငန်း	နေ့စား					

ရင်းမြစ် … ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု၊ အမျိုးသမီး အုပ်စု၊ လယ်သမား အုပ်စု။

မှတ်ချက်

(၁) လခစား အလုပ်သမားများ၏ တစ်ရက်ဝင်ငွေ = (လစာ ÷ ၂၂.၇၅)

(၂) နာရီတွက်ဖြင့် ရသော အလုပ်သမားများ၏ တစ်ရက်ဝင်ငွေ = (တစ်နာရီဝင်ငွေ × ၈)

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ ကျေးရွာတွင် နေ့စားလုပ်ကိုင်ရသောလုပ်ငန်းအမျိုးအစား (၂) မျိုးရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။ လယ်ယာလုပ်ငန်းတွင် အမျိုးသားများ၏ အများဆုံးလုပ်ခမှာ (၃၅၀၀) ကျပ်နှင့် အနည်းဆုံး လုပ်ခမှာ(၂၅၀၀)ကျပ်ဖြစ်ပြီးအမျိုးသမီးများ၏အများဆုံးလုပ်အားခမှာ(၂၅၀၀)ကျပ်နှင့်အနည်းဆုံးလုပ်ခ မှာ (၂၀၀၀)ကျပ်ဖြစ်ပါသည်။ဆောက်လုပ်ရေး၊ လက်သမား၊ ပန်းရံလုပ်ငန်းတွင် အမျိုးသားများ၏ အများဆုံးလုပ် အားခမှာ(–)ကျပ်နှင့်အနည်းဆုံးလုပ်အားခ မှာ(–)ဖြစ်သည်ကိုတွေ့ရပါသည်။ ကုန်ထုတ် လုပ်ငန်းမှာ အမျိုးသား များ၏အများဆုံးလုပ်ခမှာ(၃၅၀၀) ကျပ်နှင့် အနည်းဆုံး လုပ်ခမှာ(၂၅၀၀) ကျပ် ဖြစ်ပါသည် ။ ဤလုပ်ငန်း အားလုံးတွင် အလုပ်ချိန်နှင့် လုပ်အားစိုက်ထုတ်မှု၊ပင်ပန်းမှုချင်းတူသော်လည်း လုပ် အားခ အနေဖြင့် ကျား/မ ခွဲခြားမှု၊ မမျှတမှုရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။

(၁.၃) သဘာဝ ရင်းမြစ်များ

(၁.၃.၁) စိုက်ပျိုးနိုင်သော မြေဧရိယာ

ဇယား (၄) ကျေးရွာ၏စိုက်ပျိုးမြေ ပိုင်ဆိုင်မှု

SAMPLE

မြေအမျိုးအစား	ဧရိယာ (ဧက)	မြေဆီလွှာ အရည်အသွေး ကောင်း/သင့်/ညံ့	ဆည်ရေရရှိမှု (ရ/မရ/အနည်းအကျဉ်း)	ရေရင်းမြစ် (ရေရရှိသည့်နေရာ/ ရေပေးနိုင်သည့်ဧက)
လယ်မြေ		သင့်	မရ	မိုးရေ
ယာမြေ /တောင်ယာ	၁၅၈	သင့်	မရ	
ဥယျာဉ်ခြံမြေ				
အိမ်ခြံဝင်း စိုက်ခင်း				
နှစ်ရှည်သီးနှံစိုက်ခင်း	၁၀	သင့်	မရ	
ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယ ာမြေ				
ကိုင်း/ကျွန်းမြေ				
စားကျက်မြေ				
ပလပ်မြေ				
အခြား				
စုစုပေါင်း	**၁၆၈**			

ရင်းမြစ် … (၁) အိမ်ထောင်စုစာရင်း ကောက်ယူမှု၊ (၂) ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - လယ်သမား အုပ်စု။

မှတ်ချက်။ ။ရေရှိသည့် နေရာအမျိုးအစား - ဆည်၊ မြစ်ရေတင်၊ စိမ့်စမ်းရေသွယ်၊ မြေအောက်ရေ

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ ကျေးရွာ၏ စိုက်ပျိုးမြေပိုင်ဆိုင်မှုမှာ လယ်မြေ (–) ဧက၊ ယာမြေ (၁၅၈) ရှိပါသည်။မြေဆီလွှာမြေအရည်အသွေးမှာ အသင့်အတင့်ဖြစ်ပြီး မြေ အားလုံးမှာ မိုးကောင်းရေ သောက်ဖြစ်သော ကြောင့်မိုးရွာမှသာစပါးများရရှိပါသည်။ နှစ်ရှည်သီးနှံပင်များမှ(၁၀)ဧက ဖြစ်ပြီးတစ်နှစ်ပတ်လုံး ခူးရပါသည်။မိုး ရေလှောင်ကန်များအသစ်တူးဖော်ခြင်း၊ ကန်ဟောင်းများပြုပြင်ခြင်းနှင့် မြေအောက်ရေရရှိအောင် ဆောင်ရွက်ပေး ပါက စိုက်ပျိုးရေးအတွက် အလားအလာအထူး ကောင်းမွန် လာမည်။

(၁.၃.၂) ခတ်သတ္တုနှင့် အခြားသဘာဝ ရင်းမြစ်များ

ဇယား (၅) ခတ်သတ္တုနှင့် အခြားသဘာဝ ရင်းမြစ်များ

SAMPLE

အမျိုးအစား	**ရရှိနိုင်မှု (များ/သင့်/နည်း/မရှိ)**	**လက်လှမ်းမီနိုင်မှု (လွယ်/ခက်/ လက်လှမ်းမမီ)**
ကာဗွန် (ခတ်ငွေ့/ရေနံ)(ထင်း၊မီးသွေး)	သင့်	လွယ်
အခြား ရင်းမြစ်များ		
အခြားသဘာဝရင်းမြစ် (သဲ)	များ	လွယ်
အခြားသဘာဝရင်းမြစ်		
သဘာဝတိရစ္ဆာန်မျိုးစိတ်များ (ယုန်၊တောကြောင်နှင့်ငှက်မျိုးစုံ)	သင့်	ခက်
သဘာဝအပင်မျိုးစိတ်များ (နွားစာ၊ ဆေးဘက်ဝင်အပင်များ) **(ကြိတ်မှန်၊ဆင်တုံးမနွယ်၊ဂျီးယာပင်၊ကနဖော့၊မုန့်ညင်းဥ၊ရှားစောင်းလက်ပက်)**	များ	လွယ်

ရင်းမြစ် ... ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ ကျေးရွာတွင် သဘာဝအရင်းအမြစ်အနေဖြင့် သဲရှိပြီး ရရှိနိုင်မှု များပြီးလက်လှမ်းမှီမှု လွယ်ပါသည်။သဲကိုချောင်းအတွင်းမှ အလုံအလောက်ရရှိပါသည်။ ချောင်းသည်ရွာခြေကို တိုက်စားနေသောကြောင့်ကျေးရွာပျက်စီးနိုင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ရေစီးကြောင်းလွှဲရန် လိုအပ်ပါသဖြင့်စနစ်တကျဆောင်ရွက်ပေးရန်လိုပါ သည်။ထင်းနှင့်မီးသွေးလည်း အသင့်အတင့်ထွက်ပါသည်။ သဘာဝတောရိုင်းတိရိစ္ဆာန်များအနေဖြင့်ယုန်၊တော ကြောင်နှင့်ငှက်မျိုးစုံတွေ့ရှိနိုင်သော်လည်း လက်လှမ်းမှီမှုနည်းသည်။သဘာဝဆေးဘက်ဝင်အပင်များအနေဖြင့် ကြိတ်မှန်၊ဆင်တုံးမနွယ်၊ဂျီးယာပင်၊ကနဖော့၊မုန့်ညင်းဥ၊ရှားစောင်းလက်ပက်တို့ တွေ့ရှိရသော်လည်းၾင်းသဘာဝအရင်းအမြစ်များကို ဖွံ့ဖြိုးရေး အတွက် အသုံးပြုနိုင်ရန် ဗဟုသုတနှင့်နည်းပညာအားနည်းနေကြပါ သည်။

(၁.၄) ဥစ္စာဓနအဆင့် အခြေအနေ

ဇယား (၆) ဥစ္စာဓနအဆင့် အခြေအနေ

SAMPLE

အကြောင်း အရာ	**သတ်မှတ်စံနှုန်း**			
	အဆင်ပြေသော အိမ်ထောင်စု	**အလယ်အလတ်ရှိ သောအိမ်ထောင်စု**	**ဆင်းရဲသော အိမ်ထောင်စု**	**အလွန်ဆင်းရဲသော အိမ်ထောင်စု**
မြေယာပိုင်ဆိုင်မှု	၃၀ကေအောက်	၁၀ကေအောက်	၅ကေအောက်	မြေယာမဲ့
အိမ်အခြေအနေ	သွပ်မိုး၊ အုတ်ကာ	သွပ်မိုး၊ဝါးထရံ	ထန်းရွက်မိုး၊ ဝါးကာ	ထန်းရွက်မိုး၊ ထန်းရွက်ကာ
လုပ်ငန်းသုံးကိရိယာ ပိုင်ဆိုင်မှု	ထွန်စက်၊ ဂွန်ဒေါင်း	နွား၊	-	-
ကုန်ထုတ်လုပ်မှုနှင့် မဆိုင်သော ပိုင်ဆိုင်မှု	ကား၊ဆိုင်ကယ်၊ ဖုန်း၊	ကား၊ဆိုင်ကယ် ၊ ဖုန်း၊စက်ဘီး	-	-
အဓိကစီးပွားရေး လုပ်ငန်း	တောင်သူ	တောင်သူ	ကူလီ	ကျပန်း
အခြားပိုင်ဆိုင်မှု		-	-	-
အိမ်ထောင်စု -	၂(၁.၄%)	၂၈ (၂၀%)	၉၂(၆၅.၇%)	၁၈(၁၂.၉%)

ရင်းမြစ် … (၁) ကျေးရွာလုံးကျွတ် အစည်းအဝေးပြုလုပ်ခြင်း။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ကျေးရွာ၏ ဥစ္စာဓနအဆင့်သတ်မှတ်ရာတွင်စိုက်ပျိုးမြေပိုင်ဆိုင်မှု၊ လုပ်ငန်း သုံးကရိယာပိုင်ဆိုင်မှု၊ထုတ်လုပ်မှုနှင့်မဆိုင်သောပစ္စည်းများ ပိုင်ဆိုင်မှုနှင့်အိမ်အခြေအနေ သည်အရေးပါသည်ကိုတွေ့ရသည်။ကျေးရွာ၏ဥစ္စာဓနအဆင့်ကို အဆင့်(၄)ဆင့်သတ်မှတ်ထားသည်။ အဆင်ပြေသောအဆင့်အိမ်ထောင်စု(၂)အိမ်(၁.၄%)၊အလယ်အလတ်အဆင့် အိမ်ထောင်စု(၂၈) အိမ် (၂၀%)၊ ဆင်းရဲသော အိမ်ထောင်စု (၉၂) အိမ် (၆၅.၇%)နှင့် အဆင်းရဲဆုံးအိမ်ထောင်စု (၁၈)အိမ် (၁၂.၉%) ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် အဆင်ပြေသောအဆင့် (၂)အိမ်(၁.၄%)နှင့် အလယ်အလတ်အဆင့်၂၈အိမ် (၂၀%)သာ တစ်နှစ်ပါတ် လုံးဝမ်းစာဖူ လုံမှုရှိပြီး ကျန်ဆင်းရဲသားအိမ်ထောင်စု(၉၂) အိမ်(၆၅.၇%)နှင့် အဆင်းရဲဆုံး အိမ်ထောင်စု(၁၈)အိမ် (၁၂.၉%) သည် တစ်နှစ်ပါတ်လုံး ဝမ်းစာဖူလုံမှုမရှိကြောင်း တွေ့ရ သည်။ အဆင်ပြေ သော အိမ်ထောင်စုနှင့် အလယ် အလတ်အိမ်ထောင်စုများတွင် နေ့စားအငှါး လုပ်ကိုင်ကြ ရသော်လည်းအလုပ်ပုံမှန်မရ ကြဘဲနေ့စားခမှာ လည်းနည်းကြသည်။ပိုင်ဆိုင် ပစ္စည်း အနေဖြင့် လည်းမျှတမှုမရှိကြောင်းတွေ့ရသည် အဆင်ပြေနှင့်အလယ်အလတ် လူတန်းစားမှာ (၃၃)အိမ်ရှိပြီးအိမ်ထောင်စုအရေအတွက်အားဖြင့် နည်းသော်လည်း ပိုင်ဆိုင်မှုတွင်များစွာ ပိုင်ဆိုင် သည်ကို တွေ့ရသည်။ကျန်ဆင်းရဲနှင့်အ ဆင်းရဲဆုံး အိမ်ထောင်စုများမှာ အရေအတွက်များသော်လည်း

SAMPLE

ပိုင်ဆိုင်မှုအလွန်နည်းပြီး မြေယာမဲ့ကျပန်းများ၊ ဆင်းရဲသား တောင်သူများနှင့်တောင်သူငယ်များဖြစ်သည်ကို တွေ့ကြရသည်။

(၁.၅) ထိခိုက်လွယ်မှု

(၁.၅.၁) ဝမ်းစာ ဖူလုံမှု

ဇယား (၇) ချေးငှားခြင်းမရှိဘဲ တစ်နေ့လျှင် အနည်းဆုံး နှစ်နပ်စားနိုင်သည့် အိမ်ထောင်စုများ (ဥစ္စာဓန အဆင့် “၃” နှင့် “၄” အိမ်ထောင်စုပေါင်း၏ ၃၀ ရာခိုင်နှုန်း)

အချိန်ကာလ	အိမ်ထောင်စု အရေအတွက်	အိမ်ထောင်စု%	ဖြေရှင်းသည့် နည်းဗျူဟာ
၃ လအောက်	၂၈	၈၄.၈%	ငွေချေးခြင်း
၃ လနှင့် ၅ လ အထိ	၅	၁၅.၂%	ချေးငှား
၆ လ မှ ၁၂ လ အထိ			

ရင်းမြစ် .. ဥစ္စာဓနအဆင့် “၃” နှင့် “၄” အိမ်ထောင်စုပေါင်း၏ ၃၀ ရာခိုင်နှုန်းအား စစ်တမ်းကောက်ယူခြင်း။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။(အဆင့် ၃ မှ ၃၁ အိမ်နှင့် အဆင့် ၄ မှ၃အိမ်၊ စုစုပေါင်း ၄၇အိမ်) ကျေးရွာတွင် အဆင့်၃မိသားစု၏ ၆၅.၇%(၉၂)အိမ်နှင့်အဆင့်၄မိသားစု၏၁၂.၉%(၁၈)အိမ်၊ စုစုပေါင်း၁၁၀အိမ်ထောင်စု အား စိစစ် ကြည့်ရာတွင်ကျေးရွာတွင် ချေးငှါးခြင်းမရှိဘဲတစ်နေ့လျင်အနည်းဆုံး၂နပ်စားနိုင်သည့် အိမ်ထောင်စုများ မှာ၃လအောက်ဝမ်းစာဖူလုံသောအိမ်ထောင်စု၂၈အိမ်(၈၄.၈%)နှင့် ၃လနှင့်၆လ အောက် ဝမ်းစာဖူလုံသော အိမ်ထောင်စု ၅အိမ်၃(၁၅.၂%) ရှိပြီး၆လမှ၁၂လ အထိဝမ်း စာဖူလုံသော အိမ်ထောင်စု(၉)အိမ် (၆၄.၃%)ရှိပါသည်။ကျပန်းအလုပ်နှင့်ဆွေမျိုးများထံမှ ချေးယူခြင်းဖြင့် ဖြေရှင်း ကြသည်။ ၄င်း မိသားစု များမှာငွေနှင့် ရိက္ခာတို့ကို အတိုးနှုန်းကြီးစွာဖြင့် ချေးယူကြရပြီး လုပ်အား ဖြင့်ပြန်လည် ပေးဆပ်ကြ ရပါသည်။

(၁.၅.၂) ကူညီစောင့်ရှောက်မှု အထူးလိုအပ်သော အုပ်စုများ၏ ထိခိုက်လွယ်မှု အခြေအနေ

ဇယား (၈) ကူညီစောင့်ရှောက်မှု အထူးလိုအပ်သော အုပ်စုများ၏ ထိခိုက်လွယ်မှု အခြေအနေ

အကြောင်းအရာ	ကျား	မ	ပေါင်း
မိသားစုစောင့်ရှောက်မှုမရှိသော သက်ကြီးရွယ်အို ၆၀ နှစ်နှင့်အထက်	၁	၅	၆
မိသားစု/ရပ်ရွာ၏စောင့်ရှောက်မှုမရှိသော မသန်စွမ်းသည့် ပုဂ္ဂိုလ်	-	-	-
	အိမ်ထောင်စု အရေအတွက်		

SAMPLE

အကြောင်းအရာ	ကျား	မ	ပေါင်း
ဆင်းရဲ၍မိသားစုဦးရေများသည့် အမျိုးသမီးဦးဆောင် အိမ်ထောင်စု	၃၀		
ဆင်းရဲ၍မိသားစုဦးရေများသည့် မုဆိုးဖို/ တစ်ခုလပ် အိမ်ထောင်စု	၄၀		
အခြားဒေသသို့ ကြာမြင့်စွာ သွားရောက် နေထိုင်လုပ်ကိုင်နေသည့် ဆင်းရဲသည့် အိမ်ထောင်စု	-		

ရင်းမြစ် … ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ကျေးရွာတွင် မိသားစုစောင့်ရှောက်မှုမရှိသော သက်ကြီးရွယ်အို ၆၀ နှစ်နှင့် အထက် ကျား(၁)ဦးနှင့် မ(၅)ဦးအိမ်ထောင်စု(၂)အိမ်ရှိပါသည်။မိသားစုကျေးရွာတွင် ဆင်းရဲ၍ မိသားစုဦး ရေများသည့် အမျိုးသမီးဦးဆောင်သည့် အိမ်ထောင်စု (၃၀)အိမ်ရှိပါသည်။ ဆင်းရဲ၍မိသားစုဦးရေ များသည့် တစ်ခုလပ်အိမ်ထောင်စုမှာ (၄၀)အိမ်ရှိပါသည်။

(၁.၅.၃) ကျေးရွာ၏ ထိခိုက်သက်ရောက်လွယ်မှု အခြေအနေ

ဇယား (၉) ကျေးရွာ၏ ထိခိုက်သက်ရောက်လွယ်မှု အခြေအနေ

စဉ်	ထိခိုက်လွယ်မှုအမျိုးအစား	ထိခိုက်လွယ်မှု (နိမ့်/လတ်/မြင့်)	မှတ်ချက်
၁	စားနပ်ရိက္ခာမဖူလုံမှု	မြင့်	ဆင်းရဲသောမိသားစုများသောကြောင့်
၂	သဘာဝရင်းမြစ် ရှားပါးမှု (မြေ၊ စိုက်ပျိုးရေ)	လတ်	မိုးကောင်းရေသောက်
၃	ရေကြီးခြင်း	လတ်	မိုးတွင်းမှသာတစ်ခါတစ်ရံဖြစ်တတ်ပါသည်။
၄	မိုးခေါင်ခြင်း	မြင့်	အလယ်ပိုင်းဒေသဖြစ်သောကြောင့်
၅	အအေးလွန်ကဲခြင်း	နိမ့်	အပူပိုင်းဒေသဖြစ်၍အအေးလွန်ကဲခြင်းမရှိ။
၆	မုန်တိုင်း	နိမ့်	ဆိုးဆိုးရွားရွား ဖြစ်ပေါ်လေ့မရှိ။
၇	ငလျင်	နိမ့်	ဆိုးဆိုးရွားရွား ဖြစ်ပေါ်လေ့မရှိ။
၈	မီးဘေး	လတ်	အချိန်မရွေးကျရောက်နိုင်။
၉	ဆားငန်ရေဝင်မြေ	နိမ့်	မရှိ
၁၀	မြေပြိုခြင်း၊ မြေဆီလွှာ ပျက်ယွင်းမှု	လတ်	သင်းတိမ်းချောင်းဘေးတွင်တည်ရှိခြင်း။
၁၁	သစ်တောပြုန်းတီးခြင်း	လတ်	ထင်းခုတ်ခြင်း၊မီးသွေးဖုတ်ခြင်းများရှိကြသည်။

SAMPLE

စဉ်	ထိခိုက်လွယ်မှုအမျိုးအစား	ထိခိုက်လွယ်မှု (နိမ့်/လတ်/မြင့်)	မှတ်ချက်
၁၂	ငှက်ဖျားရောဂါ	နိမ့်	ငှက်ဖျားဇုန်အတွင်းမရှိ။
၁၃	တီဘီရောဂါ	မြင့်	အသက်ရှူလမ်းကြောင့်နှင့် လူ့အသုံးဆောင်များမှတဆင့် ကူးစက်သော ကြောင့်။
၁၄	ကိုယ်ခံအားကျဆင်းမှုရောဂါ	နိမ့်	မရှိပါ။
၁၅	ပြည်တွင်း ပဋိပက္ခ	နိမ့်	မရှိပါ။
၁၆	တိရစ္ဆာန် ကူးစက်ရောဂါ ကျရောက်မှု	မြင့်	ရာသီအလိုက် ရောဂါ ဆိုးရွား စွာကျရောက်လေ့ရှိသည်။
၁၇	လူကုန်ကူးခြင်း	နိမ့်	မရှိသေးပါ။
၁၈	ဝေးလံခေါင်သီ/လမ်းပန်း ဆက်သွယ်ရေးခက်ခဲ စသည်	နိမ့်	လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး ကောင်းပြီးတစ်နှစ်ပတ်လုံး အချိန်မရွေးသွားလာနိုင်သည်။
၁၉	အခြား		

ရင်းမြစ် … ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ကျေးရွာ၏ထိခိုက်သက်ရောက်လွယ်မှု အခြေအနေတွင် စားနပ်ရိက္ခာ မဖူလုံမှု တွင်မိသားစုအတွင်းအလုပ်လုပ်ကိုင်သူ ဦးရေအသင့်အတင့်ရှိသောကြောင့်ထိခိုက် လွယ်မှု လတ်သည်။သဘာ၀အ ရင်းအမြစ်ရှားပါးမှုတို့တွင်စိုက်ပျိုးရေရရှိပြီး စိုက်ပျိုးမြေမှာလည်းအသင့် အတင့်ဖြစ် သောကြောင့်ထိခိုက်လွယ်မှုလတ်သည်။ မိုးခေါင်ခြင်း၊မုန်တိုင်းနှင့် လျှေင်တို့မှာလည်း တစ်ခါတစ်ရံဖြစ်တတ်သောကြောင့်ထိခိုက်လွယ်မှုလတ်ပါသည်။မီးဘေးမှာလည်း အချိန်မရွေးကျရောက် နိုင်သောကြောင့်ထိခိုက်လွယ်မှု လတ်ဖြစ်သည်။ မြေပြိုခြင်း၊ မြေဆီလွှာပျက်ယွင်းမှုတို့တွင် သင်းတိမ်း ချောင်း ဘေးတွင်တည်ရှိသောကြောင့်ထိခိုက်လွယ်မှုလတ်ပါသည်။ သစ် တောပြုန်းတီးမှုတွင် ထင်းခုတ် ယူခြင်းနှင့်မီးသွေးဖုတ်ခြင်းများရှိခြင်းကြောင့်ထိခိုက်လွယ်မှုလတ်ပါသည်။ တီဘီ ရောဂါသည်လည်း အသက်ရှူလမ်းကြောင်းနှင့်လူ့အသုံးအဆောင်များကိုအတူတကွ ကိုင်တွယ်သုံးစွဲခြင်းမှတဆင့် ကူးစက် တတ်ခြင်းတို့ကြောင့် ထိခိုက်လွယ်မှု မြင့်သည်။တိရိစ္ဆာန်ကူးစက်ရောဂါကျရောက်မှုတွင် ရာသီအလိုက် ဆိုးရွားစွာကျရောက်သောကြောင့်ထိခိုက်လွယ်မှုမြင့်သည်။ဝေးလံခေါင်သီ၊လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးအခ က်အခဲရှိသည့်ဒေသများသို့ သွားရောက်ရွှေ့ပြောင်းလုပ်ကိုင်ကြသည့်ဆင်းရဲသားများအနေဖြင့်လည်း အစား၊အနေအထိုင်အခက်အခဲရှိ ခြင်း၊အနိုင်ကျင့်ခံရ ခြင်း၊ငှက်ဖျားနှင့်အခြားကူးစက်ရောဂါများ ကူးစက်နိုင်ခြေများခြင်း၊ လူကုန်ကူးခံ ရနိုင်ခြင်း၊မတော်တဆထိခိုက်နိုင်ခြေ များခြင်း၊ရေကြီးခြင်း၊အအေး လွန် ကဲခြင်း၊၊ ဆားငန်ရေဝင်ရောက်မှု၊ပြည် တွင်းပဋိပက္ခ၊ လူကုန် ကူးမှုတိုတွင် ထိခိုက်လွယ်မှု နိမ့်သည်။

(၁.၅.၄) ထိခိုက်သက်ရောက်မှု ခံရနိုင်သည့်သူများ

ဇယား (၁၀) ထိခိုက်သက်ရောက်မှု ခံရနိုင်သည့်သူများ

စဉ်	ထိခိုက်သက်ရောက်မှု ခံရနိုင်သည့်သူများ	ထိခိုက်မှု (နိမ့်/လတ်/မြင့်)	မှတ်ချက်
၁	လူငယ်	မြင့်	မိသားစုဝင်ငွေအတွက် အဓိကအလုပ်လုပ် ကိုင်ကြရသည်။ ယာဉ်တိုက်မှု ထိခိုက်နိုင် မှုများသာသည်။
၂	အမျိုးသမီး ဦးဆောင်သည့် ဆင်းရဲသည့် အိမ်ထောင်စု	မြင့်	မိသားစုများပြီး ဝင်ငွေနည်းသည်။
၃	မြေယာမဲ့၊ ဆင်းရဲသားတောင်သူ	မြင့်	ပုံမှန်အလုပ်အကိုင်မရှိ။ ဝင်ငွေနည်းသည်။
၄	သဘာဝဘေးဒဏ် ဆိုးရွားစွာ ကျရောက်နိုင်သော အိမ်ထောင်စု/ ကူးစက်ရောဂါ ထူပြောသော ဒေသတွင် နေထိုင်သူ	မရှိ။	
၅	မြစ်ကမ်းဘေး နေထိုင်သူများ	မရှိ။	
၆	မတော်တဆမှုဖြစ်နိုင်ခြေများသော နေရာ (Prone to accident) တွင် နေထိုင်သူများ	မရှိ။	
၇	ပြည်တွင်းနေရပ်စွန့်ခွာရွှေ့ပြောင်းခံရသူများ (IDP)	မရှိ။	
၈	မြေနိမ့်ပိုင်း နေထိုင်သူများ	မရှိ။	
၉	ငါးကန်ပိုင်ရှင်	မရှိ။	
၁၀	လက်လုပ်လက်စားများ၊ ကျပန်း	မြင့်	ပုံမှန်လုပ်ကိုင်မရှိ။လုပ်ခနည်းသည်။
၁၁	လူနည်းစုလူမျိုးများ	မရှိ။	
၁၂	ဒေသတွင်းပဋိပက္ခ ဧရိယာတွင် နေထိုင်သူများ	မရှိ။	
၁၃	နယ်စပ်ဒေသတွင် နေထိုင်သူများ	မရှိ။	

SAMPLE

စဉ်	ထိခိုက်သက်ရောက်မှု ခံရနိုင်သည့်သူများ	ထိခိုက်မှု (နိမ့်/လတ်/မြင့်)	မှတ်ချက်
၁၄	ရွှေတွင်းလုပ်သား	မရှိ	
၁၅	ဆေးစွဲသူများ	မရှိ	
၁၆	ကူးစက်ရောဂါရနိုင်ခြေရှိသော သူများ	မြင့်	အသက်ရှုလမ်းကြောင်းဆိုင်ရာကူးစက်မှုဖြစ်နိုင်ချေများသည်။
၁၇	လှည့်လည်သွားလာ၍ စျေးရောင်းသူများ	မြင့်	ထိခိုက်မှုအန္တရာယ်များသည်။
၁၈	နေရပ်ပြန် အခြေချသူများ	မရှိ။	
၁၉	ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများ	မြင့်	မိသားစုဝင်ငွေအတွက် အဝေးသို့ သွားရောက် အလုပ်လုပ်ကိုင်ကြရသည်။
၂၀	ကားသမား	မြင့်	အချိန်မရွေး ယဉ်အန္တရာယ်ရှိသည်။
၂၁	အခြား		

ရင်းမြစ် … ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ထိခိုက်သက်ရာက်လွယ်မှု ခံရနိုင်သော လူအုပ်စုများတွင်လည်း လူငယ်၊ အမျိုးသမီးဦးဆောင်သည့် ဆင်းရဲသည့် အိမ်ထောင်စု၊မြေယာမဲ့ဆင်းရဲသားတောင်သူ၊ လက်လုပ်လက်စားများ၊ ကျပန်း၊ကူးစက်ရောဂါရနိုင်ခြေရှိသောသူများ၊ လှည့်လည်သွားလာ၍စျေးရောင်းသူများ၊ ရွှေ့ ပြောင်းလုပ်သားများနှင့်ကားသမားများသည် ထိခိုက်လွယ်မှုမြင့်သည်။လူငယ်များသည် မိသားစုဝင်ငွေအတွက်အဓိက အလုပ်လုပ်ကိုင် ရှာဖွေရသူများဖြစ်သဖြင့် လုပ်ငန်းခွင်တွင်ထိခိုက်နိုင်ခြင်း၊ မိသားစုနှင့်အဝေးတွင်သွားရောက်အလုပ်လုပ်ကိုင်ကြရသောကြောင့် ကူးစက်ရောဂါများ ကူးစက်နိုင်ခြေများခြင်း၊ အနိုင်ကျင့်ခံရနိုင်ခြင်း၊ လူကုန်ကူးခံရနိုင်ခြင်း၊ ဆိုင်ကယ်အသုံးပြုများသဖြင့် ယာဉ်တိုက်မှုမတော်တဆဖြစ်နိုင်ခြေများခြင်းတို့ကြောင့် ထိခိုက်လွယ်မှု မြင့်သည်။ အမျိုးသမီးဦးဆောင်သော ဆင်းရဲသောအိမ်ထောင်စုများနှင့်လက်လုပ်လက်စားကျပန်းအိမ်ထောင်စုများမှာလည်းအမျိုးသမီးများ၏ လုပ်အားခနည်းခြင်း၊ အလုပ်အကိုင်နှင့် ဝင်ငွေပုံမှန်မရှိခြင်း၊မိသားစုများခြင်းတို့ကြောင့် ထိခိုက်လွယ်မှု မြင့်သည်။ လှည့်လည်သွားလာ၍ စျေးရောင်းသူများနှင့် ကားသမားများမှာလည်း ယာဉ်အန္တရာယ် အချိန်မရွေး ကျရောက်နိုင်ခြင်း၊ မနိုင်ဝန်များဖြင့် နေ့စဉ်သွားလာနေရခြင်းတို့ကြောင့် ထိခိုက်လွယ်မှု မြင့်သည်။ ကျန်လူအုပ်စု များအနေဖြင့် ထိခိုက်လွယ်မှု မရှိပါ။

(၂) ကျေးရွာ၏ လက်ရှိ ဖွံ့ဖြိုးရေး အခြေအနေ

(၂.၁) ဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့အစည်းများ အခြေအနေ

(၂.၁.၁) ကျေးရွာတွင်းရှိ လူထုအခြေပြု အဖွဲ့အစည်းများ

ဇယား (၁၁) ကျေးရွာတွင်းရှိ လူထုအခြေပြု အဖွဲ့အစည်းများ

စဉ်	**အဖွဲ့အစည်း အမည်**	**အမျိုး အစား (၁/၂/၃)**	**အဖွဲ့ဝင်ဦးရေ**			**လုပ်ငန်း တာဝန်**	**ဦးဆောင် ဖွဲ့စည်း သူများ (၄/၅)**	**စွမ်း ဆောင် နိုင်မှု (၆/၇/၈)**
			ကျား	**မ**	**ပေါင်း**			
၁	ဘာသာရေးနှင့်	၃	၁၀	၇	၁၇	လူမှုရေး လုပ်ငန်း	၄	၇
၂	ယဉ်ကျေးမှုအဖွဲ့							
၃	လူငယ်အဖွဲ့	၂	၁၅	–	၁၅	။	၄	၇

ရင်းမြစ် … ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု၊ အမျိုးသမီး အုပ်စု။

အုပ်စုအမျိုးအစား

(၁) စီးပွားရေးအခြေခံသောအုပ်စု- လယ်သမားအဖွဲ့၊ ငွေစုငွေချေးအဖွဲ့ စသည့်။

(၂) လူမှုရေးအဖွဲ့ - ဥပမာ - အမျိုးသမီးအဖွဲ့၊ လူငယ်အဖွဲ့၊ ကိုယ်ထူကိုယ်ထအဖွဲ့။

(၃) ဘာသာရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုအဖွဲ့။

ဦးဆောင်ဖွဲ့စည်းသူများ

(၄) ကျေးရွာလူထုကိုယ်တိုင်

(၅) ပြင်ပအဖွဲ့အစည်း

အဖွဲ့စွမ်းဆောင်နိုင်မှုအခြေအနေ

(၆) ကောင်း - လွန်ခဲ့သောနှစ်က ဖွံ့ဖြိုးရေးရည်မှန်းချက် (၁-၂) ခု အောင်မြင်မှု ရရှိခဲ့။ ပုံမှန်အစည်းအဝေး ကျင်းပခြင်းနှင့် တက်ရောက်မှုကောင်း၊ မှတ်တမ်းများကို စနစ်တကျ ထိန်းသိမ်းထားရှိခြင်း၊ ကျေးရွာတွင်းရှိ အခြား အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်မှု ရှိခြင်း။

(၇) သင့် - လွန်ခဲ့သောနှစ်က ဖွံ့ဖြိုးရေးရည်မှန်းချက် (၁-၂) ခု အောင်မြင်မှု ရရှိခဲ့။ ပုံမှန်အစည်းအဝေး ကျင်းပခြင်းနှင့် အသင့်အတင့် တက်ရောက်မှုရှိ၊ မှတ်တမ်းအချို့ စနစ်တကျ ထိန်းသိမ်းထားရှိခြင်း။

(၈) ညံ့ (အားနည်း) - ကြုံသလို အစည်းအဝေးကျင်းပခြင်း၊ မှတ်တမ်းအချို့သာ ထိန်းသိမ်းထားရှိခြင်း။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ကျေးရွာအတွင်းတွင် လူမှုအခြေပြုအဖွဲ့အစည်း(၂)ဖွဲ့သာ ရှိပါသည်။ ၎င်းအဖွဲ့ မှာဘာသာရေးကို အခြေခံသော အဖွဲ့(၁)ဖွဲ့ရှိသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ၎င်းအဖွဲ့အစည်းကို ကျေးရွာ၏ လိုအပ်ချက်အရ ကျေးရွာလူထုကိုယ်တိုင် ဖွဲ့စည်းထားသော အဖွဲ့ဖြစ်သည်။ ၎င်းအဖွဲ့ကိုလေ့လာရာတွင်လည်း ကျေးရွာလူထုမှကျေးရွာ၏လိုအပ်ချက်အရကျေးရွာလူထုကိုယ်တိုင်ဖွဲ့စည်းသောအဖွဲ့များ သာရေးရှည် /ကြာရှည် ရပ်တည်လေ့ ရှိပြီး အဖွဲ့သားအချင်းချင်းအကြား

SAMPLE

အပြန်အလှန်ယုံကြည်မှုအပြည့် အဝရှိ ကြသည်။ တာဝန်ယူမှု တာဝန်ခံမှုအပြည့်အဝရှိကြသည်။ ၄င်းအဖွဲ့အစည်းကို လည်းအစဉ်အလာအရ ဖွဲ့စည်းပြီးဆောင်ရွက်နေ ကြသော် လည်း အဖွဲ့အစည်း ဆိုင်ရာ စွမ်းဆောင်ရည် အားနည်းနေသေးသည်ကို တွေ့ကြရ သည်။ဦးဆောင်မှုစွမ်းရည်လည်း အားနည်းသည်ကိုတွေ့ရသည်။ ထို့ကြောင့်အဖွဲ့အစည်း ဆိုင်ရာစီမံခန့်ခွဲမှု၊ မှတ်တမ်းနှင့်စာရင်း ဇယားစနစ် တကျရေးသွင်းမှု၊စနစ်တကျထိန်းသိမ်းမှု၊ အဖွဲ့အစည်းအချင်းချင်း ချိတ်ဆက်မှုစသည့် စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်ရေးသင်တန်းများရရှိနိုင်ပါကအဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာစီမံအုပ်ချုပ်မှုများတိုးတက်ကောင်း မွန်လာ မည် ဖြစ်ပါ သည်။

(၂.၁.၂)ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး ဆောင်ရွက်နေသော ပြင်ပအဖွဲ့အစည်းများ

ဇယား (၁၂) ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး ဆောင်ရွက်နေသော ပြင်ပအဖွဲ့အစည်းများ

စဉ်	**အမည်**	**အဖွဲ့အစည်း အမျိုးအစား (၁/၂/၃/၄/၅/၆/၇)**	**အဖွဲ့အစည်း၏ လုပ်ငန်းတာဝန်များနှင့် အစီအစဉ်**
၁			
၂			
၃			
၄			

ရင်းမြစ် … ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု။

မှတ်ချက်။

(၁) ဘာသာရေးနှင့်ပတ်သက်သောအဖွဲ့အစည်း (ပြည်တွင်း/ ပြည်ပ)

(၂) အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်း (ပြည်တွင်း/ ပြည်ပ)

(၃) အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်း

(၄) ဘက်ပေါင်းစုံဖွံ့ဖြိုးရေး အဖွဲ့အစည်းများ (ဥပမာ-ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့၊ ကမ္ဘာ့ဘဏ်၊ အာရှဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်)

(၅) ကဏ္ဍအလိုက် ဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့အစည်း (ဥပမာ - UK Aid, GIZ စသည့်)

(၆) ပရဟိတအဖွဲ့ (ပြည်တွင်း/ ပြည်ပ)

(၇) ပုဂ္ဂလိကအဖွဲ့အစည်းများ

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ကျွန်တော်တို့ကျေးရွာတွင် ပြည်တွင်း/ပြင်ပဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့များနှင့် ဆက်စပ်မှု မရှိ၊အားနည်းသည်ကို တွေ့ရသည်။

(၂.၂)　　　စီးပွားရေးနှင့် အသက်မွေးမှု အခြေအနေ

(၂.၂.၁)　　　　သီးနှံထုတ်လုပ်ရေး

(၂.၂.၁.၁)　　စိုက်ပျိုးမြေပိုင်ဆိုင်မှု

ဇယား (၁၃) ကျေးရွာ၏စိုက်ပျိုးမြေ ပိုင်ဆိုင်မှု၊ မြေယာပိုင်ဆိုင်သည့် အိမ်ထောင်စု

စဉ်	မြေပိုင်ဆိုင်မှုအရွယ်အစား	အိမ်ထောင်စု အရေအတွက်	အိမ်ထောင်စု %	ဖွံ့ဖြိုးရေးအမြင်သတ်မှတ်ချက်
၁	မြေယာမဲ့	၁၈	၁၂.၉%	မြေမဲ့ယာမဲ့
၂	၂.၅ ကေအောက်	၁၂	၈.၆%	ဆင်းရဲသားတောင်သူ
၃	၂.၅ ကေမှ ၅ ကေထိ	၈၀	၅၇.၁%	တောင်သူငယ်
၄	၅ ကေမှ ၁၂.၅ ကေ ကြား	၂၈	၂၀%	အလယ်အလတ်စား တောင်သူ
၅	၁၂.၅ ကေ အထက်	၂	၁.၄%	တောင်သူကြီး
ကျေးရွာရှိအိမ်ထောင်စု စုစုပေါင်း		**၁၄၀**	**၁၀၀%**	

ရင်းမြစ် ... (၁) အိမ်ထောင်စုစာရင်း ကောက်ယူမှု၊ (၂) ကျေးရွာအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေးမှူးရုံး။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။　　။ကျေးရွာတွင်မြေယာမဲ့(၁၂)အိမ်ထောင်စု (၈.၆%)၊(၂.၅)ကေအောက် (၈၀) အိမ်ထောင်စု(၅၇.၁%) ၊(၂.၅)ကေနှင့် (၅)ကေ အကြားပိုင်ဆိုင်သူ တောင်သူငယ် (၂၈)အိမ်ထောင်စု (၂၀ %) နှင့် (၅)ကေနှင့်(၁၂.၅)ကေအကြားပိုင်ဆိုင်သူ အလယ်အလတ်စားတောင်သူ(၂)အိမ်ထောင်စု(၁.၄%)ရှိသည်ကိုတွေ့ရသည်။ အလယ်အလတ်စားတောင်သူအရေအတွက်မှာ (၈၀)အိမ် (၅၇.၁%)နှင့် တောင်သူကြီးမှာ(၁၂)ဦး (၈.၆%) သာရှိသော်လည်းစိုက်ပျိုးမြေအများစုကို ၄င်းလူနည်းစုမှပိုင်ဆိုင်နေကြောင်းတွေ့ရသည်။ကျန်မြေယာမဲ့၊ ဆင်းရဲ သားတောင်သူနှင့်တောင်သူငယ် မိသားစု များမှ ၄င်းတောင်သူကြီးများ၏ စိုက်ပျိုးမြေများတွင် နေ့စားအငှါး လုပ်ကိုင် ကြရသည်။

(၂.၂.၁.၂)အစိုးရ နှင့် ပုဂ္ဂလိက ရေရင်းမြစ်များမှ ရေသွင်းနိုင်သည့် ဧရိယာ

ဇယား (၁၄) ကျေးရွာ၏ ရေရင်းမြစ်နှင့် ရေသွင်းဧရိယာ

စဉ်	ရင်းမြစ်	အစိုးရ /ပုဂ္ဂလိက	ရေသောက် ကေ	ရရှိနိုင်မှု	
				တနှစ်ပတ်လုံး/ ရာသီအလိုက်	လုံလောက်မှု (ရှိ/မရှိ)
၁	ဆည်			မိုးရေ	မရှိ
၂	ရေလွှဲဆည်				

SAMPLE

စဉ်	ရင်းမြစ်	အစိုးရ /ပုဂ္ဂလိက	ရေသောက် ဧက	ရရှိနိုင်မှု	
				တနှစ်ပတ်လုံး/ ရာသီအလိုက်	လုံလောက်မှု (ရှိ/မရှိ)
၃	မြစ်ရေတင်စီမံကိန်း				
၄	အဝီစိတွင်း				
၅	လက်ငင် ရေတွင်း				
၆	စိမ့်စမ်းရေ				
၇	ချောင်းရေ				
၈	အခြား မိုးရေ				

ရင်းမြစ် … (၁) ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - လယ်သမား အုပ်စု၊ (၂) ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာန၊ စိုက်ပျိုးရေး ဦးစီးဌာန။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ကျေးရွာတွင် အဝီစိတွင်း(–)တွင်း၊ လက်ငင်ရေတွင်း(–)တွင်း၊ ချောင်းရေ(–)သည်။စိုက်ပျိုးမြေအားလုံး၏ မြေအရည်အသွေးမှာ အသင့်အတင့်ဖြစ်သည်ကိုတွေ့ရပါသည်။မိုးရေလှောင်ကန်များအသစ်တူးဖော်ခြင်း၊ကန်ဟောင်းများပြုပြင်ခြင်းနှင့်မြေအောက်ရေရရှိအောင်ဆောင်ရွက်ပေးပါက စိုက်ပျိုးရေးအတွက် အလားအလာအထူးကောင်းမွန်လာမည် ဖြစ်ပါ သည်။

(၂.၂.၁.၃) အဓိကသီးနှံများနှင့် အထွက်နှုန်း

ဇယား (၁၅) အဓိကသီးနှံများနှင့် အထွက်နှုန်း

သီးနှံ	စုစုပေါင်း စိုက်ဧက	သီးနှံထွက်မှု				သီးနှံ စိုက်ပျိုးသည့် ကာလ		သွင်းအားစု လိုအပ်ချက် (နိမ့်/လတ် / မြင့်)	အမြတ် ရရှိနိုင်မှု (နိမ့်/လတ်/ မြင့်)	မှတ်ချက်
		ယူနစ်	အနည်းဆုံး	အများဆုံး	ပျှမ်းမျှ	မှ	ထိ			
ပြောင်း	၂၀	တင်း	၁၀	၁၅	၁၅	ကဆုန်	ဝါဆို	နိမ့်	နိမ့်	
မြေပဲ	၄၀	တင်း		၁၀	၂၀	ဝါဆို	တန်ဆောင်မုန်း	နိမ့်	နိမ့်	
နှမ်း	၄၀	တင်း	၄	၁၀	၆	ကဆုန်	ဝါဆို	နိမ့်	နိမ့်	
ပဲစဉ်းငုံ	၂၀		၁၀	၅		ကဆုန်	ဝါခေါင်	လတ်	နိမ့်	

SAMPLE

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ကျေးရွာ၏အဓိကစိုက်ပျိုးသောသီးနှံများမှာစပါး၊ မြေပဲ၊နှမ်းနှင့် ကြက်သွန်တို့ ဖြစ်သည်။ပြောင်းစိုက်ပျိုးမြေကေစုစုပေါင်းမှာ၂၀ကေ ဖြစ်ပြီးသီကဆုန်လတွင် စတင်စိုက်ပျိုး ကာဝါဆိုလတွင်ရိတ်သိမ်းကြသည်။ သီးနှံထွက်နှုန်းမှာ အများဆုံး ၁၅တင်းမှ အနည်းဆုံး ၁၀တင်း၊ တစ်ဧကေ ပျမ်းမျှထွက်နှုန်းမှာ ၁၅တင်းဖြစ်သည်။သွင်းအားစု လိုအပ်ချက်နိမ့်သောကြောင့် အကျိုးအမြတ်ရရှိမှုအခြေအနေမှာ နိမ့်သည်။ မြေပဲစိုက်ပျိုးမြေစုစုပေါင်း ၄၀ဧကေ ရှိပြီး ဝါဆိုလတွင် စတင်စိုက်ပျိုးပြီး တန်ဆောင်းမုန်းလတွင် ရိတ်သိမ်းသည်။ သီးနှံထွက်နှုန်းမှာတင်း ၂၀ထွက်သည်။ ပျမ်းမျှတစ်ကေလျင်တင်း၂၀နှုန်းထွက်သည်။သွင်းအားစုလိုအပ်ချက် နိမ့်သောကြောင့် အကျိုးအမြတ် နိမ့်သည်။နှမ်းစိုက်ကေ၄၀ကေရှိပြီး ကဆုန်လတွင် စတင်စိုက်ပျိုးပြီး ဝါဆိုလ တွင်ရိတ်သိမ်းသည်။ သီးနှံအထွက်နှုန်းမှာ အနည်းဆုံး ၄တင်းမှအများဆုံး၁၀တင်းနှုန်း၊ပျမ်းမျှ၆တင်းနှုန်းသာ ထွက်သော ကြောင့် အထွက်နှုန်းလတ်သည်။ အကျိုးအမြတ်နိမ့်သည်။ ပဲစဥ်းငုံစိုက်ကေမှာကေ၂၀ဖြစ်ပြီးကဆုန် ကျွတ်လ တွင်စတင်စိုက်ပျိုးပြီးဝါခေါင်လတွင်ရိတ်သိမ်းပါသည်။သီး နှံအထွက်နှုန်းမှာတင်း ၅ထွက် ပါသည်။ စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာနမှနည်းပညာဝန်ဆောင်မှုများ အားနည်းခြင်း၊စိုက်ပျိုးရေးပစ္စည်းများ ကုမ္ပဏီမှလည်းချိတ်ဆက်၍မိမိတို့ရောင်းရရေးသာအလေးကြသည်။တောင်သူများစုသည်လယ်ယာလုပ် ငန်းခွင်အတွက်အလုပ်သမားမလုံလောက်မှုပြဿနာကို ရင်ဆိုင်တက်ရပြီး လုပ်အားခပိုမိုပေးမှ အလုပ်သမားများကို ငှားရမ်းရရှိနိုင်ကြ ကာကုန်ကျစရိတ်မြင့်မားရသည်။ တစ်ချို့တောင်သူများမှာ အလုပ်သမားရှားပါးမှုနှင့်ကုန်ကျစရိတ်မြင့်တက်မှုတို့ကိုကျော်လွှားနိုင်ရန်စပါးစိုက်ရာတွင်ကြဲပတ်စနစ် ကိုအသုံးပြုကြသည်။တောင်သူများသည်တခါတရံတွင်မိုးရွာသွန်းမှုမညီမျှမှုနှင့်ရင်ဆိုင်တက်သည်။ရာသ ီဥတုဖောက်ပြန်မှုကြောင့် သီးနှံများတွင် ဖျက်ပိုးများကျရောက်လျှင် နည်းပညာအား နည်းခြင်း ကြောင့်သီးနှံများ အထွက်နှုန်းနည်းသည်။သီးနှံများရောင်းချလျှင်ဈေးကွက်တည်ငြိမ်မှု မရှိခြင်းကြောင့် အမြတ်ရရှိမှုနည်းပါးသည်။ တောင်သူများအနေဖြင့် ထိရောက်သော စိုက်ပျိုးရေး နည်းပညာ စနစ်ကိုလိုလား နေကြသည်။

(၂.၂.၁.၄) လယ်ယာသုံးစက်ကိရိယာများ

ဇယား (၁၆) ကျေးရွာ၏ စိုက်ပျိုးရေးသုံးကိရိယာများ ပိုင်ဆိုင်မှု

SAMPLE

စက်အမျိုးအစား	ပိုင်ဆိုင်မှု					စက်ကိရိယာငှားရမ်းလုပ်ကိုင်နေသောတောင်သူအရေအတွက်	မှတ်ချက်/အခြေအနေ
	တစ်ဦးချင်းပိုင်	အဖွဲ့ပိုင်		ရွာပိုင်			
		အရေအတွက်	လယ်သမားဦးရေ	အရေအတွက်	လယ်သမားဦးရေ		
ထွန်စက်	၁					၁၇	
လက်တွန်းထွန်စက်	၁၀						
အစေ့ချ ကိရိယာ							
ရိတ်သိမ်းခြွေလှေ့စက်							
ရိတ်သိမ်းစက်							
ခြွေလှေ့စက်	၁					၁၇	
ရေစုပ်စက်	၂					၁၀	
ခြေနင်းရေတင်စက်							
မြက်ရိတ်စက်							
အခြား							

ရင်းမြစ်… (၁) အိမ်ထောင်စုစာရင်း ကောက်ယူမှု၊ (၂) ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - လယ်သမား အုပ်စု။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ကျေးရွာတွင်ထွန်စက်(၁)စီး၊လက်တွန်းထွန်စက်(၁၀)ခု၊ ခြွေလှေ့စက်(၁)စက် နှင့်ရေစုပ်စက်(၂)လုံးရှိသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ပုဂ္ဂလိကပိုင်များသာဖြစ်သည်။ လယ်ယာသုံးစက်ကရိယာများမရှိ ပါ။ကျေးရွာအနေဖြင့်စက်ကရိယာလုံလောက်မှု မရှိပါသောကြောင့်စိုက်ပျိုးချိန်နောက်ကျမှုစိုက်ပျိုးရသဖြင့်စက်ကိရိယာများအရစ်ကျရောင်းချပေးလျှင် အဆင်ပြေနိုင်သည်။

(၂.၂.၁.၅) သီးနှံအထွက်နှုန်း တိုးစေရန်အတွက် အခွင့်အလမ်းများ

ဇယား (၁၇) သီးနှံထုတ်လုပ်မှု တိုးစေရန်အတွက် အခွင့်အလမ်းများ

အခြေအနေ	ဖော်ပြချက်/ရှင်းလင်းချက်
မြေ(စိုက်ပျိုးမြေရရှိနိုင်မှု၊မြေဆီသြဇာ)	မြေဆီသြဇာအသင့်အတင့်ကောင်းမွန်ပါသည်။
ရေရင်းမြစ်	ပြုကန်ဆည်မှလယ်မြေ(၉၃.၃)ကေရေရရှိပါသည်။

အခြေအနေ	ဖော်ပြချက်/ရှင်းလင်းချက်
သဘာဝမြေဆွေး၊ အော်ဂဲနစ် မြေသြဇာ	နွားချေးအလုံအလောက်ရရှိနိုင်သည်။
အော်ဂဲနစ်/ဓာတု ပိုးသတ်ဆေး	သုံးစွဲလေ့ရှိ။ ဗဟုသုတအသင့်အတင့်ရှိကြပါသည်။
ချေးငွေနှင့် ငွေကြေး ဝန်ဆောင်မှုများ	စိုက်ဘဏ်နှင့်သမချေးငွေရှိ။
နည်းပညာ၊ အုပ်ချုပ်ရေး ပိုင်းဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှု များ	မြန်မာ့စိုက်ပျိုးရေးမှ နည်းပညာအနည်းငယ်ရရှိသည်။
သွင်းအားစုဈေးကွက်	တံတားဦးရှိစိုက်ပျိုးရေးဆေးဆိုင်တွင် လိုသလောက်ဝယ်ယူနိုင်သည်။
ထုတ်လုပ်မှုဈေးကွက် နှင့်ကုန်သွယ်မှု	ဈေးကွက်အလုံအလောက်ရှိသည်။

ရင်းမြစ် ... (၁) ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - လယ်သမား အုပ်စု၊ (၂) သက်ဆိုင်ရာမြို့နယ်အစိုးရဦးစီး ဌာနများ။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ စိုက်ပျိုးရေးတိုးတက်မှု အခွင့်အလမ်းများမှာ ကျေးရွာရှိစိုက်ပျိုးမြေများမှာ မြေဆီသြဇာ အသင့်အတင့်ကောင်းမွန်ပြီးလယ်မြေ (၉၃.၃)ကေအတွက်ပြုကန်ဆည်မှရေရရှိပါသည်။ သဘာဝမြေဆွေးအနေဖြင့်နွားချေးအလုံအလောက် ရရှိနိုင်ကြသည်။အော်ဂဲနစ်ပိုးသတ်ဆေး သုံးစွဲလေ့ရှိပါသည်။စိုက်ပျိုးစရိတ်ချေးငွေအနေဖြင့် ပုံစံ၇ရှိသော လယ်မြေများအတွက်စိုက်ဘဏ်နှင့်သမချေးငွေ ရရှိသည်။ နည်းပညာဝန်ဆောင်မှုအနေဖြင့်မြန်မာ့စိုက်ပျိုးရေးမှ အနည်းငယ်ရရှိသည်။ လိုအပ်သော သွင်းအားစုများကိုတံတားဦးရှိစိုက်ပျိုးရေးဆေးဆိုင်များတွင်လို သလောက်ဝယ်ယူရရှိနိုင်ပါသည်။ ထုတ်လုပ် ဈေးကွက်နှင့်ကုန်သွယ်မှုတွင် ဈေးကွက်အလုံအလောက်ရှိပါသည်။

(၂.၂.၁.၆)သီးနှံထုတ်လုအပ်မှုအတွက် ပြဿနာနှင့် စိန်ခေါ်မှုများ

ဇယား (၁၈) သီးနှံထုတ်လုပ်မှုအတွက် ပြဿနာနှင့် စိန်ခေါ်မှုများ

ပြဿနာ	ဖော်ပြချက်/ရှင်းလင်းချက်
စိုက်ပျိုးမြေ တိုးချဲ့နိုင်မှု	မရှိပါ။
မြေဆီသြဇာ အခြေအနေ	ယာမြေများမှာသဲမြေများဖြစ်သောကြောင့်မြေဆီသြဇာညံ့ပါသည်။
ငွေကြေးအရင်းအနှီး ရရှိနိုင်မှု	ပုံစံ ၇ ရှိသောသူများကိုစိုက်စရိတ်ချေးငွေထုတ်ယူရရှိနိုင်ပါသည်။

SAMPLE

ပြဿနာ	ဖော်ပြချက်/ရှင်းလင်းချက်
စိုက်ပျိုးရေး သွင်းအားစု များ အချိန်မီ ရရှိအသုံးချနိုင်မှု	အရင်းအနှီးမတတ်နိုင်သောကြောင့် သွင်းအားစုများကိုလည်း အချိန်မီနှင့် အလုံအလောက်သုံးစွဲနိုင်ခြင်းမရှိပါ။
လုပ်သားရှားပါးမှု(ကျွမ်းကျင်သူ/ မကျွမ်းကျင်သူ)	အလုပ်လုပ်နိုင်သူများ ရှိသော်လည်း ကျွမ်းကျင်မှု နည်းသည်။ထို့ကြောင့်စိုက်ပျိုးရေးတွင်လုပ်သားရှားပါးမှုရှိသည်။
ရေရင်းမြစ်များ ရရှိနိုင်မှု	မိုးရေကိုသာရရှိသည်။သွင်းရေမရနိုင်ပါ။
စိုက်ပျိုးရေ မလုံလောက်မှု	မိုးရေရရှိပြီးသွင်းရေလုံလောက်မှု မရှိပါ။
ဖျက်ပိုးနှင့် ရောဂါ	ကျရောက်မှု များပြီး ထိရောက်စွာ ကာကွယ်နှိမ်နှင်းနိုင်ခြင်းမရှိပါ။
ဈေးကွက် လက်လှမ်းမီမှု	ဈေးကွက် လက်လှမ်းမီသော်လည်း ဈေးကောင်းမရ။
နည်းပညာ အကူအညီနှင့် နည်းလမ်းများ	နည်းပညာဝန်ဆောင်မှု လုံလောက်မှုမရကြပါ။
အခြား	

ရင်းမြစ် ... (၁) ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - လယ်သမား အုပ်စု၊ (၂) သက်ဆိုင်ရာမြို့နယ် အစိုးရဦးစီး ဌာနများ။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ကျေးရွာရှိစိုက်ပျိုးမြေများမှာမြေဆီလွှာအသင့်အတင့် ကောင်းမွန်သည်။ ယာမြေများမှာ သဲမြေများဖြစ်သောကြောင့်မြေဆီသြဇာ ညံ့ပါသည်။စိုက်ပျိုးမြေတိုးချဲ့ရန်နေရာမရှိ။စိုက်ပျိုးမြေ အများစုမှာ ပုံစံ ၇ မရှိသော ကြောင့် စိုက်ပျိုးမြေများစွာရှိပြီး စိုက်ပျိုးစရိတ် ချေးငွေလည်း မရနိုင်ပါ။ သွင်းအားစုများကို အလွယ်တကူ လိုသလောက် ဝယ်ယူရရှိနိုင်သော်လည်းအရင်းအနှီးမတတ်နိုင်သောကြောင့်သွင်းအားစုများကိုလည်းအချိန်မီနှင့်အလုံအလောက်သုံးစွဲနိုင်ခြင်းမရှိပါ။အလုပ်လုပ်နိုင်သူများရှိသော်လည်းကျွမ်းကျင်မှုနည်းသည်။အလုပ်လုပ်နိုင်သူအများစုမှာလည်းမိသားစုဝင်ငွေအတွက်အဝေးသို့ရွှေ့ပြောင်းလုပ်ကိုင်ကြရသောကြောင့်စိုက်ပျိုးရေးတွင်လုပ်သားရှားပါမှုရှိသည်၊မိုးရေသာရရှိပြီးသွင်းရေမရ သောကြောင့်စိုက်ပျိုးရေလုံလောက်မှုမရှိပါ။ ရောဂါပိုးမွှားကျရောက် မှုများပြီး ထိရောက်စွာ ကာကွယ် နှိမ်နှင်းနိုင်ခြင်းမရှိပါ။ နည်းပညာနှင့်ဝန်ဆောင်မှုရရှိသော်လည်းလုံလောက်မှုမရှိပါ။စိုက်ပျိုးထုတ်ကုန်ဈေးကွက်လက်လှမ်းမီသော်လည်း ဈေး ကောင်းမရ၊ ဈေးနှုန်းတည်ငြိမ်မှု မရှိပါ။ ကုန်သည်ပွဲစားများ၏ အလေးတင်းတောင်းမှန်ကန်မှု မရှိကြပါ။

(၂.၂.၂)မွေးမြူရေးလုပ်ငန်း

(၂.၂.၂.၁) မွေးမြူရေးနှင့် ငါးလုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်မှု အခြေအနေ

ဇယား (၁၉) မွေးမြူရေးနှင့် ငါးလုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်မှု အခြေအနေ

SAMPLE

မွေးမြူရေးနှင့် ငါးလုပ်ငန်း	အိမ်ထောင်စု	ကောင်ရေ	မှတ်ချက်/အခြေအနေ
မွေးမြူရေး			
ခိုင်းနွား	၇၀	၂၃၁	ဆေးကုခတစ်ကြိမ်လျှင်၇၀၀၀ကျပ်ကုန်ကျလေ့ရှိသည်။
နို့စားနွား	၆၈	၃၃၅	။
မြင်း			
ကျွဲ			
မြည်း			
လား			
ဆိတ်	၂	၅၀	စီးပွားဖြစ်မွေးမြူလေ့ရှိကြပါသည်။
သိုး	၂	၄၅	။
ဝက်	၄	၁၂	။
ကြက်	၉၄	၆၆၀	။
ဘဲ	၁	၅	။
နွားနောက်			
အခြား			
ငါးလုပ်ငန်း			
ငါးကန်			
ပုဇွန်ကန်			
ဂဏန်း မွေးမြူရေးလုပ်ငန်း			
ရေချို ငါးဖမ်းလုပ်ငန်း			
ကမ်းလွန် ငါးဖမ်းလုပ်ငန်း			
အခြား			

ရင်းမြစ်… (၁) အိမ်ထောင်စုစာရင်း ကောက်ယူမှု၊ (၂) ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - လယ်သမား အုပ်စု။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ကျေးရွာတွင် မွေးမြူရေးလုပ်ကိုင်သူ(၂၄၁)အိမ်ထောင်စု တစ်ပိုင်တစ် နိုင်အ နေ ဖြင့်မွေးမြူကြသည်။အချို့အိမ်ထောင်စုများမှာ မွေးမြူရေးကိုအမျိုးအစား(၁)မျိုးနှင့်အထက် မွေးမြူသည်ကိုတွေ့ရပါသည်။မွေးမြူထားသောအကောင်ရေမှာခိုင်းနွား(၂၃၁)ကောင်၊နို့စားနွား(၃၃၅)ကောင်၊ဆိတ်(၅၀)ကောင်၊သိုး(၄၅)ကောင်၊ဝက်(၁၂)ကောင်ကြက်(၆၆၀)ကောင်နှင့်ဘဲ(၁)ကောင်မွေးမြူကြသည်။တိရိစ္ဆာန်ရောဂါများအထူးသ ဖြင့်ခွာနာလျှာနာဖြစ်ပြီး ရောဂါကြောင့် သေဆုံးပျက်စီးမှုများ

ရှိတက်သည်။နည်းပညာဝန်ဆောင်မှုကို မြို့နယ် တိမွေး/ကုဦးစီးဌာနမှရရှိနိုင်သော်လည်း ဝန်ထမ်းမလုံလောက်မှုကြောင့်လွှမ်းခြုံဆောင်ရွက်ပေးနိုင်မှုအားနည်း သည်။မွေးမြူရေး၏ အဓိက အခက်အခဲမှာ နည်းပညာဝန်ဆောင်မှုအခက်အခဲ၊ ချေးငွေမရရှိမှု၊နည်းပညာဝန် ဆောင်မှု အခက်အခဲ၊ ချေးငွေမရရှိမှု၊ မျိုးကောင်းမျိုးသန့် လက်လှမ်းမီမှုမရှိ၊ အမြတ်အစွန်းရရှိမှု အခြေအနေ၊ သားငါးရောင်းချရာတွင် သားသတ်လိုင်စင်ရရှိသူ၏ခေါင်းပုံဖြတ်မှုခံရပြီးနှင့်လိုင်စင်ချထားရာတွင်ပွင့်လင်းမြင်သာမှု မရှိခြင်း။လွတ်လပ်စွာ ရောင်းချခွင့် မရ ကြပါ။

(၂.၂.၂.၂)မွေးမြူရေးကဏ္ဍ တိုးတက်စေရန်အတွက် အခွင့်အလမ်းများ

ဇယား (၂၀) မွေးမြူရေးကဏ္ဍ ထုတ်လုပ်မှုတိုးတက်စေရန်အတွက် အခွင့်အလမ်းများ

အခွင့်အလမ်း	**ဖော်ပြချက်/ ရှင်းလင်းချက်**
မွေးမြူရေး	
စားကျက်မြေ	တိုးချဲ့ရန်မြေလွတ်မရှိ။
ရေရရှိမှု	လုံလောက်မှုရှိပါသည်။
မျိုးတိရစ္ဆာန် လက်လှမ်းမီမှု	ဒေသအတွင်း ဆက်သွယ်ရရှိနိုင်မှုနည်းသည်။
ချေးငွေ	မရှိ။
သွင်းအားစု ဈေးကွက်	တံတားဦးတွင် အလုံအလောက်ရရှိနိုင်သည်။
ဝန်ဆောင်မှု ဈေးကွက်	တိမွေးကုဦးစီးဌာနရှိသည်။
ထုတ်ကုန် ရောင်းဝယ်မှု	ဈေးကွက်အလုံအလောက်မှုရှိသည်။
အိမ်ခြံဝင်းအတွင်း မြေနေရာ လုံလောက်မှု	လုံလောက်မှုရှိသည်။
အခြား	
ငါးလုပ်ငန်း	
ငါး/ပုဇွန်သားပေါက် လက်လှမ်းမီမှု	
ချေးငွေ	
သွင်းအားစု လက်လှမ်းမီမှု	
နည်းပညာ အကူအညီနှင့် နည်းလမ်းများ	
ထုတ်ကုန် ရောင်းဝယ်မှု	
အခြား	

SAMPLE

ရင်းမြစ် … ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - လယ်သမား အုပ်စု။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။စားကျက်မြေတိုးချဲ့နိုင်ရန်မရှိပါ။မွေးမြူရေးအတွက် ရေလုံလောက်မှုရှိသည်။ မျိုးကောင်းမျိုးသန့်မျိုးတိရိစ္ဆာန်များကိုဒေသအတွင်းဆက်သွယ်ရရှိနိုင်သော်လည်းနည်းပါသည်။မွေးမြူရ ေးအတွက်လိုအပ်သောသွင်းအားစုများကိုတံတားဦးတွင်အလုံအလောက်ဝယ်ယူရရှိနိုင်သည်။တိမွေး ကုဦးစီးဌာနရှိသည်။ဈေးကွက်အလုံအ လောက်ရှိသည်။ မွေးမြူရန် အိမ်ခြံဝန်းအလုံအလောက်ရှိသည်။

(၂.၂.၂.၃) မွေးမြူရေးနှင့် သားငါးထုတ်လုပ်မှုအတွက် ပြဿနာနှင့် စိန်ခေါ်မှုများ

ဇယား (၂၁) မွေးမြူရေးနှင့် သားငါးထုတ်လုပ်မှုအတွက် ပြဿနာနှင့် စိန်ခေါ်မှုများ

ပြဿနာနှင့်စိန်ခေါ်မှုများ	**ဖော်ပြချက်/ရှင်းလင်းချက်**
မွေးမြူရေး	
ဈေးငွေ ရရှိနိုင်မှု	မရပါ။
ကူးစက်ရောဂါဖြစ်ပွားမှု	နှစ်စဉ်ရာသီရောဂါများ ဆိုးရွားစွာ ကျရောက်လေ့ရှိသည်။
နည်းပညာ အကူအညီနှင့် နည်းလမ်းများ	လုံလောက်မှုမရှိ။
စီးပွားဖြစ် မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းများ အတွက် လိုင်စင်/ လေလံ လက်လှမ်းမီမှု	လိုင်စင်မရှိသဖြင့် သားသတ်လိုင်စင်ရှိသူ၏ ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်းကို ခံကြရသည်။
အခြား	
ငါးလုပ်ငန်း	
ငါးဖမ်းခွင့် ရရှိနိုင်မှု	
ဈေးငွေ ရရှိနိုင်မှု	
အခြား	

ရင်းမြစ် … (၁) ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - လယ်သမား အုပ်စု၊ (၂) မြို့နယ် မွေး/ကု ဦးစီးဌာန၊ မြို့နယ် ငါးလုပ်ငန်း ဦးစီးဌာန။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။မျိုးကောင်းမျိုးသန့်ရရှိရန်အခက်အခဲရှိသည် ။မွေးမြူရေးချေး ငွေမရှိ။ နှစ်စဉ် ရာသီရောဂါများဆိုးရွားစွာ ကျရောက်လေ့ရှိပြီးနည်းပညာဝန်ဆောင်မှု အချိန်မီမရ၊ ကာကွယ်ဆေးထိုးလေ့မရှိသောကြောင့်ဆုံးရှုံးမှုများသည်။နည်းပညာဝန်ဆောင်မှုလည်းလုံလောက်မှုမရှိ။ ဈေးကွက်အလုံအလောက်ရှိသော်လည်းလိုင်စင်မရှိသဖြင့် လွတ်လပ်စွာရောင်းဝယ်ခွင့်မရှိ၊ ဈေးကောင်း မရကြပါ၊ သားသတ်လိုင်စင်ရှိသူ၏ခေါင်းပုံဖြတ် ခြင်းကို ခံကြရသည်။

(၂.၂.၃) **စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးမဟုတ်သော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းကဏ္ဍ**

(၂.၂.၃.၁)စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးမဟုတ်သော အသက်မွေးလုပ်ငန်းများ

ဇယား (၂၂) စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးမဟုတ်သော အသက်မွေးလုပ်ငန်းများ

စဉ်	လုပ်ငန်းများ (ထုတ်ကုန်လုပ် ငန်း နှင့် ဝန်ဆောင်မှု)	လုပ်ငန်း အရေအတွက်	ဝန်ထမ်း / အလုပ်သမား အရေအတွက်	မိသားစု ဝင် လုပ်အား	ရပ်တည်နိုင်မှု (နိမ့်၊ လတ်၊ မြင့်) နှင့် ရှင်းလင်းဖော်ပြချက်
၁	သတ္တုတူးဖော်ရေး၊ ကျောက် ထုတ်လုပ်ရေး နှင့် သဘာဝ ရင်းမြစ်များ ထုတ်လုပ်ခြင်း				
၂	ထုတ်ကုန်လုပ်ငန်း				
	လျှပ်စစ်၊ ဓာတ်ငွေ့နှင့် ရေပေး ဝေရေး				
၄	ဆောက်လုပ်ရေး၊လက်သမား၊ ပန်းရံလုပ်ငန်း	၅၈		၅၈	နိမ့်(ပန်းပဲ)
၅	ယာဉ်၊ စက်ကိရိယာ၊ အိမ်သုံး ပစ္စည်းများ ပြင်ဆင်ရေး				
၆	ကျွမ်းကျင်ပညာရှင်များ (ဆံပင်၊ အလှပြင်၊ အပ်ချုပ်၊ အင်ဂျင်နီယာ၊ သင်တန်းပေး သူ)				
၇	လက်လီ- လက်ကားရောင်း ဝယ်ရေး	၄		၄	လတ်
၈	ဟိုတယ်နှင့် စားသောက်ဆိုင် လုပ်ငန်း				

SAMPLE

စဉ်	လုပ်ငန်းများ (ထုတ်ကုန်လုပ် ငန်း နှင့် ဝန်ဆောင်မှု)	လုပ်ငန်း အရေအတွက်	ဝန်ထမ်း / အလုပ်သမား အရေအတွက်	မိသားစု ဝင် လုပ်အား	ရပ်တည်နိုင်မှု (နိမ့်၊ လတ်၊ မြင့်) နှင့် ရှင်းလင်းဖော်ပြချက်
၉	ပို့ဆောင်ရေး၊ သိုလှောင်ရေး နှင့် ဆက်သွယ်ရေး				
၁၀	ငွေချေး ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်း (ဘဏ်၊ ငွေချေးခြင်းလုပ်ငန်း အပါအဝင် ငွေကြေးဝန်ဆောင် မှု လုပ်ငန်း)				
၁၁	အိမ်ခြံမြေ ရောင်းဝယ်ငှားရမ်း ခြင်းနှင့် ဆက်စပ်သော လုပ် ငန်းများ				
၁၂	ပြည်သူဝန်ဆောင်မှုလုပ်င န်း များ (အုပ်ချုပ်ရေး၊ ကာကွယ် ရေးနှင့် ဘေးကင်းလုံခြုံရေး)				
၁၃	ပညာရေး				
၁၄	ကျန်းမာရေး				
၁၅	လူမှုရေးလုပ်ငန်းများ				
၁၆	အိမ်များတွင် အငှားလိုက် လုပ်သူများနှင့် အမျိုးအမည်		-		

SAMPLE

စဉ်	လုပ်ငန်းများ (ထုတ်ကုန်လုပ် ငန်း နှင့် ဝန်ဆောင်မှု)	လုပ်ငန်း အရေ အတွက်	ဝန်ထမ်း / အလုပ် သမား အရေ အတွက်	မိသား စု ဝင် လုပ်အ ား	ရပ်တည်နိုင်မှု (နိမ့်၊ လတ်၊ မြင့်) နှင့် ရှင်းလင်းဖော်ပြချက်
	မဖော်ပြနိုင်သော လုပ်ငန်းများ				
၁၇	ပြင်ပအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ကုမ္ပဏီများတွင် လုပ်ကိုင်သူများ (ဥပမာ - UN, INGOs, Companies. etc.,)				
	စုစုပေါင်းအသက်မွေးလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်သူဦးရေ	**၁၅**	**-**	**၁၅**	

ရင်းမြစ် … (၁) အိမ်ထောင်စုစာရင်း ကောက်ယူမှု၊ (၂) ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု၊ စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးမဟုတ်သော ဝင်ငွေရလုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်သူ အုပ်စု။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ကျေးရွာတွင် အိမ်တွင်းမှု ကုန်ထုတ်လုပ်ငန်းနှင့်ပါတ်သက်၍ အိမ်တွင်းမှု လုပ်ငန်း မရှိပါ။ဆောက်လုပ်ရေး၊ ပန်းပဲလုပ်ငန်းတွင်(၅၈)ဦး၊ လက်လီလက်ကားရောင်းဝယ်ရေးတွင် (၄)ဦး၊ ဆံပင်၊စက်ချုပ်၊အလှပြင်လုပ်ငန်းတွင်(–)ဦးရှိပါသည်။ ၎င်းလုပ်ငန်းများကိုလု ပ်ကိုင်ရာတွင် လည်း အလုပ်အကိုင် နှင့်ဝင်ငွေပုံမှန်မရရှိခြင်း၊ လုပ်အားခနည်းခြင်းတို့ကြောင့် ဝင်ငွေ နည်းပါး သည်။ ကျေးရွာတွင် အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းနှင့်အသက်မွေးဝမ်းပညာကျွမ်းကျင်မှုလည်း နည်းပါး သည်။ အရင်းအနှီးလည်း နည်းပါးပြီး ဈေးငွေလည်း လက်လှမ်းမမီကြပါ။အသက်မွေးဝမ်းပညာသင်တန်းများ တက်ရောက်ရန်နှင့် လုပ်ငန်းထူထောင်ရန်လည်း ကုန် ကျစရိတ်နှင့် အရင်း အနှီး မတတ်နိုင်ကြပါ။

(၂.၂.၃.၂) စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးမဟုတ်သော အသက်မွေးလုပ်ငန်းများအတွက် အခွင့်အလမ်း၊ ပြဿနာနှင့် အခက်အခဲများ

ဇယား (၂၃-က) စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးမဟုတ်သော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအတွက် အခွင့်အလမ်းများ

SAMPLE

အခွင့်အလမ်း	**ဖော်ပြချက်/ ရှင်းလင်းချက်**
ဈေးကွက်နှင့်နီးသည်။ဈေးကွက်အလုံအလောက်ရှိ သည်။	တံတားဦးဈေးနှင့်နီးပြီးဒေသစိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးထွက်ကုန်များ၊သဲစသည့်ထွက်ကုန်များအတွက်ဈေးကွက်လုံလောက်မှုရှိသည်။
သံယံဇာတများရှိသည်။	သဲ၊သဘာဝဆေးဖက်ဝင်အပင်များ၊တောရိုင်းတိရိစ္ဆာန်များ၊ထင်းပင်များထွက်ရှိသည်။
တည်ငြိမ်အေးချမ်းမှုရှိသည်	နယ်မြေအေးချမ်းပြီး လွတ်လပ်စွာ သွားလာ ရောင်းဝယ်နိုင်သည်။
အလုပ်လုပ်နိုင်သောအရွယ်များရှိသည်။	ဘွဲ့ရနှင့်ဘွဲ့မရသေးသော အလုပ်လုပ်နိုင်သောအရွယ်များသည်။
လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးအသင့်အတင့်ကောင်း သည်။	လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးအသင့်အတင့်ကောင်းမွန်ပြီး တစ်နှစ်ပတ်လုံးရာသီမရွေးအချိန်မရွေး သွားလာ နိုင်သည်။
အသက်မွေးဝမ်းပညာအချို့တတ်မြောက်ကြသည်။	အပ်ချုပ်၊ယက္ကန်း၊ခြင်းထိုး၊ဖျာယက်စသည့်အသက်မွေးဝမ်းလုပ်ငန်းအ ချို့လုပ်ကိုင်စားသောက်သည်။

ရင်းမြစ် ... ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု၊ စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးမဟုတ်သော ဝင်ငွေရ လုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်သူ အုပ်စု၊ လူငယ် အုပ်စု။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ဈေးကွက်လည်းအလုံအလောက်ရှိသည်။တံတားဦးဈေးနှင့်နီးပြီး ဒေသစိုက်ပျိုး မွေးမြူရေးထွက်ကုန်များအတွက် ဈေးကွက်အလုံအလောက်ရှိသည်။သဲ၊သ ဘာဝဆေးဖက်ဝင်အပင်အနည်းငယ်၊ တောရိုင်းတိရိစ္ဆာန်များ၊ထင်းပင်များထွက်သည်။ နယ်မြေအေးချမ်းပြီးလွတ်လပ်စွာသွားလာရောင်းဝယ်နိုင်သည်။ဈေးကွက်ချိတ်ဆက်မှုရှိသည်။ဘွဲ့ရနှင့်ဘွဲ့မရသေးသော အလုပ် လုပ်နိုင်သော အရွယ်များသည်။လမ်းပန်းဆက် သွယ်ရေးအသင့်အတင့်ကောင်းမွန်ပြီး တစ်နှစ်ပါတ်လုံး သီမရွေး၊ အချိန်မရွေးသွားလာနိုင်သည်။ဈေးရောင်းအသက်မွေးဝမ်းလုပ်ငန်းအချို့ လုပ်ကိုင်စား သောက် ကြသည်ကိုတွေ့ရှိရသည်။

ဇယား (၂၃-ခ) စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးမဟုတ်သော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအတွက်

ပြဿနာနှင့်အခက်အခဲများ

ပြဿနာနှင့်အခက်အခဲများ	**ဖော်ပြချက်/ ရှင်းလင်းချက်**
အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းရှားပါးခြင်း နှင့်လုပ်အားခနည်းသည်။	ကျေးရွာတွင် အလုပ်လုပ်နိုင်သောအရွယ် အသင့်အတင့်ရှိသော်လည်း ပြင်ပရင်းနှီးလုပ်ငန်းများ ၊အလုပ်ရုံစက်ရုံများမရှိခြင်း

SAMPLE

ပြဿနာနှင့်အခက်အခဲများ	ဖော်ပြချက်/ ရှင်းလင်းချက်
	ကြောင့်လူ တိုင်း အလုပ်အကိုင်မရှိကြပါ။ နေ့စားလုပ်ခများ နည်းပြီး အလုပ်အကိုင် ပုံ မှန် မရှိပါ။
အသက်မွေးဝမ်းအတတ်ပညာ အားနည်း သည်။	ဘွဲ့ရနှင့်ဘွဲ့မရသေးသော အလုပ်လုပ်နိုင်သောအရွယ်များ သော်လည်း အသက်မွေးအတတ်ပညာနှင့်ကျွမ်းကျင်မှု အားနည်း နေကြသည်။သင်တန်း များ တက်ရောက်ရန်လည်း အရင်းအနှီး နှင့် အဆက်အသွယ် မရှိကြပါ။
လုပ်ရှိလုပ်ငန်းများအား ခေတ်မီ လုပ်ငန်း သုံးကရိယာများမရှိခြင်း။ ကျွမ်းကျင်မှုအားနည်းနေသေးခြင်း။ အရင်းအနှီးနှင့်ဈေးကွက်လက်လှမ်းမမီ နိုင်ခြင်း။	အပ်ချုပ်၊ပန်းရံ၊လက်သမားများရှိသော်လည်းခေတ်မှီလုပ် ငန်းသုံး ကရိယာများမရှိခြင်းနှင့်လက်ရှိလုပ်ငန်းများကျွမ်းကျင်မှုအားနည် းနေသေးသည်။ဆင်းရဲသားများအနေဖြင့်တစ်ပိုင်တစ်နိုင်လုပ်င န်းများထူ ထောင်ရန်အရင်းအနှီးမရှိ၊ဈေးကွက်လည်း လက်လှမ်း မမီနိုင်ကြပါ။

ရင်းမြစ် … ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု၊ စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးမဟုတ်သော ဝင်ငွေရ လုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်သူ အုပ်စု၊ လူငယ် အုပ်စု။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ကျေးရွာတွင် အလုပ်လုပ်နိုင်သော အရွယ်အသင့်အတင့်ရှိသော်လည်း ပြင်ပအရင်း အနှီးလုပ်ငန်းများအလုပ်ရုံစက်ရုံများမရှိခြင်းကြောင့် လူတိုင်းအလုပ်အကိုင် မရှိကြပါ။ နေ့စားလုပ်ခ များနည်းပြီး အလုပ်အကိုင်ပုံမှန်မရှိပါ။အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်း နည်းပါးသည်။ ဘွဲ့ရနှင့်ဘွဲ့မရ သေးသော အလုပ်လုပ်နိုင် သောအရွယ်များရှိသော်လည်း အသက်မွေးအတတ်ပညာနှင့် အတတ်ပညာ အားနည်းနေကြသည်။သင်တန်းများ တက်ရောက်ရန်လည်းအရင်းအနှီးနှင့် အဆက် အသွယ်မရှိကြပါ။အခြားအသက်မွေးဝမ်းလုပ် ငန်းများတွင်လည်း ကျွမ်းကျင်မှု အားနည်းသည်။ အရင်း အနှီး လည်း နည်းသည့်အပြင် ဈေးကွက်စနစ် လည်းမရှိပါ။

(၂.၃) ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများ

(၂.၃.၁) ရွှေ့ပြောင်းသွားလာမှု ဖြစ်ပေါ်လာပုံ၊ ပုံစံနှင့် အချိန်ကာလ

ဇယား (၂၄) ရွှေ့ပြောင်းသွားလာမှု ဖြစ်ပေါ်လာပုံ၊ ပုံစံနှင့် အချိန်ကာလ

#	ပုံစံ	အိမ်ထောင်စု အရေအတွက်	လူဦးရေ			ပြည်တွင်း			ပြည်ပ		
			ကျား	မ	ပေါင်း	ကျား	မ	ပေါင်း	ကျား	မ	ပေါင်း
၁	ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သား တစ်ဦး အနည်းဆုံးရှိသော အိမ်ထောင်စု										

SAMPLE

#	ပုံစံ	အိမ်ထောင်စု အရေအတွက်	လူဦးရေ			ပြည်တွင်း			ပြည်ပ		
			ကျား	မ	ပေါင်း	ကျား	မ	ပေါင်း	ကျား	မ	ပေါင်း
၂	ရွှေ့ပြောင်းလုပ်ကိုင်သောကျေးရွာရှိလူဦးရေ										
၃	ကျေးရွာပြင်ပသို့ ရွှေ့ပြောင်းမှုကာလ										
	၃ လ အထိ	-									
	၆ လ အထိ	-									
	၁၂ လ အထိ	-									
	၁၂ လ အထက်	-									

ရင်းမြစ် … (၁) အိမ်ထောင်စုစာရင်း ကောက်ယူမှု၊ (၂) ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေး မဟုတ်သော ဝင်ငွေရလုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်သူ အုပ်စု၊ လူငယ် အုပ်စု။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။မရှိပါ။

(၂.၃.၂) ရွှေ့ပြောင်းသွားလာရခြင်း၏ အဓိက အကြောင်းရင်း

ဇယား (၂၅) ရွှေ့ပြောင်းသွားလာရခြင်း၏ အဓိက အကြောင်းရင်း

စဉ်	အကြောင်းအရာ	လူဦးရေ
၁	ပိုမိုကောင်းမွန်သော အလုပ်အကိုင်နှင့် ဝင်ငွေ အခွင့်အလမ်းများ ရှာဖွေရန်	
၂	နိုင်ငံရေးနှင့်ဆိုင်သော အကြောင်းရင်း	
၃	ဒေသတွင်း ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားမှုကြောင့် လုံခြုံမှု မရှိသည့် အကြောင်းရင်း	
၄	အခြား	

ရင်းမြစ် … အိမ်ထောင်စုစာရင်း ကောက်ယူမှု။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။မရှိပါ။

(၂.၃.၃) ရွှေ့ပြောင်းလုပ်ကိုင်သူများမှ ပြန်ပို့ငွေ

ဇယား (၂၆) ရွှေ့ပြောင်းလုပ်ကိုင်သူများမှ ပြန်ပို့ငွေ

စဉ်	အကြောင်းအရာ	အိမ်ထောင်စု အရေအတွက်				
		စုစုပေါင်း	% ကျေးရွာ အတွင်း ရှိ စုစုပေါင်း အိမ်ထောင်စု	မြင့်	လတ်	နိမ့်
၁	ပြန်ပို့ငွေကို မှီခိုနေရသော အိမ်ထောင်စု အရေအတွက်					
၂	ပြန်ပို့ငွေ လမ်းကြောင်းများ					

SAMPLE

စဉ်	အကြောင်းအရာ	အိမ်ထောင်စု အရေအတွက်				
		စုစု ပေါင်း	% ကျေးရွာ အတွင်း ရှိ စုစုပေါင်း အိမ်ထောင်စု	မြင့်	လတ်	နိမ့်
	ငွေလွှဲလုပ်ငန်း (ဟွန်ဒီ)			-	-	-
	ဘဏ်			-	-	-
	လူကြုံဖြင့်လွှဲပို့ခြင်း			-	-	-
	ငွေလွှဲလုပ်ငန်းနှင့် ဘဏ်			-	-	-
	- ငွေလွှဲလုပ်ငန်း၊ ဘဏ်နှင့် လူကြုံ ဖြင့်လွှဲပို့ခြင်း			-	-	-

ရင်းမြစ် … (၁) အိမ်ထောင်စုစာရင်း ကောက်ယူမှု၊ (၂) ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။မရှိပါ။

(၂.၄) ကုန်စည်နှင့် ဝန်ဆောင်မှု ဈေးကွက်

ဇယား (၂၇) ကုန်စည်နှင့် ဝန်ဆောင်မှု၊ ဈေးကွက်လက်လှမ်းမီမှု အခြေအနေ

ဈေးကွက်လက်လှမ်းမီမှု	အနီးဆုံးဈေး	အကြီးစားဈေးကွက်
ရွာမှအကွာအဝေး (မိုင်)	တံတားဦးဈေး(၆)မိုင်	မန္တလေးဈေးမိုင်(၂၀)
သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး လမ်းကြောင်း နှင့် ၎င်း၏ အထောက်အပံ့များ	ကိုယ်ပိုင်ဆိုင်ကယ်၊အငှာ ဆိုက်တွဲ၊ထော်လာဂျီ	လိုင်ကား၊ ဆိုင်ကယ်၊
ကုန်စည်အမျိုးအစားနှင့် ဝန်ဆောင် မှုပေးနိုင်မှု	အထည်၊စက်ပစ္စည်း၊ကုန် စိမ်း၊ သားငါး	လူသုံးကုန်ပစ္စည်းမျိုးစုံ
ဈေးအခြေခံအဆောက်အဦနှင့် ဝန်ဆောင်မှု	သွပ်မိုး၊သစ်သားကာ၊သစ် သား ခင်း	ကျောက်သွေးလောင်းသုံးဆ င့်တိုက်တန်းကြီး

ရင်းမြစ် … ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု၊ လယ်သမား အုပ်စု၊ အမျိုးသမီး အုပ်စု၊ စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးမဟုတ်သော ဝင်ငွေရလုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်သူ အုပ်စု။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။စိုက်ပျိုးရေးနှင့်မွေးမြူရေး ထုတ်ကုန်များအတွက် ကျေးရွာနှင့်နှင့် (၈)မိုင် ကွာ ဝေးသော တံတားဦးဈေးတို့တွင် ဈေးကွက်အလုံအလောက်ရှိသည်။ အထည်၊စက်ပစ္စည်း ၊ကုန်စိမ်းနှင့် သားငါးကို တံတားဦးဈေးတွင်အလွယ်တကူဝယ်ယူရရှိနိုင်ပြီး အခြားလူသုံးကုန် ပစ္စည်းများကိုမိုင်(၂၀)အကွာမန္တလေးဈေးသို့ ကိုယ်ပိုင်ဆိုင်ကယ်၊ ကား၊ ဆိုင်ကယ်တက္ကစီ၊ အခြားရွာမှ ပြေးဆွဲသော လိုင်းကားစသည်တို့ဖြင့် ရာသီမရွေးသွား ရောက် ဝယ်ယူကြရသည်။ ပုံမှန်ပြေးဆွဲသည့် အများသုံး ယာဉ်မရှိပါ။

SAMPLE

(၂.၅) ငွေကြေးလက်လှမ်းမီမှုနှင့် ဘဏ်လုပ်ငန်း

ဇယား (၂၈) ငွေကြေးလက်လှမ်းမီမှုနှင့် ဘဏ်လုပ်ငန်း

ချေးငွေ ရရှိနိုင်သည့် နေရာ	**ငွေကြေး ဝန်ဆောင်မှု အမျိုးအစား**	**ပြန်လည် ပေးဆပ်ရမည့် ကာလ**	**အတိုး နှုန်း (လ)**	**အပေါင်ခံ ပစ္စည်း လိုအပ်မှု**	**ချေးငွေရရန် အခက်အခဲများ**
အစိုးရဘဏ် (သမဝါယမ ဘဏ်)					
စိုက်ဘဏ်	ချေးငွေ	၆လ	၀.၇၅ %	ပုံစံ ၇	ပုံစံ ၇ ရှိသူတောင်သူသာငွေချေးနိုင်
ပုဂ္ဂလိကဘဏ်					
ပုဂ္ဂလိက အသေး စား ချေးငွေဝန် ဆောင်မှုကဏ္ဍ					
အဖွဲ့အလိုက်ငွေစု/ငွေချေး အစီအစဉ်					
ငွေချေးပေးသူ					
အပေါင်ဆိုင်					
မိတ်ဆွေနှင့် ဆွေမျိုးများ					
အခြား					

ရင်းမြစ် ... (၁) ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု၊ လယ်သမား အုပ်စု၊ အမျိုးသမီး အုပ်စု၊ စိုက်ပျိုး မွေးမြူရေးမဟုတ်သော ဝင်ငွေရလုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်သူ အုပ်စု၊ (၂) သက်ဆိုင်ရာ ငွေကြေး ဝန်ဆောင်မှု ပေးသော အဖွဲ့များ။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။

ကျေးရွာတွင်အစိုးရငွေချေးစနစ်နှင့်ပါတ်သက်၍စိုက်ပျိုးရေးဘဏ်ငွေချေးစနစ်တို့ရှိသည်။စိုက်ဘဏ်ချေးငွေသည်ပုံစံ၇ရှိသောလယ်မြေတစ်ဧကလျှင်၂၀၀၀၀၀ကျပ်နှုန်းဖြင့်တောင်သူတစ်ဦးလျှင်အများဆုံး၁၀ဧကအထိသာချေးယူခွင့်ရှိသည်။ချေးငွေရရှိပြီးချေးငွေကာလမှာ၆လဖြစ်သည်။အတိုးနှုန်းမှာ(၀.၇၅%)ဖြစ်

SAMPLE

သည်။သို့သော် စိုက်ဘဏ်ချေးငွေမှာ အချိန်မီထုတ်ချေးပေးခြင်းမရှိ၊ကုန်ကျစရိတ်လုံ လောက်မှုမရှိ၊ ကာလတို(၆ လ) ချေးငွေ၊ ပြန်ဆပ်ချိန်ကိုအတိအကျသတ်မှတ်ထားသောကြောင့် သီးနှံအောင်ပါက ဈေးကောင်းမစောင့်နိုင်ဘဲရောင်းချပြန် ဆပ်ရခြင်း၊ရာသီဥ တုအခြေအနေကြောင့် သီးနှံမအောင်မြင်ပါကလည်း မိမိရှိရာ(ကျွဲ၊နွား၊လယ်၊ယာ၊ရွှေထည်စ သည်)ရောင်း၊ပေါင်ပြီးမဖြစ်မနေပေးဆပ်ကြရသည်။

(၂.၆) ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် သဘာဝ ရင်းမြစ်များ စီမံခန့်ခွဲမှု

(၂.၆.၁) ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် သဘာဝရင်းမြစ်များ စီမံခန့်ခွဲမှုအတွက် လက်ရှိ အလေ့အကျင့်နှင့် အခက်အခဲများ

ဇယား (၂၉) သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် သဘာဝရင်းမြစ် စီမံခန့်ခွဲမှုအတွက် လက်ရှိ အလေ့အကျင့်နှင့် အခက်အခဲများ

အခက်အခဲ	**အန္တရာယ်ရှိမှု (မြင့်/လတ်/နိမ့်)**	**ဖော်ပြချက်/ရှင်းလင်းချက်**
မြေဆီဩဇာ အခြေအနေ	လတ်	အသင့်အတင့်ကောင်းမွန်ပါသည်။
အပင်မျိုးစိတ်များ	မြင့်	ထိန်းသိမ်းမှုအားနည်းပြီးထုတ်ယူရောင်းချမှု များသည်။
ဖျက်ပိုးနှင့်ရောဂါကာကွယ် ထိန်းချုပ်မှု	လတ်	အသင့်အတင့်ကျရောက်သည်။
ရေရင်းမြစ်	လတ်	ပြုကန်ဆည်ရေနှင့်မိုးရေကို အားကိုးနေရပြီး မြေအောက်ရေ တူးဖေါ်ရရှိနိုင်သည်။
ငါးမျိုးကွဲများ		မရှိပါ။
အခြားတိရစ္ဆာန်မျိုးကွဲများ	မြင့်	ထိန်းသိမ်းမှုအားနည်းပြီးထုတ်ယူသုံးရောင်း ချမှုများသည်။
စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှု	မြင့်	စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ စည်းကမ်းမဲ့ စွန့်ပစ် ကြသည်။

ရင်းမြစ် ... ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု၊ လယ်သမား အုပ်စု။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ကျေးရွာတွင် မြေဆီဩဇာအခြေအနေမှာ အသင့်အတင့်ကောင်းမွန်ပါ သည်။ သို့သော် ဓါတ်မြေဩဇာများအလွန်အကျွံသုံးစွဲခြင်းနှင့် စိုက်နည်းစနစ်မှားယွင်းမှုကြောင့်လည်း မြေဆီဩဇာ အန္တရာယ်ရှိမှုလတ်ပါသည်။တောင်သူများအနေဖြင့် ဘက်စုံပိုးမွှားနှိမ်နင်းရေး စနစ်အစားဓါတုပိုးသတ်ဆေးများကိုသာအသုံးပြုမှုများပြားသည်။စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုတွင်လည်းပလပ်စတစ်အိတ်ခွံ၊ပုလင်းခွံ၊ဗူးခွံများကိုစနစ်တကျမစွန့်ပစ်ကြသဖြင့် အန္တရာယ်ရှိမှုမြင့်သည်။ သဘာဝပါတ်ဝန်းကျင် ဆိုင်ရာ အသိပညာပေး လုပ်ငန်းများမြှင့် တင်ဆောင်ရွက်ပေးသင့်သည် ။ရေအရင်းအမြစ်အနေဖြင့် လည်းပြုကန်ဆည်ရေနှင့်မိုးရေကိုသာ အားထားရသော်လည်းမြေအောက်ရေ တူးဖော်

SAMPLE

ရရှိနိုင်သဖြင့်အန္တရာယ်ရှိမှုလတ်အနေအထားတွင်ရှိသည်။ကျေးရွာတွင်ချောင်းမရှိသဖြင့်ငါးမျိုးကွဲမရရှိနိုင်ပါ။အခါအားလျော်စွာကျရောက်တက်သောမိုးခေါင်ခြင်းကသဘာဝဘေးအန္တရာယ်တစ်ရပ်အနေဖြင့် ရှိနေဆဲ ဖြစ်ပါ သည်။

(၂.၇) ပညာရေး

(၂.၇.၁)ပညာရေးနှင့် စာတတ်မြောက်မှု

ဇယား (၃၀) မူလတန်း၊ အလယ်တန်း၊ အထက်တန်းနှင့် တက္ကသိုလ်အဆင့် စာတတ်မြောက်မှုနှုန်း

အတန်းပညာပြီးမြောက်မှု	ကျား	မ	ပေါင်း	၉ နှစ်နှင့်အထက် လူဦးရေ၏%
စာမတတ်သူဦးရေ	၅	၉	၁၄	၂.၈%
ဘုန်းကြီးကျောင်းသင်ပညာရေး	၂၂	၂၄	၄၆	၉.၄%
မူလတန်းပညာရေး မပြီးဆုံးသူဦးရေ	၃၄	၄၈	၈၂	၁၆.၈%
မူလတန်းပညာရေး ပြီးဆုံးသူဦးရေ	၁၄၄	၁၄၀	၂၈၄	၅၈.၁%
အလယ်တန်းပညာရေး ပြီးဆုံးသူဦးရေ	၂၄	၂၀	၄၄	၉.၀%
အထက်တန်းပညာရေး ပြီးဆုံးသူဦးရေ	၃	၁	၄	၀.၈%
တက္ကသိုလ်ပညာ ပြီးဆုံးသူဦးရေ	၆	၉	၁၅	၃.၁%
၉ နှစ်နှင့်အထက် လူဦးရေပေါင်း	**၂၃၈**	**၂၅၁**	**၄၈၉**	**၁၀၀%**

ရင်းမြစ် … အိမ်ထောင်စုစာရင်း ကောက်ယူမှု။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ကျေးရွာ၏ပညာရေးအဆင့်အတန်းသည် အသင့်အတင့်အနေအထားတွင် ရှိနေ သေးကြောင်းတွေ့ရှိရပါသည်။ကျေးရွာတွင် စာမတတ်သူ(၁၄)ဦးသာ ရှိပါသည် ။ဘုန်းကြီးကျောင်းသင်ပညာရေး ပြီးဆုံးသူ(၄၆)ဦး၊ မူလတန်းပညာရေး မပြီးဆုံးသူ(၈၂) ဦး (၁၆.၈%) ၊မူလတန်းပညာ ရေးပြီးဆုံးသူ (၂၈၄)ဦး (၅၈.၁%)၊ အလယ်တန်းပြီးဆုံးသူဦးရေ(၄၄)ဦး(၉.၀%)၊ အထက်တန်းပညာရေး ပြီးဆုံးသူ(၄)ဦး(၀.၈%)နှင့် တက္ကသိုလ်ပညာရေးပြီးဆုံးသူဦးရေ(၁၅)ဦး(၃.၁%) ရှိနေသည်ကို တွေ့ရသည်။အတန်းပညာတတ်မြောက်မှုတွင် ဘုန်းကြီးကျောင်းသင်ပညာရေး၊ မူလတန်းမပြီးဆုံးသူနှင့် ဘွဲ့ရအရေအတွက်ကို လေ့လာရာတွင်အမျိုးသားဦးရေကများပြီး အမျိုးသမီးဦးရေက နည်းသည်ကို တွေ့ရသည်။သားယောက်ကျားလေးများမှာမိသားစုဝင်ငွေအတွက် လုပ်ကိုင်ကြရသောကြောင့် ပညာပြီးဆုံး အောင်မသင်ကြား နိုင်ကြပါ။

(၂.၇.၂) ကျောင်းတက်နှုန်း

ဇယား (၃၁) ကျောင်းတက်နှုန်း

ပညာရေးအဆင့်အတန်း	**ကျား**	**မ**	**ပေါင်း**	**စုစုပေါင်းကျောင်းနေအရွယ် လူဦးရေ၏%**
မူလတန်း (၅-၉ နှစ်)	၇၅	၆၀	၃၃၅	၀.၅၇%
အလယ်တန်း (၁၀-၁၄နှစ်)	၇	၈	၁၅	၀.၆၂%
အထက်တန်း (၁၅-၁၆ နှစ်ကြား)	၃	၄	၇	၀.၀၄၄%
တက္ကသိုလ် ကျောင်းသား၊ သူ	၄	၁	၅	

ရင်းမြစ် … (၁) ကျောင်းဝင်စာရင်း၊ (၂) ဆယ်အိမ်မှူးများ။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ ကျေးရွာတွင် မူလတန်းကျောင်းသာရှိပြီး မူလတန်းကျောင်းနေအရွယ်(၅-၉နှစ်) စုစုပေါင်း ၃၃၅ယောက် ရှိသည်။အလယ်တန်းကျောင်းနေအရွယ်(၁၀-၁၄နှစ်)စုစုပေါင်း(၁၅) ယောက်၊ အထက် တန်းကျောင်းနေအရွယ်(၁၅-၁၆နှစ်)စုစုပေါင်း(၇)ယောက်နှင့် တက္ကသိုလ်တက်နေကျောင်းသား/သူ စုစုပေါင်း ဦးရေ (၅)ယောက် ရှိကြောင်းတွေ့ရသည်။

(၂.၇.၃) စာသင်ကျောင်းဆောင် အခြေအနေနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများ

ဇယား (၃၂) စာသင်ကျောင်းဆောင် အခြေအနေနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများ

အကြောင်းအရာ	**မူလတန်းကျောင်း**			**အလယ်တန်းကျောင်းခွဲ**		
ရွာမှ အကွာအဝေး(မိုင်)	ရွာတွင်း					
သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးဝန်ဆောင်မှု	ခြေလျင်					
စာသင်ကျောင်း အရွယ်အစား (အလျား၊ အနံ၊အမြင့်)	ပင်မဆောင် (၆၀ပေ × ၄၀ ပေ × ၂၀ ပေ)					
အမိုး၊ နံရံ၊ အခင်း အရည်အသွေး	သွပ်မိုး၊ အုတ်နံရံ၊ အုတ်ခင်း					
ကျောင်းသုံး ပရိဘောဂ (လုံလောက်မှု ရှိ/မရှိ) နှင့် ကျောင်းအိမ်သာအခြေအနေ	ရှိ ရှိ					
ကျောင်းအာဟာရတိုက်ကျွေးမှု (အာဟာရ အမျိုးအစားနှင့် ကြိမ်ရေ)	ရှိ။(ထမင်း၊ဆံပြုတ်၊ကြာဇံဟင်း၊ရေခဲမုန့်၊ကိတ်မုန့်၊ခေါက်ဆွဲ၊မုန့်တီ၊မုန့်ဟင်းခါး)၃၀					
ကျောင်းဆရာဦးရေ	**ကျား**	**မ**	**ပေါင်း**	**ကျား**	**မ**	**ပေါင်း**
အစိုးရခန့်	၂	၃	၅			
ကျေးရွာခန့်(မူကြို)						

SAMPLE

ရင်းမြစ် … (၁) ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု၊ (၂) မိဘဆရာအသင်း။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။လက်ရှိကျေးရွာရှိ မူလတန်းကျောင်းပင်မအဆောင်မှာအလျား ၈၀ပေ၊ အနံ ၄၀ပေ၊အမြင့်၃၀ပေဖြစ်ဖြစ်ပါသည်။သွပ်မိုး၊အုတ်နံရံ ကာ၊အုတ်ခင်းဖြစ်ပါသည်။ ကျောင်းသုံးပရိဘောဂ၊ ကျောင်းယင်လုံအိမ်သာ၊ကျောင်းသောက်ရေ၊သင်ထောက်ကူ ပစ္စည်းများ လုံလောက်မှုရှိပါသည်။ ကျောင်းအာဟာ ရတိုက်ကျွေးမှုအနေဖြင့် ထမင်း၊ဆံပြုတ်၊ကြာဇံ၊ရေခဲမုန့်၊ ကိတ်မုန့်၊ခေါက်ဆွဲ၊မုန့်တီ၊မုန့်ဟင်းခါး၊ အာဟာရမုန့်စသည်ဖြင့် တစ်နှစ်လျှင် သုံးကြိမ်တိုက်ကျွေးမှု ရှိပါသည်။ ကျောင်းဆရာအရေအတွက် မှာအစိုးရ ခန့်ကျား၄ဦး၊မ၆ဦးစုစုပေါင်း၁၀ဦးရှိပါသည်။ကျောင်းကျန်းမာရေးပညာ ပေးအစီအစဉ်များလည်းမရှိကြ ပါ။

(၂.၇.၄) ပညာရေး အခက်အခဲနှင့် ပြဿနာများ

ဇယား (၃၃) ပညာရေး အခက်အခဲနှင့် ပြဿနာများ

အခက်အခဲ/ ပြဿနာ	**ရှင်းလင်းချက်**
ကျောင်းဆရာ/မ ဦးရေ	၄ဦး(က ၂+ မ၃)
တပည့် - ဆရာ အချိုး	မူလတန်း ၇.၁
မူလတန်းပညာ ကျောင်းထွက်နှုန်း	(၁၅.၄)
မသန်စွမ်းသူများအတွက် ပညာရေး အထူးအစီအစဉ်	မရှိ။
ကျောင်းသုံးစာအုပ်နှင့်စာရေးကိရိယာ	လုံလောက်မှု မရှိ
ဆင်းရဲသော မိသားစုများအတွက် ကျောင်းစရိတ် မတတ်နိုင်မှု	အစီအစဉ်မရှိ။ ထောက်ပံ့မှုမရှိ။
ကျောင်းအားကစားဆိုင်ရာ ပစ္စည်းများ လက်လှမ်းမီမှု	မရှိ။
မိဘဆရာအသင်း၏အခန်းကဏ္ဍ	ရှိ။

ရင်းမြစ် … (၁) ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု၊ (၂) မိဘဆရာအသင်း။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ တပည့်/ဆရာအချိုးမှာ မူလတန်း တွင် ၇: ၁ အချိုးဖြစ်သောကြောင့် ဆရာလုံလောက်မှုလည်းရှိပါသည်။အားကစားပစ္စည်းလုံလောက်မှုမရှိကြပါ။အားကစားကွင်းလည်းမရှိပါ။မိဘဆရာအသင်း၏ စိတ်ဝင်စားမှု၊တက်ကြွစွာပါဝင်မှုအားနည်းကြသည်။

(၂.၈) ကျန်းမာရေးနှင့် အာဟာရ

(၂.၈.၁) အဖြစ်များသော ရောဂါများ

ဇယား (၃၄) အဖြစ်များသော ရောဂါများ

#	ရောဂါ	ပျံ့နှံ့မှု/ဖြစ်ပွားမှု			မှတ်ချက် / သုံးသပ်ချက်
		မြင့်	နိမ့်	မရှိ	
၁	ဝမ်းပျက်ဝမ်းလျှော		Â		သောက်သုံးရေသန့်ရှင်းမှုအားနည်းသည်။
၂	သွေးလွန်တုပ်ကွေး	Â			ခြင်ပေါက်ပွါးမှုအဆမတန်များပြားခြင်း။
၃	ငှက်ဖျား			မရှိ	ခြင်ပေါက်ပွါးမှုအဆမတန်များပြားခြင်း။
၄	အသက်ရှူလမ်းကြောင်းကူးစက်ရောဂါ			မရှိ	
၅	HIV, AIDS, လိင်မှတဆင့် ကူးစက်နိုင်သောရောဂါ များ			မရှိ	
၆	တီဘီ	Â			အသက်ရှူလမ်းကြောင်းနှင့်လူ့အသုံးအဆောင်ပစ္စည်းများအတူသုံးရာမှ ကူးစက် နိုင် သည်။
၇	ဆီးချို	Â			နေ့စဉ်စားသုံးနေရသော အစားအစာသန့်ရှင်းမှုနည်းပါးခြင်း၊ ဓါတုဆေးဝါးအလွန်အကျွံသုံးစွဲထားသောအစားအစာများကို နေ့စဉ်မလွှဲမရှောင် စားသုံး နေရခြင်း။ ဆင်းရဲသားများကျန်းမာရေးဗဟုသုတအားနည်းခြင်း၊ ကျန်းမာရေးလေ့ကျင့်ခန်းလုပ်သည့် အလေ့အထမရှိခြင်း၊ လေ့ကျင့်ခန်းလုပ်ရန် ကျန်းမာရေးပစ္စည်းကရိယာနှင့်
၈	သွေးတိုး	Â			

SAMPLE

#	ရောဂါ	ပျံ့နှံ့မှု/ဖြစ်ပွားမှု			မှတ်ချက် / သုံးသပ်ချက်
		မြင့်	နိမ့်	မရှိ	
					ပါတ်ဝန်းကျင် အခြေအနေကောင်းများမရှိခြင်း၊ တို့ကြောင့် ဆီးချို၊ သွေးတိုး၊ရောဂါမှာ ဖြစ်ပွါးမှု မြင့်သည်။
၉	အသည်းရောဂါ (ဘီ၊ စီ)		Â		
၁၀	အာဟာရ ချို့တဲ့မှု			Â	
၁၀	အခြား ကူးစက်နိုင်သော ရောဂါများ			မရှိ	

ရင်းမြစ် … (၁) ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု၊ အမျိုးသမီး အုပ်စု (၂) ကျေးလက်ကျန်းမာ ရေးဌာန/ကျေးလက်ကျန်းမာရေး ဌာနခွဲ။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ ကျေးရွာတွင် ရွာသားအများစုသည် သာမန်အားဖြင့် ကျန်းမာရေးကောင်းမွန်ကြပြီး အာဟာရပြည့်ဝမှုရှိကြသည်။ဝမ်းပျက်ဝမ်းလျှောတွင်နိမ့်သည်။ခြင်ပေါက်ပွားမှုအဆမတန်များပြားခြင်းကြောင့်သွေးလွန်တုပ်ကွေးဖြစ်ပွာမှုနှုန်းမြင့်ပါသည်။ငှက်ဖျားဇုန်အတွင်းမရှိသောကြောင့်ငှက်ဖျားတွင်နိမ့်သည်။အသက်ရှူလမ်းကြောင်းကူးစက်ရောဂါ၊AIDS,HIV,vလိင်မှတဆင့်ကူးစက်နိုင်သောရောဂါများနှင့်ကူးစက်နိုင်သောရောဂါတို့တွင်မရှိကြပါ။နေ့စဉ်စားသုံးနေရသောအစားအစာများသန့်ရှင်းမှုနည်းပါးခြင်း၊စားသုံးဆီများမသန့်ခြင်း၊ဓါတ်မြေသြဇာနှင့်ပိုးသတ်ဆေးအလွန်အကျွံသုံးစွဲထားသောဟင်းသီးဟင်းရွက်မျ ားကိုနေ့စဉ်ဝယ်ယူစားသုံးရခြင်း၊ ကြာရှည်ခံဆေးများအသုံးပြုထားသောအသားငါး၊ အစိုအခြောက်များကိုစားသုံးနေကြရခြင်း၊သဘာဝမဟုတ်သောကြီးထွားမြန်အသားငါးများကိုနေ့စဉ်ဝယ်ယူစားသုံးနေကြရခြင်း၊ဈေးကွက်အတွင်းဓါတ်မြေသြဇာ၊ပိုးသတ်ဆေး၊အသီးမှည့်ဆေး၊ဟော်မုန်းအလွန်အကျွံသုံးစွဲထားသောသစ်သီးဝလံများကိုရောင်းချနေခြင်း၊နေ့စဉ်ဝယ်ယူစားသုံးနေရခြင်း၊၎င်းအစားအစာများကိုလည်းအစိုးရမှစနစ်တကျကြီးကြပ်၊စီစစ်မှုမရှိခြင်း၊ဟင်းချိုမှုံ၊ကြက်သားမှုံ့များကိုအလွန်အကျွံသုံးစွဲခြင်း၊ဆိုးဆေး၊ချွတ်ဆေး၊ပွဆေးပါသောမုန့်နှင့်သရေစာများကိုရောင်းချခြင်း၊ဝယ်ယူစား သုံးနေရခြင်း၊ဆင်းရဲသားများကျန်းမာရေးဗဟုသုတနည်းခြင်း၊ကျန်းမာရေးလေ့ကျင့်ခန်းလုပ်သည့်အလေ့အထမရှိခြင်း၊လေ့ကျင့်ခန်းလုပ်ရန်ကျန်းမာရေးပစ္စည်းကရိယာမရှိခြင်းတို့ကြောင့်ဆီးချို၊သွေးတိုး၊ရောဂါမှာဖြစ်ပွါးမှု များရှိပါသည်။ သို့သော် နိမ့်သည်။အခြားကူးစက်နိုင်သော ရောဂါများနှင့်အာဟာရချို့တဲ့မှုများမှာမရှိပါ။

SAMPLE

(၂.၈.၂) လွန်ခဲ့သော (၁၂) လအတွင်း ကာကွယ်ဆေးထိုးနှံမှု

ဇယား (၃၅) လွန်ခဲ့သော (၁၂) လအတွင်း ကာကွယ်ဆေးထိုးနှံမှု

စဉ်	ကာကွယ်ဆေးထိုးခြင်း	ရှိ	မရှိ	မှတ်ချက် / သုံးသပ်ချက်
၁	အဆုတ်ရောဂါ	Â		ဆေးလိပ်သောက်သုံးမှုများခြင်း၊အခိုးအငွေ့ရှူရှိုက် ရခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်။
၂	ဆုံဆို့၊ ကြက်ညှာ၊ မေးခိုင်နှင့် အသည်းရောင် အသားဝါ	Â		
၃	ပိုလီယိုရောဂါ	Â		
၄	မေးခိုင် (ကိုယ်ဝန်ဆောင် ကာလအတွင်း)	Â		
၅	ဝက်သက်ရောဂါ	Â		
၆	အခြား စုပေါင်းကာကွယ်ဆေး ထိုးနှံမှု	Â		
၇	အာဟာရ မှတ်တမ်းယူမှု (အရပ်အမြင့်၊ အလေးချိန်၊ လက်မောင်းပတ်)	Â		
၈	အာဟာရပညာပေး အစီအစဉ်	Â		

ရင်းမြစ် … (၁) ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု၊ အမျိုးသမီး အုပ်စု၊ (၂) ကျေးလက်ကျန်းမာ ရေးဌာန/ကျေးလက်ကျန်းမာရေး ဌာနခွဲ။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ကာကွယ်ဆေး တစ်နှစ် ၃ ကြိမ်ပုံမှန်ထိုးပေးသည်။ အာဟာရပညာပေးဝန်ဆောင်မှုရှိပါသည်။

(၂.၈.၃)ကျန်းမာရေးအထောက်အပံ့များ(ဆေးရုံ/ဆေးပေးခန်းများ)

ဇယား (၃၆) ကျန်းမာရေး အထောက်အပံ့နှင့် ဝန်ဆောင်မှုများ

ကျန်းမာရေး ဝန်ဆောင်မှု	ခရီး အကွာ အဝေး (မိုင်)	အခန်း/ ကုတင် (လုံလောက်မှုရှိ /မရှိ)	ကျန်းမာရေး ဝန်ထမ်းဦးရေ	ဆေးနှင့်ပတ်သက်သော အသုံးအဆောင် ပစ္စည်း များ (လုံလောက်မှု/ မလုံလောက်မှု)	မှတ်ချက်
ကျေးလက် ကျန်းမာရေး ဌာန	(၁)မိုင်ကန်ကြီး(န)		ကျန်းမာရေးမှူး- သားဖွားဆရာမ - အရံသားဖွားဆရာမ- ကြီးကြပ် (၁) – ကြီးကြပ် (၂) – တိုင်းရင်းဆေးကု- အရပ်လက်သည်-		
တိုက်နယ် ဆေးရုံ	တောင်ပြုံး(၅) မိုင်		ဆရာဝန် - ၁ဦး လ/ထ - ၃ဦး ကျန်းမာရေးမှူး- သူနာပြု - သားဖွားဆရာမ - အရံသားဖွားဆရာမ- ခွဲစိတ်ကျွမ်းကျင်-	လုံလောက်မှုမရှိ	
မြို့နယ် ဆေးရုံ	တံတားဦး ၁၀မိုင်	ရှိ	ဆရာဝန် - လ/ထ - ကျန်းမာရေးမှူး- သူနာပြု - သားဖွားဆရာမ - အရံသားဖွားဆရာမ- ခွဲစိတ်ကျွမ်းကျင်-		

SAMPLE

ကျန်းမာရေး ဝန်ဆောင်မှု	ခရီး အကွာ အဝေး (မိုင်)	အခန်း/ ကုတင် (လုံလောက်မှုရှိ /မရှိ)	ကျန်းမာရေး ဝန်ထမ်းဦးရေ	ဆေးနှင့်ပတ်သက်သော အသုံးအဆောင် ပစ္စည်း များ (လုံလောက်မှု/ မလုံလောက်မှု)	မှတ်ချက်
ဆေးဆိုင်	ကျေးရွာ အတွင်း		ဆေးဝါးကျွမ်းကျင်သူ(မရှိ)	လက်လှမ်းမှီမှု-- မရှိ။ ဆေးဝါး--မရှိ။ သိုလှောင်ပုံစနစ်--မရှိ။ အအေးခန်းစနစ်--မရှိ။	ကျေးရွာ ဖွံ့ဖြိုးမှု နည်းသေးသည်။

ရင်းမြစ် ... (၁) ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု၊ အမျိုးသမီး အုပ်စု၊ (၂) ကျေးလက်ကျန်းမာ ရေးဌာန/ကျေးလက်ကျန်းမာရေး ဌာနခွဲ။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ကျေးရွာတွင် ကျေးလက်ဆေးပေးခန်းမရှိပါ။ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု၊ နည်းပညာဝန်ဆောင်မှုနှင့်ကျန်းမာရေးပညာပေးများလုံလောက်မှုမရှိပါ။သားဖွားဆရာမတစ်ရွာတစ်ဦးခန့်ထား ပေးရန်(သို့မဟုတ်)အရံသားဖွားသင်တန်းရန်လိုအပ်သည်။ကျေးရွာအတွင်း ဆေးဝါးဆိုင်ရှိပါသည်။အရေးပေါ် ဖြစ်ပါက(၁၀)မိုင် သာဝေးသောတံတားဦးမြို့နယ် ဆေးရုံသို့သွားရောက်ကုသမှုခံယူရပါသဖြင့် အရေးပေါ် ကားမရှိပါ သောကြောင့် အခက်အခဲများရှိပါကြောင်းတွေ့ရှိရပါသည်။

(၂.၉) ရေနှင့် ပတ်ဝန်းကျင် သန့်ရှင်းရေး

(၂.၉.၁) သောက်သုံးရေရရှိမှု

ဇယား (၃၇) သောက်သုံးရေရရှိနိုင်မှု

ရေရရှိနိုင်မှု	**အရေ အတွက်**	**အကောင်း /အဆိုး**	**လက်ရှိ/လုံလောက်မှု**			**အခြား**
			နွေ	**မိုး**	**ဆောင်း**	
ရေတွင်း	၃					
အဝီစိတွင်း (စက်တပ်)	၂၅	အဆိုး	Â	Â	Â	
အဝီစိတွင်း/တုံကင်	၁၆	အဆိုး	Â	Â	Â	
ကန်(မြေသား)	၅၀	အကောင်း		Â		
မြစ်/ချောင်း						
မိုးရေသိုလှောင်ကန်			Â	Â	Â	
စိမ့်စမ်းရေသွယ်တန်းခြင်း						
အခြား						

ရင်းမြစ်… (၁) အိမ်ထောင်စုစာရင်း ကောက်ယူမှု၊ (၂) ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု၊ အမျိုးသမီး အုပ်စု၊ (၃) ကျေးရွာသယံဇာတပြမြေပုံ။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ကျေးရွာတွင်ရေတွင်း(၃)တွင်းအဝီစိတွင်း(စက်တပ်)(၂၅)တွင်းအဝီစိတွင်း/(၁၆)တွင်းရေကန် (–)ကန်နှင့်မိုးရေသိုလှောင်ကန် (–၅၀)ရှိပါသည်။နွေ ရာသီတွင် သောက်ရေ အခက်အခဲ ကြုံတွေ့ရပါသည်။

(၂.၉.၂) သန့်ရှင်းရေး အခြေအနေ (အိမ်သာအမျိုးအစားနှင့် အိမ်ထောင်စု အရေအတွက်)

ဇယား (၃၈) အိမ်သာ အမျိုးအစား

သုံးစွဲနိုင်သောအိမ်သာ အမျိုးအစား	**သုံးစွဲနိုင်သော အိမ်ထောင်စု**	**ရှင်းလင်းချက်**
ယင်လုံအိမ်သာ	၁၀၄	ကျန်းမာရေးဗဟုသုတအနည်းငယ်ရှိကြသည်။
ကျင်းအိမ်သာ	-	
မြေပေါ် အိမ်သာ	-	
တောထိုင်	၃၆	ဗဟုသုတ နည်းပါးခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။
စုစုပေါင်း	၁၄၀	

ရင်းမြစ်… (၁) အိမ်ထောင်စုစာရင်း ကောက်ယူမှု၊ (၂) ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု၊ အမျိုးသမီး အုပ်စု၊ (၃) ကျေးလက်ကျန်းမာ ရေးဌာန/ကျေးလက်ကျန်းမာရေး ဌာနခွဲ။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ကျေးရွာတွင် အိမ်ထောင်စု၈၀စုရှိသည့်အနက်ယင်လုံအိမ်သာ ၁၀၄ လုံးရှိပြီး အချို့မှာ ပေါင်းသုံးကြပါသည်။ကျန် ၃၆အိမ်မှာ တောထိုင်အသုံးပြုလေ့ရှိကြသည်။

(၂.၁၀)ကျား-မ ရေးရာကိစ္စရပ်ဆိုင်ရာ

ဇယား (၃၉) ကျား-မ ရေးရာကိစ္စရပ်ဆိုင်ရာ

#	**ကျား-မ ရေးရာကိစ္စရပ်ဆိုင်ရာ**	**ရှိ**	**မရှိ**	**မှတ်ချက် / သုံးသပ်ချက်**
၁	ကျေးရွာ စီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်တွင် အမျိုးသမီး တက်ကြွစွာ ပါဝင်မှု/ ခေါင်းဆောင်မှု	Â		အားနည်းနေသေးသည်။
၂	ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများနှင့် အဖွဲ့အစည်း များတွင် အမျိုးသမီးများ တက်ကြွစွာပါဝင် ဆောင်ရွက်မှု	Â		အားနည်းနေသေးသည်။
၃	လွန်ခဲ့သောနှစ်အတွင်း ကျေးရွာအတွင်းရှိ		Â	မရှိပါ။

SAMPLE

#	ကျား-မ ရေးရာကိစ္စရပ်ဆိုင်ရာ	ရှိ	မရှိ	မှတ်ချက် / သုံးသပ်ချက်
	မိန်းကလေးများ/အမျိုးသမီးများအား သံသယ ဖြစ်ဖွယ် အကြမ်းဖက်မှု (သို့) တိုင်ကြားမှုများ			
၄	အမျိုးသမီးရေးရာ အကြမ်းဖက်မှုများအတွက် ဥပဒေနှင့် တရားမျှတမှုဆိုင်ရာများအတွက် လူထု၏ အသိအမြင်ရှိမှု	Â		ဗဟုသုတအနည်းငယ်ရှိသည်။
၅	အခြား (ရှိလျှင်)			

ရင်းမြစ်… (၁) အဖွဲ့အစည်းများစာရင်း၊ (၂) ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု၊ အမျိုးသမီး အုပ်စု။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ ကျေးရွာတွင် လက်ရှိယဉ်ကျေးမှုနှင့် ဓလေ့ထုံးစံများအရ ကျားမခွဲခြား ဆက်ဆံမှု အနေဖြင့် ကြီးမားသောပြဿနာနှင့် ကျားနှင့်မအကြားပြင်းထန်သော အိမ်တွင်းအကြမ်းဖက်မှုနှင့် ခွဲခြား ဆက်ဆံခြင်းကိစ္စများမတွေ့ရပါ။ အမျိုးသား၊ အမျိုးသမီးများသည် သာမန်အားဖြင့်အခွင့်အရေးတူညီစွာ ရရှိ သည်ဟု ယေဘုယျပြောနိုင်ပါသည်။ သို့သော် ကျေးရွာအတွင်း လူမှုအဖွဲ့အစည်းများဖွဲ့စည်းရာတွင် အမျိုးသမီး များအနည်းအကျင်းပါသော်လည်းအားနည်းမှုရှိ နေသေးသည်ကိုတွေ့ရပါသည်။အမျိုးသားနှင့်အမျိုးသမီးများမှာ လုပ်ငန်းအမျိုးအစား၊ အလုပ်လုပ်ချိန်၊ လုပ်အားစိုက်ထုတ်ရမှု တူသော်လည်း လုပ်အားခတွင် တန်းတူမရရှိခြင်း၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ ဓလေ့ထုံးစံများအရ သားယောကျ်ားလေးကိုသာ ပညာရေးတွင် ဦးစားပေးခြင်း၊အများစုမှာအမျိုး သမီးများကို အလယ်တန်းအဆင့်အထိ၊အခြေခံအရေးအဖတ်အတွက်တတ်မြောက်ရုံသာ ပညာသင်ကြား ပေးလေ့ ရှိခြင်းတို့ ရှိနေသေး သည်။ သို့သော်အမျိုးသားများမှာ မိသားစုဝင်ငွေအတွက် နေ့စားအလုပ် သမား အဖြစ် လုပ်ကိုင်ကြရ သောကြောင့် ပညာပြီးဆုံးအောင် သင်ကြားနိုင်ခြင်းမရှိကြ။

ကျေးရွာတွင်ကျား-မရေးရာကိစ္စရပ်ဆိုင်ရာ၌လူမှုအခြေပြုအဖွဲ့အစည်းများဖွဲ့စည်း ရာတွင် အမျိုးသမီး များတက်ကြွစွာပါဝင်မှုရှိသော်လည်း အားနည်းမှုရှိနေသေးသည်ကိုတွေ့ရပါသည်။ အမျိုး သမီး ရေးရာအကြမ်းဖက်မှုများအတွက် ဥ ပဒေနှင့်တရားမျှတမှုဆိုင်ရာဗဟုသုတ အနည်းငယ်ရှိပါသည်။ အမျိုးသမီးဆိုင်ရာအသိပညာပေးသင်တန်းများဆောင်ရွက်ပေးလျှင် အဆင်ပြေ နိုင်ပါသည်။

(၂.၁၁)အခြေခံ အဆောက်အဦများ အခြေအနေ

(၂.၁၁.၁)ကျေးရွာ၏ လမ်းတည်ရှိမှု

ဇယား (၄၀) ကျေးရွာ၏ လမ်းတည်ရှိမှု အခြေအနေ

SAMPLE

လမ်း အမျိုးအစား	အမျိုးအစား (၁/၂/၃)	ကောင်း/ဆိုး	တည်ဆောက်ခဲ့သောနှစ်	ရာသီအလိုက် သုံးစွဲနိုင်မှု		လမ်းအရှည် (မိုင်)
				ပွင့်လင်းရာသီ	တစ်နှစ်ပတ်လုံး	
ရွာတွင်းလမ်း	၁	ဆိုး	၁၃၅၈		Â	၄၈၁၆ပေ
ချဉ်းကပ်လမ်း						
ရွာချင်းဆက်လမ်း	၂	သင့်	၂၀၁၆		Â	၂ မိုင်(ရေကမိုး)
အခြား						

ရင်းမြစ်… ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု။

မှတ်ချက်။ မြေသားလမ်း - ၁၊ ကျောက်ခင်းလမ်း - ၂၊ ကတ္တရာလမ်း/ကွန်ကရစ်လမ်း - ၃

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ကျေးရွာတွင်းလမ်းမှာ(၁)အဆင့်ဖြစ်ပြီး တည်ဆောက်ခဲ့သော ခုနှစ်မှာ ၁၃၅၈ ခုနှစ်ကဟုသိရပါသည်။တစ်နှစ်ပတ်လုံးသွားလာနိုင်သော်လည်း လမ်းမှာ သွားလာရန်ခက်ခဲပါသည်။ လမ်း၏ အရှည်မှာ၄၈၁၆ပေခန့်ရှိသည်။ရွာချင်းဆက်လမ်းမှာ အဆင့်(၁)ဖြစ်ပြီး ၂၀၁၆ခုနှစ်ကတည်ဆောက်ခဲ့သောလမ်း ဖြစ်သည်။ရွာချင်းဆက်လမ်းမှာ ကောင်းမွန်ပြီးတစ်နှစ်ပတ်လုံးသွားလာရန်လွယ်ကူပါသည်။ချဉ်းကပ်လမ်း၏အရှည်မှာ၁မိုင်၄ဖာလုံရှိသည်။မိုးရာသီအချိန်တွင် လမ်းများပျက်စီးခြင်း၊ လမ်းချော်ခြင်းများကြောင့် ကလေးများ ကျောင်းသွားလျှင်အခက်အခဲများကြုံတွေ့ ရပါသည်။ လမ်းအခြေအနေနှင့်မမျှတသောယာဉ်များဝင်ထွက်သွားလာမှုကြောင့်လက်ရှိလမ်းအခြေအနေမှာလည်း ဆိုးရွားနေပါသည်။

(၂.၁၁.၂) ကျေးရွာ၏ တံတားတည်ရှိမှု

ဇယား (၄၁) ကျေးရွာ၏ တံတားတည်ရှိမှု အခြေအနေ

တံတား အမျိုးအစား	အရွယ်အစား	ကောင်း/ဆိုး	တည်ဆောက်ခဲ့သောနှစ်	အသုံးပြုနိုင်သည့်ရာသီ	
				ပွင့်လင်းရာသီ	တစ်နှစ်ပတ်လုံး
ဆိပ်ခံတံတား					
ကွန်ကရစ်တံတား					Â
ကြိုးတံတား					
ရေပြွန်					
အခြား					

ရင်းမြစ်… ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု။

SAMPLE

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ကျေးရွာတွင် ကွန်ကရစ်တံတား(-)ခုရှိပြီး အရွယ်အစားမှာ (-) ဖြစ်ပါ သည်။

(၂.၁၁.၃) ရေကြောင်း သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး

ဇယား (၄၂) ရေကြောင်း သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး

သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး	အကွာအဝေး (မိုင်)	ယာဉ် အမျိုးအစား	ရာသီအလိုက် သုံးစွဲနိုင်မှု	
			ပွင့်လင်းရာသီ	တစ်နှစ်ပတ်လုံး
မြစ်ကြောင်း				
ပင်လယ်ရေကြောင်း				
အခြား				

ရင်းမြစ်… ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု။

မှတ်ချက်။ ၁ – လှေ၊ သမ္ဗာန် ၂ - မော်တော် ၃ - သင်္ဘော

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။မရှိ။

(၂.၁၁.၄) သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးယာဉ်များနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများ

ဇယား (၄၃) သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးယာဉ်များ

ယာဉ်အမျိုး အစား	စက် လှေ	လှေ၊ သမ္ဗာန်	စက် ဘီး	မော်တော် ဆိုင်ကယ်	သုံးဘီးဆိုင်ကယ်၊ ထော်လာဂျီ	ကား	မြင်း လှည်း	နွား လှည်း
အရေအတွက်			၃၄	၈၀	၃	၁		၄၂

ရင်းမြစ်…အိမ်ထောင်စုစာရင်း ကောက်ယူမှု။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ကျေးရွာတွင်သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးအနေဖြင့် စက်ဘီး ၃၄စီး၊ ဆိုင်ကယ်၈၀စင်း၊ သုံးဘီးဆိုင်ကယ်နှင့်ထော်လာဂျီ ၃ စင်း၊ကား၁စီးနှင့်နွားလှည်း ၄၂ စီး ရှိပြီး အများစုမှာ တစ်ပိုင်တစ်နိုင် သွားလာရေးနှင့် သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးအတွက် ဆိုင်ကယ်ကို အများစု အသုံးပြုကြသည်။

(၂.၁၂) လျှပ်စစ်မီးရရှိမှု

ဇယား (၄၄) လျှပ်စစ်မီးရရှိမှု အခြေအနေ

ရင်းမြစ်	အိမ်ထောင်စု	ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းရေးစနစ်(ကောင်း/သင့်/ညံ့)	အခက်အခဲရှိ/မရှိ
မဟာဓာတ်အားလိုင်း			
ဆိုလာစနစ်		်	
အသေးစားရေအားလျှပ်စစ်	-		
ဒီဇယ်သုံးအင်ဂျင်	၁၄၀	သင့်	ကုန်ကျစရိတ်များသည်။

ရင်းမြစ်	အိမ်ထောင်စု	ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းရေးစနစ်(ကောင်း/သင့်/ညံ့)	အခက်အခဲရှိ/မရှိ
လေစွမ်းအင်	-		
ဇီဝလောင်စာ	-		
အခြား			

ရင်းမြစ်… (၁) အိမ်ထောင်စုစာရင်း ကောက်ယူမှု၊ (၂) ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။

။ကျေးရွာတွင်အိမ်ခြေ(၉၈)အိမ်ရှိသည့်အနက်မဟာဓာတ်အားလိုင်းမှမီးသုံးစွဲသူ (–)အိမ်၊ ဆိုလာအသုံးပြုသူ(–)အိမ်၊ ဒီဇယ်အင်ဂျင်အသုံးပြုသူ(၁၄၀)အိမ်နှင့် အခြားအသုံးပြုသူ(–)အိမ်ရှိပါသည်။ဆိုလာစနစ်မှာညဖက်မီးလင်းရန်အတွက်သာအသုံးဝင်ပြီးရာသီဥတုမကောင်းပါကအားမပြည့်ပါ။

(၂.၁၃)ဆက်သွယ်ရေးနှင့် သတင်းအချက်အလက်ဆိုင်ရာ နည်းပညာ

ဇယား (၄၅) ဆက်သွယ်ရေးနှင့် သတင်းအချက်အလက် နည်းပညာ အခြေအနေ

စဉ်	ဖုန်း	ရေဒီယို	တီဗွီ	ပြိုလ်တုစလောင်း	အခြား
အရေအတွက်	၁၀၂	၃၄	၃၁	၁	

ရင်းမြစ်… (၁) အိမ်ထောင်စုစာရင်း ကောက်ယူမှု၊ (၂) ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ကျေးရွာတွင် ဆက်သွယ်ရေးနှင့် သတင်းအချက်အလက် နည်းပညာနှင့်ပါတ်သက်၍ အိမ်တိုင်းနီးပါး တယ်လီဖုန်းအသုံးပြုနိုင်ကြပြီး တယ်လီဖုန်း (၁၀၂) လုံး၊ ရေဒီယို ၃၄ လုံး၊ တီဗွီ ၃၁လုံးနှင့် စလောင်း ၁ ခုရှိပါသည်။ ဖုန်းများအသုံးပြု ခြင်း အတွက်တစ်နေရာနှင့် တစ်နေရာ ဆက်သွယ်မှုရရှိခြင်း၊ မိုးလေ ဝသ အခြေအနေ သတင်းအချက်အလက်များ အလွယ်တကူရရှိကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိ ရပါသည်။

(၂.၁၄) ယဉ်ကျေးမှုနှင့် လူငယ်ဖွံ့ဖြိုးရေး

ဇယား (၄၆) ယဉ်ကျေးမှုနှင့် လူငယ်ဖွံ့ဖြိုးရေး အခြေအနေ

လုပ်ငန်းအမည်	ဝန်ဆောင်မှု
အပန်းဖြေနိုင်သည့်နေရာများအား လက်လှမ်းမီမှု	သီးသန့်မရှိ။ တီဗွီနှင့် အက်ဖ်အမ်နားထောင်ကြသည်။
လူမှုရေးလုပ်ငန်းများတွင် ပါဝင်မှု	တက်ကြွစွာ ပါဝင်ကြသည်။
ဘာသာရေးလုပ်ငန်းများတွင် ပါဝင်မှု	တက်ကြွစွာ ပါဝင်ကြသည်။
အားကစားပစ္စည်းများအား လက်လှမ်းမီမှု	အားကစားကွင်းသီးသန့်မရှိ၊ အားကစားပစ္စည်း မရှိကြပါ။
ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများတွင် ပါဝင်မှု	ဖွံ့ဖြိုးလုပ်ငန်းများတွင် ပါဝင်မှုနည်းပါသည်။

SAMPLE

လုပ်ငန်းအမည်	ဝန်ဆောင်မှု
ရိုးရာယဉ်ကျေးမှု ထိန်းသိမ်းရေး	ရိုးရာယဉ်ကျေးမှု ထိန်းသိမ်းမှုကောင်းပါသည်။
စာကြည့်တိုက်၊ အင်တာနက်စသည်များအား လက်လှမ်းမီမှု	စာကြည့်တိုက်ရှိသော်လည်း စာအုပ်မရှိ။ပြည့်စုံမှု။

ရင်းမြစ်… ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - လူငယ် အုပ်စု။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။လူငယ်များအတွက် အပန်းဖြေအနားယူနိုင်မည့် အနေအထားသီးသန့်မရှိပေ။

သူတို့သည်ကျေးရွာရှိလူမှုရေးလုပ်ငန်းတွင်ပါဝင်တက်ကြွစွာဆောင်ရွက်မှုရှိပြီးဘာသာရေးလုပ်ငန်းတွင်စ ိတ်ပါ

ဝင်စားမှုတက်ကြွမှုရှိပါသည်။ပရဟိတသီးသန့်ဖွဲ့စည်းမှုမရှိသေးပါ။လူငယ်များအတွက်အားကစားသီးသ န့်မရှိ

ခြင်းကြောင့်အလုပ်လုပ်ပြီးပြန်လာသည့်အခါအရက်ဆိုင်၊ဘီယာဆိုင်များတွင်အပန်းဖြေခြင်းဖြင့်ပျက်ဆီး နေသည် ကိုတွေ့ရှိရပါသည်။အားကစားကွင်းများလုပ်ဆောင်ပေးလျှင် အပန်းဖြေစရာ ရရှိပြီး လူငယ်များပျက်စီးနေမှုများ ပျောက်ကွယ်သွားနိုင်ပါသည်။ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများအတွက် ဆောင်ရွက်သည့် ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်း များ သီးသန့်ဖော်ဆောင်ခြင်း မရှိသေးချေ။လူငယ်များဘောလုံး ပွဲအကြည့်အများဆုံးဖြစ်၍ ဘီယာဆိုင်တွင် ဘီယာမ သောက်ချင်လည်းသောက်၊ အချိန်မတော် သွားကြည့်တာတွေ့ရှိရပါသည်။အိမ်တိုင်းလိုလိုအခမဲ့ရုပ်သံလိုင်းများ လွှင့်ပေးလျှင်အဆင်ပြေနိုင်သည် အားကစားနှင့်အားကစားပစ္စည်းများတွင်လည်းလက်လှမ်းမီမှုအား နည်းပြီး ကျေးရွာတွင်အားကစား ကွင်းမရှိပါ ။အားကစားပစ္စည်းပြည့်စုံမှုမရှိကြပါ။ နှစ်စဉ်ပြေးခုန်ပစ်ပြိုင်ပွဲများကျင်းပလေ့မရှိကြပါ။ ယဉ်ကျေးမှုထိန်းသိမ်းခြင်းနှင့်ရိုးရာပွဲများထိန်းသိမ်းမှုကောင်းမွန်ပါသည်။ရိုးရာယဉ်ကျေးမှုအနေဖြင့် နှစ်စဉ် သင်္ကြန်အကပွဲကို ကျင်းပပါသည်။ကျေးရွာတွင်စာကြည့်တိုက်မရှိသည့် အတွက်လူငယ်များမှာ စာပေလေ့ လာမှု၊ဗဟုသုတနည်းပါးသည်ကိုတွေ့ရှိရပါသည်။ ဖုန်းများကိုလူငယ်တိုင်းလိုလိုကိုင် ဆောင်ပြီး အင်တာနက်အသုံးပြုကြသော်လည်းဖေ့စ်ဘုတ်၊ဗို က်ဘာတို့ကိုသာအများဆုံးအသုံးပြုကြပြီး အရေးကြီးသောစီးပွါးရေး၊ပညာရေး၊ နိုင်ငံရေး၊သတင်းတို့တွင် လေ့လာမှု အားနည်းနေသေးသည်။ အင်တာနက် ဝက်ဆိုက်များဝင်ရောက်လေ့လာရန် လည်း ဗဟုသုတနည်း နေသေးသည်။

(၂.၁၅) ကျေးရွာတည်ငြိမ်ရေးနှင့် ဘေးကင်းလုံခြုံရေး အခြေအနေ

(၂.၁၅.၁) လုံခြုံရေးဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုများအား လက်လှမ်းမီမှု

ဇယား (၄၇) ဘေးကင်းလုံခြုံရေး၊ ဝန်ဆောင်မှု အထောက်အကူများအား လက်လှမ်းမီမှု

ဝန်ဆောင်မှုများ	**ရှင်းလင်းချက်**
ဆက်သွယ်ရေးဆိုင်ရာ အဆောက်အဦများအား လက်လှမ်းမီမှု	(၃)မိုင်အကွာ အင်းကူးတွင်တာဝါတိုင်ရှိသည်။
အာမခံလုပ်ငန်းများအား လက်လှမ်းမီမှု	ရွာသူ၊ရွာသားများစိတ်ဝင်စားမှုမရှိ။
လူထုအခြေပြု သဘာဝဘေးအန္တရာယ် လျှော့ချရေး အစီအစဉ်	မရှိ။
ရဲစခန်းများအား လက်လှမ်းမီမှု	(၆)မိုင်အကွာ တံတားဦးတွင်ရှိသည်။
အခြား	

ရင်းမြစ်… ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ကျေးရွာတွင် ရာဇဝတ်မှုခင်းဖြစ်ပွါးမှုနည်းပါးပြီး တည်ငြိမ်အေးချမ်းမှုကြောင့် ကုန်စည်ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုကိုချောမွေ့စေသည်။ထို့အပြင်ရွာသားများသည်မိုဘိုင်းတယ်လီဖုန်းဆက်သွယ်ရေးကိုအသုံးပြုနိုင်ကြပြီးလိုအပ်သောသတင်းအရင်းအမြစ်များအတွက်လိုအပ်သလိုဆက်သွယ်သိရ ှိနိုင်သည်။အာမခံစနစ်ကိုချိတ်ဆက်အသုံးပြုနိုင်သော်လည်း ရွာသူ/သားများမှ အာမခံလုပ်ငန်းအပေါ်ယုံကြည်မှုနှင့်စိတ်ဝင်စားမှု
နည်းသောကြောင့်ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ထားသူမရှိသလောက်ပင်ဖြစ်သည်။ကျေးရွာတွင်သဘာဝဘေးအန္တရာယ်လျော့ပါးရေးအစီအစဉ် သီးသန့်ရေးဆွဲထားခြင်း မရှိပါ။ဗဟုသုတလည်း နည်းပါးကြသည်။ ရွာသားများသည် လိုအပ်ပါက(၆)မိုင်အကွာတံတားဦးရဲစခန်းသို့အလွယ်တကူ ချိတ်ဆက်နိုင်သောကြောင့် ကျေးရွာတွင်ရာဇဝတ်မှု ဖြစ်ပွါးခြင်းလည်းနည်းပါးသည်။

(၂.၁၅.၂)မှုခင်းဖြစ်ပွားမှု

ဇယား (၄၈) မှုခင်းဖြစ်ပွားမှု အခြေအနေ

	လူကုန်ကူးမှု	**ခိုးမှု**	**မူးယစ်ဆေးသုံးစွဲမှု**	**အကြမ်းဖက်မှု**
စိုးရိမ် /သာမန်	မရှိ	မရှိ	မရှိ	မရှိ

ရင်းမြစ်… ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု၊ အမျိုးသမီး အုပ်စု။

မှတ်ချက် - စိုးရိမ် = ၁၊ သာမာန် - ၂

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ ကျေးရွာတွင် ရာဇဝတ်မှုခင်းဖြစ်ပွါးမှုနည်းပါးပြီး တည်ငြိမ်အေးချမ်းမှုကြောင့် ကုန်စည် ကူးသန်း ရောင်းဝယ်မှုကို ချောမွေ့စေသည်။ လူကုန်ကူးမှုနှင့် ကြီးမားသောခိုးမှုများ မရှိကြပါ။ သာမာန်ကိစ္စ များကို ကျေးရွာ ရာအိမ်မှူးနှင့် ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးမှူးတို့မှ ဖြေရှင်းပေးသည်။

၅ ။ ဖွံ့ဖြိုးရေးကွင်းဆက်

ဇယား (၄၅) : ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးကွင်းဆက်

စဉ်	ပြဿနာ	အကြောင်းအရင်း	အလားအလာ	အဟန့်အတား နှင့် စိန်ခေါ်မှု	ဖြေရှင်းမည့်နည်းလမ်းများ	အဆိုပြုစီမံချက်
၁။	**<u>စီမံအုပ်ချုပ်မှုစနစ်ကဏ္ဍ</u>**					
၁။	အစုအဖွဲ့ဖြင့် စနစ်တကျ လုပ်ကိုင်ရာတွင် ပါဝင်ဆုံးဖြတ်ဆောင်ရွက်နိုင်သည့် အလေ့အထနှင့် စွမ်းရည်မရှိခြင်း။ လက်ရှိအဖွဲ့များချိတ်ဆက်မှုအားနည်းခြင်း။	အစဉ်အလာအရခေါင်းဆောင်ဆုံးဖြတ်သည့်အတိုင်းလိုက်နာသည့် အကျင့်ပါနေခြင်း။ လူတိုင်းမွေးရာပါလူစွမ်းရည်ရှိကြောင်းသတိမပြုမိကြခြင်း။ လူ့စွမ်းရည်အပြည့်အဝအသုံးချခွင့်မရခြင်း ။ လူစွမ်းရည်မြင့်စေသည့်အခွင့်အလမ်းများမရှိခြင်း။	ကျေးရွာအတွင်း လူမှုအခြေပြုအဖွဲ့အစည်းများ ရှိနေပြီး အချင်းချင်း ရင်းနှီးခင်မင်ကြခြင်း ။	ဆင်းရဲသားများ စိုးရိမ်သိမ်ငယ်စိတ် ရှိခြင်း။ အဖွဲ့အစည်းများ ဖွဲ့စည်းရာတွင် အမျိုးသမီးများနှင့် လူငယ်များအား ထည့်သွင်းဖွဲ့ စည်းလေ့မရှိခြင်း၊ နေရာမ ပေးခြင်း။ ၄င်းတို့၏ အစွမ်း အစကို အသိအမှတ်မပြုခြင်း	လူစွမ်းရည်နှင့်ဖွံ့ဖြိုးရေး သဘောတရားတို့ကို အမြင်ဖွင့်ဟောပြောခြင်း ကျေးရွာအဖွဲ့အစည်းများ စွမ်းရည်မြှင့်တင်ပြီး စုပေါင်းဆုံးဖြတ်ချက်ချ မှတ်မှု၊ သတင်းအချက်အလက်ဖြန့်ဝေမှု၊ ပေါင်း စပ်ညှိနှိုင်းမှုစနစ်များပိုမို ကောင်းမွန်အောင် ဆောင်ရွက်ခြင်း	**<u>၁။</u>** **<u>ကျေးရွာအဖွဲ့အစည်းများစွမ်းရည်မြှင့်တင်ရေးစီမံကိန်း</u>** အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ စီမံခန့်ခွဲ မှုသင်တန်း၊ စာရင်းနှင့် မှတ်တမ်းရေး သွင်း နည်းသင်တန်း။

SAMPLE

၂။	**<u>စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍ</u>**					
	စိုက်ပျိုးရေလုံလောက်မှုမရှိ။	မိုးရေလုံလောက်မှုမရှိခြင်း။ <u>ဆည်မြောင်းမရှိခြင်း</u> / မကောင်းခြင်း။ ရေစုပ်စက် လုံလောက်မှု မရှိခြင်း။ စက်အဝီစိတွင်းတူးရန် အရင်းအနှီးမရှိခြင်း။	မြေအောက်ရေရရှိနိုင်ခြင်း။ ရေစုပ်စက်အလွယ်တကူဝယ်ယူရန် ဒေသအတွင်း ကုမ္ပဏီများ ရှိသည်။ ဒေသအတွင်းဆည်မြောင်းဦးစီးဌာနနှင့် ကျွမ်းကျင်သူများ ရှိသည်။	အရင်းအနှီးမရှိ။ နည်းပညာ အားနည်းသည်။ ဌာနဆိုင်ရာများနှင့် ချိတ်ဆက်မှု အားနည်းသည်။	အစိုးရဌာနများနှင့် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက် ခြင်း။ နည်းပညာ အကူအညီရယူခြင်း။ ဘဏ်များ၊ ပုဂ္ဂလိကကုမ္ပဏီများနှင့် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ခြင်း။	**<u>၂။ စိုက်ပျိုးရေရရှိရေးစီမံကိန်း</u>** စက်အဝီစိတွင်းတူးဖေါ် ခြင်း၊ ရေစုပ်စက်ဖြင့် တစ်ပိုင်တစ် နိုင်ရေတင်စိုက်ပျိုးခြင်း/ ရေစုပ်စက်အရစ်ကျရောင်း ချခြင်း။
	သီးနှံအထွက်တိုး ရေး လက်ရှိသီးနှံများအထွက်နှုံးနည်းသည်။	ဒေသမျိုးများမှာသက်တမ်းရှည်ပြီး အထွက်နှုံးနည်းခြင်း၊ အရည် အသွေးညံ့ခြင်း။လယ်ယာသုံးစက်ကရိယာလုံလောက်မှုမရှိခြင်း။ စိုက်ပျိုးရေးသွင်းအားစုများအတွက် ငွေကြေးမပြည့်စုံ	မျိုးကောင်းမျိုးသန့်များရရှိရန်စိုက်ပျိုးရေး ဌာန ရှိသည်။ ဒေသအတွင်း လယ်ယာသုံးစက်ကရိယာ နှင့် သွင်းအားစုများအ လွယ်တကူဝယ်ယူရရှိနိုင်သည်။	အရင်းအနှီးနည်းသည်။ အရစ်ကျဝယ်ယူရန် ကုမ္ပဏီများ၊ ဘဏ်များနှင့် အဆက်အသွယ် မရရှိခြင်း။ ဌာနဆိုင်ရာများနှင့်အဆက်အသွယ်နည်းပါးသည်။	လယ်ယာသုံးစက်ကရိ ယာများ အရစ်ကျရောင်း ချသောကုမ္ပဏီများနှင့် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ခြင်းတောင်သူများနှင့် သင့် တော်သောနှစ်ရှည် ငွေချေးစနစ် ထူထောင်ပေးခြင်း။	**<u>၃။ သီးနှံအထွက်တိုး စီမံကိန်း</u>** မျိုးကောင်းမျိုးသန့်ရရှိရေး၊ လယ်ယာသုံးစက်ကရိယာ များ အရစ်ကျရောင်းချ ပေးခြင်း။

		ခြင်း။နှစ်ရှည်ဥ ယဉ်ထူထောင်ရန် အရင်းအနှီးမရှိ ခြင်း။ လက်ရှိစိုက်ဘဏ် ချေး ငွေမှာ လုံလောက်မှုမ ရှိ၊အချိန်မီ မရ၊ ပုံစံ ၇ ရှိမှသာ ချေးငွေရရှိနိုင် ခြင်း၊ ကာလတိုချေးငွေဖြစ်ခြင်း၊ မိုးစပါး တစ်မျိုး တည်းအတွက်သာ ငွေချေးခြင်း၊ ကန့်သတ်မှုများပြီး တောင်သူများလိုအပ်ချက်နှင့် သင့်တော်မှုအားနည်းသည်။	မြေဆီလွှာ အသင့်အတင့်ကောင်းမွန်ခြင်း မြေပြန့်ဖြစ်ခြင်း၊			
	နည်းစနစ်တကျစိုက်ပျိုးနိုင်ခြင်းမရှိ။ ရောဂါပိုးမွှားဆိုးရွားစွာကျရောက်ဖျက်ဆီးခံရသော်လည်း	နည်းပညာအထောက် အပံ့ ရရှိမှုအားနည်းခြင်း၊ လုံလောက်မှုမရှိခြင်း။	နည်းပညာကျွမ်းကျင် သော စိုက်ပျိုးရေးဌာန နှင့် စိုက်ပျိုးရေးကုမ္ပဏီများ ရှိသည်။	စိုက်ပျိုးရေးဌာန ဝန်ထမ်းလုံလောက်မှုမရှိ၊ ခရီးသွားလာရန် ယဉ်နှင့် ကုန်ကျစရိတ်အခက်အခဲရှိသည်။ ကုမ္ပဏီများ ပညာပေးခြင်းထက် အရောင်းမြှင့်တင်ရေး	စိုက်ပျိုးရေးဌာန၊ ကုမ္ပဏီ များ၊ ဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့များ နှင့် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက် ခြင်း။	**<u>၄။ စိုက်ပျိုးရေးနည်းပညာစီမံ ကိန်း</u>** မြေဆီလွှာပြုပြင်ထိန်းသိမ်း နည်း သင်တန်း၊ သဘာဝမြေဆွေးပြုလုပ်နည်း သင်တန်း

	ထိရောက်စွာ နှိမ်နင်းနိုင်ခြင်းမရှိ။	စိုက်ပျိုးရေးအသိပ ညာ အားနည်းခြင်း၊ သီးနှံဖျက်ပိုးကျ ရောက်တတ်ခြင်း၊		ဦးစားပေးဆောင်ရွက်သည် ။ ဌာနဆိုင်ရာများနှင့် ချိတ် ဆက်မှု အားနည်းသည်။	စိုက်ပျိုးရေးဌာနမှ ပုံမှန် ကွင်းဆင်းပညာပေး ခြင်း၊ သီးနှံဖျက်ပိုးနှိမ် နင်း ရေးအတွက် ဦးစီး ဌာနမှ ထိရောက် သော အစီအမံချ မှတ် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊	(တီမြေဆွေး။ အီအမ် ဘိုကာရှိ စသည်) ကိုင်းကူးကိုင်းဆက် သင် တန်း၊ ဘက်စုံပိုးမွှားကာ ကွယ်နည်း သင်တန်း၊ သီးလှည့်စိုက်ပျိုးနည်း သင် တန်း၊ဟင်းသီး ဟင်းရွက် စိုက်ပျိုး နည်းသင်တန်း။
၃။	**<u>မွေးမြူရေးကဏ္ဍ</u>**					
၃။	မွေးမြူရေးလုပ်ငန်း များမှ ထုတ်လုပ်မှု လျော့နည်းခြင်း၊	ငွေကြေးချို့တဲ့၊အရင် းအနှီးမပြည့်စုံခြင်း၊ မွေးမြူရေးချေးငွေမ ရှိ။စားကျက်ရှား ပါး လာခြင်းအဟာရ တန် ဖိုးမြင့် မြက် စိုက် ပျိုးရန် အ ရင်း အနှီးနှင့် မြက် မျိုး ရရှိရန်ခက် ခဲခြင်း။ သားသတ်လိုင်စင်၏ ခေါင်းပုံဖြတ်မှု	တနိုင်တပိုင် မွေးမြူရေးလုပ်ရန် အိမ်မြေခြံများ ရှိနေခြင်း၊ မွေးမြူရေးနှင့်ကုသ ရေးဦးစီးဌာနမှဝန်ထ မ်းများ နှင့်ချိတ်ဆက်ဆော င်ရွက်နိုင်ခြင်း၊ မွေးမြူရေး တိရစ္ဆာန် ရောင်းချရန်	နည်းပညာဝန်ဆောင်မှု အလုံ အလောက်မရရှိခြင်း။ သားသတ်လိုင်စင်/အင်းလို င်စင်ချထားရာတွင် မျှတမှုမရှိ၊ ပွင့်လင်းမြင်သာမှု မရှိ၊ နီးစပ်ရာလက်သိပ်ထိုးချ ထားပေးခြင်း။ လွတ်လပ်စွာ ရောင်းဝယ်ခွင့် မရှိ၊ သားသတ်လိုင်စင်ရှိသူ ၏	မွေးမြူရေးချေးငွေ ထု ထောင်ပေးခြင်း။ စျေးသက်သာပြီးထ ိရောက်မှုရှိသောက ာကွယ်ဆေးထိုးမှုစ နစ်ချမှတ်ခြင်း၊ သံသယဖြစ်ဖွယ်ရေ ာဂါဖြစ်ပွါးမှုများကို စစ်ဆေး နိုင်ရန်သုတေသနဓါ	**၅။** **<u>မွေးမြူရေးတိုးမြှင့်ခြင်းစီမံ ကိန်း</u>** ဆင်းရဲဆုံးမိသားစုများ တစ်ပိုင် တစ်နိုင်မွေးမြူရေး၊

SAMPLE

		ကြောင့် မွေးမြူရေး မှ ဝင်ငွေနည်းသော ကြောင့်တိုးချဲ့မွေး မြူရန် အခက်အခဲ ရှိခြင်း။လွတ်လပ် စွာ ရောင်း ချခွင့် မရှိခြင်း။ (အသား၊ အရှင် လိုက် သယ်ယူခွင့် စသည်)	ဈေးကွက် ခိုင်မာ ခြင်း၊ ဈေးကွက် အ လုံအလောက်ရှိခြင်း။	မတရားခေါင်းပုံဖြတ်ခံရ ခြင်း။ မကြာခဏ ကပ်ရောဂါများ ကျရောက်တတ်ခြင်းနှင့် ဆုံး ရှုံးမှုများခြင်း။	တ်ခွဲခန်းများ ဖွင့်ပေးခြင်း၊	
	နှစ်စဉ် ရာသီအ လိုက် ရောဂါများ ဆိုးရွားစွာကျရောက်လ ေ့ရှိပြီး ကာ ကွယ်နိုင်ခြင်းမရှိ	မွေးမြူရေးနည်းပ ညာ၊ ဗဟုသုတ အားနည်း ခြင်း၊ နည်းပညာဝန်ဆော င်မှု မရရှိခြင်း။ နှစ်စဉ်ကူးစက်ရော ဂါများကျရောက်တ တ်ခြင်း၊	ရွာသူ/သားများမှမွေး မြူ ရေးပညာသင်ယူရန် စိတ်ဝင်စားမှုရှိသည် ။ လူသားအရင်းအမြစ် ရှိ သည်။	သင်တန်းတက်ရောက်ရန် အရင်းအနှီးမရှိ။ အဆက်အသွယ်မရှိ။	တိမွေးကုဦးစီးဌာနန ှင့် ဆက်သွယ်၍ ဖွံ့ဖြိုးရေး အဖွဲ့များနှင့် ချိတ်ဆက် ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း	**<u>၆။ မွေးမြူရေးနည်းပညာ စီမံ ကိန်း</u>** တိမွေးကု သင်တန်း။
၄။	**<u>စိုက်ပျိုး မွေးမြူရေးမဟုတ် သော ဝင်ငွေရ လုပ်ငန်း များကဏ္ဍ</u>**					
	ဒေသစီးပွါးရေးလုပ်ငန်း အားနည်းခြင်း။မြေ ယာမဲ့အိမ်ထောင်စုများ အတွက်စိုက်ပျိုးမွေးမြူ	ဒေသတွင်းဖွံ့ဖြိုးရေး အတွက်စက်ရုံအ လုပ် ရုံ မရှိခြင်း။	အလုပ်လုပ်နိုင်သည့် လူငယ်အင်အားထု ၇၇%ရှိခြင်း၊	လုပ်ငန်းကျွမ်းကျင် မှု အားနည်းခြင်း၊	ဈေးကွက်၊ ကုန်သွယ် ပြပွဲ၊ ဈေးကွက်အကဲဖြတ် ခြင်းများသို့	**<u>၇။ အသက်မွေးဝမ်း လုပ် ငန်းများ တိုးမြှင့်ခြင်းစီမံကိန်း</u>**

SAMPLE

	ရေးမဟုတ်သောအလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းရှားပါးခြင်း၊ ပုံမှန်အလုပ်အကိုင်မရခြင်း၊ လုပ်အားခနည်းခြင်း။ အသေးစားစီးပွါးရေးလုပ်ငန်းများအတွက်အရင်းအနှီးမရနိုင်ခြင်း၊	ကျေးလက်စီးပွါးရေးဖွံ့ဖြိုးမှုနှင့်အရင်းအနှီးအား နည်းခြင်း၊ ပုဂ္ဂလိကဘဏ်နှင့်ငွေကြေးဝန်ဆောင်မှုစနစ် ဖွံ့ဖြိုးမှုအားနည်းခြင်း၊ လက်ရှိလုပ်ငန်းများအ တွက်ခေတ်မီလက်နက်ကရိယာမရှိ ခြင်း၊အသက်မွေးလုပ်ငန်းကျွမ်းကျင်မှု အားနည်းခြင်းနှင့်အဆက်အသွယ် အားနည်းခြင်း။	ကျေးရွာတည်နေရာအားသာချက်ကြောင့် ဈေးနှင့်လက်လှမ်းမီခြင်း၊လမ်းပန်းဆက်သွယ် ရေးနှင့်သယ်ယူပို့ ဆောင်ရေးအသင့်အတင့်ကောင်းမွန်ခြင်း	အသေးစားစီးပွါးရေးလုပ်ငန်းစီမံခန့်ခွဲနိုင်စွမ်းအားနည်းခြင်း၊ ဈေးကွက် ဗဟုသုတအားနည်းခြင်း၊ နိုင်ငံတော်မှ စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးမဟုတ်သောဝင်ငွေရလုပ်ငန်းများအတွက် စီမံကိန်း၊ ပံ့ပိုးမှုပေါ်လစီတို့အားနည်းခြင်း၊ ဘဏ်ဝန်ဆောင်မှုများနှင့်လက်လှမ်းမမီခြင်း၊	လေ့လာရေးခရီးစဉ်စီစဉ်ပေးခြင်း၊ ထုတ်လုပ်သူများနှင့်ဝယ်ယူသူများအကြားအဆက်အသွယ်ရှာပေးခြင်း၊ ဒေသတွင် ဘဏ်နှင့်ငွေရေးကြေးရေးဝန်ဆောင်မှု ရရှိ စေခြင်း၊ အသေး စားစီးပွါးရေး လုပ်ငန်းများအတွက်မြို့နယ်အဆင့်ဘဏ်ဝန်ဆောင်မှုများ ရရှိစေခြင်း၊ ကျေးလက်စီးပွါးရေးလုပ်ငန်းများနှင့်အသေးစားစွန့်ဦးတီထွင်ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများထူထောင်ပေးခြင်း၊ ဖိတ်ခေါ်ခြင်း	သုံးဘီးတက္ကစီထူထောင်ခြင်း ခေတ်မီလက်သမား၊ပန်းရံ ပစ္စည်းများထူထောင်ခြင်း၊ ခေတ်မီစက်ချုပ်/အလှပြင် ပစ္စည်းများ ထူထောင်ခြင်း။

SAMPLE

	အသက်မွေးဝမ်းလုပ်ငန်းကျွမ်းကျင်မှု အားနည်းသည်။	ဆင်းရဲခြင်းနှင့် နေ့စဉ်မိသားစုစားဝတ်နေရေးအတွက် ရှာဖွေနေရသော ကြောင့်လေ့လာသင်ယူ နိုင်ခြင်း မရှိ။	ကျေးရွာတွင် အလုပ်လုပ်နိုင်သော အရွယ် ( ) ရာခိုင်နှုန်းရှိ ပြီး ဘွဲ့ရနှင့် ဘွဲ့မရသေးသော လူငယ်များရှိသည်။ အသက်မွေးဝမ်း ပညာများကို စိတ်ဝင်စားကြသည်။	သင်တန်းတက်ရောက်ရန် ကုန်ကျစရိတ်မတတ်နိုင်ကြပါ။ သင်တန်းတက်ရောက်ရန် အ ဆက်အသွယ်မရှိကြပါ။	အသက်မွေးပညာ ဦးစီး ဌာနနှင့် ချိတ်ဆက် ဆောင် ရွက်ခြင်း။ ဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့များ နှင့် ချိတ်ဆက် ဆောင်ရွက် ခြင်း။	**<u>၈။ အသက်မွေးဝမ်း နည်းပညာ စီ မံ ကိန်း</u>** စက်ချုပ်နှင့်အိမ်တွင်းမှု အဆင့် မြင့် သင်တန်း၊လက်သမား၊ ပန်းရံအဆင့်မြင့် သင်တန်း၊ အိမ်သုံးလျှပ်စစ်ပြုပြင်နည်းသင်တန်း၊ စက်ပြင်သင်တန်း၊ ဆံပင်ညှပ်၊ အလှပြင် သင်တန်း၊တယ်လီဖုန်းပြုပြင်သင်တန်း။
	ဘဏ်နှင့် ငွေကြေးဝန်ဆောင်မှုကဏ္ဍ					
	ဆင်းရဲသားများအရင်းအနှီးနည်းခြင်းနှင့် ချေးငွေလက်လှမ်းမမီခြင်း	ဆင်းရဲသားများအတွက် သင့်တော်သော ချေးငွေစနစ်မရှိခြင်း၊ အတိုးနှုန်းများ ခြင်းကာလတိုချေးငွေများသာဖြစ်ခြင်းအပေါင်ခံပစ္စည်းလိုအပ်ခြင်း	ဆင်းရဲသားများအတွက် သင့်တော်သော ချေးငွေ စနစ်ထူထောင် ပေးခြင်း	ပုဂ္ဂလိက ဘဏ်စနစ် ဖွံ့ဖြိုးမှု အားနည်းနေသေးခြင်း	ဆင်းရဲသားများအတွက် သင့်တော်သော ချေးငွေ စနစ် ထူထောင် ပေးခြင်း ငွေစုငွေချေးစနစ်ထူထောင်ခြင်း	**<u>၉။ ဘဏ်နှင့်ငွေကြေး ဝန်ဆောင်မှု စီမံကိန်း</u>** မြစိမ်းရောင်စီမံကိန်း။

၅။	**<u>ပညာရေးကဏ္ဍ</u>**					
	ပညာရေးအဆောက်အဦး များဟောင်းနွမ်းပျက်စီး နေသည်။ ပြင်ပမှ လာရောက်တာဝန်ထမ်းဆောင်သော ဝန် ထမ်းများနေရန် အိမ်/အ ဆောက်အဦး မရှိ။ကျောင်းသုံးပရိဘောဂ လုံလောက်မှု မရှိ။ကျောင်းသင် ထောက်ကူ ပစ္စည်း လုံလောက်မှုမရှိ။	ကျေးရွာသူ/သားများ မှာ ဆင်းရဲသော ကြောင့်ပြုပြင်နိုင် ခြင်း၊ အသစ်ဆောက်လုပ် နိုင်ခြင်း၊ တိုးချဲ့နိုင်ခြင်းမ ရှိပါ။	ရွာသားအများစု ပညာရေးအား စိတ်ဝင်စားမှုရှိ ခြင်း၊ မိဘဆရာအသင်းဖွဲ့ စည်းထားရှိကာ ပညာရေးဌာနနှင့် ပူးပေါင်းလှုပ်ရှားဆောင်ရွက်မှုရှိခြင်း၊	မိဘဆရာအသင်း တက်ကြွ လှုပ်ရှားမှု အားနည်းခြင်း။ အမည်ခံဖွဲ့စည်းထားပြီး အသက်ဝင်လှုပ်ရှားမှု မရှိခြင်း။ ဆရာနှင့် ကျောင်းသားများ အတွက် ဘက်စုံသင်ကြားမှု စနစ်မရှိခြင်း	ပညာရေးဌာနသို့ တင်ပြခြင်းနှင့် အလှူငွေရရှိရန် ဆောင်ရွက်ခြင်း ပညာရေးဆိုင်ရာ ပြင်ပဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့ များနှင့်ချိတ်ဆက်ဆောင် ရွက်ခြင်း။	**<u>၁၀။ပညာရေးမြှင့်တင် ခြင်း စီမံ ကိန်း</u>** ကျောင်းဆောင်သစ် ဆောက်လုပ်ခြင်း/အ ဟောင်းပြုပြင် ခြင်း/ တိုးချဲ့ခြင်း၊ ကျောင်းယင်လုံအိမ် သာ ဆောက်လုပ် ခြင်း၊ဝန်ထမ်းအိမ်ရာ ဆောက်လုပ် ခြင်း၊ ကျောင်းပရိဘောဂ၊ ကျောင်းသင်ထောက် ကူ ပစ္စည်း၊ကျောင်း သောက်ရေသန့်ရရှိ ရေး။
	ကျောင်းစာကြည့်တိုက် မရှိ။	စာအုပ်ပြည့်စုံမှုမရှိ။	လေ့လာသင်ယူလိုသော ကျောင်းသားများရှိသည်။	ကျောင်းသားများအတွက် အပန်းဖြေရန် စိတ်ကြိုက် လေ့လာသင်ယူရန် အခွင့် အလမ်းနှင့်အခြေ အနေမရှိ ခြင်း၊ သင်ကျက် စနစ်ကျင့် သုံး ခြင်း	စာကြည့်တိုက်ရှိပါ ကစိတ်ဝင်စားသော ဘာသာရပ်ကိုအလွ ယ် တကူ လေ့လာ နိုင် သည့် ပါတ်ဝန်း ကျင် ဖန်တီးပေးရန်။	ကျောင်းစာကြည့် တိုက်ထူ ထောင်ခြင်း၊

	သင်ကြားမှု အားနည်း ခြင်း	ဘာသာရပ် အလိုက် ကျွမ်းကျင် ဆရာ/မ အင်အား မလုံလောက် ခြင်း၊		ဘာသာရပ်အလိုက် ကျွမ်းကျင်သည့် ဆရာ/ဆရာမ ခန့်ထားမှု အားနည်းခြင်း၊	ကျွမ်းကျင်ဆရာ/ဆရာမ များအားစီစစ် ခန့် ထားပေးခြင်း လက်ရှိဆရာ/မများ အား ကျွင်းကျင်မှုကို စီစစ်ခြင်း နှင့် ဆရာ ဖြစ်သင်တန်း ပေးခြင်း၊	
	ကျောင်းသားများအား က စားတွင်ထူးချွန်မှု အားနည်း သည်။	ကျောင်းအားကစား ပစ္စည်း ပြည့်စုံလုံ လောက်မှုမရှိ။	အားကစားကို ကျောင်း သားများ စိတ်ဝင်စားကြ သည်။	ပညာရေးရုံပုံငွေ အားနည်း သည်။ ပညာရေးဌာ နမှ အားကစားကို အားပေးနိုင် မှု အားနည်းသည်။	ကျောင်းအားကစား မြှင့် တင်ရန်။	ကျောင်းအားကစားပ စ္စည်း။
	မူကြိုအရွယ်ကလေးင ယ် များ ပြုစုစောင့်ရှောက်ရန် အခက်အခဲရှိသည်။	မူကြိုအရွယ်ကလေး ငယ်များအတွက် မူကြို ကျောင်းမ ရှိခြင်း၊ကလေး ငယ် များ ကျန်းမာရေး အားနည်းသည်။	မူကြိုအရွယ်ကလေး ငယ်များစွာရှိသည်။	မူကြိုကျောင်းမရှိ။ ကျောင်းကျန်းမာရေး ပညာ ပေး အစီအစဉ်မရှိ	မူကြိုကျောင်းဖွင့် လှစ်ခြင်း နှင့် ကျောင်းကျန်းမာ ရေး ပညာပေး ဆောင်ရွက်သင့်။	
၆	**ကျန်းမာရေးကဏ္ဍ**					
	ကျန်းမာရေးအဆောက် အဦးနှင့်အသုံးအဆော င်များပြည့်စုံမှုမရှိ။	ရွာသူ/သားများမှာ ဆင်းရဲသောကြောင့် မ တတ်နိုင်ကြပါ။	ကျန်းမာရေးဦးစီးဌာ န နှင့် ကျန်းမာရေး ဖွံ့ဖြိုးရေးဆောင်ရွ က် သော ဖွံ့ ဖြိုးရေး	ဌာနဆိုင်ရာများ၊ ဖွံ့ဖြိုးရေး အဖွဲ့များနှင့် ချိတ်ဆက်မှု အားနည်းသည်။	ဌာနဆိုင်ရာများ၊ ဖွံ့ဖြိုးရေး အဖွဲ့များနှင့် ချိတ်ဆက် ဆောင်	**၁၁။ ကျန်းမာရေးအဆော က်အ ဦးများ မြှင့်တင်ခြင်း**

SAMPLE

	ဒေသထွက် သဘာဝ ဆေးဖက်ဝင်အပင်များ တဖြည်းဖြည်းရှား ပါး လာသည်။	ကျန်းမာရေးအရေး ပေါ် သွားလာရန်အ ခက် အခဲရှိသည်။ စနစ်တကျထိန်း သိမ်းမှုမရှိ။ စည်း ကမ်းမဲ့ ထုတ်ယူ သုံး စွဲ / ရောင်း ချနေကြ သည်။	အဖွဲ့အစည်းများ ရှိသည်။ ဒေသတွင် တန်ဖိုးရှိ ဆေးဖက်ဝင်အပင် များ သဘာဝအ လျောက် ပေါက် ရောက် လျက်ရှိ သည်။	ထိန်းသိမ်းမှု အားနည်း သည်။	ရှက် ခြင်း။စနစ်တ ကျထိန်း သိမ်း ခြင်း၊ ပညာပေးဆောင် ရွက်ခြင်းပြုလုပ်ပေး သင့် သည်။ တိုင်းရင်းဆေး မြှင့်တင်ပေးရန်။	အခြေခံမရှိမဖြစ်အိမ် သုံးဆေးဆိုင် ထူထောင်ခြင်း။
	ကျန်းမာရေးကျွမ်းညက ျင်သူမရှိ။ ကျန်းမာ ရေးနည်းပညာနှင့် ဝန် ဆောင်မှုအားနည်း သည်။ကျန်းမာရေး အား နည်းကြသည်။ ကျန်းမာရေးအသိပညာ ဗဟုသုတအား နည်း သည်။ဒေသထွက်ဆေး ဖက်ဝင်အပင်များရှိ သော် လည်း အသုံးချ နိုင် ခြင်းမရှိ။	နည်းပညာ၊ ဗဟုသုတ ရရှိရန် အဆက်အ သွယ် မရှိ။နည်းပညာ ဝန် ဆောင် မှု အပြည့် အဝ မရရှိ ကြပါ။ တိုင်းရင်းဆေးနည်း ပညာဗဟုသုတနည်း သည်။	ကျေးရွာတွင် ဘွဲ့ရ နှင့် အ ထက်တန်း ပညာအ ဆင့် တတ် မြောက်သူများ ရှိ သည်။ဆေးဖက် ဝင်အပင်များ ပေါက်ရောက်သည်။	သင်တန်းတက်ရောက်ရန် ကုန်ကျစရိတ်မတတ်နိုင်။ အဆက်အသွယ်မရှိကြပါ။	ကျန်းမာရေးဦးစီးဌာ နနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့ များဖြင့် ချိတ်ဆက် ဆောင် ရွက် ခြင်း	**<u>၁၂။ ကျန်းမာရေး နည်း ပညာစီ မံကိန်း</u>** အရံသားဖွါးသင်တန်း၊ အခြေခံကျန်းမာရေး သင် တန်း၊ တိုင်းရင်းဆေးသင် တန်း၊ ကျန်းမာရေးပညာပေး သင် တန်း။

SAMPLE

၇	**ရေနှင့် သန့်ရှင်းရေးကဏ္ဍ**					
	သောက်ရေလုံလောက်မှုမရှိ။ ယင်လုံအိမ်သာ သုံးစွဲမှုနည်းပြီး သန့်ရှင်းမှု အားနည်းသည်။	ဆင်းရဲသောကြောင့် ရေတွင်းတူးဖော်နိုင်ခြင်းမရှိ/ နွေရာသီရေ ခမ်းခြောက်သည်။	စက်အဝီစိတွင်းတူး ဖော် ပါက သောက် ရေ အလုံ လောက်ရ ရှိနိုင်သည်။ဒေသ အတွင်းကျန်းမာ ရေးဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့အ စည်း များရှိသည်။	အရင်းအနှီးနှင့် နည်းပညာ မရှိ။ အဆက်အသွယ်မရှိ။	အစိုးရ ရေအရင်းအ မြစ် ဌာနနှင့် ချိတ် ဆက်ခြင်းဖွံ့ဖြိုးရေး အဖွဲ့များနှင့် ချိတ် ဆက်ဆောင်ရွက် ခြင်း	**<u>၁၃။ သောက်ရေသန့် ရှင်းရေး စီမံကိန်း</u>** ကျေးရွာသောက်ရေ သန့် ရရှိရေး၊ <u>ဆင်းရဲသားများယင် လုံအိမ်သာ ဆောက်လုပ်ခြင်း။</u>
၈။	**လူငယ်၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် အားကစားကဏ္ဍ**					
	အလုပ်လက်မဲ့များခြင်း၊ အလုပ်အကိုင် အခွင့်အ လမ်းနည်းပါးခြင်း အသက်မွေးနည်းပညာ ကျွမ်းကျင်မှု အားနည်း ခြင်း	လုပ်ငန်းခွင်သုံးပညာ ရေးအဆင့်အတန်း နိမ့်ခြင်း၊ လေ့လာသင်ယူ စရာ နေရာ မပြည့်စုံခြင်း၊	အလုပ်လုပ်နိုင် သည့် လူငယ်၊ လူရွယ်များ ရှိနေခြင်း၊ ဘွဲ့ရလူငယ်အချို့ ရှိသည်။	ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးကို အ ထောက် အကူပြုသော အ လုပ်ရုံ၊ စက် ရုံ များမရှိခြင်း အသက်မွေးနည်းပညာ ထောက်ပံ့မှုစီမံကိန်းများ မရှိ ခြင်း။အဆက် အသွယ် မရှိခြင်းသင်တန်းကုန်ကျ စရိတ်မ တတ်နိုင်ခြင်း	စက်ရုံ၊အလုပ်ရုံများ ထူ ထောင်ပြီး အလုပ် အကိုင် ဖန်တီးပေး ခြင်း၊ ရွာအရောက်သင်တ န်းများပံ့ပိုးခြင်း၊	**<u>၁၄။ လူငယ်ဖွံ့ဖြိုးရေး</u>** တယ်လီဖုန်းပြင်သင် တန်း၊ အင်္ဂလိပ်စာသင်တန်း၊ ကွန်ပျူတာသင်တန်း။
	လူငယ်များ လုံခြုံမှုအား နည်းသည်။	လူငယ်များ မိသားစု ဝင်ငွေအတွက် အဓိ က အလုပ်လုပ် ကိုင် ကြရသည်၊ ခရီးသွား	ယဉ်တိုက်မှု၊ လူကုန် ကူး ခံရမှု ခံရနိုင်သည်။	ဗဟုသုတအားနည်းသည်။ ဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့များနှင့် ချိတ် ဆက်မှု အားနည်းသည်။	အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ချတ် ဆက်၍ အမြင်ဖွင့်သင် တန်းများ	

SAMPLE

		ကြရ၊ ရွှေ့ပြောင်း သွား လာကြရသည်။			ပြုလုပ်ပေးသင့် သည်။	
	လူငယ်များ စာဖတ်အား နည်းပြီး လေ့လာသင်ယူ မှု အားနည်းသည်။	စာကြည့်တိုက်မရှိ/ စာ အုပ်စာတမ်း ပြည့်စုံမှုမ ရှိ/ စာဖ တ်အားနည်း သည်။	လူငယ်များ ရှိသည်။	လေ့လာသင်ယူနိုင်သော ပါတ်ဝန်းကျင်မရှိ။	လေ့လာသင်ယူရေး ပတ် ဝန်းကျင် အ ဆင့်မြှင့်တင်ပေးခြင် း၊ ဖန်တီးပေးခြင်း	
	လူငယ်များ အပန်းဖြေရန် သီးသန့်နေရာနှင့် အစီအ စဉ်များမရှိ။	ဓလေ့ထုံးစံအရ လူမှု ရေးလုပ်ရှားမှု အား နည်း ခြင်း	လူငယ်များရုပ်မြင် သံ ကြားကြည့် ရှ ခြင်း၊ သီ ချင်းနား ထောင်ခြင်း၊တောင်း ဆိုခြင်းများ စိတ်ဝင် စား မှုရှိသည်။		ရိုးရာပွဲများတွင် လူ ငယ် များ ရှေ့တန်းမှ ပါဝင်လာ စေရန် လှုံ့ဆော်ခြင်း၊ ပညာ ပေးခြင်း	
	လူငယ်များ ကျေးရွာဖွံ့ ဖြိုးရေးတွင် ရှေ့တန်းမှ ပါဝင်နိုင်မှုအားနည်းသ ည်။	အနာဂါတ်အတွက် လူ ငယ်ဖွံ့ဖြိုးရေး၏ အ ရေးကြီးမှု၊ အရေး ပါမှု ကိုသတိမမူမိ ကြခြင်းနှင့်အားပေးမှု နည်း ခြင်း	ကျေးရွာတွင်လူငယ် များ ရှိပြီးကျေးရွာဖွံ့ ဖြိုးရေးကိုစိတ်ဝင် စား မှုရှိသည်။	ကျေးရွာအဖွဲ့အစည်း များ ဖွဲ့ စည်းခြင်းနှင့် ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုး ရေး ကိစ္စများ ဆုံးဖြတ်၊ ဆွေး နွေးရာတွင်ပါဝင်ခွင့် မရှိခြင်း	အဖွဲ့အစည်းများ ဖွဲ့စည်း ရာတွင် လူ ငယ်များ ထည့် သွင်း ဖွဲ့စည်းပေးခြင်းနှင့် လက်တွဲ ပညာ ပေးဆောင်ရွက်ခြင်း	
	လူငယ်များအားကစား တွင် ထူးချွန်မှု အားနည်းသည်။	အားကစားကွင်းနှင့် အားကစားပစ္စည်းမျာ းလက်လှမ်းမီမှုမရှိ။	လူငယ်များအားက စား ကို စိတ်ဝင်စား သည်။	အားကစားကွင်းနှင့် အားကစားပစ္စည်းများ လက်လှမ်းမီမှုမရှိ။	အားကစားလက် လှမ်း မီနိုင်သော ပါတ် ဝန်ကျင် ဖန်တီးပေးခြင်း	

SAMPLE

		ဆင်းရဲသောကြောင့် အားကစားအချိန်မ ပေး နိုင်ကြပါ။	ဘောလုံးပွဲ၊လက်ဝှေ့ ပွဲ များကို ရုပ်မြင်သံ ကြားမှ ကြည့်ရှုကြ သည်။	ဆင်းရဲသောကြောင့် အားကစားအချိန်မပေး နိုင်ကြပါ။		
၉။	**<u>ကျေးရွာအတွင်းရှိ အခြေခံအဆောက်အဦးများ</u>**					
	ရွာတွင်းလမ်း မကောင်း ခြင်း၊ရွာချင်းဆက် လမ်း /ကျေးရွာချဉ်းကပ်လမ်း မကောင်းခြင်းကုန် ထုတ်လမ်းပျက်စီး ခြင်း တံတား/ရေပြွန်ပျက်စီး ခြင်း	မြေသားလမ်းဖြစ် နေ ခြင်း၊မိုးရာသီ သွားလာရန် အခက် အခဲရှိခြင်းလမ်းပြု ပြင်ရန် ငွေကြေး မပြည့်စုံခြင်း၊	နဂိုရ်လမ်းရိုး ရှိနေခြင်း၊ ရွာသူ/သားများ စိတ်ဝင် စားမှုရှိခြင်း	သက်ဆိုင်ရာမှ ရွာတွင်းလမ်း ဖောက်ပေးသည့် အထောက် အပံ့ အားနည်းခြင်း၊ အစိုးရဌာနများမှ ကျေးရွာ လမ်းတံတားဖွံ့ဖြိုးရေး စိတ် ဝင်စားမှု အားနည်းခြင်း	နိုင်ငံတော်မှ ရွာတွင်း လမ်း ဖောက်ပေးသည့် အစီအစဉ် ချမှတ်ခြင်း၊	**<u>၁၅။ ကျေးရွာလမ်း တံတားစီမံ ကိန်း</u>** ရွာတွင်းကျောက်ချော လမ်း ခင်းခြင်း၊ရွာချင်း ဆက်ကျောက်ချော လမ်း ခင်းခြင်း၊ကုန် ထုတ်လမ်းပြုပြင်ခြင်း၊ တံတား/ရေပြွန် ဆော က်လုပ်ခြင်း/ရေကျော် ဆောက်လုပ် ခြင်း။
	ကျေးရွာတွင် လျှပ်စစ်မီး မရရှိသေးပါ။	ရွာသူ/သားများ ဆင်း ရဲသောကြောင့် ကုန် ကျမှုမတတ်နိုင် ခြင်း	လျှပ်စစ်ဓါတ်အား လိုင်း နှင့် လက်လှမ်းမီသည်။	ငွေအရင်းအနှီးမတတ်နိုင် ကြ ပါ။	လျှပ်စစ်ဌာနနှင့် ကျေးလက်ဦးစီးဌာန နှင့် ချိတ်ဆက်ဆော င်ရွက်ရန်	**<u>၁၆။ ကျေးရွာမီးလင်း ရေး စီမံ ကိန်း</u>** ကျေးရွာမီးလင်းရေး တိုးမြှင့် ခြင်း။
၁၀	**သဘာဝပါတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် ဘေးအန္တရာယ်လျှော့ချခြင်းကဏ္ဍ**					
	မီးဘေးအန္တရာယ်ရှိ သည်။	မီးဘေးအန္တရာယ် အ ချိန်မရွေးကျရောက် နိုင်သည်။	ကျေးရွာတွင် ကား မောင်း နိုင်သူ/ကား အကြောင်းနားလည်	အရင်းအနှီးမတတ်နိုင် ကြပါ။	ကြိုတင်ကာကွယ်မှု အစီအစဉ်ပြုလုပ် ခြင်း	**<u>၁၇။ သဘာဝဘေး လျှော့ချရေးစီမံ ကိန်း</u>**

SAMPLE

	အချိန်မရွေးကျရောက်နိုင်သည်။		သူ/ ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းနိုင်သူများ ရှိသည်။ မီးသတ်တပ်ဖွဲ့ ဖွဲ့စည်း ထားပြီးဖြစ်သည်။			မီးသတ်ရေကန်နှင့်လက်ဆွဲမီးသတ် စက်ထူထောင်ခြင်း၊ အရံမီးသတ်စနစ်တကျဖွဲ့ စည်းခြင်း၊
	ငလျင်ကြောင့် မကြာခဏအပျက်အစီးဆုံးရှုံးမှုများရှိသည်။	ငလျင်ဇုန်အတွင်းကျ ရောက်သည်။	ကြိုတင်ကာကွယ်ရေးပြုလုပ်နိုင်သည်။	အရင်းအနှီးနှင့် နည်းပညာအားနည်းသည်။	သဘာဝဘေးကာကွယ် မှုအစီအစဉ်များ ရေးဆွဲ ဆောင်ရွက်ခြင်း	
	မူဝါဒများ					
	မြေယာပိုင်ဆိုင်မှုအရှုပ်အရှင်းများ ရှိသည်။	မြေယာပိုင်ဆိုင်မှု ပုံစံ ၇ မရှိကြပါ။	မြို့နယ်မြေစာရင်းဦးစီး ဌာနရှိသည်။ တခြားမြေ ယာပိုင်ဆိုင်မှုအထောက်အထားများရှိသည်။	မြေယာပိုင်ဆိုင်မှု ပုံစံ ၇ လျှောက်ထားရာတွင် အဆင့် ဆင့်တင်ပြရခြင်း၊ အချိန်ကြန့်ကြာခြင်းနှင့် ရှုပ်ထွေးသောကြောင့် ရွာသူ/ သားများ အခက်အခဲရှိသည်။	မြေယာပိုင်ဆိုင်မှု ပုံစံ ၇ ကို အမြန်ဆုံးဆောင်ရွက် ပေးရန်	ပုံစံ ၇ ကို စနစ်တကျကွင်း ဆင်းဆောင်ရွက်ပေးရန်၊လယ်ယာမြေ ဥပဒေ ပြင်ဆင် ပေးရန်၊ကျား/ မ လုပ်အားတန်းတူရရှိရေးအမျိုးသမီးကာကွယ် သည့်ဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းပေးရန် နှင့်ပညာပေးဆောင်ရွက်ပေးရန်။

SAMPLE

	ရွာသူ/သားများ မိမိတို့ အိမ်မွေးတိရိစ္ဆာန်များ ရောင်းချရာတွင် သား သတ်လိုင်စင် ရှိသူ၏ မတရား ဖမ်းဆီးခံ၊ ခေါင်းပုံဖြတ်အနိုင် ကျင့်ခံနေကြရသည်။ ဒေသခံ ရွာသူ/သား များ မွေးမြူရေးမှ အ ကျိုးအမြတ်နည်း သည်။	သားသတ်လိုင်စင်ချ ထားရာတွင်ပွင့်လင်း မြင်သာမှု မရှိ။ နီးစပ် ရာလက် သိပ်ထိုး ချ ထားပေးခြင်း။ ရွာသူ/သားများမှ မိမိ တို့မွေးမြူထားသော အိမ်မွေးတိရိစ္ဆာန် များကို အသား ရောင်း ချ ရာတွင် ဖမ်း ဆီးခံရ ခြင်း၊ အရှင်သယ်ယူ ရောင်းချခွင့်ကန့်သ တ် ထားခံရခြင်းနှင့် သား သတ်လိုင် စင် သို့ ရောင်းချရာတွင် လည်း ပေါက်ဈေးမ ပေး ဘဲ မတရား ဈေးနှိမ်ခံရ သည်။	ကျေးရွာအတွင်း ကိုယ် တိုင်မွေးမြူထုတ်လု ပ် ကြသည်။ ဈေးကွက်နှင့် ဝယ်လို အားအလုံအလော က်ရှိ သည်။	လိုင်စင်ရှိသူမှ ဖမ်းဆီးခြင်း နှင့် မတရားခေါင်းပုံဖြတ်ခံ နေရသည်။	ကိုယ်တိုင်မွေးမြူ သူများ ကိုလွတ်လပ် စွာ ရောင်းချ ခွင့် ပြုရန်။	
	စိုက်/မွေးထုတ်ကုန်များ ရောင်းချရာတွင် တောင်သူများ	ဈေးကွက်မတည်ငြိမ် ခြင်းနှင့် ပွဲရုံများမှ အလေးတင်းတောင်း	ကုန်ကြမ်းအလုံ လောက် ထွက်ရှိ သည်။	အရေးယူမှု၊ ကြီးကြပ်မှု အား နည်းသည်။	အစိုးရမှ ထိန်းသိမ်းပေး ရန်	

SAMPLE

	အရှုံးပေါ်/အမြတ်နည်း/ ဝင်ငွေနည်းနေကြသည်။	မမှန်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။				
	ပညာရေးဝန်ထမ်း ပြည့်စုံလုံလောက်မှုမရှိ။	ပညာရေးဌာနမှ လစ်လပ်နေရာများအချိန်မီ ဖြည့်စွက်ခန့်ထားမှုမ ရှိ။	ဝန်ထမ်းဖွဲ့စည်းပုံအရ အင်အားရှိသည်။ ကျောင်းသားအရေအတွက် များသည်။	အချိန်မီ ခန့်ထားခြင်းမရှိ။ အချို့ဝန်ထမ်းများ မိမိ တာဝန်ကျနေရာသို့သွားရောက်တာဝန်ထမ်းဆောင်လိုခြင်းမရှိ။	ဝန်ထမ်းများကို ဖွဲ့စည်း ပုံအင်အားအရ အချိန်မီ အမြန်ဆုံး ဖြည့်စွက် ခန့်ထားပေးရန်။	
	အလုပ်အမျိုးအစား၊အလုပ်လုပ်ချိန်၊လုပ်အားစိုက်ထုတ်မှုနှင့် ပင်ပန်းမှု တူသော် လည်း ကျား/မနေ့စားလုပ်အားခ တန်းတူမရရှိခြင်း။ အမျိုးသမီးများ လုံခြုံမှုနည်းသည်။	ကျား/မ ခွဲခြားမှု အနည်းငယ် ရှိသည်။ အမျိုးသမီးကာကွယ်သည့် ဥ ပဒေ အားနည်း သည်။	ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်နိုင် မည်။	အမျိုးသမီးများ အတွေ့အကြုံ ဗဟုသုတနည်းသည်။ပညာတတ် နည်းပါးသည်။အဖွဲ့အစည်း များနှင့် ချိတ် ဆက်မှုမရှိ။	ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းမှတဆင့် လွှတ်တော် သို့ တင်ပြရန်။	ပုံမှန်ဘတ်စ်ကားလိုင်း ပြေးဆွဲပေးရန်။
	လူငယ်အချို့ စကိုင်းနက်ရှိရာ ဘီယာဆိုင်၊ လက်ဘက်ရည်ဆိုင်များသို့အချိန်မတော် သွားရောက်ကြည့်ကြရသောကြောင့်	လူငယ်များအနေဖြင့် အားကစား (ဘောလုံး၊ လက်ပွေ့) စသည်တို့ကို များစွာ စိတ်ဝင်စား သော်လည်း	နိုင်ငံတော်အစိုးရ အများ ပြည်သူသုံး ရုပ်သံလှိုင်း များစွာရှိသည်။	ပြသခွင့် လိုင်စင်အခက်အခဲရှိ သည်။	အများပြည်သူသုံး ရုပ်သံ လှိုင်းများမှ ထုတ်လွှင့်ပေး ပါက အချိန်မရွေး အလွယ်တကူ ကြည့်ရှုနိုင် ခြင်းဖြင့်	

SAMPLE

	မလိုလားအပ်သော အရက် ဘီယာသောက် စားမှု၊ မူး ယစ်ရမ်း ကား မှု၊ ယဉ်တိုက်မှု၊ ခိုက်ရန် ဖြစ်ပွါးမှု၊ ငွေကြေးကုန် ကျ မှုများ ရှိ သည်	အရေးကြီး ဘောလုံး ပွဲ ကဲ့သို့ အားကစား ပွဲ များအားစကိုင်း နက်ကသာ ပြသခွင့် ရကြပြီးအများပြည် သူသုံး ရုပ်မြင်သံ ကြားများမှ ပြ သ ပေး ခြင်းမရှိသော ကြောင့်ဖြစ်သည်။ စ ကိုင်းနက်မှသာ ထုတ် လွှင့် ပေးသော ကြောင့် ကျေးရွာ လူထုအနေဖြင့် လက်လှမ်းမမှီနိုင်ကြ ပါ။			ဗဟုသုတများစွာ ရရှိနိုင်ပါသည်။	

SAMPLE